

ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ Γ. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ
ΠΡΩΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ

ΤΟΜΟΣ Β΄

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

ΑΠΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΔΡΗΣΕΩΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

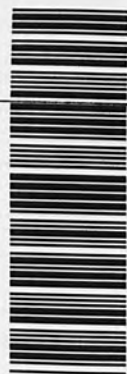
ΑΡ. ΕΣ

72764

COMP.

ΤΑΞΗ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

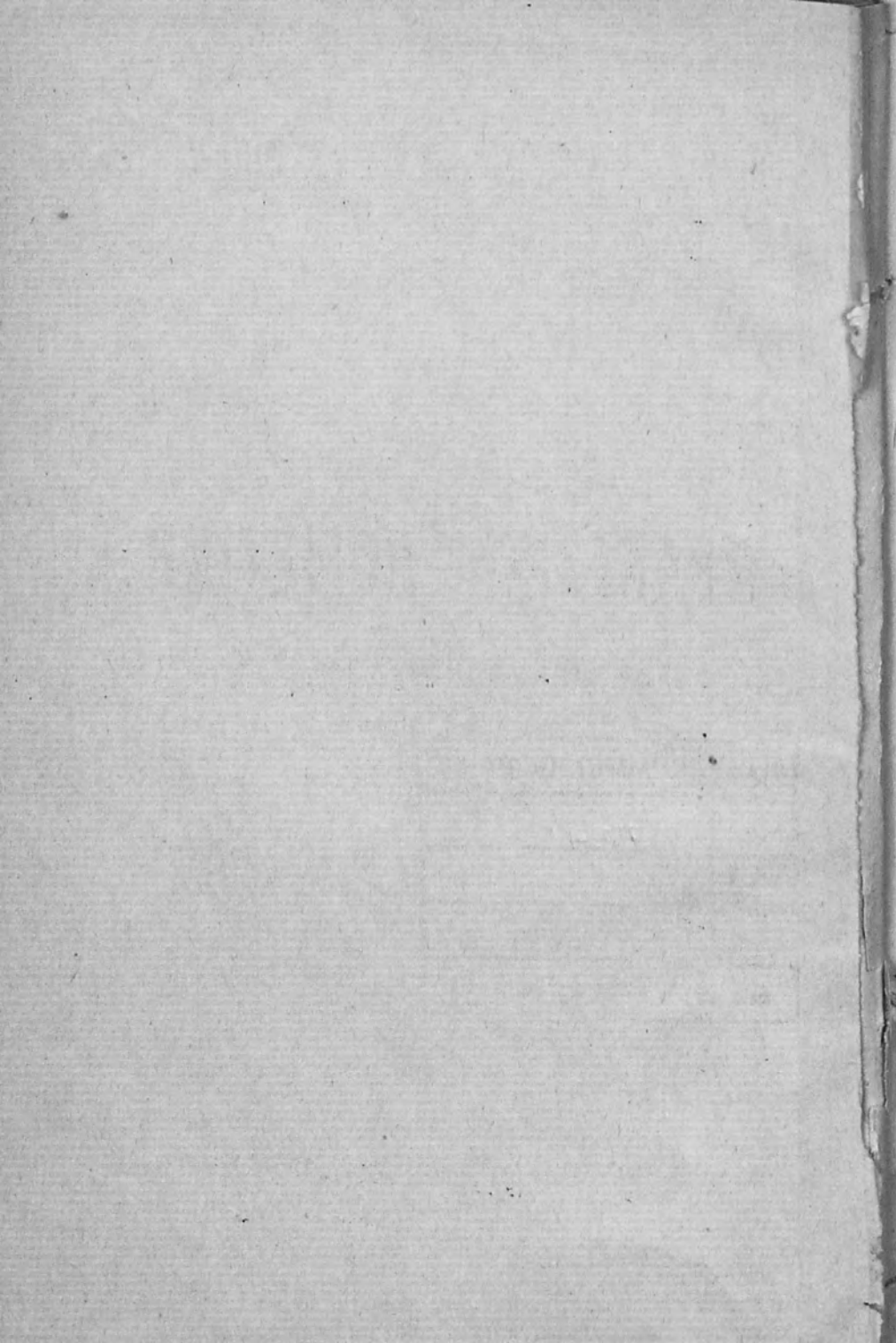
00173764

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ»

ΣΤΟΑ ΦΕΞΗ 149

1927

Παυλίδης

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

ΑΠΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΣΥΓΡΑΦΕΩΣ

«**Περί Τραπεζικῶν Ἐργασιῶν**» ἀπὸ θεωρητικῆς πρακτικῆς καὶ νομικῆς ἀπόψεως. Τὸ μόνον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὑπάρχον ἔργον εἰς τὸ εἶδος του. Ἄδειον δραχ. 100, δεδεμένον δραχ. 125 (ἀνευ ὑποχρεώσεως, δοθέντος ὅτι ἡ ἀ' ἔκδοσις εἶναι σχεδὸν ἐξηνητημένη).

«**Ὁδηγὸς τοῦ τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου**». Τὸ ἀπαραίτητον βοήθημα παντὸς τραπεζικοῦ πάσης βαθμίδος. Ἄδειον δραχ. 75, δεδεμένον δραχ. 95.

«**Τραπεζικὴ Λογιστικὴ**». Τὸ παρὸν ἔργον. Ἄδειον δραχ. 80, δεδεμένον δραχ. 100.

Εὐρίσκονται παρὰ τοῖς γραφείοις τοῦ «Οἰκονομικοῦ Μέλлонτος τῆς Ἑλλάδος» Στοὰ Φέξη 149 Ἀθῆναι.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Μέγα δεκαπενθήμερον περιοδικὸν

Τραπεζικόν - Ἐμπορικόν - Οἰκονομολογικόν - Ἐπιστημονικόν - Κοινωνικόν.

Ἰδρυτὴς ὁ κ. **Στυλ. Γ. Μαυρομάτης**

Γραφεῖα Στοὰ Φέξη 149

Μοναδικὸν ὄργανον τῆς παρ' ἡμῖν πραγματικῆς Οἰκονομικῆς, Κοινωνικῆς καὶ Ἐπιστημονικῆς κινήσεως.

Συνδρομαὶ Ἐτησίᾳ δραχ. 100

Ἐξωτερικοῦ £ 0.10.0.

Ἐξάμηνος > 65

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Διὰ τοῦ ἀνά χειρας δευτέρου τόμου τοῦ ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «Τραπεζικὰ» συγγράμματος ἡμῶν,⁽¹⁾ τῆς «Τραπεζικῆς Λογιστικῆς» δὴλον ὅτι. ἠελησάμεν νὰ δώσωμεν τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν, ἔργον κυρίως πρακτικῶς ὠφέλιμον καὶ ἐξετάζον τὰ τραπεζικὰ λογιστικὰ πράγματα, ἐν ἀπαραιτήτῳ μὲν τινι θεωρίᾳ, ἀλλὰ κυρίως παρακολουθοῦν λεπτομερῶς ἐν τῇ πράξει τὴν λεπτομερῆ ἀνέλιξιν αὐτῶν.

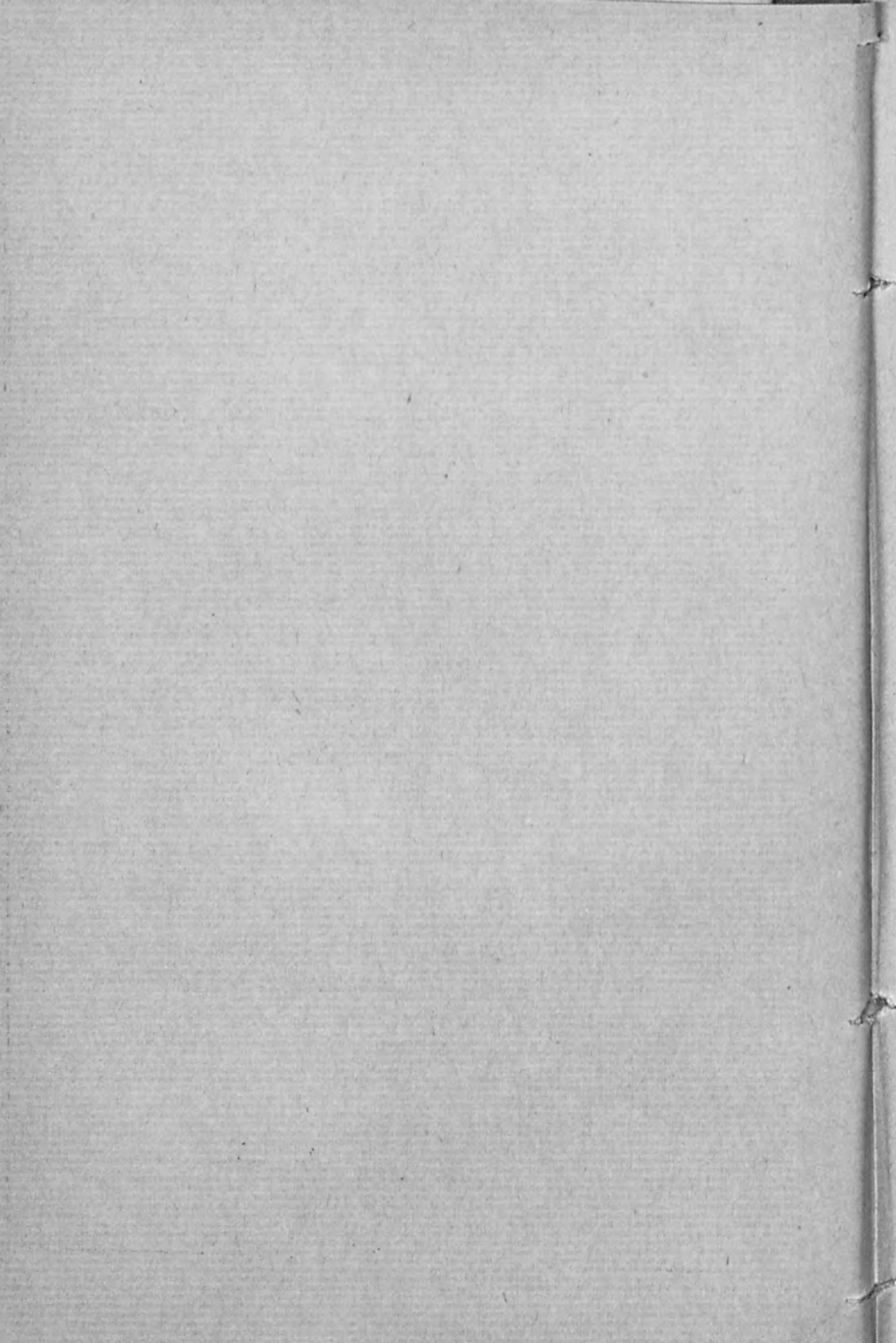
Κολακευόμεθα καὶ αὐθις φρονούντες ὅτι καὶ ἡ νέα προσπάθεια ἡμῶν θέλει γίνῃ χρήσιμος, ὄχι μόνον τοῖς νῦν ἢ τοῖς μέλλουσι τραπεζικοῖς, ἀλλὰ καὶ πᾶσι γενικῶς τοῖς περὶ τὴν Λογιστικὴν ἀσχολουμένοις ἐπιστήμοσι καὶ πρακτικοῖς, δεδομένου, ἀφ' ἐνὸς μὲν, ὅτι ὁ κλάδος τῆς τραπεζικῆς Λογιστικῆς τυγχάνει εἰς ἐκ τῶν σπουδαιωτάτων τῆς γενικῆς τοιαύτης, ἀφ' ἑτέρου δέ, ὅτι ἐν τῷ θέματί μας, παρουσιάζομεν καὶ αὐθις ἔργον εἰς τὸ εἶδος τοῦ ὁποίου ὁμοιον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ δὲν ὑπάρχει ἄχρις ὥρας.

Διὰ τοῦ βιβλίου τούτου δὲν εἰσάγομεν νέα συστήματα. Ζητοῦμεν τὴν μεθοδικὴν διαρρύθμισιν τῶν παρ' ἡμῖν κρατούντων καὶ τὴν συστηματοποίησιν αὐτῶν κατὰ τρόπον λυσιτελῆ, δι' ἐπιστήμονας, τραπεζας καὶ λογιστάς.

Ἀθήνησιν, Αὐγούστος 1927.

ΣΤΥΛ. Γ. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ

(1) Α' Τόμος: «Ὁδηγὸς τοῦ Τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου».

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

ΑΠΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

ΓΕΝΙΚΑ

α') Εισαγωγή εις τὴν Λογιστικὴν. (1)

Εἰς τὰς ἡμέρας μας παρατηρεῖται ὑπερβολικὴ τάσις εἰς τὸ τυρβάζειν περὶ πολλά, ἐν ᾧ δὲν εἶνε γνωστὸν ἐὰν ὄλων ἅτινα τόσον ἀπασχολοῦσιν ἡμᾶς ἀπόλυτός ἐστι χρεία, ἐπὶ βεβαίᾳ βλάβῃ καὶ πα-

(1) Ἡ Λογιστικὴ δὲν τυγχάνει ἐφευρέσεις νέα. Τυγχάνει ἐξ ἴσου παλαιά, δύναται τις νὰ εἴπῃ, μὲ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ τρόπου τῶν συναλλαγῶν, ἐφαρμοζομένη διὰ τῶν μέσων τὰ ὅποια εἶχον οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, πρὸς διαπίστωσιν, ἄλλως ἢ διὰ τῆς μνήμης, τῶν γινομένων συναλλαγῶν, ἰδίᾳ ἐκείνων αἱ ὅποια δὲν ἐκανονίζοντο ἀμέσως. Κατ' ἀρχὰς αἱ πράξεις αἱ ἀφορῶσαι τὰς συναλλαγὰς διεπιστοῦντο διὰ χαράξεως, ἐπὶ κορμῶν δένδρων ἢ ἄλλων ἀντικειμένων, γραμμῶν, αἱ ὅποια διὰ καταλλήλων συνδυασμῶν ἐδείκνυον τί εἶχεν ἕκαστος νὰ λάβῃ παρ' ἑτέρου, ἢ τί ὄφειλεν οὗτος, καθὼς ὁμοίως πολλάκις καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν συναλλαγῶν διὰ τοὺς τηροῦντας τοὺς πρωτογόνους τούτους λογαριασμούς. Ἀργότερα, ἀντὶ νὰ χαράσσωνται γραμμαὶ ἐπὶ τῶν δένδρων καὶ εἰς κοινὴν θέαν, ἐγένετο χρῆσις πλακῶν λιθίνων, αἱ ὅποια καὶ ἐφυλάσσοντο ἀπὸ τὰ ὄμματα τοῦ κοινοῦ.

Σὺν τῇ ἀνακαλύψει τοῦ νομίσματος, προάγονται αἱ συναλλαγαί, καθίστανται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πολύπλοκοι, διὰ τοῦ ὁσημέραι αὐξάνοντος τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου ἀριθμοῦ καὶ λόγῳ τοῦ καθημερινῶς προαγομένου πολιτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῶν ἐφευρέσεων, εἰς ἃς ἔδωκε λαβὴν ἡ χρησιμοποίησις τοῦ ὄργάνου τούτου. Τὸ νόμισμα ἀληθῶς εἶνε ἐκεῖνο ὅπερ ἔδωκεν ὄψθῃσιν εἰς τὴν ἀνάδειξιν τοῦ ἐμπορίου τοῦ πραγματικοῦ καὶ κυριολεκτικοῦ, ὡς νοεῖται τοῦτο σήμερον.

Ἐνωρίς λοιπὸν λαμβάνει ἡ λογιστικὴ συστηματικωτέραν διαμόρφωσιν καὶ ἀναφαίνονται ἐν αὐτῇ οἱ κυριώτεροι λογαριασμοί, οἵτινες καὶ σήμερον ἀπαντῶνται εἰς τὰ λογιστικὰ ἡμῶν βιβλία, εἰ καὶ ὑπάρχει βέβαια περὶ αὐτῶν διάφορός πως τῆς σημερινῆς ἀντίληψις, τηρουμένων ἄλλως τε τῶν λογιστικῶν βιβλίων κατὰ τρόπον διάφορον προφανῶς ἐκείνου ὅστις κρατεῖ σήμερον

ραμελήσει τῶν ἀναγκαίων καὶ καιρίων ζητημάτων. Οὕτω καὶ περὶ τὴν Λογιστικὴν, χρησιμώτατον καὶ πρακτικώτατον ἐπινόημα, διεξίγονται ἀτελείτητοι συζητήσεις περὶ σημείων αὐτῆς μᾶλλον ἐπουσιωδῶν, αἱ ὁποῖα ὅμως συζητήσεις, ὄχι μόνον δὲν προαίγουσι τὰ πράγματα, ἀλλὰ δημιουργοῦσι καὶ ἀντιθέσεις γνωμῶν καὶ διαστάσεις

Καὶ καθὼς ἀναφέραμεν ἐν τῷ «Περὶ Τραπεζικῶν Ἐργασιῶν» συγγράμματί μας (σελ. 12 καὶ ἐπ.) ὅτι οἱ Κινεζοὶ 1800 ὅλα ἔτη πρὸ Χριστοῦ ἐξήσκουν τὴν τραπεζιτικὴν ἀκμάζουσάν τότε παρ' αὐτοῖς, μεταχειριζόμενοι μάλιστα καὶ εἰδὸς τι τραπεζογραμματίου, κατὰ παρόμοιον ἀκριβῶς τρόπον καὶ προκειμένου περὶ τῆς Λογιστικῆς ὀφειλομένη καὶ αὐτῆς νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τὸν ἴδιον τοῦτον λαὸν τὴν πρῶτην χοῆν συστηματοποιημένης Λογιστικῆς, ἣν φυσικαὶ ἐπέβαλλον αἱ προηγμένα ὄντως παρ' αὐτῷ συναλλακτικαὶ καὶ τραπεζικαὶ σχέσεις. Οἱ Αἰγύπτιοι, ἐξ ἴσου προηγμένοι εἰς ὁμοίως σχεδὸν ἀτομεμακροσημένη ἐποχὴν, μεταχειρίζονται καὶ οὗτοι εἰδὸς τι τραπεζογραμματίου καὶ τηροῦσι λογιστικὰ βιβλία.

Καὶ εἴρηται παρὰ τοῖς Λαοῖς τούτοις ἔκτοτε βιβλία ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ σημερινά, Ἡμερολόγιον, Βιβλίον ἀποθήκης, Βιβλίον ἀπογραφῶν.

Περὶ τῶν παρὰ τοῖς Λαοῖς τούτοις λογιστικῶς κρατούτων διηγείται ὁ Marco-Polo ὅστις, ὁμοίως περιγράφει καὶ τὸ ἐν χοῆσι περιεργότατον νόμισμα παρὰ τοῖς Κινεζοῖς (ἴδρα «Περὶ Τραπεζικῶν Ἐργασιῶν» σημ. 1 σελ. 234).

Πλείστα τεκμήρια ὑπάρχουσιν ἡμῖν περὶ τῆς ἀρχετὰ προωδευμένης μορφῆς ἣν εἶχον αἱ συναλλαγαὶ παρὰ ταῖς ἀρχαίους Ἑλλησι καὶ Ῥωμαίοις. Οἱ Τραπεζίται ἐν Ἀθήναις καὶ οἱ Argentarii καὶ Mensarii ἐν Ῥώμῃ ἔχαιρον φήμης μεγάλης ἐντιμότητος. Τόσης μάλιστα, ὥστε, ὡς ἀναφέρομεν ἐν τῷ προμνησθένει συγγράμματί μας, δὲν ἔδιδον οὗτοι κἂν ἀποδείξεις διὰ τὰ χρήματα ἃ ἐλάμβανον ἐν παρακαταθήκαις, ἀλλὰ ἐθεωρεῖτο ἀρχετὸς ὁ λόγος αὐτῶν. Ἐξ ἄλλου ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ τηρῶσι λογιστικὰ βιβλία κατὰ μορφήν ἣν ἐπέβαλλεν ὁ νόμος ἔκτοτε.

Τὰ λογιστικὰ βιβλία τῶν ἐν Ἀθήναις Τραπεζιτῶν εἶχον ἰσχὺν ἀποδεικτικὴν. Ὅσακις προεκαλεῖτο διαφορὰ, δαιτητῆς ἐξήλεγχε τὰ βιβλία, ἵνα ἐξ αὐτῶν διαπιστώσῃ τις ὃ ἔχων τὸ δίκαιον. Καὶ μ' ὅλον ὅτι ἐλλειποῦσιν ἡμῖν τεκμήρια περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἀκριβῶς ἐτηροῦντο τὰ βιβλία, ἐν τούτοις ἐκ τῶν ἀναφερομένων παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι, Δημοσθένει, Ἰσοκράτει καὶ Ἀριστοφάνει, δυνάμεθα νὰ πεισθῶμεν ὅτι ταῦτα θὰ ἐτηρῶντο κατὰ τρόπον λίαν μεθοδικὸν καὶ μὲ σύστημα ἴσως ὁμοιάζον πρὸς τὸ διπλογραφικὸν παρὰ τοῖς σημερινοῖς λαοῖς κρατοῦν ἤδη, κατὰ τὴν βάσιν τοῦλάχιστον αὐτοῦ.

Καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συμβαίῃ ἄλλως, διότι ἀπαντῶνται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἀθηναίοις συναλλαγὰὶ πολὺπλοκοί, ἐκδόσεις συναλλαγματικῶν καὶ τριτεγγυήσεις, κυκλοφορία συναλλαγματικῶν, γραμματίων, καὶ εἰδῶν τινῶν

καὶ πείσματα, τὰ ὅποια συντελοῦσιν εἰς τὸν χωρισμὸν ἐκείνων οἷτινες θὰ ἔπρεπε μᾶλλον νὰ συνεργάζωνται, πρὸς πρακτικώτεραν καὶ ὠφελιμωτέραν διαμόρφωσιν τῶν λογιστικῶν παρ' ἡμῖν πραγμάτων.

Καὶ παρατηροῦνται αἱ συνήθεις ἀκρότητες. Εἶνε κἂν ἐπιστήμη ἢ Λογιστική; Ἐρωτῶσιν οἱ μὲν. Καὶ ἀπαντῶσιν οἱ ἕτεροι. Ὅχι μόνον Ἐπιστήμη εἶνε ἢ Λογιστική, ἀλλὰ λειτουργεῖ καὶ κατὰ αὐστηροτάτους μαθηματικούς κανόνας καὶ δύναται νὰ συστηματοποιηθῇ εἰς ὄρισμένα μαθηματικὰ θεωρήματα.

Ἄλλὰ νομίζομεν ὅτι καὶ αἱ δύο μερίδες ἀφίστανται τῆς ἀληθείας, ὡς εἰς τὰ ἄκρα φέρουσαι τὴν συζήτησιν. Βεβαίως ἡ ἐρώτησις ἐὰν ἢ Λογιστικὴ τυγχάνῃ ἐπιστήμη δὲν εἶνε δυνατόν παρὰ νὰ φανῇ τοῦλάχιστον παράδοξος, εἰς στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἢ Λογιστικὴ στηρίζεται ἐπὶ θεωρίας τινὸς καὶ τόσους ἔχει κανόνας, καὶ τόσον λειτουργεῖ τῇ βοηθείᾳ τῆς Μαθηματικῆς Ἐπιστήμης. Ἄλλ' ἢ λογιστικὴ εἶνε καὶ τέχνη, εἶνε πάντως **ἐμπειρικὴ ἐπιστήμη**. Ἀνεπτύχθη καὶ διεμορφώθη λόγῳ τῶν προκυψασῶν ἀναγκῶν τῆς ἐμπορικῆς κινήσεως, χωρὶς φυσικὰ νὰ δώσῃ λαβὴν εἰς ἀνακάλυψιν ἰδιοτήτων τῶν ἀριθμῶν καινῶν, μεθόδων ὑπολογισμῶν νέων, ἀλλὰ ἀπλῶς μεταχειρισθεῖσα

Τραπεζογραμματίων καὶ πλείστοι ἄλλαι ἐμπορικαὶ καὶ ἰδίᾳ τραπεζικαὶ πράξεις ἀνάγκην ἔχουσαι ἀσφαλῶς μεθοδικῆς ἀλλὰ καὶ λεπτομεροῦς διατυπώσεως.

Ἐχομεν ἄλλως τε καὶ διεθνεῖς τρόπον τινὰ συναλλαγᾶς μεταξὺ Ρώμης καὶ Ἀθηνῶν. Ἐχομεν συναλλαγματικὰς συρομένας ἐν Ρώμῃ ἐπὶ Ἀθηνῶν καὶ τὰνάπαλιν.

Καὶ εἰσιν ἀρκετὰ ἐνδιαφέρουσαι αἱ ὀνομασίαι ἕως οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς δίδουσι εἰς τὸ βιβλίον τὸ ἀντιστοιχοῦν προφανῶς εἰς τὸ σημερινὸν Ἡμερολόγιον. Ὁ Λουκιανὸς καλεῖ τοῦτο: «Ἐφημερίδες», ὁ Ἀριστοφάνης «Γραμματεῖα», ὁ Ἰσοκράτης «Υπόμνημα».

Εἰς τὴν Ρώμην ἢ Λογιστικὴ, καθὼς καὶ ὅλα τὰ φῶτα εἰσῆχθησαν ἐξ Ἀθηνῶν. Τοῦτο συνέβη κατὰ τὸν βον π. Χ. ἑκατονταετηρίδα. Καὶ ὀφείλει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ἐκεῖ ἐσημείωσε μεγάλην πρόοδον. Τὸ Καθολικὸν ὀφείλεται κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς τοὺς Ρωμαίους. Ἐκ τῆς Ρώμης δὲ ἢ Λογιστικὴ, διεδόθη κατὰ μικρὸν καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἰταλικὰς πόλεις, διαρκῶς προαγομένη, ἐκεῖθεν δὲ καὶ εἰς τὰς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς χώρας, λαμβάνουσα σὺν τῷ χρόνῳ τὴν διαμόρφωσιν εἰς τὸ σύστημα ὅπερ κρατεῖ καὶ μέχρι σήμερον καὶ συστηματοποιουμένων διηγετικῶν τῶν πραγμάτων διὰ τῆς ἐμφανίσεως μικρὸν κατὰ μικρὸν καὶ ἀξιολόγων λογιστικῶν συγγραφέων. Περὶ τῆς σημερινῆς θέσεως τῆς λογιστικῆς ὁμιλοῦμεν ἀνωτέρω.

άπλῶς μαθηματικὰς ιδιότητες τῶν ἀριθμῶν, ὧν ἐποιήσατο χρῆσιν κατὰ τρόπον ὃν αἱ ἀνάγκαι ἐπέβαλον αὐτῇ.

Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, τὴν καὶ ἀκριβῆ καθ' ἡμᾶς, ἐξεταζομένη ἡ Λογιστικὴ, ὀφείλει νὰ θεωρηθῆται ὡς καθ' ἑξοχὴν πρακτικὴ ἐπινόησις, ἣτις δὲν ἔχει κἄν ἀνάγκην μεγάλῃς εἰδικῆς θεωρίας διὰ νὰ καταστῆ ἀντιληπτὴ, ἀπλῶς δανειζομένη ἐκ τῶν Μαθηματικῶν ἀπολουστάτας τινὰς θεωρίας τῶν ἀριθμῶν καὶ ἐφαρμοζούσα ταύτας, ἐν τῇ διατάξει ἣν κάμνει τῶν Λογαριασμῶν.

Θεωρία τῆς Λογιστικῆς εἶνε καθ' ἡμᾶς, ἡ προσεκτικὴ παρατήρησις τῶν λογιστικῶν πραγμάτων, καθὼς ταῦτα διεμορφώθησαν ἀνέκαθεν ἀπὸ τὰς ἀνάγκας τοῦ πρακτικοῦ βίου ἢ παρακολούθησις τούτων, ἢ συμφωνία ἐπὶ τῶν λυσιτελεστέρων συστημάτων πρὸς κατανόησιν καὶ ἐφαρμογὴν διὰ τῆς συστηματοποίησεως ὀρισμένον κανόνων εὐκόλων καὶ πρακτικῶν.

Ἡ λεγομένη Νέα Σχολὴ ἄλλως φρονεῖ ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω. Ὡς νέα δὲ καὶ ἐκζητούσα ὅπως ποιήσῃ τῶν λογιστικῶν φαινομένων μαθηματικωτέραν παράστασιν, ὡς σκοποῦσα νὰ ἐμφανίσῃ περὶ τὴν Λογιστικὴν καὶ τοὺς λ/μοὺς θεωρίαν ἐντελῶς αὐτοτελῆ μαθηματικὴν, εὐρίσκει πολλοὺς ὁδοὺς μεταξὺ τῶν θεωρητικῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν.

Ἡ ἐκζήτησις ὅμως ὅπως ἐμφανισθῆ ἡ Λογιστικὴ ὡς αὐτοτελῆ ἔχουσα θεωρίαν μαθηματικῆς τῶν λογαριασμῶν ὑφῆς ἰδίᾳ δὲ σχέσεως ἐναντι τοῦ ὅλου λογιστικοῦ συστήματος ἤγαγε πολλοὺς ξένους καὶ ἡμεδαποὺς συγγραφεῖς, δοκίμιους ἄλλως τε, εἰς τὸ νὰ ζητήσωσι νὰ ἀνεύρωσιν ἐν τοῖς λ/μοῦς ιδιότητας ἃς δὲν ἔχουσιν, ἢ ὅσον ἀφοσῶ τὴν ἐπίδρασιν ἣν ἔχουσι ἐπὶ τῆς ὅλης κινήσεως οἱ ἀριθμοί, ὧν γίνονται ἐν αὐτοῖς χρῆσις, νὰ διαιρέσωσι τοῖς λ/μοῖς κατὰ κατηγορίας ἀδικαιολογήτων καθ' ἡμᾶς μαθηματικῶν ὀνομασιῶν, ἀνομασιῶν ὅλως ἀνθιαιρέτων καὶ μὴ ἐπινοηθεισῶν ἢ ὅπως κολασθῆ ἢ περὶ λογαριασμῶν ἐκζεζητημένην θεωρία.

Ζητοῦσι νὰ ἀντικαταστήσωσι τὰς ὀνομασίας Δοῦναι καὶ Λαβεῖν διὰ τῶν σημείων (+) καὶ (—) καὶ καλοῦσι τοὺς λ/μοὺς θετικούς καὶ ἀντιθετικούς ἢ ἀρνητικούς. Ἄλλ' αἱ ὀνομασίαι αὗται δὲν εἶναι ἄνομασίαι δηλοῦσαι μαθηματικὰς ιδιότητας ὥστε νὰ εἶνε δυνατόν νὰ στηριχθῆ ἐπ' αὐτῶν μαθηματικὴ θεωρία, ἀλλὰ ὀνομασίαι ἀνάλογοι

πρὸς τὰς τοῦ θετικοῦ καὶ ἀρνητικοῦ ἡλεκτρισμοῦ, ἐξ ὧν βεβαίως οὐδὲν τὸ μαθηματικὸν ἔπεται.

Ὑποστηρίζουσι πλέον σήμερον ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ λέγωμεν ὑπὸ τὸ κράτος τῶν νεωτέρων ἰδεῶν περὶ λογιστικῆς: «Ὁ λαμβάνων χρεοῦται καὶ ὁ δίδων πιστοῦται» καὶ εἴμεθα περὶ τούτων σύμφωνοι, διότι ὁ κανὼν οὗτος ἐφ' οὗ ἐθεωρήθη στηριζομένη ἐπὶ μακρὸν ἡ Λογιστικὴ, δὲν ἔχει παρὰ μερικὴν μόνον ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῶν λ./μῶν. Καὶ τοῦτο, διότι οἱ λογαριασμοὶ δὲν ἔχουσι διαμορφωθῆ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ δύνανται νὰ ὑποβάλλωνται εἰς ὠρισμένους μαθηματικούς τύπους ἀνεξαιρέτως ὅλοι, ἀλλ' ἔχουσι διαρρυθμισθῆ ὑπὸ τῆς ἐμπειρίας κατὰ τρόπον, ὥστε, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ἐπ' αὐτῶν ὠρισμένων μαθηματικῶν λογισμῶν, νὰ δύνανται νὰ προαγάγωσιν εἰς ὠρισμένον σκοπὸν, ὅπως εἶνε ἡ διαπίστωσις τῆς θέσεως ἐκάστοτε τοῦ ἀντικειμένου ἢ προσώπου, τῆς ἀξίας δηλαδὴ, ἣν ἕκαστος ἐξ αὐτῶν παριστᾷ ἢ ἡ ἐξαγωγή τῶν ἀποτελεσμάτων ἐπιχειρήσεώς τινος καθ' ὠρισμένον τι χρονικὸν διάστημα, ἐπὶ τῇ βάσει ὅλων τῶν ἀπαρτιζουσῶν τὸν ὄργανισμὸν ἀξιῶν.

Δὲν θέλομεν νὰ εἴπωμεν μὲ τὰ ἀνωτέρω ὅτι ἡ Λογιστικὴ δέον νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀγρὸς ἀδέσποτος, ὃν ἕκαστος δύνανται νὰ λυμαίνηται ἐφαρμόζων κατ' ἀρέσκειαν ὅ,τι δόξει αὐτῷ. Ἀπεναντίας ὀρῶμεν μετὰ μεγάλης μας χαρᾶς τὴν περίεξ ἡμῶν λαμβάνουσαν χώραν κίνησιν διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου συζητήσεως καὶ τὸ μόνον τὸ ὅποῖον μᾶς στενοχωρεῖ εἶνε ὅτι ταῦτα πάντα δὲν ἀκολουθοῦσι τὴν κατεύθυνσιν, ἣτις ἐπιβάλλεται, δὲν περιορίζονται εἰς μέσας τινὰς λύσεις καὶ δὲν ἀποβλέπουσιν εἰς τὸ ἰδιαίτατα διὰ τὴν πρακτικὴν ταύτην ἐπιστήμην ἀρμόζον πρακτικὸν τῆς ἐφαρμογῆς μέρος, τὴν συστηματοποίησιν ὠρισμένων κανόνων, τὴν ἐπιδίωξιν ἐφαρμογῆς κατὰ τὸ δυνατόν ὁμοιομόρφων συστημάτων, τὴν κατάδειξιν εἰς τε τὸ Κράτος καὶ τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς ἀνάγκης τῆς γενικεύσεως τῆς τηρήσεως λογιστικῶν βιβλίων καὶ τῆς ἀνάγκης ἀναγραφῆς ἐπ' αὐτῶν παντὸς στοιχείου, ὅπερ ἐπιφέρει ἀλλοίωσιν εἰς τὴν θέσιν τῶν ἐπιχειρήσεων, εἰ καὶ μὴ δίδον λαβὴν εἰς χρηματικὴν κίνησιν, ἀλλὰ δαπανῶσι πολύτιμον χρόνον εἰς καθ' ὅλα μὲν φιλότιμον τῶν λογιστικῶν ζητημάτων διερεῦνησιν, ἀλλ' ὅπωςδῆποτε μὴ προαγάγουσαν τὰ πράγματα πρακτικῶς, τοῦναντίον δὲ δημιουργοῦσαν ἀντιθέσεις, συζητήσεις καὶ ὑπερβολὰς καὶ τὸ χεῖριστον συγχύσεις, αἱ ὅποια βεβαίως

δὲν ἔχουσι νὰ ὠφελήσωσι καὶ πολὺ, ἐφ' ὅσον δὲν συμβαδίζουσι μὲ τὴν πρακτικὴν προαγωγὴν τῶν πραγμάτων, κατ' ἔξοχὴν ἀναγκαίαν διὰ τὸ θέμα τοῦτο.

Ἀληθὲς εἶνε ὅτι διδάσκεται ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ ὑπὸ τοῦ μεγάλου φιλοσόφου Wundt, ὅτι ἐπιστήμαί εἰσιν αἱ γνῶσεις ἃς ἔχομεν ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων καὶ συγχρόνως, ὅτι δὲν εἶνε ἀπαραίτητον ἵνα ἡ ἐπιστήμη τυγχάνῃ καὶ πρακτικῶς ὠφέλιμος, ἀπλῶς δὲ συμβαίνει ὥστε τὰ ἀποτελέσματα τῶν πλείστων ἐπιστημῶν ἔχουσι καὶ πρακτικῶς ὠφέλιμα ἀποτελέσματα, ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν θὰ ἠδύναντο ἴσως νὰ σταθῶσιν. Ἡ φιλοσοφικὴ ὅμως αὕτη σκέψις πρὸς τὴν ὁποίαν δὲν δύναται τις παρὰ νὰ ἀπονεύμῃ τὸ ἀρμόζον σέβας, ὀφείλει, νομίζομεν, νὰ τεθῇ ἐν δευτέρᾳ μοίρᾳ ἐν τῷ πεδίῳ τῆς κατ' ἔξοχὴν πρακτικῆς ἐπιστήμης, ἣτις μᾶς ἀπασχολεῖ, τὴν δὲ προέχουσαν θέσιν ὀφείλει νὰ λάβῃ, ἕξ ἴσου φιλότιμος, πρὸς τὴν διὰ θεωρητικὰς συζητήσεις καταβαλλομένην, προσπάθειαν, ἵνα τὰ παρ' ἡμῖν λογιστικὰ πράγματα διαμορφωθῶσιν ἐπιστημονικοπρακτικῶς καλλίτερον, προσαρμοζόμενα πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ οἰκονομικοὺς κανόνας ὧν ἐν ἄρκετῷ μέρει ἔρχεται καὶ ἡ Λογιστικὴ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν ἐφαρμογὴν, ἵνα αἱ μὲν ἐπιχειρήσεις ἔχουσι πρὸ ἑαυτῶν βιβλία ἀποτελοῦντα καθρέπτην ἀκηλίδωτον καὶ ἄνευ σκιᾶς τῆς θέσεως αὐτῶν, τὸ δὲ Κράτος δύναται νὰ ἐξασκῇ εὐχερῶς καὶ ταχέως τὸν ἐπιβαλλόμενον ἔλεγχον, ὅσον ἀφορᾷ τὴν περιφρούρησιν τοῦ τοῦ κοινῆς συμφέροντος, ὅπερ, ἰδίᾳ ἐν τοῖς πιστωτικοῖς ἰδρύμασι, μεγάλως δύναται νὰ διακινδυνεύῃ, ἐὰν ὑπάρχῃ κατάστασις οὐχὶ καλὴ, ἣν ἐν τούτοις τὰ πλημμελῆ συστήματα, ἅτινα Λογιστικῶς ἐφαρμόζονται, διατηροῦσι συγκεκαλυμμένην.

Καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἀπαραίτητος ὑπάρχει ἡ συνεργασία τῶν ἐγκρατῶν ἐπιστημόνων, οἵτινες καὶ παρ' ἡμῖν ὑπάρχουσι μετὰ τῶν πολυτελείων πρακτικῶν, ὧν ἡ ἀξία εἰς εἶπέο τι καὶ ἄλλο θέμα ὑπάρχει ἐνταῦθα ἀναμφίλεκτος καὶ προέχουσα, ἵνα, σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνας τῆς ἐπιστήμης, τὰς νομικὰς ἀντιλήψεις καὶ τὰς οἰκονομικὰς ἀνάγκας, καὶ ἐν τῇ ἀπαραίτητῃ προσαρμογῇ πρὸς τὰ κρατοῦντα, διαμορφωθῇ σύστημα ὅπερ νὰ τεθῇ ὑπ' ὄψει Κράτους τε καὶ ἐπιχειρήσεων καὶ οὗτινος ἡ ἐφαρμογὴ νὰ ὑποστηρικθῇ δι' ὅλων τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται πρὸς ἐπιβολὴν παντὸς ὅπερ ἀποφασίζεται ὁμοθυμῶς, ὡς ἐπιτακτικῶς ἀναγκαιὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ νὰ ἰσχύσῃ.

Τοιαύτην τινὰ ὁμως κίνησιν δὲν εἶδομεν ἔτι παρ' ἡμῖν. Βλέπομεν διαπληκτισμούς, βλέπομεν διαιρέσεις καὶ κάπου - κάπου παρουσιάζεται καὶ σύγγραμμά τι περὶ Λογιστικῆς, χωρὶς βέβαια κανὲν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἄχρις ὥρας, ἀξίων πάσης προσοχῆς ἄλλως τε, νὰ δύναται νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἐπλήρωσε πρακτικῶς τὰς γενικὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἐλλείψεις, αἰτινες παρ' ἡμῖν, ὡς εἴρηται, ἐπιχωριάζουσι.

β') Παρατηρήσεις τινὲς ἐπὶ τῆς Τραπεζικῆς Λογιστικῆς.

Ἡ τραπεζικὴ Λογιστικὴ στηριζομένη φυσικὰ εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Γενικῆς Λογιστικῆς, ἔχει ἐν τούτοις ἀνάγκην λεπτομεροῦς καὶ ὅλως ἰδιαιτέρας μελέτης. Δυναταί τις νὰ εἴπη ὅτι ὁ ἀριστος κατὰ πάντα θεωρητικὸς καὶ πρακτικὸς λογιστὴς εἰς γενικὴν λογιστικὴν μόρφωσιν κατηρητημένος, ἀλλ' ὁ μὴ εἰδικῶς ἐνδιατρίψας καὶ δὴ ἐπαρκῶς, εἰς τὰ τραπεζικὰ λογιστικά, δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ προχωρήσῃ οὐδὲ κατὰ τὸ πρῶτον βῆμα ἐν τῇ τηρήσει τῶν λογιστικῶν πραγμάτων ἐνὸς τραπεζικοῦ ἰδρύματος.

Τοῦτο συμβαίνει διότι, αἱ διαφόροι πράξεις, αἰτινες ὑπάρχουσιν εἰδικαί ἐν τῇ τραπεζικῇ δημιουργοῦσι λογαριασμοὺς εἰδικούς, ὧν ἡ φύσις καὶ κινήσεις ἐξαρτῶνται φυσικὰ ἐξ αὐτῶν τῶν πράξεων καὶ οἷτινες, εἰ καὶ ὀδεύοντες ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Λ/σμοὶ τῆς Γενικῆς Λογιστικῆς, ἔχουσιν ἐν τούτοις ἀνάγκην ἀρκούσης ἰδιαιτέρας μελέτης ἵνα κατανοηθῆ ἡ φύσις αὐτῶν καὶ σκοπὸς ὄνπερ ἔχουσι. Καὶ φυσικὸν εἶνε ὅτι διὰ νὰ εἰσαχθῆ τις εἰς τὴν Λογιστικὴν τῶν τραπεζῶν καὶ νὰ κατανοήσῃ ἐπακριβῶς ταύτην, ὀφείλει πρωτίστως νὰ ἀποκτήσῃ γενικὰς καὶ λεπτομερεῖς γνώσεις περὶ τῆς τραπεζικῆς καὶ τῶν τραπεζικῶν ἐργασιῶν. Διότι, ἔχουσα ἡ Λογιστικὴ ὡς σκοπὸν τὴν μεθοδικὴν καὶ ὑπὸ ὄρισμένους κανόνας τῶν διαφόρων τραπεζικῶν πράξεων διατύπωσιν καὶ τὴν διεξαγωγὴν ὀρισμένων σχετικῶν ὑπολογισμῶν, βέβαιον εἶνε ὅτι προαπαιτεῖ γνώσιν τῶν πράξεων τούτων καὶ τῆς φύσεως αὐτῶν, διὰ νὰ ἐφαρμοσθῆ μεθοδικῶς καὶ ἐν πλήρει ἐπιγνώσει παντὸς ὅπερ ἀπαιτεῖται πρὸς ἀριωτέραν τῶν πράξεων παράστασιν, καὶ λεπτομεροστέραν ἀναγραφὴν.

Ἰδιαζόντες σπουδαῖον θέμα ἐν τῇ τραπεζικῇ Λογιστικῇ τυγχάνει τὸ τῶν Ξένων Νομισμάτων, καθ' ἃ θὰ μελετήσωμεν ἐν τῷ περὶ Συναλλάγματος κεφαλαίῳ.

Λόγῳ τῆς ποικιλίας αὐτῶν καὶ τῆς ἀσταθείας ἦν παρουσιάζουσι —καὶ αἱ μικραὶ καὶ αἱ μεγάλαι διακυμάνσεις ἔχουσιν ἐν προκειμένῳ τὴν ἰδίαν σημασίαν—δίδουσι λαβὴν διαρκῶς εἰς ὑπολογισμοὺς νέους δι' ἐκάστην περίπτωσιν, οἱ ὅποιοι ὑπολογισμοὶ προκαλοῦσιν ἀρκετὰς δυσχερείας. Ἄλλὰ καὶ ἡ τήρησις τῶν εἰς Ξ. Νομίσματα λογαριασμῶν, παρουσιάζει ὅλως ἰδιαιτέρον ζήτημα, τὸ καὶ σπουδαιότερον, διότι ἔχομεν ἀνάγκην εἰς τὰ διάφορα βιβλία καὶ δι' ἐκάστην ἐγγραφὴν νὰ τυγχάνωμεν πληροφορημένοι περὶ τίνος ποσοῦ εἰς Ξένον Νόμισμα πρόκειται, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου καὶ ἄλλοι μὲν λόγοι, ἀλλὰ ἰδίως τὸ διπλογραφικὸν σύστημα, ἀπαιτεῖ ὅπως δι' ἕκαστον ποσὸν ξένου νομίσματος, ἔχομεν ἀμέσως καὶ ἀντίστοιχον εἰς δραχμὰς ποσόν. Λόγῳ δὲ τοῦ μεταβλητοῦ τῶν τιμῶν τῶν Ξένων Νομισμάτων, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἡμέτερον νόμισμα, μᾶς παρουσιάζεται ἐκάστοτε, ἔναντι μιᾶς ξένης μονάδος, διάφορον ποσὸν δραχμῶν. Ἐνταῦθα ἐμφανίζεται καὶ ἡ δυσκολία πρὸς τήρησιν τῶν λογαριασμῶν. Διὰ τοῦτο ἐφευρέθη καὶ ὁ τρόπος τῆς τηρήσεως τῶν εἰς Ξένα Νομίσματα λ/μῶν μὲ ὑπολογισμὸν τούτων εἰς σταθερὰς τιμὰς καὶ μὲ μεταφορὰν ἐκάστοτε τῆς ἐπὶ πλέον ἢ ἕλλaton διαφορᾶς μεταξὺ σταθερᾶς καὶ τρεχούσης τιμῆς εἰς χρέωσιν ἢ πίστωσιν λ/σμοῦ τινὸς ἀνοιγομένου ἐν τῷ Καθολικῷ ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Ἐπικαταλλαγὰι» ἢ ἄλλην σχετικὴν. (1)

Ὁ τρόπος οὗτος διευκολύνει τὰ πράγματα καί, καθὼς θὰ εἶδωμεν ἐν οἰκείῳ τόπῳ τῆς παρουσίας συγγραφῆς, συντελεῖ εἰς εὐχερἔστεραν καὶ ταχύτεραν ἐξαγωγὴν τῶν ἐκ τοῦ συναλλάγματος ἀποτελεσμάτων. Ἐν τούτοις εἰς τὸ Καθολικὸν τῶν δραχμῶν οὐδεμία πλέον παρουσιάζεται ἀκρίβεια, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὑπόλοιπα τῶν οὕτως τρηομένων εἰς ξένα Νομίσματα λ/μῶν. Καὶ τὸ πρᾶγμα καθίσταται βέβαια αὐτόχροημα κωμικόν, ὅταν ἀναλογισθῇ τις ὅτι τράπεζαί τινες τοιοιουτρόπως ἐξαγομένας καταστάσεις δημοσιεύουσι πρὸς **διαπίστωσιν τῆς θέσεως αὐτῶν** εἰς ἐφημερίδος, ἄνευ τῶν ἀπαραιτήτων ἐκείνων ὑπολογισμῶν οἱ ὅποιοι φέρουσι τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν τῶν καὶ οὐς θὰ πραγματευθῶμεν ἐν τοῖς ἑξῆς. Διότι τί ἔννοεῖ ἄρα γε ὁ ἀναγνώστης ἐκεῖνος, ὅστις ἀναγινώσκει ὅτι τὸ κοδύλιον ὄπερ ἀντιπροσωπεύει τὰ παρὰ ξέναις αἰφνης τραπεζαῖς διαθέσιμα εἰς **Συναλλάγμα ἰδρύματός τινος** ἀπαρτίζεται ἀπὸ δραχμᾶς 350.000

(1) Ὁδηγὸς τοῦ τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου σελ. 59—62

προελθούσας ἐπὶ παραδείγματι ἐκ £ 5000 ἐκτιμηθεισῶν πρὸς δρ. 25, \$ 10,000 ἐκτιμηθέντων πρὸς δρ. 5 — 100.000 Γαλλικῶν φράγκων ἐκτιμηθέντων πρὸς δρ. 1 καὶ 150.000 λιρεττῶν ἐκτιμηθεισῶν πρὸς λεπτά 50—(*). Δὲν εἶνε ἐξ ἴσου κωμικὸν καὶ παράδοξον μὲ τὴν ἐξῆς πρόσθεσιν £ 5000 + \$10.000 + Φρ. 100.000 + Λιτ. 150.000 = **265.000 δραχμαί (!!).**

Καθ' ἡμᾶς δύο τινὰ θὰ ἦσαν ἐπιβεβλημένα πρὸς διόρθωσιν τοῦ ἀτόπου :

Πρῶτον : Καθορισμὸς διὰ νόμον τῶν σταθερῶν τιμῶν ἐκτιμήσεως, ὑποχρεωτικῶν διὰ πάντας τοὺς τηροῦντας λ/σμούς εἰς Ξένα Νομίσματα, διὰ τὴν ὁμοιόμορφον ἐμφάνισιν τῶν εἰς Ξένα Νομίσματα λ/μῶν ἐν τοῖς ἰσολογισμοῖς.

Δεύτερον καὶ σπουδαιότερον : Ὑποχρεωτικὴ ἀναγραφὴ πλησίον ἐκάστου κονδυλίου, παριστῶντος λ/σμούς εἰς Ξένα νομίσματα, καὶ τῶν νομισμάτων τούτων, κατὰ εἶδος καὶ ποσόν, ἐξ ὧν τὸ κονδύλιον ἀποτελέσθη.

Ἐξ ἄλλου ὁ λ/σμός « **Ἐπικαταλλαγαί** », ὡς ἐννοεῖ τις εὐκόλως καὶ ὡς θὰ ἐξηγήσωμεν, οὐδὲν τὸ οὐσιαστικὸν παρουσιάζει. Χρησιμεύει ἀπλῶς πρὸς διπλογραφικὴν ἐξοικονόμησιν, καὶ ἐξίσωσιν τῆς μεταξὺ σταθερᾶς καὶ τρεχούσης τιμῆς διαφορᾶς καὶ ὡς ποσὸν ὅπερ μέλλει νὰ παῖξῃ ῥόλον ἐν τῇ ἐξαγωγῇ τοῦ ὀριστικοῦ ἐκ τοῦ συναλλάγματος ἀποτελέσματος (ζημία ἢ κέρδος) χωρὶς τοῦτο καθ' ἑαυτὸ νὰ παρουσιάζῃ ποσῶς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, εἰ μὴ ἐάν ποτε ἐπήρχετο τελεία καὶ πλήρης ἐκκαθάρισις τῆς θέσεως εἰς συνάλλαγμα, ἐὰν δηλ. τὰ διαθέσιμα ἐξισοῦντο μέχρι κεραίας πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις. Ὅστε ὁσάκις δημοσιεύονται καταστάσεις, ἐπὶ τῇ βάσει καὶ μόνον τοῦ ὑπολοίπου τοῦ Καθολικοῦ, χωρὶς νὰ ἔχη ἐξαχθῆ τὸ πραγματικὸν ἐκ Συναλλάγματος ἀποτέλεσμα, ἐμφανίζεται εἰς ἐπὶ πλέον εἰκονικὸς λ/σμός, ὅστις συντελεῖ πρὸς συσκοτισμὸν τῶν πραγμάτων ἢ δημιουργίαν ἰδεῶν εἰς ἄκρον ἀφισταμένων τῆς πραγματικότητος.

Ἄλλὰ τὰ πράγματα δὲν σταματῶσιν ἕως ἐδῶ καὶ τὰ σχετικὰ ἄτοπα ἐξακολουθοῦσι. Κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἰσολογισμῶν, ἕκαστος

(*) Σημειωτέον ὅτι αἱ σταθεραὶ τιμαὶ ἅς μεταχειρίζομεθα ἐνταῦθα εἶναι ἐκεῖναι ἅς πραγματικῶς μεταχειρίζεται Ἰδρυμά τι. Ἄλλα μεταχειρίζονται τιμὰς περισσότερον πλησιαζούσας πρὸς τὰς τρεχούσας, ἀλλ' ἡ σύγκυσις εἶναι ἡ αὐτή.

ἔχει δικαίωμα νὰ ἐκτιμᾷ καθὼς φρονεῖ τὰς τιμὰς τῶν ξένων νομισμάτων, ὧν εὐρίσκεται κάτοχος, ἢ ἐκείνων ὧν εὐρίσκεται ὀφειλέτης. Ἡ τοιαύτη εὐχέρεια ἐφαντάσθη ποτὲ κανεῖς, Κράτος, λογιστῆς, ἰδιώτης, ἐνδιαφερόμενος, ὁποσδήποτε, εἰς ποῖα ἄτοπα δύναται νὰ ἀγάγη; Πόσα κέρδη δύναται ν' ἀποκρύψῃ, ἢ πόσα τοιαῦτα, ὑπάρχοντα μὲν λογιστικῶς, ἀλλ' ἀμφίβολα ὡς ἀπραγματοποίητα νὰ ἐμφανίσῃ; Ὅχι; θὰ ἦτο ἀπίστευτον. Ἐν τούτοις, ἡμεῖς θὰ προσπαθίσωμεν ἵνα, διὰ παραδειγμάτων τινῶν ἀπλουστάτων, καταδείξωμεν τί δύναται νὰ συμβῇ ἢ μᾶλλον τί συμβαίνει καὶ πρὸς ποῖαν κατεύθυνσιν θὰ ἔπρεπε νὰ στραφῶσιν αἱ προσπάθειαι τῶν ἐπιστημόνων καὶ ἐμπειρῶν παρ' ἡμῖν λογιστῶν, πρὸς διόρθωσιν τῶν κακῶς κειμένων, ἀντὶ τῶν περὶ ὄνου σιαῶς διαπληκτισμῶν καὶ τῶν διαιρέσεων εἰς στρατόπεδα καὶ παρατάξεις, ὧν ὁ πόλεμος περὶ τοὺς τύπους ἐμποδίζει νὰ σκεφθοῦν τί παραλείπουν ἐπὶ βλάβῃ τῆς οὐσίας, προφανῶς.

Ὑποθέσωμεν ὅτι τὴν στιγμὴν καθ' ἣν γράφομεν (£ 365), ἰδοῦμά τι ἀγοράζει £ 10.000 καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην πρόκειται νὰ συντάξῃ τὸν ἰσολογισμόν του. Ἐὰν ἀποφασίσῃ νὰ ἐκτιμήσῃ τὰς £ ταύτας πρὸς δρ. 100, χάριν δῆθεν προνοίας (ἄς μὴ ἐκπλαγῇ τις διὰ τὴν τιμὴν ἣν δίδομεν διότι τινὲς μεταχειρίζονται πολὺ μικροτέρας) τί θὰ προκύψῃ; Ἐμφάνισις ζημίας, φυσικὰ εἰκονικῆς δραχ. 2.650.000 ἤτοι ἀπόκρυψις ἴσου κονδυλίου ἐκ τῶν λοιπῶν ἐκ συναλλαγματος προγενεστέρων κερδῶν, ἃ θὰ ἐμφανισθοῦν κατ' ἴσον ποσὸν μειωμένα. Τίς ζημιούται; Κράτος καὶ μέτοχοι προφανῶς. Κακῶς δὲ ἀντιτάσσουσι τινες ὅτι, οἱ τελευταῖοι οὔτοι, λαμβάνουσι μὲν ὀλιγώτερον μέρος, ἀλλ' ἔχουσι τὸ ὑπόλοιπον ὡς λανθάνον κέρδος, ὅπερ πάλιν ἀνήκει αὐτοῖς συντελοῦν εἰς τὴν ὑπερτίμησιν τῶν τίτλων. Διότι, αἱ μὲν τιμαὶ αὗται, αἵτινες λαμβάνονται κατὰ τοὺς ἰσολογισμοὺς καὶ τὰ μυστηριώδη ταῦτα πράγματα δὲν γίνονται γνωστά, οἱ δὲ μέτοχοι οἱ σημερινοὶ δὲν γνωρίζουσι ἂν θὰ εἶναι καὶ αἰῶριον τοιοῦτοι καὶ διὰ τοῦτο δικαίως ἀπαιτοῦσιν ἵνα ἐκάστοτε ἀπολαμβάνωσι τῶν ἀνηκόντων αὐτοῖς.

Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ ὄραιότερα μέθοδος, ἣν δύναται νὰ μεταχειρισθῶσιν ἄλλοι, θέλοντες νὰ ἀποκρύπτωσιν χωρὶς καὶ νὰ διατηρῶσι stocks, (ὁπότε ἄλλως τε ἢ ἀπόκρυψις εἶνε πλέον ἐντελῶς παράνομος καὶ οὔτε πρόσχημα ἔχει ἵνα σταθῇ) ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἡ ἐλευθερία νὰ μεταχειριζόμεθα οἷας θέλομεν τιμὰς.

Διὰ λόγους δῆθεν καὶ πάλιν προνοίας, τὰ μὲν ποσὰ ξένων νομισμάτων, ἃ ἔχουσιν ἐκτιμῶσι τινες εἰς πολὺ χαμηλὰς τιμὰς, τὰ δὲ ποσὰ ἃ ὀφείλουσιν, εἰς τὰς τρεχούσας ἢ εἰς πολὺ ὑψηλοτέρας, χωρὶς κἄν νὰ ἀνάγῃσι τὰ ὑγιῆ τοῦλάχιστον νομίσματα εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτό, ἵνα ἐφαρμώσωσι τὸ σύστημα τοῦτο ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου τῆς ἀναγωγῆς. Τί προκύπτει ἐκ τούτου; Ὑποθέσωμεν ὅτι Τράπεζά τις ἔχει stock £ 10.000 — ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου ὀφείλει 48.500 \$ — Δοθέντος ὅτι τὰ νομίσματα ταῦτα τυγχάνουσιν ἀμφοτέρω ὑγιῆ καὶ οὐδεμία ὑπάρχει πιθανότης ἐσωτερικῆς τῆς ἀξίας αὐτῶν μεταβολῆς ἀποτόμου καὶ οὐσιώδους, θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἡ θέσις τοῦ ἰδρύματος τούτου οὐδένα διατρέχει κίνδυνον, διότι αὕτη τυγχάνει ἐξισωμένη. Ἐν τοσοῦτῳ τί συμβαίνει; Ἐὰν ἐφαρμώσῃ τὸ ἀνωτέρω σύστημα ὀρίζον τιμὰς διὰ μὲν τὰς £ δρ. 25, (ἐπειδὴ ἔχει) διὰ δὲ τὰ \$ δρ. 75 (ἐπειδὴ ὀφείλει) ὡς δὲ τρέχουσαι τιμαὶ εἰσι δρ. 365 καὶ 75, προφανῶς προκύπτει ζημία ἐκ τῶν £ εἰκονικῆ δρ. 3.400.000 μειοῦσα κατὰ ἴσον ποσὸν τὰ κέρδη, δῆλα δὲ ἀποκρύπτουσα ἴσον ποσὸν ἄνευ οὐδενὸς κἄν προσχήματος, ἀφ' οὗ οὔτε στόκ οὔτε ἄνοιγμα ὑπάρχει εἰς συνάλλαγμα. Καὶ θὰ ἐρωτήσῃ τις βεβαίως, μὴ μεμνημένος εἰς τὰ ἀνωτέρω ζητήματα; Εἶνε δυνατόν νὰ συμβαίνῃσι τοιαῦτα πράγματα, ἐν ὀνόματι τῆς Λογιστικῆς, ἥτις οὐδένα ἄλλον σκοπὸν ἔχει παρὰ νὰ ἐμφανίσῃ καθαρὰς καὶ πραγματικὰς καταστάσεις καὶ ὅχι νὰ γίνηται ὄργανον ἐμφανίσεως ἀποτελεσμάτων τοσοῦτῶν τερατώδως ἠλλοιωμένων, δι' ὧν νοθεύονται καὶ συσκοτίζονται τὰ πράγματα; Βεβαίως συμβαίνουσιν ἀπαντῶμεν, καὶ ἀκριβῶς μάλιστα καθὼς τὰ περιγράφομεν. Καὶ ἐννοεῖται εὐκόλως ὅτι, ἐφ' ὅσον παρέχονται τοιαῦτα εὐχέρειαι, εἶνε πλεόν εἰς τὴν διάκρισιν ἐκάστου νὰ ἀποκρύπτῃ ὅσα θέλει, εἴτε κανονίζων οἷας θέλει τιμὰς, εἴτε καὶ εἰκονικὰς ἐγγραφὰς ἐνεργῶν, ὡς αἴφνης arbitrages, κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν ἰσολογισμῶν, ἀκυρούμενα δι' ἀντιστρόφων ἐγγραφῶν, ἀμέσως μετὰ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν συντάσσονται οὗτοι.

Νομίζομεν ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου παρίσταται ἀνάγκη Κρατικῆς μερίμνης. Ἐφ' ὅσον τοιαῦτα πράγματα τυγχάνουσι γνωστά, πρέπει νομίζομεν κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας ἐκάστης ἑξαμηνίας νὰ ὀρίζηται ἓν ποσοστὸν ἐπὶ τῆς τιμῆς τῶν ξένων νομισμάτων, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, οὐτινος οὐδεὶς θὰ δύναται νὰ παραβιάξῃ τὰ ὅρια, μὲ τὴν ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν ὅτι αἱ ἐκάστοτε

λαμβάνομεναι ἐντὸς τοῦ ὁρίου τούτου τιμαὶ θὰ εἶνε ἀπολύτως αἰεταί, διὰ τε τὰ stocks καὶ τὰ ἀνοίγματα.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων σχετικῶς μὲ τὰ Ξένα Νομίματα, οἱ εἰς τοιαῦτα λ/σμοὶ τῶν Τραπεζῶν, τηρούμενοι μετ' ἀνταποκριτῶν ἐξωτερικοῦ, καὶ λόγῳ τῆς διαρκοῦς αὐτῶν κινήσεως, ἔχουσιν ἀνάγκην διηγεκοῦς λογιστικῆς παρακολουθήσεως, ἵνα προβλέπηται ἡ ἀνάγκη τῆς τροφοδοτήσεως αὐτῶν ἐγκαίρως καὶ ἐπιτυχάνηται τοῦτο ἐν τῇ καταλληλοτέρᾳ στιγμή, διὰ τῆς διενεργείας τῶν σχετικῶν ἐμβασμάτων ἢ virements μεταξύ διαφόρων ἀνταποκριτῶν, εἴτε τοῦαἰδίου τούτου ἢ διαφόρων τῇ βοηθείᾳ τῶν arbitrages. Ταῦτα βεβαίως ἐνεργοῦσιν οἱ ἀρμόδιοι ἐπὶ τοῦ συναλλάγματος παράγοντες, ἀλλὰ καὶ ἡ λογιστικὴ παρακολούθησις καὶ συμβολὴ ἐν προκειμένῳ δὲν εἶνε μικρά.

γ) Ἑγγυήσεις.

Ἄλλο σπουδαῖον ζήτημα λογιστικὸν ἐπὶ τοῦ ὁποίου παρὰ ταῖς Τραπεζαῖς εἶνε ἀνάγκη νὰ στραφῇ ἡ προσοχὴ, εἶνε τὸ ζήτημα τῆς καθιερώσεως τῆς ἀναγραφῆς διὰ λογιστικῶν ἐγγραφῶν καὶ πασῶν ἐκείνων τῶν πράξεων, αἵτινες παρουσιάζουσι μὲν ἀλλοίωσιν τῶν ἐνεργητικῶν, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ἐμφανίζωσι κινήσιν χρήματος. Τὸ ζήτημα τοῦτο τυγχάνει λίαν παρημελημένον. Ἐν τούτοις Κράτος τε καὶ ἐπιχειρήσεις καὶ λογισταὶ θὰ εἶχον πᾶν συμφέρον ἵνα καθιερωθῇ διὰ νόμου ἡ τήρησις αὐτοῦ λογιστικῶς. Μᾶς συνέβη νὰ ἀντιληφθῶμεν περίπτωσιν Τραπεζῆς, ἐχούσης μετοχικὸν κεφάλαιον 4.000.000 σημερινῶν δραχμῶν, κεφάλαιον τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον δὲν εἶχε καμμίαν ἐνίσχυσιν ἀπὸ λανθάνον τι κέρδος, ἐξ ἐκείνων ἃ ἔχουσιν ἅπασαι ἀνεξαιρέτως αἱ καλαὶ παλαιαὶ ἐπιχειρήσεις σήμερον, ἀλλὰ ζήτημα εἶνε ἐάν, διαλυομένης τῆς ἐταιρείας, ἐπετυγχάνετο κἂν ἡ πραγματοποίησις τούτου. Καθ' ὠρισμένην στιγμήν, προβάντες εἰς ἔλεγχον τῶν βιβλίων τοῦ ἰδρύματος ἐκείνου, τί νομίζετε διεπιστώσαμεν; Ὅτι τὸ ἴδρυμα ἐκεῖνο εἶχε δώσει ἐγγυήσεις £ 6000 καὶ \$ 6000 — πρὸς ἀτμοπλοικὴν ἐταιρείαν, δι' ἃ ποσὰ εἶχεν ἤδη καταδικασθῆ νὰ πληρώσῃ ἡ ἀτμοπλοικὴ ἐταιρεία, περὶ ἧς ὁ λόγος, σκοποῦσα φυσικὰ νὰ στραφῇ κατὰ τοῦ ἰδρύματος. Διὰ τὴν ἐγγύησιν ταύτην, ἡ Τράπεζα

οὐδεμίαν ἐκέκτητο ἢ μηδαμινὴν ἐξασφάλισιν. Τί προκύπτει ἐκ τούτου ; Ζημία σημερινὴ τῆς Τραπεζῆς δρ. 2.6000.000. —

Ἔστω τὸ κεφάλαιον τῆς εταιρείας ἦτο τότε πλεόν δρ. 4.000.000 ὅταν ἐξητάζομεν τὰ βιβλία της, ἐὰν ὑποτεθῆ ὅτι καταδικάζεται, ὡς πιθανόν, νὰ πληρῶσῃ τὴν ἀποζημίωσιν ; Προφανῶς δὲν ἦτο ἢ 2.400.000. Καὶ ἐν τούτοις, οὐδὲν σχετικὸν ἐφαίνετο ἐν τοῖς βιβλίοις, ἢ μᾶλλον ἐφαίνετο κάτι κάπου, ὅπερ μᾶς ἔδωκε λαβὴν εἰς τὴν ἐξυχνίαν τῆς καταστάσεως, ἀλλ' οὐδόλως ἐλαμβάνετο τοῦτο ὑπ' ὄψει ἐν τοῖς ὑπολογισμοῖς τοῦ πραγματικοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ.

Ἴδου πρᾶγματι θέματα, ἅτινα, σὺν πολλοῖς ἄλλοις, ἀφορῶσι τὴν σύνταξιν ἰδίᾳ τῶν ἰσολογισμῶν, τῶν γρίφων τούτων, οὓς οὐδεμία μαντικὴ δύναμις κατορθοῖ νὰ διαγνώσῃ ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῶν δημοσιευομένων, θὰ εἶχον νὰ ἀπασχολήσωσι τοὺς ἐπιστήμονας καὶ πρακτικὸς λογιστάς, ἐν συνεργασίαις, συσκέψεσι καὶ συγγράμμασι, ἀντὶ τῶν διενέξεων, τῶν διαιρέσεων, τῶν πεισμάτων καὶ τῶν ἀπερριπτολογιῶν καὶ τῆς ἐξαντλήσεως εἰς ἀτελευτήτους θεωρίας, ἐν ἐνὶ πεδίῳ ἔνθα ἡ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ παρέχει τόσον μέγα ἔδαφος καρποφόρου ἐνεργείας, δι' ἐκείνους, οἵτινες ἔχουσι τὴν ἀρμόζουσαν θεωρητικοπρακτικὴν κατάρτισιν καὶ θέλουσι νὰ συντελέσωσι διὰ πραγματικῆς καὶ καρποφόρου συμβολῆς εἰς προαγωγὴν τῶν λογιστικῶς κρατούτων.

Καὶ βέβαια δὲν ἐξηγνήσαμεν τὰ θέματα. Ἀπλῶς ἀναφέραμεν παραδείγματά τινα.

δ) Οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Λογιστηρίου.

Ἐξ ὅλων τῶν κλάδων εἰς οὓς διαιρεῖται ἡ ἐν ταῖς Τραπεzaῖς ὑπηρεσία, ὁ τοῦ λογιστηρίου χρῆζει ἐξαιρετικῆς προσοχῆς. Εὐεξηγητος δὲ καθίσταται ὁ λόγος τῆς ἀνάγκης ταύτης, ἐὰν ληφθῆ ὑπ' ὄψει ὅτι ἐν τῷ Λογιστηρίῳ τηροῦνται ὅλα τὰ βιβλία τοῦ ἰδρύματος καὶ γίνονται ὅλοι οἱ ὑπολογισμοὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἐνεργεῖται ἡ εἰσραξίς τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἰδρύματος καὶ ἡ πληρωμὴ τῶν ὑποχρεώσεων αὐτοῦ, οἱ ἰσολογισμοί, αἱ ἀπογραφαὶ κλπ. κλπ.

Διὰ τοῦτο ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Λογιστηρίου δέον νὰ τίθηται Διευθυντής, κάτοχος τελείως τῆς ὑπηρεσίας του, ἐν ταῖς λεπτομερείαις αὐτῆς, μεγάλην δ' ἔχων λογιστικὴν πείραν διὰ νὰ κατορθώσῃ ἵνα

ἀρμοδίως καὶ ταχέως καὶ ἀδυστάκως καθοδηγῆ ἑκάστοτε τὸ ὑπ' αὐτὸν προσωπικόν. Οἱ ὑπ' αὐτὸν εἰδικοί Τμηματάρχαι δέον νὰ ἔχωσι τὰς ἰδίας ἀρετάς, τὸ δὲ προσωπικὸν τοῦ λογιστηρίου ὀφείλει νὰ ἐκλέγεται μετὰ πάσης προσοχῆς.

Ὁ Διευθυντής, οἱ εἰδικοί Τμηματάρχαι καὶ τὸ προσωπικὸν τοῦ λογιστηρίου δέον νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψει ὅτι ἡ ἐργασία αὐτῶν τυγχάνει κάπως μονότονος, ἀσφαλῶς δὲ ὀλιγώτερον ἐπαγωγὸς ἢ ἢ ἐν τοῖς τμήμασι τῆς κινήσεως ἐργασία καὶ ὅτι, κατ' ἀκολουθίαν, δέον νὰ τυγχάνωσιν ὀπλισμένοι μὲ μεγαλειτέραν ὑπομονὴν πρὸς εὐνοκον καὶ κανονικὴν ἐκτέλεσιν ταύτης. Οἱ δὲ τοῦ προσωπικοῦ τὴν διαρρῦθμιν ἀναλαμβάνοντες, δὲν πρέπει νὰ ἀμελῶσι τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπάρχουσιν ὑπάλληλοι ἔχοντες εἰδικὴν κλίσιν πρὸς τὴν ἐργασίαν τῆς κινήσεως καὶ ἄλλοι, ἡρεμωτέρου χαρακτῆρος, θέποντες μᾶλλον πρὸς τὴν ἥσυχον τοῦ λογιστηρίου ἐσωτερικὴν ὑπηρεσίαν. Τοῦτο ἔχοντες ὑπ' ὄψει, δέον νὰ φροντίζωσιν ὅπως τοποθετῶσιν ἕκαστον εἰς τὴν θέσιν του: *the right man in the right place*, καθὼς λέγουσιν οἱ Ἄγγλοι. Διότι ἀληθῶς ὑπάρχουσι πολλαὶ ὑπηρεσίαι αἰτίνες χαλαίνουσιν ὄχι διότι ἔχουσιν ἀνεπάρκειαν προσωπικοῦ, ἢ διότι τὸ ὑπάρχον ἐν αὐταῖς τυγχάνει κακῆς ποιότητος, ἀλλὰ διότι δὲν ἔχουσι καλῶς τακτοποιήσει αὐτό.

Ὁ προϊστάμενος καὶ οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Λογιστηρίου δέον νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψει ὅτι ἡ ἐργασία αὐτῶν δὲν δύναται πάντοτε νὰ τελειώη εἰς ὄρισμένην στιγμὴν, ὡς ἡ τῶν τμημάτων τῶν συναλλαγῶν, ἀλλ' ὅτι πολλάκις θὰ ἀπαιτηθῆ παρ' αὐτῶν ὅπως παραμείνωσι καὶ ἀργότερα τῶν κεκανονισμένων ὥρων, ἰδίᾳ εἰς ὄρισμένας τοῦ ἔτους ἐποχὰς (ἰσολογισμοὺς κλπ.) πρὸς διεκπεραίωσιν αὐτῆς. Καὶ θὰ παρουσιασθῆ ἀσφαλῶς ἡ ἀνάγκη αὕτη παρὰ πᾶσαν ἐπάρκειαν προσωπικοῦ.

Ἡ λογιστικὴ τῶν Τραπεζῶν εἶνε ἀπλουστάτη, ἐν γένει δὲ ἡ Λογιστικὴ τυγχάνει τοιαύτη, ὅταν ἀντιληφθῆ τις τὰς γενικὰς ταύτης ἀρχὰς καλῶς, καὶ κατανοήσῃ τὴν βάσιν ἐφ' ἧς στηρίζεται τὸ διπλογραφικὸν σύστημα.

Ἄλλ' ἡ λογιστικὴ τῶν Τραπεζῶν, ἀπλουστάτη, ὡς εἶπομεν, οὐσα, ἔχει ὅμως ποικιλίαν λεπτομερειῶν καὶ δίδει λαβὴν εἰς διαφόρους φροντίδας, εἰς τρόπον ὥστε ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκην ἀδιαλείπτου καὶ

ἐνδελεχοῦς προσοχῆς προϋσταμένου καὶ προσωπικοῦ ἵνα βαδίζῃ κανονικῶς καὶ κατὰ τρόπον ἐνήμερον.

Ἡ Τράπεζα ἔχει λογαριασμοὺς ἐσωτερικοὺς καὶ ἐξωτερικοὺς, διαρκῶς κατὰ τρόπον ἀπότομον πολλάκις κινουμένους, ἀνάγκη δὲ ἔχοντες πολλάκις ἀμέσου τροφοδοτήσεως, γεγονός περὶ τοῦ ὁποίου δέον νὰ καταβάλληται ἀμεσωτάτῃ ἐκάστοτε φροντίς. Ἄλλ' ἵνα τὸ πρᾶγμα καθίσταται ἐμφανές, δέον νὰ ὑπάρχῃ τοιαύτη διοργάνωσις ὥστε ἡ θέσις μετὰ τῶν ἀνταποκριτῶν νὰ δύναται νὰ καθίσταται ἐμφανῆς ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν. Θὰ ἴδωμεν ἐν τοῖς ἐξῆς πῶς γίνεται τοῦτο.

Ὅμοιως ἔχει ὑποκαταστήματα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ παρακολουθῇ, διὰ διαφόρους λόγους, τὸ λογιστήριον, συσχετίζον τὰς ἐνεργείας ταύτης μετ' αὐτῶν καὶ συνάγον τὸ γενικὸν συμπέρασμα περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἰδρύματος.

Ἀποστέλλει ἀξίας πρὸς εἰσπραξίν διαρκῶς πρὸς τοὺς ἀνταποκριτὰς καὶ νὰ λαμβάνει παρ' αὐτῶν τοιαύτας. Βεβαίως, ἐφ' ὅσον αἱ ἀξίαι παραμένουσιν ἀνεῖσπρακτοι, οὐδεμία δημιουργεῖται ἐγγραφὴ χρεωπιστώσεως ὀριστικῶς. Πάντως ὅμως αἱ ἀσφαλοῦς καὶ προσεχεστάτης εἰσπραξέως ἀξίαι δύνανται νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψει, ἔνθεν κἀκεῖθεν, ἐν τοῖς ὑπολογισμοῖς τῆς θέσεως τῶν μερῶν πρὸς ἄλληλα.

Ἔχει τὸ σπουδαιότατον ζήτημα τοῦ συναλλάγματος, περὶ τοῦ χειρισμοῦ τοῦ ὁποίου ἀρκούντως ἐπραγματεύθημεν εἰς τὰ προηγουμένα βιβλία μας (1), εἰς τὴν καθημερινὴν ἐμφάνισιν τῆς θέσεως τοῦ ὁποίου συντελεῖ τὰ μέγιστα τὸ λογιστήριον, δεδομένου ὅτι διὰ τῶν σημειώσεων αἵτινες ἐν τῷ τμήματι λαμβάνονται δὲν εἶνε δυνατόν παρὰ γίνωσι πολλάκις λάθη, ἰδίᾳ μάλιστα ὅπου ὑπάρχει μεγάλη καὶ ζωηρὰ κίνησις, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἀνάγκη τῆς διὰ τοῦ λογιστηρίου ἐξελέγξεως νὰ καθίσταται ἀπαραίτητος.

Ἀνεφέραμεν παραδείγματά τινα μόνον, πλὴν ἡ συμβολὴ τοῦ Λογιστηρίου εἰς τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τοῦ ἰδρύματος, καθὼς καὶ ἡ ἐπέμβασις αὐτοῦ καθίσταται ἀναγκαία ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἔχει δὲ τοῦτο ἐκάστοτε διάφορον ἐργασίαν νὰ ἐνεργήσῃ. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς δέον, καθὼς ἐρροέθη, νὰ τυγχάνῃ καλῶς διοργανωμένον,

(1) «Περὶ Τραπεζ. ἐργασιῶν» σελ. 243—317. «Ὁδηγὸς τοῦ Τραπεζ. ὑπαλλήλου» σελ. 154—167.

μὲ ἐπαρκές, φιλόπονον καὶ πεπειραμένον προσωπικόν, διὰ νὰ μὴ ὑπόκειται εἰς καθυστερήσεις. Καὶ λέγομεν μάλιστα ὅτι, ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι φαίνεται παραδεγμένον γενικῶς, οἱ τοῦ λογιστηρίου ὑπάλληλοι ὀφείλουσι νὰ εἶνε καθ' ὅλα καλλίτεροι τῶν τῶν Τμημάτων κινήσεως. Διότι, ἐὰν αἱ ἑλλείψεις ἐν ἐνὶ τμήματι κινήσεως κάμνωσι μόνον τοῦτο νὰ χωλαίνῃ, αἱ ἑλλείψεις ἐν τῷ λογιστηρίῳ δὲν εἶνε δυνατόν παρὰ νὰ ἔχωσιν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς λειτουργίας ὅλον τοῦ ἰδρύματος. . . .

Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ δὲν θὰ πραγματευθῶμεν περὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς θεωρίας τῆς λογιστικῆς, διότι ταῦτα δύνανται νὰ γίνωσι γνωστά ἐκ στοιχειωδῶν συγγραμμάτων, ὡς καὶ διότι, ἐὰν ἐπιχειροῦμεν τοῦτο, θὰ ἐδίδομεν μέγαν ὄγκον εἰς τὴν παροῦσαν συγγραφὴν, δεδομένου ὅτι τὰ εἰδικὰ διὰ τὰς Τραπεζὰς πράγματα περὶ τῶν ὁποίων ὀφείλομεν νὰ πραγματευθῶμεν ἐνταῦθα τυγχάνουσιν οὐκ ὀλίγα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΤΙΝΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΠΑΡΑ ΤΡΑΠΕΖΑΙΣ

Ἐναμφίβολον τυγχάνει ὅτι ὁ παρὰ τραπεζαῖς λογιστής, καθὼς καὶ πᾶς λογιστής, ὀφείλει νὰ εἶνε ἐξησκημένος εἰς τοὺς ὑπολογισμούς, διὰ νὰ δύναται νὰ διεξάγῃ τούτους ταχέως καὶ ὀρθῶς. Ἄλλως τε ἡ λέξις λογιστής, σημαίνει πρόσωπον ἐντριβὲς περὶ τοὺς ὑπολογισμούς. Σήμερον ἐν τούτοις, οἱ λογισταὶ ἔχουσι πολλὰς εὐκολίας καὶ δύναται τις εἰπεῖν ὅτι, μὲ ὑπολογισμοὺς ἀριθμητικὸς τοῦλάχιστον, δὲν κουράζουσι καὶ πολὺ τὴν σκέψιν αὐτῶν. Διότι, διὰ μὲν τὰς ἀριθμητικὰς πράξεις, πλὴν τῆς προσθέσεως καὶ ἀφαιρέσεως, δι' ἃς καθ' ἡμᾶς, ὁ συντομώτερος καὶ καλλίτερος τρόπος τυγχάνει ἀκόμη ὁ ἀνέκαθεν γνωστός, διὰ τὸν πολλαπλασιασμὸν καὶ τὴν διαίρεσιν ὑπάρχουσιν αἱ γνωσταὶ μηχαναὶ ὑπολογισμῶν, αἵτινες μὲ μίαν εὐκολον τῶν παραγόντων διάταξιν καὶ στροφάς τινας τῆς μηχανῆς, δίδουσι τάχιστα ἀποτέλεσμα ἀκριβές, μὲ ὅσῃν μάλιστα ἀκριβείαν ἐπιθυμεῖ τις, προκειμένου περὶ διαίρεσεως.

Ἡ τελειοποίησις τῶν μηχανῶν σήμερον, τόσον ἐν τοῖς ὑπολο-

γισμοίς, ὅσον καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς ὑπηρεσίαις τῶν ἰδουμάτων, τυγχάνει μεγίστη, καὶ παρέχει ὑψίστας διευκολύνσεις. Ἐκτὸς τῶν μηχανῶν ὑπάρχουσι καὶ διάφοροι ἄλλοι πίνακες, τοκολόγια κλπ, τὰ ὁποῖα ἐπιτρέπουσι τοῖς λογισταῖς ἵνα ἀποφεύγῃσι τοὺς πλείστους τῶν διὰ τῆς διανοίας ἢ τῆς γραφῆς ὑπολογισμῶν καὶ κερδίζωσιν οὕτω σημαντικοὺς κόπους καὶ χρόνον.

Ἐν τοῦτοις, ὑπάρχουσι περιστάσεις κατὰ τὰς ὁποίας συμφέρει ἵνα ὑπολογισμοὶ τινες γίνωνται διὰ τῆς διανοίας, λόγῳ τῶν εὐκολιῶν τὰς ὁποίας παρουσιάζουσι, διότι, ἔνεκεν τῶν εἰδικῶν περιπτώσεων, αἵτινες ἐν αὐτοῖς ὑπάρχουσι, δύνανται νὰ πραγματοποιηθῶσιν εὐκολώτερον καὶ ταχύτερον παρὰ διὰ τῆς μηχανῆς.

Πολλὰ ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα θὰ ἀναφέρωμεν κατωτέρω εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ παρόντος κεφαλαίου τυγχάνουσι στοιχειωδέστατα καὶ γνωστότατα τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν, πλήν, νομίζομεν, ὅτι διὰ τὴν ἀριότητα τοῦ ἔργου, μᾶς ἐπιβάλλεται ἵνα ἀναφέρωμεν ταῦτα.

α') Συντομίαι πολλαπλασιασμοῦ καὶ διαιρέσεως.

Μεταχειριζόμενοι τὰς κατωτέρω συντομίας, προφανὲς εἶνε ὅτι ἀποβλέπομεν εἰς τὸ νὰ εὐρωμεν ἀμέσως τὸ ἐξαγόμενον τῆς πράξεως, ἢν ἔχομεν νὰ κάμωμεν, χωρὶς νὰ γράψωμεν ἐνδιαμέσους ὑπολογισμούς,

Ἐὰν ἔχω αἴφνης νὰ πολλαπλασιάσω ἀριθμὸν ἐπὶ 50, ἐπειδὴ $5 = \frac{10}{2}$, δύναμαι νὰ διαιρέσω τὸν ἀριθμὸν, ὃν ἔχω νὰ πολλαπλασιάσω, διὰ 2 καὶ νὰ πολλαπλασιάσω εἶτα τὸ πηλίκον ἐπὶ 10. Ἐστω ὁ πολλαπλασιαστὴς ἀριθμὸς 3697.

Ἐχω : πολλαπλασιαστὴς 3697

» πηλίκον διὰ 2 ὕπερ γράφω 1848.5 ἀμέσως κάτωθεν ἐκτελῶν νοερῶς τὴν πράξιν. Τὸ πηλίκον τοῦτο, πολλαπλασιάζων ἐπὶ 10, ἔχω τὸ ὀριστικὸν γινόμενον 18485. Ἡ πράξις αὕτη γίνεται τάχιστα καὶ διὰ τῆς διανοίας.

Ἐὰν ἔχω νὰ πολλαπλασιάσω ἀριθμὸν ἐπὶ 25, ἐπειδὴ $25 = \frac{100}{4}$ δύναμαι νὰ διαιρέσω τὸν πολλαπλασιαστὴν διὰ 4 καὶ νὰ πολλαπλασιάσω εἶτα τὸ πηλίκον ἐπὶ 100

Ἐστω ὁ πολλαπλασιαστέος 6783.—

ἔχω πηλίκον διὰ 4 1698.25

ὅπερ, πολλαπλασιάζων ἐπὶ 100, λαμβάνω 169825.

Ἐὰν ἤδη ἔχω νὰ πολλαπλασιάσω ἀριθμὸν ἐπὶ 125, ἐπειδὴ
 $125 = \frac{1000}{8}$, δύναμαι νὰ διαιρέσω τὸν πολλαπλασιαστέον διὰ 8 καὶ
 νὰ πολλαπλασιάσω εἶτα τὸ πηλίκον ἐπὶ 1000.

Ἐπιτω ὁ πολλαπλασιαστής 3987.

Ἐχω πηλίκον 498,375.

ὅπερ, πολλαπλασιάζων ἐπὶ 1000, λαμβάνω 498375.

Ἡ συντομία αὕτη δύναται νὰ ἐμφαρισθῇ καὶ ὅταν ἔχωμεν νὰ
 πολλαπλασιάσωμεν ἀριθμὸν ἐπὶ 75, 175, 225, 375, 625, 875 λαμ-
 βανομένων ὑπ' ὄψει τῶν ἰσοτήτων $75 = \frac{300}{4}$, $175 = \frac{700}{4}$, $225 = \frac{900}{4}$,
 $375 = \frac{3000}{8}$, $625 = \frac{5000}{8}$, $875 = \frac{7000}{8}$, μ' ὅλον ὅτι οἱ ἀριθμοὶ οὔτινες
 χρησιμεύουσιν ὡς ἀριθμηταὶ τῶν ὡς ἄνω κλασμάτων δὲν παρου-
 σιάζουσι τὴν ἰδίαν εὐκολίαν ὡς πολλαπλασιασταί, οἷαν τὸ δέκα καὶ
 τὰ πολλαπλάσια αὐτοῦ, ἔνθα αἱ πράξεις ἐπιτυγχάνονται μόνον διὰ
 προσθήκης μηδενικῶν, ἢ μεταθέσεως πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς ὑποδιαστο-
 λῆς, ὡς γνωστὸν.

Διὰ νὰ πολλαπλασιάσωμεν ἀριθμὸν τινὰ διψήφιον ἐπὶ 11, προσ-
 θέτομεν τὰ δύο ψηφία τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τὸ εὐρεθὲν ἄθροισμα παρεμ-
 βάλλομεν μεταξὺ τῶν ψηφίων αὐτοῦ.

Ἐστω ὁ πολλαπλασιασμός τοῦ 54 ἐπὶ 11. Ἐχομεν $5+4=9$ ὅπερ
 παρεμβάλλοντες μεταξὺ τῶν 5 καὶ 4, ἔχομεν γινόμενον 594. Ἐὰν τὸ
 ἄθροισμα εἶνε διψήφιον, τότε παρεμβάλλομεν μὲν τὰς μονάδας τοῦ
 ἄθροίσματος, προσθέτομεν δὲ τὰς δεκάδας, εἰς τὰς δεκάδας τοῦ
 ἀριθμοῦ.

Ἐστω ὁ πολλαπλασιασμός τοῦ 94×11 . Ἐχομεν $9+4=13$
 ἄρα 1034.

Διὰ νὰ πολλαπλασιάσωμεν ἓνα ἀριθμὸν ἐπὶ 9, 99, 999 κλπ.
 ἀρκεῖ νὰ πολλαπλασιάσωμεν τοῦτον ἐπὶ 10, 100, 1000 κλπ. καὶ νὰ
 ἀφαιρέσωμεν ἐκ τοῦ γινομένου τὸν ἀρχικὸν ἀριθμὸν.

Διὰ νὰ πολλαπλασιάσωμεν ἀριθμὸν τινὰ ἐπὶ 11, 101, 1001 ἀρκεῖ
 νὰ πολλαπλασιάσωμεν τοῦτον ἐπὶ 10, 100, 1000 καὶ νὰ προσθέσω-
 μεν εἰς τὸ γινόμενον τὸν ἀρχικὸν ἀριθμὸν.

Ἡ ἐξηγησις ὄλων τῶν ἀνωτέρω κανόνων τυγχάνει ἀπλουστάτη καὶ διὰ τοῦτο δὲν συντρέχει, φρονοῦμεν, λόγος ἵνα προβῶμεν εἰς θεωρητικὰς ἐξηγήσεις, τοῦθ' ὅπερ ἄλλως τε δὲν εἶνε σκοπός μας, ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου, ὅπερ ἀνάγεται μᾶλλον εἰς τὴν ἐμπορικὴν ἀριθμητικὴν.

Σχετικῶς ἤδη μὲ τὴν διαίρεσιν παρατηροῦμεν ὅτι, ἵνα διαιρέσωμεν ἀριθμὸν διὰ 5, 25, 125, ἀρκεῖ νὰ πράξωμεν τὸ ἀντίθετον τοῦ πραττομένου διὰ τὸν πολλαπλασιασμόν, νὰ διαιρέσωμεν δῆλα δὴ τὸν δοθέντα ἀριθμὸν διὰ 10, 100, 100 καὶ νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὸ πηλίκον ἐπὶ 2, 4, 8, διὰ τοὺς ἰδίους λόγους, οὓς προκειμένου περὶ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ ἐξεθέσαμεν.

Προκειμένου διὰ τὰς λοιπὰς ἰσότητας ἃς ἐδώκαμεν, ὁ τρόπος εἶνε ἐργώδης, ὅταν ἡ διαίρεσις δὲν γίνηται ἀκριβής, καὶ κατὰ συνέπειαν πρέπει μᾶλλον νὰ γίνηται χρῆσις τῆς μηχανῆς διὰ τὴν συντομίαν.

β) Δοκιμὴ ἀριθμητικῶν πράξεων.

Ἐν ταῖς Τραπεζαῖς, καθὼς καὶ εἰς πᾶσαν λογιστικὴν ὑπηρεσίαν, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ἔχωμεν πλήρη ἐμπιστοσύνην ἀπὸ τὴν ἐφ' ἀπαξ ἐκτέλεσιν πράξεώς τινος, διὰ τοῦ αὐτοῦ μέσου καὶ διὰ τοῦ ἰδίου προσώπου. Καὶ ἐπειδὴ εἶνε δύσκολος ἡ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν θεωρησις καὶ τοῦ παραμικροῦ ὑπολογισμοῦ ὑπὸ δευτέρου προσώπου, ἰδίᾳ κατὰ τὰς ὥρας τῆς κινήσεως, εἶνε ἀπαραίτητον ὅπως μεταχειριζόμεθα ἐκάστοτε τὴν ἀρμόζουσαν βίασον, εἰς ἃς πράξεις ἡ ἀριθμητικὴ μᾶς ἐπιτρέπει τοῦτο. Ἀκόμη καὶ εἰς τὰς μηχανὰς δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην, διότι, ἐκτὸς τοῦ ὅτι μία μηχανὴ δύναιται ἀποτόμως νὰ ὑποστῇ βλάβην, δυνατὸν νὰ συνέβῃ λάθος καὶ κατὰ τὴν διάταξιν τῶν ἀρχικῶν ἀριθμῶν ὑφ' ἡμῶν. Ὅθεν ἡ βίασος ἐνδείκνυται πάντοτε.

Τὴν πρόσθεσιν ἐπαναλαμβάνομεν, ἀρχόμενοι προσθέτοντες τοὺς προσθετέους ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους, ἀφ' οὗ ἠρχίσασμεν τὴν πρώτην φορὰν. Τὴν ἀφαιρέσιν ἐξελέγχομεν προσθέτοντες τὸν ἀφαιρετέον μετὰ τοῦ ὑπολοίπου, ὅποτε δεόν νὰ εὐρωμεν τὸν μειωτέον.

Διὰ τὸν πολλαπλασιασμόν μεταχειριζόμεθα τὴν γνωστὴν μέθωδον τοῦ σταυροῦ, ἧτις γίνεται διὰ τοῦ ἑξῆς τρόπου. 1) Προσθέτομεν τὰ ψηφία τοῦ πολλαπλασιαστέου, καὶ πάλιν τὰ ψηφία τοῦ ἀθροί-

σματος τούτου μέχρις εύρέσεως μονοψηφίου αριθμοῦ 2) Πράττομεν τὸ ἴδιον διὰ τὸν πολλαπλασιαστήν. 3) Πολλαπλασιάζομεν τὰ δύο ἀθροίσματα, καὶ προσθέτομεν τὰ ψηφία αὐτῶν, μέχρις εύρέσεως μονοψηφίου αριθμοῦ. 4) Προσθέτομεν τὰ ψηφία τοῦ γινομένου κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Ἐὰν ἡ πράξις ἐγένετο ὀρθῶς, τὰ ἐκ τῆς 3ης καὶ 4ης ἐνεργείας ἀποτελέσματα δέον νὰ εἶνε ἴσα.

Ἔστω

$$1875 \times 387 = 725625.$$

Ἔχομεν :

$$1) \quad 1875 : 1 + 8 + 7 + 5 = 21 : 2 + 1 = 3 (\alpha).$$

$$2) \quad 387 : 3 + 8 + 7 = 18 : 1 + 8 = 9 (\beta).$$

$$3) \quad \alpha \times \beta : 3 \times 9 = 27 : 2 + 7 = 9 (\gamma).$$

$$4) \quad 725625 : 7 + 2 + 5 + 6 + 2 + 5 = 27 : 2 + 7 = 9 (\delta)$$

$$\gamma = \delta \quad 9 = 9. \text{ Ἄρα ἡ πράξις ἐξετελέσθη ὀρθῶς.}$$

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διαιρέσιν, γνωρίζομεν ὅτι ἐν αὐτῇ ὁ διαιρετέος τυγχάνει γινόμενον τοῦ διαιρέτου ἐπὶ τὸ πηλίκον, εἰς ὃ ἔχει προστεθῆ καὶ τὸ τυχὸν ὑπάρχον ὑπόλοιπον. Εἶνε προφανὲς λοιπὸν ὅτι, πρὸς ἐξέλεξιν τοῦ ἐὰν ἐνηργήσαμεν διαιρέσιν τινα ὀρθῶς, ἀρκεῖ νὰ ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τὸν διαιρετέον τὸ ὑπόλοιπον καὶ κατόπιν νὰ ἐφαρμόσωμεν τὴν ἴδιαν ὡς ἀνωτέρω μέθοδον, θεωροῦντες ὡς παράγοντας μὲν τὸν διαιρέτην καὶ τὸ πηλίκον, ὡς γινόμενον δὲ τὸν διαιρετέον.

γ) Κλάσματα.

Καλὸν εἶνε νὰ ἔχομεν ὑπ' ὄψει τὰς ἀκολουθούσας ἰσότητας κλασματικῶν ἀριθμῶν κοινῶν, πρὸς ἰσοδυνάμους δεκαδικούς, αἵτινες συνήθως ἀπαντῶνται :

$\frac{1}{2} = 0,5$	$\frac{1}{5} = 0,2$	$\frac{1}{8} = 0,125$	$\frac{1}{9} = 0,111 \dots$
$\frac{1}{4} = 0,25$	$\frac{2}{5} = 0,4$	$\frac{3}{8} = 0,375$	$\frac{2}{9} = 0,222 \dots$
$\frac{3}{4} = 0,75$	$\frac{3}{5} = 0,6$	$\frac{5}{8} = 0,625$	$\frac{3}{9} = 0,333 \dots$
$\frac{1}{3} = 0,333 \dots$	$\frac{4}{5} = 0,8$	$\frac{7}{8} = 0,875$	$\frac{4}{9} = 0,444 \dots$
$\frac{2}{3} = 0,666 \dots$			$\frac{8}{9} = 0,888 \dots$

Ἄξιον σημειώσεως τυγχάνει ὅτι, τὰ κλάσματα τὰ ἔχοντα παρονομαστήν 9, οἰσοδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ ἀριθμηστής αὐτῶν, μετατρέπονται εἰς δεκαδικὰ περιοδικὰ κλάσματα, ἔχοντα ὡς περίοδον τὸν ἀριθμητήν, οἷον $\frac{6}{9} = 0,666 \dots$, καὶ ὅτι πᾶν περιοδικὸν κλάσμα μετατρέπεται εἰς κοινόν, ἔχον ἀριθμητήν μὲ τὴν περίοδον, παρονομαστήν δὲ τόσα 9 ὅσα ψηφία ἔχει ἡ περίοδος οἷον : $0,38\ 38\ 38 \dots = \frac{38}{99}$.

Τὰ ρούπια τοῦ ἐμπορικοῦ πήχεως, καθὼς καὶ τὰ 50, 100, 150, 200, 250, 300, 350 δράμια, ἀποτελοῦντα ὄγδοα τοῦ πήχεως ἢ τῆς ὀκάς, μετατρέπονται εἰς δεκαδικοὺς ὡς ἄνω.

δ') Τόκος, προμήθεια.

Ὁ τόκος καὶ ἡ προμήθεια εἶνε, καθὼς ἀνεπτύξαμεν εἰς τὰ προηγούμενα βιβλία ἡμῶν, αἱ πρόσοδοι ἐκεῖναι ἐπὶ τῶν ὁποίων κυρίως βασίζονται αἱ τραπεζικαὶ ἐργασίαι. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν καταβαλλομένων διὰ τὰς καταθέσεις τόκων καὶ τῶν εἰσπραττομένων ἐκχορηγήσεων (τόκοι, προμήθεια) ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον τραπεζικὸν ἔσοδον. Καὶ ὀφείλει νὰ ἦ τοιοῦτον τὸ ἔσοδον τοῦτο, ὥστε νὰ δύναται νὰ καλύπτῃ τὰ ἔξοδα διαχειρίσεως ἐν γένει καὶ νὰ ἀφήνῃ καὶ ἀναλόγους τακτικὰς καὶ ἐκτάκτους κρατήσεις, ὡς καὶ λογικὴν διὰ τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον ἀποζημίωσιν. Καὶ ἀποζημίωσιν ὄχι διὰ τὸ ὀνομαστικὸν μετοχικὸν κεφάλαιον ἀνάλογον, ἀλλὰ διὰ τὸ σχηματιζόμενον ἐκ τῆς τρεχούσης ἀξίας τῶν τίτλων ἐκάστου ἰδρυμάτος, ἐὰν οὐχὶ ἐκ τῆς πραγματικῆς, ἀλλὰ λανθανούσης.

Ὁ τόκος τυγχάνει πάντοτε ἀνάλογος πρὸς τὸν χρόνον. Ἡ προμήθεια, ἄλλοτε μὲν εἰσπράττεται ἐφ' ἅπαξ, δι' ὠρισμένην ὑπηρεσίαν, προσφερομένην ὑπὸ τοῦ τραπεζίτου πρὸς πελάτην αὐτοῦ, ἄλλοτε εἰσπράττεται μὲ τὴν προϋπόθεσιν ἀνανεώσεως αὐτῆς, ἐὰν ὠρισμένη προθεσμία παρέλθῃ, χωρὶς νὰ ἔχῃ λήξει ἡ ὑπόθεσις καὶ ἄλλοτε τυγχάνει καὶ αὕτη ἀνάλογος πρὸς τὸν χρόνον τῆς διαρκείας τῆς ὑποθέσεως.

Ὁ τόκος συνήθως ἀνατοκίζεται παρὰ ταῖς Τραπεζαῖς καθ' ἑξαμηνίαν, ὁπότε κλείονται καὶ ἰσολογίζονται τὰ βιβλία τῶν ἰδρυμάτων, ὑπὲρ καὶ κατὰ τῶν πελατῶν. Ἐν τούτοις προκαίμενον περὶ καταθέσεων ἐπὶ προθεσμίᾳ, οἱ τόκοι τυγχάνουσιν ἀπαιτητοὶ καθ' ἑξαμη-

νίαν καὶ τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ πελάτου, χωρὶς, ἐν τούτοις, νὰ ἀνατοκίζωνται. Καὶ τοῦτο, διότι αἱ ἐπὶ διορία καταθέσεις πιστοποιῶνται διὰ ὁμολογιῶν ὠρισμένου ποσοῦ, αἵτινες ἀκολουθοῦσι τὴν πορείαν τῶν συνήθων ὁμολογιῶν τῶν Ἑθνικῶν ἢ ἄλλων δανεϊῶν τῶν Ἑταιρειῶν. Εἰς τινὰς μάλιστα Ἑυρωπαϊκὰς χώρας, αἱ πιστοποιοῦσαι τὰς ἐπὶ διορία καταθέσεις ὁμολογίαι, φέρουσι τοκομερίδια συνήθους τύπου, ἃ ἀποκόπτονται καθ' ἑξαμηνίαν.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ τόκος τυγχάνει ἀνάλογος πρὸς ὅλα τὰ δεδομένα παντὸς προβλήματος τόκου, ἤτοι κεφάλαιον, ἐπιτόκιον καὶ χρόνον, τὰ συνήθη δὲ αὐτῶν προβλήματα λύονται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς συνθέτου μεθόδου τῶν τριῶν.

Ἔχομεν ὅθεν: $T = \frac{K. E. X}{100}$ ἐὰν ὁ χρόνος ὑπολογίζεται εἰς ἔτη

$$\text{ἢ} \quad T = \frac{K. E. X}{100 \times 12} \quad \gg \quad \gg \quad \gg \quad \gg \quad \gg \quad \text{μῆνας}$$

$$\text{ἢ} \quad T = \frac{K. E. X}{100 \times 365} \quad \gg \quad \gg \quad \gg \quad \gg \quad \gg \quad \text{ἡμέρας.}$$

Σημειωτέον ὅτι παρ' ἡμῖν τὸ ἔτος ὑπολογίζεται παρὰ Τραπεζαῖς εἰς 365 ἡμέρας, ἐνῶ παρὰ τισὶ κράτεσιν, ὑπολογίζεται μόνον εἰς 360 χάριν εὐκολίας.

Ὅστε ἐὰν πρόκειται νὰ εὔρω τὸν τόκον 5,860 δρ. ἐπὶ 83 ἡμέρας \bar{w} 5 % θὰ ἔχω:

$$T = \frac{5860 \times 5 \times 83}{100 \times 365} \quad \text{ἢ} \quad \frac{58,60 \times 83 \times 5}{365}$$

Ἡ τελευταία διάταξις μᾶς εἶνε πολὺν χρῆσιμος ὅταν θέλωμεν νὰ εὔρωμεν τὸν τόκον περισσοτέρων τοῦ ἑνὸς ποσῶν, διὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα, ἀλλὰ μὲ τὸ ἴδιον ἐπιτόκιον, τοῦθ' ὅπερ διηνεκῶς παρουσιάζεται παρὰ ταῖς Τραπεζαῖς, ἐν προεξοφλήσεσι, καταθέσεσι, τρεχουμένοις λ/μοῖς κλπ. κλπ..

Ἐστω ἡ εὔρεσις τοῦ τόκου πρὸς 5 %:

1) δρ. 8360 ἐπὶ 82 ἡμέρας

2) δρ. 9780 ἐπὶ 23 »

3) δρ. 8955 ἐπὶ 17 »

$$\text{Θὰ ἔχωμεν:} \quad \frac{83.60 \times 82 \times 5}{365}$$

$$\text{καὶ} \quad \frac{97.80 \times 23 \times 5}{365}$$

$$\begin{aligned} & \text{καὶ} \quad \frac{89.55 \times 17 \times 5}{365} \\ \eta & \quad \frac{(83.60 \times 82 \times 5) + (97.80 \times 23 \times 5) + (89.55 \times 17 \times 5)}{365} \\ & \text{ἀπομονοῦντες ἤδη τὸν κοινὸν παράγοντα 5, ἔχομεν:} \\ \Gamma & = \frac{5 [(83.60 \times 82) + (97.80 \times 23) + (89.55 \times 17)]}{365} \end{aligned}$$

Σημειωτέον ὅτι τὰ γινόμενα τῶν κεφαλαίων ἐπὶ τὰς ἡμέρας ἀποτελοῦσι τοὺς λεγομένους **τοκαρίθμους**. Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ διαιρέσεως τοῦ ἄθροίσματος τῶν τοκαρίθμων ἢ ἐκάστου τοκαρίθμου διὰ 100, δυνάμεθα νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὸ κεφάλαιον ὡς ἔχει, ἐπὶ τὰς ἡμέρας, ἀποκόπτοντες τὰ δύο τελευταῖα ψηφία τοῦ εὐρισκομένου ἐκάστοτε τοκαρίθμου καὶ προσθέτοντες μίαν μονάδα εἰς τὸ τέλος ἐκάστου ἀπομένοντος μέρους, εἰάν τὰ ἀποκοπέντα ψηφία ἀποτελοῦσιν ἀριθμὸν μεγαλειτέρον τοῦ 50.

Ὅστε ἐκ τῶν ἀνωτέρω δύναται νὰ συναχθῇ ἡ ἀκόλουθος κανὼν :
« Πρὸς εὐρεσιν τῶν τόκων διαφόρων ποσῶν, ἐπὶ διάφορον χρόνον πολλαπλασιάζομεν ταῦτα ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, αἵτινες ἀντιστοιχοῦσιν ἐκάστῳ, ἀποκόπτοντες τὰ δύο τελευταῖα ψηφία τοῦ γινομένου. Τὸ ἄθροισμα τῶν οὕτω ἐπιτυγχανομένων τοκαρίθμων, πολλαπλασιάζομεν ἐπὶ τὸ ἐπιτόκιον καὶ διαιροῦμεν εἶτα διὰ 365 ».

Πρόδηλον καθίσταται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὅτι, εἰάν ἔχομεν λογαριασμόν τινὰ παρουσιάζοντα ποσὰ εἰς τε τὸ Δοῦναι καὶ τὸ Λαβεῖν καὶ θέλωμεν νὰ εὐρωμεν τοὺς τόκους οὓς φέρει ὁ λ/μὸς οὗτος, εἴτε ὑπὲρ τοῦ Δοῦναι εἴτε ὑπὲρ τοῦ Λαβεῖν, δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ εὐρωμεν τὸ ἄθροισμα τῶν τοκαρίθμων τοῦ ἐνὸς σκέλους, καθὼς καὶ τὸ ἄθροισμα τῶν τοκαρίθμων τοῦ ἐτέρου σκέλους, νὰ ἀφαιρέσωμεν τὸ μικρότερον ἐκ τοῦ μεγαλειτέρου, ἐκ τῶν ἄθροισμάτων τούτων, νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὸ ὑπόλοιπον ἐπὶ τὸ ἐπιτόκιον, νὰ διαιρέσωμεν δὲ τὸ γινόμενον τοῦτο διὰ τοῦ 365. Ὁ οὕτως εὐρεθησόμενος τόκος ἀνήκει πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπερ παρουσίασε τοὺς μεγαλειτέρους τοκαρίθμους.

Ἐκ τοῦ παραδείγματος τὸ ὁποῖον ἐδώκαμεν ἀνωτέρω δικαιολογῶνται πλήρως τὰ συμπεράσματα εἰς ἃ κατελήξαμεν ἐν τοσοῦτῳ, δυνάμεθα νὰ δικαιολογήσωμεν ταῦτα καὶ κατὰ τὸν κατωτέρω τρόπον.

Ἐστω ὅτι πρόκειται νὰ εὔρεθῇ ὁ τόκος πρὸς 5 %.

2522 δρ. ἐπὶ 5 ἡμέρας καὶ

3823 » » 42 »

Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι 2525 δραγμαί, ἐπὶ 5 ἡμέρας, θὰ φέρωσι, ὅσον πενταπλάσιον κεφάλαιον ἐπὶ μίαν ἡμέραν. Καὶ, 3823 δραγμαὶ ἐπὶ 42 ἡμέρας, θὰ φέρωσιν, ὅσον κεφάλαιον 42 φορὰς μεγαλύτερον ἐπὶ μίαν ἡμέραν. Ἀνάγομεν λοιπὸν τὰ δοθέντα κεφάλαια εἰς ἰσοδύναμα μιᾶς ἡμέρας, ἦτοι :

$$\left. \begin{array}{l} 2525 \times 5 = 12625 \\ 3823 \times 42 = 160566 \end{array} \right\} \text{ ἢ } 173191$$

Ὅστε τὰ ἀνωτέρω κεφάλαια θὰ φέρωσιν ὁμοῦ, δι' ὃν χρόνον δι' ἕκαστον ἐδόθη, ὅ,τι καὶ δραγ. 173191 εἰς μίαν ἡμέραν, ἄρα θὰ ἔχωμεν

$$T = \frac{173191 \times 1 \times 5}{100 \times 365} \quad \text{ἢ} \quad \frac{1731,91 \times 1 \times 5}{365} \quad \text{ἢ} \quad \frac{1732 \times 5}{365}.$$

Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἀφαιρεθοῦν τὰ ποσά, δὲν θὰ εἴχομεν ἢ νὰ ἀφαιρέσωμεν τοὺς τοκαρίθμους, ἐνεργοῦντες κατὰ τὰ λοιπὰ ὁμοίως.

Συνήθως, διὰ τὴν εὔρεσιν τῶν τοκαρίθμων, γίνεται χρῆσις παρὰ τραπεζαῖς τῶν ἀθροιστικῶν μηχανῶν. Ἀφ' οὗ ἀθροισθῶσιν οἱ τε τοῦ Δοῦναι καὶ τοῦ Λαβεῖν τοκαρίθμοι, καὶ εὔρεθῇ ἡ διαφορὰ τῶν ἀθροισμάτων, γίνεται χρῆσις τῶν λεγομένων τοκολογίων, ἦτοι πινάκων, οἵτινες δίδουσι δι' ἕκαστον ἐπιτόκιον τὸν ἀντίστοιχον τόκον πρὸς οἰονδήποτε τοκαρίθμον, καὶ τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ πολυπλασιασμοῦ τῆς διαφορᾶς τῶν τοκαρίθμων ἐπὶ τὸ ἐπιτόκιον καὶ τῆς διαιρέσεως τοῦ γινομένου διὰ 365.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Εἶνε γνωστὸν ὅτι εἰς ἐκάστην ἐπιχείρησιν παρουσιάζονται αἱ διάφοροι ἀξίαι, ἐξ ὧν αὕτη ἀπαρτίζεται. Τοιαῦται ἀξίαι εἰσὶ, τὸ κεφάλαιον ἐν γένει, τὰ χρήματα, τὰ εἶδη, οἱ τίτλοι, οἱ χρεῶσται, οἱ πιστωταί, (οἷτινες πάλιν παριστῶσι χρήματα) κλπ. κλπ. Αἱ διάφοροι αὗται ἀξίαι κινοῦνται ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς ἐπιχειρήσεως, ἄλλαι μὲν διαρκῶς καὶ ἄλλαι σπανιώτερον, ἄλλοτε μὲν ἐπιφέρουσαι ἄλλοίωσιν ἐπὶ τῆς ὀλικῆς περιουσίας τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ἄλλοτε οὐχί.

Ἡ μεθοδικὴ κατάστρωσις τῆς κινήσεως ἐκάστης ἐκ τῶν ἀξιῶν ἐξ ὧν ἀπαρτίζεται ἡ περιουσία ἐκάστης ἐπιχειρήσεως, καλεῖται **λογαριασμός**. Ἐπειδὴ δὲ εἰς ἐκάστην ἀξίαν δίδεται καὶ ἐν ἰδιαιτερον ὄνομα, καταντᾶ συνήθως ὥστε καὶ αἱ διάφοροι ὀνομασίαι, δι' ὧν διακρίνεται ἐκάστη κινουμένη ἐν ἐμπορικῇ τινι ἐπιχειρήσει ἀξία, καλοῦνται **λογαριασμοί**.

Παρὰ πᾶσαν ὑπό τινων ἀμφισβήτησιν, φαίνεται ὅτι ἀνεκάθεν εἶχεν ἐπικρατήσει ἡ συνήθεια ἵνα, προκειμένου περὶ προσωπικῶν λ/μῶν, εἰς οὓς πιθανὸν ἀρχικῶς περιορίζετο ἡ Λογιστικὴ, ἐγγράφωνται ἀριστερὰ μὲν τὰ ποσά, ἅτινα ἐλάμβανε τὸ πρόσωπον ὄπερ ἀφεώρα ὁ λ/μός, ἀριστερὰ δι' ὅσα ἐδίδεδε. Προτιμῶμεν τὴν φρασεολογίαν ἣν ἀνωτέρω μεταχειρίζομεθα ἀπὸ τὴν ἐν χορήσει τελευταίον τῆς νέας Σχολῆς, καθ' ἣν ἀριστερὰ μὲν γράφονται ὅσα ποσὰ δηλοῦσιν **αὔξησιν** τῆς περιουσίας ἐπιχειρήσεις, δεξιὰ δὲ ὅσα **ἐλάττωσιν**, διότι δὲν ἐννοοῦμεν κατὰ τίνα τρόπον ὅταν δανείξῃ τις εἰς ἕτερον δορ. 10.000 καὶ χρεῶναι προφανῶς τοῦτον εἰς τὰ βιβλία του, ἢ πρᾶξις αὕτη ἀποτελεῖ δι' αὐτὸν πραγματικὴν ἢ εἰκονικὴν κᾶν αὔξησιν. Προφανῶς αἱ ὀνομασίαι αὗται δίδονται ὡς ἀρμόζουσαι εἰς τὴν παράστασιν τῶν **Δοῦναι** καὶ **Λαβεῖν** διὰ (+) καὶ (—), πλὴν δὲν μᾶς φαίνονται καὶ τόσον ἐπαγωγοί.

Ἴσως μᾶς ἀντιταχθῇ ὅτι αἱ ἀνωτέρω ὀνομασίαι δὲν δίδονται ἐν σχέσει πρὸς τὸν ὀλικὸν ὀργανισμόν ἀλλὰ ἐν σχέσει πρὸς τὴν αὔξησιν ἢ ἐλάττωσιν εἰδικῶς τοῦ λ/μοῦ ὃν ἔχομεν ὑπ' ὄψει, ὃν ἄλλως τε ἀφορῶσι καὶ τὰ θετικὰ καὶ ἀρνητικὰ σημεῖα. Ἄλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη καὶ οὐδεμία ἐξυπηρέτησις προέρχεται

ἐκ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν λέξεων «Δοῦναι» καὶ «Λαβεῖν» διὰ τῶν ἀνωτέρω σημείων, ἐκ τῆς χρήσεως τῶν ὁποίων ἄριστα δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἡ σύγχυσις, ἣν ἀνωτέρω ἀναφέρομεν. Ἀνοτιχῶς δὲν μᾶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐνδιατρίψωμεν περισσότερον ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου· προσθέτομεν δὲ μόνον ὅτι ἡ ἀντίληψίς μας εἶνε ὅτι παρὰ τοῖς ὑποστηρικταῖς τῆς Νέας Σχολῆς, θεωρητικοῖς ὡς ἐπὶ τῷ πολὺ καὶ περιορισθεῖσιν εἰς τὴν Λογιστικὴν ἀποκλειστικῶς, ἄνευ τοῦ ἀπαραιτήτου συνδυασμοῦ ταύτης πρὸς τὴν ὅλην οἰκονομικὴν κίνησιν τῶν ἐπιχειρήσεων, ἐνεφυλλοχώρησε ποιά τις σύγχυσις μεταξὺ **πράξεως ἀλλοιούσης τὴν περιουσίαν τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ λογαριασμοῦ**.

Ἡ ἀκριβὴς θέσις τῶν πραγμάτων εἶνε ἡ ἐξῆς, καθ' ἡμᾶς. Ἐν ταῖς ἐπιχειρήσεσι ὑπάρχουσι φυσικὰ οἱ πράξεις, αἵτινες ἀλλοιοῦσιν αὐτάς. Τοιαῦτα εἰσιν αἱ ἐπὶ κέρδει ἀγοραπωλησίαι, αἱ παντοειδεῖς δαπάναι καὶ τὰ παρόμοια. Ὡστε αἱ **πράξεις ἀλλοιοῦσι** τὴν θέσιν τῶν ἐπιχειρήσεων. Τόρα διὰ τῆς Λογιστικῆς καὶ τῶν λογαριασμῶν τι πράττομεν κατ' οὐσίαν; Λαμβάνομεν μεθοδικὰς σημειώσεις τῶν πράξεων, ἅς ἐνεργοῦμεν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σημειώσεών μας τούτων, κατόπιν ὑπολογισμῶν τινῶν καὶ συσχετισμοῦ πρὸς ἄλληλα τῶν διαφόρων στοιχείων, ἃ μᾶς δίδουσιν οἱ λ/μοί, αἱ σημειώσεις μας δῆλα δὴ αὐταί, φθάνομεν εἰς ὄρισμένα ἀποτελέσματα.

Οἱ τῆς Νέας Σχολῆς θιασῶται ζητοῦσι νὰ ἐξηγήσωσιν ὅτι αὐτοὶ οὗτοι οἱ λογαριασμοὶ κέκτηνται τὰς αὐτάς ἅς καὶ αἱ ἀλλοιοῦσαι ἢ μὴ ἀλλοιοῦσαι πράξεις ἰδιότητος, καὶ ὅτι δι' αὐτῶν καὶ μόνον τῶν λογαριασμῶν, τῶν διπλογραφικῶς προκυπτόντων λογαριασμῶν, κατελήγομεν εἰς τὰ ἀποτελέσματα, ὅχι διὰ τῆς μεθοδικῆς χρήσεως, ἣν ποιοῦμεν τῶν στοιχείων, ἃ μᾶς δίδουσιν, ἀλλὰ διότι ἡ ὑφὴ τῶν λογαριασμῶν πρὸς ἀλλήλους στηρίζεται ἐπὶ μαθηματικῶν ἰδιοτήτων, αἵτινες καὶ μόναι προάγουσιν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα ἀναγκαστικῶς.

Ἄλλ' ἀρκεῖ καὶ μόνον νομίζομεν ἐν παραδείγματι διὰ νὰ πεισθῇ τις ὅτι ἡ Λογιστικὴ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἀντιμετωπίζηται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι διὰ νὰ ἐξαγάγωμεν τὸ ἀποτέλεσμα, ὅπερ προκύπτει καθ' ὄρισμένην στιγμὴν ἐκ τῶν ἐμπορευμάτων προβαίνομεν εἰς πρᾶξιν (extra-comptable) ἐκτιμήσεως αὐτῶν, ἣν λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν διὰ νὰ καταστῇ δυνατόν νὰ εὐρεθῇ τὸ κέρδος.

Ἐπειτα ἡ θεωρία ἡ ὁποία γίνεται περὶ τῶν λογαριασμῶν ἀποτελεσμάτων, διότι προφανῶς δὲν ἐφαρμόζονται ἐπ' αὐτῶν αἱ γενικαὶ ἰδιότητες, ὡς προσαρμόζουσιν ἐπὶ τῶν λοιπῶν λογαριασμῶν, γεννᾷ τοὺς μεγαλειτέρους δισταγμούς. Οἱ λογαριασμοὶ ἀποτελεσμάτων, μᾶς λέγουσι, δὲν ἀποτελοῦσι μέρος τῆς ἐπιχειρήσεως, εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν τῆς. Εἰς τὴν θεωρίαν ταύτην προφανῶς παρασύρονται ἐκ τῆς ὀνομασίας, παρορῶντες ὅτι, ἐν τοῖς λογαριαμοῖς τούτοις, δὲν ἔχομεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν μόνον ἀποτελέσματα ἐξ ἀγοραπωλησιῶν, ἀλλὰ καὶ δαπάνας παντοειδεῖς, καὶ δαπάνας ἀτομικὰς καὶ γενικωτέρας πολλαίας.

Ἄλλ' εἵπομεν ὅτι ἡ Νέα Σχολὴ παρουσιάζεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἐπαγωγός, ἐμφανίζει δὲ θεωρίαν μαθηματικὴν αὐτοτελῆ τῆς Λογιστικῆς, ἣτις θεωρία συντελεῖ πολὺ εἰς τὴν ἐπισημοποίησιν ταύτης ὡς Ἐπιστήμης, ὑπὸ τοιαύτας δὲ συνθήκας, δὲν εἶνε ἄπορον πῶς εὐρίσκει τόσους ὀπαδοὺς.

Τὰ πράγματα ὅμως χολίζουσι ἐρεῦνης καὶ ἀποδόσεως τῶν τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι. Ἡ Λογιστικὴ εἶνε Ἐπιστήμη ἐμπειρικὴ, ἡ δὲ χρησιμότης αὐτῆς εἶνε τόσον μεγάλη, ὥστε, ἐὰν δὲν ἐπεκράτει παντοῦ μὲν, ἰδιαίτατα δὲ παρ' ἡμῖν, ὁ λογιστικὸς κινεῶν ὅστις ἐπιχειροῦνται, δὲν θὰ εἶχε καμμίαν δυσκολίαν, νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρμόζουσαν αὐτῇ θέσιν. Ἄλλὰ μὴ ζητῶμεν νὰ ὠδηγήσωμεν τὰ πράγματα πέραν τῶν ὁρίων, ἅτινα φυσικῶς ἐνδείκνυνται.

Τὸ γεγονός δὲ ὅτι ἡ Νέα Σχολὴ ἔχει σήμερον πολλοὺς ὀπαδοὺς, ἄλλους μὲν ὀλιγώτερον καὶ ἄλλους περισσότερον ἐνθέρμους, ἄλλους μὲν συντηρητικωτέρους καὶ ἄλλους μᾶλλον ζωηρούς, δὲν ὀφείλει, νομίζομεν, νὰ ἀποκλείῃ τὴν ἐκ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς ἐξέτασιν τῶν πραγμάτων, ἐφ' ὅσον αἱ βρασιμώτεροι ἀμφιβολίαι ἀνακύπτουσι περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν νέων θεωριῶν. Οἱ δὲ μεταρρυθμιστὰι δὲν ἀποκλείεται προσεχῶς νὰ παλινῳδηθῶσι καὶ οὗτοι, ἀντιλαμβάνομενοι τὸ εὐθραυστον τῶν θεωριῶν αὐτῶν.

Περὶ λ/μῶν τρεχουμένων, ἀπὸ θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς ἀπόψεως, ὠμιλήσαμεν, ἐν πάσῃ δυνατῇ λεπτομερείᾳ, ἐν τοῖς προηγουμένοις ἡμῶν συγγράμμασι. (1) Ἀπὸ λογιστικῆς ἀπόψεως, ὁ τρεχοῦμε-

(1) «Περὶ τραπεζικῶν ἐργασιῶν» σελ. 105—114. «Ὀδηγὸς τοῦ τραπεζίτου ὑπαλλήλου» σελ. 91—96.

νος λ/μός εἶνε εἰς ἀπλοῦς προσωπικὸς λ/μός, ἐπ' ὀνόματι ἀτόμου ἢ Ἑταιρείας. Ὡς τοιοῦτοι δὲ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν πάντες οἱ παρὰ ταῖς τραπέζαις λ/μοί, ἐκτὸς τῶν λ/μῶν τάξεως βεβαίως, οἱ ὁποῖοι δὲν παριστῶσιν ὀριστικὰς ἐγγραφὰς ἀλλὰ, ὡς θὰ ἴδωμεν, πρὸς διαπίστωσιν ὀρισμένων σχέσεων καὶ λογιστικῶς χρησιμοποιοῦνται.

Τὰ ποσὰ ἅτινα ἀναγράφονται ἐν τοῖς τρεχομένοις λ/μοῖς, τυγχάνουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τοκοφόρα. Εἶδη τινὰ τῶν, ἀπὸ λογιστικῆς ἀπόψεως, τρεχομένων παρὰ τραπέζαις λ/μῶν παρουσιάζουσι πάντοτε χρεωστικά ὑπόλοιπα, εἶδη τινὰ πάντοτε πιστωτικά, καὶ τέλος εἶδη τινὰ δύνανται νὰ παρουσιάζωσιν, ὅτε μὲν χρεωστικά, ὅτε δὲ πιστωτικά ὑπόλοιπα. Αἱ παντοειδεῖς καταθέσεις, ἐπὶ παραδείγματι, παρουσιάζουσι πάντοτε πιστωτικά ὑπόλοιπα, οἱ τρεχούμενοι λ/μοί ἐπ' ἐνεχύρῳ χρεωγράφων, πάντοτε χρεωστικά, καὶ τέλος ὀρισμένοι ἄλλοι, μὴ ἀπολύτως καθωρισμένης φύσεως νομικῶς καὶ τραπεζικῶς ἔτι, καθ' ἃ εἶδομεν, λ/μοί (²), ὅτε μὲν χρεωστικά, ὅτε δὲ πιστωτικά ὑπόλοιπα.

Προφανὲς εἶνε ὅτι οἱ λ/μοί οἵτινες παρουσιάζουσι πιστωτικά ὑπόλοιπα ἀνάγονται εἰς τὰς καταθέσεις, οἱ λ/μοί οἱ παρουσιάζοντες χρεωστικά ὑπόλοιπα ἀνάγονται εἰς τὰ δάνεια καὶ τέλος οἱ λ/μοί οἵτινες παρουσιάζουσιν, ὅτε μὲν χρεωστικά, ὅτε δὲ πιστωτικά ὑπόλοιπα, δεόν νὰ ὑπάγωνται, ἀναλόγως τῶν ἐκάστοτε ὑπολοίπων αὐτῶν, εἰς μίαν ἐκ τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν.

Καὶ ἔπεται ἐκ τούτων ὅτι, τὸ διὰ τὴν πρώτην κατηγορίαν λογαριασμῶν χορηγούμενον ἐπιτόκιον θὰ εἶνε μικρότερον ἀπὸ τὸ ἀξιούμενον διὰ τὴν δευτέραν κατηγορίαν, δοθέντος ὅτι, τὸ κυριώτερον καὶ σταθερότερον τραπεζικὸν ἔσοδον ἔγκειται, ὡς εἴρηται, ἐν τῇ διαφορᾷ μεταξύ καταβαλλομένου καὶ εἰσπραττομένου τόκου (συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς προμηθείας). Ὅσον ἀφορᾷ ἐν τούτοις τὴν τρίτην περίπτωσιν, δεόν νὰ παρατηρηθῇ ὅτι, κατ' ἀνάγκην, ὀφείλει νὰ ἐφαρμόζηται ἄλλο ἐπιτόκιον ὡσάκις ὁ λ/σμός παρουσιάζει χρεωστικὸν καὶ ἄλλο ὡσάκις οὗτος παρουσιάζει πιστωτικὸν ὑπόλοιπον. Θὰ ἴδωμεν δὲ κατωτέρω τί γίνεται πρὸς τοῦτο.

(2) Ὅρα, ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, τὰ ἀνωτέρω συγγράμματά μας.

Ἄξια ποσῶν.

Τὰ διάφορα ποσὰ ἄτινα ἀναγράφονται ἐν τοῖς λ/μοῖς δὲν τυγχάνουσι τοκοφόρα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐγγραφῆς, ἀλλὰ, ἄλλα μὲν ἐκ προηγουμένης ἡμερομηνίας, ἄλλα δὲ μετὰ ταύτην. Ἡ ἡμέρα ἀφ' ἧς κονδύλιόν τι καθίσταται τοκοφόρον καλεῖται αὐτοῦ **ἄξια**.

Εἰς τὰς καταθέσεις αἴφνης, εἰς μὲν τὰ κατατιθέμενα ποσὰ δίδεται ἄξια τῆς ἐπομένης, εἰς δὲ τὰ ἀναλαμβανόμενα, δίδεται ἄξια τῆς προηγουμένης.

Ἄλλοτε μᾶς δίδονται ἐγγραφαί, διὰ πράξεις ἐνεργηθείσας μακρὰν τοῦ τόπου τῆς κατοικίας μας, δι' ἧς ὀφείλομεν νὰ ἐνεργήσωμεν ἀπὸ συμφώνου. Αἴφνης τράπεζά τις ἐν Ἀμερικῇ πληρώνει τῇ 15 Ἰουνίου \$ 3000 διὰ λ/μόν μας, ἔναντι ἀνοιχθείσης παρ' αὐτῇ πιστώσεώς μας. Ἐὰν ἡμεῖς ἐνεργήσωμεν ἀντίστοιχον ἐγγραφὴν τὴν 10 Ἰουλίου, προφανὲς εἶνε ὅτι τὸ ποσὸν θὰ ἦ τοκοφόρον ὑπὲρ τῆς τραπέζης Ἀμερικῆς ἀπὸ 15 Ἰουνίου, ὁμοίως δὲ καὶ εἰς βάρους τοῦ πελάτου μας. Ἡ χρονολογία λοιπόν, ἀφ' ἧς τὸ ποσὸν τῶν \$ 3000 καθίσταται τοκοφόρον, καλεῖται **ἄξια** αὐτοῦ.

Αἱ περιπτώσεις εἶνε συγγνώταται καὶ σχεδὸν ἐν ἐκάστη πράξει.

Λ/σμοὶ Nostro—Loro.

Ἐν τῇ τηρήσει τρεχομένου λ/μοῦ μεταξὺ δύο μερῶν, θεωρεῖται ἐκάστοτε ὅτι τὸ ἐν ἐκ τῶν μερῶν τούτων λαμβάνει ἠθικῶς πλεονεκτικὴν τινα θέσιν ἔναντι τοῦ ἑτέρου. Ὅσάκις τὸ ἐν ἐκ τῶν μερῶν ὀφείλει νὰ παρουσιάσῃ πάντοτε πιστωτικὸν ὑπόλοιπον παρὰ τῷ ἑτέρῳ, βεβαίως τὴν πλεονεκτικὴν ταύτην θέσιν κατέχει τὸ παρ' ᾧ δέον νὰ εὐρίσκηται τὸ πιστωτικὸν ὑπόλοιπον τοῦ ἑτέρου μέρους. Τὸ ἔχον τὴν πλεονεκτικὴν ταύτην θέσιν, λέγει ὅτι τηρεῖ παρ' αὐτῷ τὸν λ/σμόν τοῦ ἑτέρου (loro). Τὸ ἕτερον μέρος λέγει ὅτι ὁ λ/σμός του τηρεῖται παρὰ τοῦ ἄλλου (nostro). Ἄλλ' οἱ λ/μοὶ loro παρ' ἐκάστην τραπέζην δὲν ὀφείλουσι νὰ παρουσιάσωσι πάντοτε πιστωτικὰ ὑπόλοιπα. Λ/μοὶ loro δι' ἐκάστην τράπεζαν εἶνε πάντες οἱ λ/μοὶ μετὰ τῶν ἰδιωτῶν πελατῶν ταύτης, ὧν πλεῖστοι παρουσιάζουσι καὶ χρεωστικὰ ὑπόλοιπα.

Ἐν τῇ τηρήσει τῶν λ/μῶν, οὐδεμίαν ἐγγραφὴν ἐνεργεῖται ἢ θεω-

ρεΐται ενεργουμένη, ἐὰν δὲν ἐνεργήσῃ ταύτην ὁ τηρῶν τὸν λ/μὸν τοῦ ἑτέρου (Ioro). Ὁ ἕτερος ἐνεργεῖ ἀπὸ συμφώνου, διαμαρτυρόμενος φυσικά ὁσάκις δὲν εὐρίσκει ἐν τάξει τὴν ἐγγραφήν. Ὁμοίως ὁ τηρῶν λ/μὸν Ioro, ἀποστέλλει τῷ ἑτέρῳ, οὐτινος τηρεῖ τὸν λ/μὸν καὶ ἀντίγραφα τοῦ λ/μοῦ τούτου, ἃ οὗτος ἐξελέγχει καὶ δίδει τὸ σύμφωνον.

Συνηθίζεται ἵνα, ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς, ἐν αἷς ἀνακοινοῦνται αἱ ἐγγραφαί, σημειοῦται καὶ τὸ εἶδος τῶν λ/μῶν, ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, ὑπὸ τῶν ἐνεργούντων τὰς ἐγγραφάς. Ὁ τηρῶν τὸν λ/μὸν τοῦ ἑτέρου γράφει ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐγγραφῶν *Vostra* (δηλ. λ/μὸς σας), ὁ δὲ ἕτερος γράφει, *Nostro* (δηλ. λ/μὸς μας).

Ἀναπεπταμένη καὶ κλιμακωτὴ μέθοδος.

Συνήθης τρόπος κατατάξεως λ/μοῦ εἶνε ὁ ἀνωτέρω ἀναφεροθεὶς, τοῦ ἀναπεπταμένου λεγομένου συστήματος. Κατ' αὐτό, μία σελὶς διαιρεῖται καθέτως εἰς δύο μέρη (ἢ λαμβάνεται μιὰ σελὶς ἀριστερὰ καὶ μιὰ δεξιὰ). Καὶ ἀριστερὰ μὲν φαίνονται τὰ εἰς **Χρέωσιν** ἐνὸς λ/μοῦ ἀναγόμενα ποσά, ἀριστερὰ δὲ τὰ εἰς **Πιστωσιν** αὐτοῦ. Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἀθροισμάτων τῶν δύο στηλῶν, ἀποτελεῖ τὸ χρεωστικὸν ἢ πιστωτικὸν ὑπόλοιπον, ὅπερ λαμβάνει τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς ἰσχυροτέρας κατ' ἄθροισμα στήλης.

Τὸ σύστημα τοῦτο μᾶς ἀναγκάζει νὰ ἐνεργῶμεν ἐκάστοτε τὴν ἀνωτέρω ἐργασίαν, πρὸς εὔρεσιν τοῦ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ὑπολοίπου τοῦ λ/μοῦ. Γνωρίζομεν δὲ ὅτι καὶ ἀναγκαιοτάτον τυγχάνει τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐργῶδες ὅταν πρόκειται νὰ ἐπαναλαμβάνηται διαρκῶς.

Διὰ ταῦτα εὐρέθῃ ἕτερος τρόπος, ὅστις ἐπιτρέπει ἵνα ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἔχωμεν τὸ ὑπόλοιπον ἐνὸς λ/μοῦ. Ὁ τρόπος οὗτος ἐγχεῖται εἰς τὴν μεθ' ἐκάστην ἐγγραφήν πρόσθεσιν ἢ ἀφαιρέσιν τοῦ σχετικοῦ ποσοῦ μὲ τὸ προηγούμενον ὑπόλοιπον, ἀναλογως τῆς ὁμοιότητος ἢ ἀντιθέσεώς του πρὸς αὐτό. Τηρεῖται δὲ διὰ τοῦ συνεπιγμένου ἢ κλιμακωτοῦ συστήματος.

Πρὸς τήρησιν λ/μοῦ κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην, γράφομεν τὸ πρῶτον ποσόν, σημειοῦντες ἂν εἶνε χρεωστικὸν ἢ πιστωτικόν, εἶτα γράφομεν τὸ β'. ποσόν κάτωθεν αὐτοῦ καὶ ἐὰν μὲν ὁμοιάξῃ μὲ τὸ

πρώτον, προσθέτομεν τὰ δύο, ἐὰν δὲ διαφέρῃ, ἀφαιροῦμεν αὐτὰ καὶ γράφομεν κάτωθεν τὴν διαφορὰν, σημειοῦντες τὸ εἶδος αὐτῆς, ἀναλόγως τοῦ ἰσχυροτέρου ποσοῦ. Οὕτω συνεχίζομεν ἔξακαλουθητικῶς ἔχοντες ἐκάστοτε τὸ μέτροι τῆς στιγμῆς ὑπόλοιπον.

Ἐστω τὸ κατωτέρω παράδειγμα.

Πίναξ 1ος	Ἀριθμὸς τρεχομένου κ. Μπουγάτσου	Δραχ.
Ἰουνίου 5	Κατάθεσις του Π.	6.850.—
> 7	> του Π.	3.000.—
		9.850.—
> 9	Ἀνάληψις του X.	2.000.—
		7.850.—
> 15	Κατάθεσις του Π.	1.500.—
		9.350.—
> 18	Ἀνάληψις του X.	15.000.—
		5.650.—
> 25	> > X.	2.000.—
		9.650.— κλπ.

Παρατηροῦμεν λοιπὸν ἐκ τοῦ παραδείγματος τούτου ὅτι, εἰς ἐκάστην στιγμὴν, ἔχομεν τὸ ὑπόλοιπον, ὅπερ μεθ' ἐκάστην ἐγγραφὴν ἐπιτυγχάνεται διὰ μιᾶς ἀπλουστάτης προσθέσεως ἢ ἀφαιρέσεως δύο ἀριθμῶν.

Ἄλλ' αἱ δύο αὗται μέθοδοι μᾶς βοηθοῦσιν καὶ εἰς τὴν ἐξαγωγὴν τῶν τόκων τῶν τρεχομένων λ/μῶν κατὰ τρία συστήματα: Τὸ τῆς ἀμέσου ἢ εὐθείας ἢ προοδευτικῆς μεθόδου, τὸ τῆς ἐμμέσου ἢ ἀναδρομικῆς καὶ τὸ τῆς κλιμακωτῆς. (1)

α) Ἄμεσος ἢ προοδευτικὴ μέθοδος

Ἡ μέθοδος αὕτη βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν τόκων ἐκάστου κοινδυλίου ἐμφανιζομένου ἐν λ/μῶ, ἀπὸ τῆς ἡμέρας

(1) Ἡ διάταξις εἰς τὴν κλιμακωτὴν μέθοδον δύναται νὰ γίνῃ καὶ ἄλλως. Νὰ χρησιμοποιῶνται δηλαδὴ δύο στήλαι ἢ μία πλησίον τῆς ἄλλης, μία διὰ τὰ χρεωστικὰ καὶ ἕτερα διὰ τὰ πιστωτικὰ ποσὰ καὶ δύο στήλαι πλησίον καὶ δεξιότερα πάλιν διὰ τὰ ἐκάστοτε χρεωστικὰ καὶ πιστωτικὰ ὑπόλοιπα. Τοιοῦτοτρόπως ὁ λ/μὸς λαμβάνει μικροτέραν ἔκτασιν καὶ ἀποφεύγεται ἐκάστοτε τὰς ἐνδείξεις X. καὶ Π. (Χρέωσις καὶ Πίστωσις).

ἀφ' ἧς τοῦτο καθίσταται τοκοφόρον, μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς λήξεως τοῦ λ/μοῦ.

Ἐὰν ἂν τοῦτο ὅμως ἀμέσως παρουσιάζεται ἐν μειονέκτημα. Ὅτι δηλ. πρέπει νὰ εἶνε γνωστὴ ἡ χρονολογία τῆς λήξεως τοῦ λογαριασμοῦ ἐξ ἀρχῆς, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε πάντοτε εὐκόλον, μ' ὅλον ὅτι οἱ λ/μοὶ κλείονται συνήθως καθ' ἑξαμηνίαν, δοθέντος ὅτι ὁ πελάτης δύναται νὰ θελήσῃ νὰ κλείσῃ ὁ λογαριασμός αὐτοῦ εἰς οἰανδήποτε ἐποχὴν. Τὸ πρῶγμα δὲν θὰ εἶχεν οὐσιαστικὴν σημασίαν, ἐὰν δὲν ἦτο ἀναγκαῖον ἵνα οἱ τοκάρθιμοι ἢ οἱ τόκοι τῶν διαφόρων ποσῶν, ἅτινα ἐγγράφονται ἐν τοῖς τοκοφόροις λ/μοῖς, ὑπολογίζονται μικρὸν κατὰ μικρὸν, πρὸς ἀποφυγὴν ὑπερβολικοῦ ὄγκου ἐργασίας κατὰ τὴν λήξιν τῶν ἑξαμηνιῶν.

Παρουσιάζεται ὁμοίως καὶ μία εἰσέτι δυσχέρεια ἐν τῇ μεθόδῳ ταύτῃ. Πολλὰκις ἔχομεν ποσὰ, τοκοφόρα μετὰ τὴν λήξιν, μετὰ δὴλα δὴ τὴν ἡμερομηνίαν καθ' ἣν σταματᾷ ὁ λ/σμός. Συνεπῶς, ἐπειδὴ δέον νὰ ἀφομοιώσωμεν καὶ ταῦτα πρὸς τὸ ὅλον τοῦ γενικοῦ λ/σμοῦ, νὰ ἀναγάγωμεν δὴλα δὴ καὶ ταῦτα εἰς τὴν ἰδίαν λήξιν (τουθ' ὅπερ τυγχάνει καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν τόκων τῶν λογαριασμῶν) προφανὲς εἶνε ὅτι τὰ ποσὰ ταῦτα, ὅχι μόνον δὲν θὰ παραγάγωσι τόκον τινά, ἀλλὰ καὶ ὑφαίρεσιν δέον νὰ ὑποστῶσιν, ἵνα ἀναχθῶσιν εἰς τὴν προγενεστέραν τῆς ἀξίας αὐτῶν λήξιν τοῦ λ/σμοῦ.

Τρίτη δυσκολία, ἣν μᾶς παρουσιάζει ἡ μέθοδος αὕτη εἶνε καὶ ἡ τῆς περιπτώσεως τῶν διαφορητικῶν ἐπιτόκιων εἰς τὴν χρέωσιν καὶ εἰς τὴν πίστωσιν ἐνός λ/σμοῦ. Διότι ὅταν λέγωμεν ὅτι εἰς λ/σμός ὑπολογίζεται μὲ διάφορον ἐπιτόκιον εἰς τὴν χρέωσιν καὶ διάφορον εἰς τὴν πίστωσιν, δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι ἐπὶ ἐκάστου ποσοῦ χρεώσεως καὶ ἐπὶ ἐκάστου ποσοῦ πιστώσεως, δέον νὰ ἐφαρμόζηται τοῦτο, ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ ἐκάστοτε παρουσιαζομένου ὑπολοίπου, τὸ ὁποῖον ὑπόλοιπον ἐκάστοτε διὰ τῆς μεθόδου ταύτης δὲν τυγχάνει γνωστόν.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀνωτέρω καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πίνακος 2ου ὄν δίδομεν ἐν τῇ σελ. 39 ἐνεργοῦμεν ὡς ἀκολούθως διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν τόκων τρεχομένου λ/σμοῦ κατὰ τὴν ἄμεσον μέθοδον.

Ἐὰν οὖ καταστρωθῶσι τὰ διάφορα στοιχεῖα, ἅτινα ἔχομεν ὑπ' ὄψει, κατὰ τὴν διδομένην διάταξιν, ἐνεργοῦμεν ὡς ἐξῆς:

Τρεχούμενος λογαριασμός κ. Δ. Νικολεπούλου παρά τῆ Τραπεζῆς Χ.
μέχρι 30 Ἰουνίου 1927 πρὸς 5 ⁰/₁₀₀.

Δοθῆναι

Δαβεῖν

Ἡμερομ.	Δικαιολογίαι	Ποσά	Ἀξία	Ἡμέρ	Τοκῆριθ- μοι	Ἡμερομ.	Δικαιολογίαι	Ποσά	Ἀξία	Ἡμέρ.	Τοκῆριθ- μοι
Μαΐου 5	Ἀνάληψις	400 ⁰⁰ .—	⁴ / ₅	57	—	Μαΐου 3	Κατάθεσις	10.000.—	⁴ / ₅	57	5700.—
Ἰουνίου 8	»	7000.—	⁷ / ₆	23	—	Ἰουνίου 6	»	2.000.—	⁷ / ₆	23	450.—
» 17	»	9000.—	¹⁶ / ₆	14	—	Ἰουν. 10	»	15.000.—	¹¹ / ₆	19	450.—
	Μεταφορὰ ἐ- μφυθρὸν το- καρίθμων Διαφορὰ το- καρ. εἰς ἐξί- σασιν					Ἰουν. 30	»	3.000.—	² / ₇	(2)	(60) (1)
	Ἰούλιου 1						Τόκος 5 ⁰ / ₁₀₀	52 ⁰⁰			
	Ἰούλιου 1						Εἰς Νέον	10052 ⁰⁰			
	Ἰούλιου 1						Εἰς Νέον	30052 ⁰⁰			9010
	Ἰούλιου 1						Εἰς Νέον	10052 ⁰⁰	⁸⁰ / ₁₀₀		

(1) Ἐντός ἀγγυλῶν θέτομεν τοὺς ἐμφυθρὺς τοκαρίθμους καὶ τὰς ἡμέρας αἰτίνας ἀντιστοιχοῦσιν αὐταῖς.

1ον) Εύρίσκομεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν αἵτινες ὑπάρχουσι μεταξὺ τῆς ἀξίας ἐκάστου ποσοῦ καὶ τῆς ἡμέρας τοῦ κλεισίματος τοῦ λ)σμοῦ καὶ γράφομεν τὰς εὐρεθείσας ἡμέρας εἰς τὴν οἰκείαν στήλην.

2ον) Πολλαπλασιάζομεν ἕκαστον ποσοῦ ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντιστοίχων αὐτῷ ἡμερῶν καί, ἀποκόπτοντες, καθ' ἃ ἀνεφέραμεν, τὰ δύο τελευταῖα ψηφία, ἔχομεν τὸν τοκάριθμον ἐκάστου ποσοῦ, ὃν καὶ ἀναγράφομεν εἰς τὴν οἰκείαν στήλην.

3ον) Προκειμένου περὶ τοῦ ποσοῦ δρ. 3000 ὑπὸ ἡμερομηνίαν 30 Ἰουνίου ἐν τῇ πιστώσει, ὅπερ φέρει ἀξίαν 2)7, εἶνε προφανές ὅτι ὁ σχετικὸς τόκος δέον νὰ ἀφαιρεθῇ ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου (ὑφαίρεσις), ἢ ἐκ τοῦ ὅλου, ἄρα ὁ σχετικὸς τοκάριθμος δέον νὰ ἀφαιρεθῇ ἐκ τοῦ ἄθροίσματος τῶν τοκαρίθμων τῆς πιστώσεως. Πρὸς τοῦτο γράφομεν τὸν τε ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν καὶ τὸν σχετικὸν τοκάριθμον δι' ἐρυθρᾶς μελάνης πρὸς διάκρισιν. (Ἡμεῖς παραστήσαμεν τὰ ποσὰ ταῦτα ἐντὸς ἀγγυλῶν).

4ον) Ἀντὶ νὰ ἀφαιρέσωμεν τὸν ἐρυθρὸν τοκάριθμον 60 ἀπὸ τὴν στήλην τῆς πιστώσεως, μεταφέρομεν τοῦτον εἰς τὴν στήλην τῆς χρεώσεως, ὅπερ εὐκολώτερον καὶ ἐμφανίζει καὶ τὴν γινομένην πρᾶξιν.

5ον) Προσθέτομεν προχείρως τοὺς τοκαρίθμους τῆς χρεώσεως καὶ ἐκείνους τῆς πιστώσεως καὶ ἐπὶ τῆς διαφορᾶς αὐτῶν, ἧτοι 3800 ἐν προκειμένῳ, εὐρίσκομεν τόκον πρὸς 5% ἧτοι δρ. 52⁰⁰ ὃν προσθέτομεν εἰς τὰ κεφάλαια τοῦ μέρους οὐτινος οἱ τοκαρίθμοι εἶνε σφ μεγαλείτεροι, δηλαδὴ τῆς πιστώσεως ἐν προκειμένῳ.

6ον) Ἀθροίζομεν προχείρως τὰ κεφάλαια (σὺν τόκῳ), τὴν δὲ διαφοράν τῶν δύο στηλῶν, μεταφέρομεν κάτωθεν τῆς μικροτέρας κατ' ἄθροισμα στήλης εἰς ἐξίσωσιν.

7ον) Γράφομεν κάτωθεν τῆς στήλης τῶν τοκαρίθμων, τῆς μικροτέρας κατ' ἄθροισμα τὴν διαφοράν τῶν τοκαρίθμων, πρὸς τὸν ἴδιον σκολόν.

8ον) Ἐξισοῦμεν τὰς στήλας καὶ μεταφέρομεν εἰς Νέον τὸ ὑπόλοιπον τῶν κεφαλαίων μὲ ἀξίαν τὴν ἡμέραν τοῦ κλεισίματος τοῦ λ)σμοῦ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται ἡ εὐκολία ἣν παρουσιάζει ἡ μέθοδος αὕτη, ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπολογισμῶν.

β') Ἑμμεσος ἢ ἀναδρομικὴ μέθοδος.

Ἡ μέθοδος αὕτη, καίτοι δὲν παρουσιάζει καμμίαν δυσκολίαν πρὸς κατανόησιν, διότι στηρίζεται ἐπὶ μιᾷ ἀπλουστάτης ἀρχῆς, ἣν θὰ ἀναπτύξωμεν κατωτέρω, ἐμφανίζει ἐν τούτοις μηχανισμόν κάπως πολυπλοκώτερον. Διὰ τοῦτό τινες, οὐχὶ ἐπαρκῶς ἐξεσηκημένοι, ἀποφεύγουσι τὴν χρῆσιν αὐτῆς παρὰ τὰ μεγάλα πλεονεκτήματα ἃ παρουσιάζει. Ἐν τούτοις, αἱ μεγάλαι Τράπεζαι, ἰδίᾳ ἐν Εὐρώπῃ, μεταχειρίζονται πάντοτε τὴν μέθοδον ταύτην διότι :

Πρῶτον: Δύναται, καθ' ἃ θὰ μελετήσωμεν κατωτέρω, νὰ γίνηται δι' αὐτῆς ὑπολογισμὸς ἡμερῶν καὶ τοκαρίθμων, χωρὶς νὰ παρίσταται ἀνάγκη νὰ τυγχάνῃ γνωστὴ ἡ λῆξις τοῦ λ/σμοῦ ἔξ ἀρχῆς, δυναμένης ταύτης νὰ ὀρισθῇ καθ' οἵανδήποτε στιγμήν, ἄνευ οὐδεμιᾶς τῶν γενομένων ὑπολογισμῶν διαταραχῆς.

Δεύτερον: Καθίσταται δυνατὸν πάντοτε ἡ ἀποφυγὴ τῶν ἐρυθρῶν τοκαρίθμων, λαμβανομένης ὡς ἀφετηρίας ἐνάρξεως τῶν ὑπολογισμῶν, καθ' ἃ θὰ ἴδωμεν, χρονολογίας τινὸς τοιαύτης, ὥστε νὰ μὴ εἶνε δυνατὸν νὰ νοηθῇ ἐν τῷ μέλλοντι ποσὸν ἔχον προγενεστέρων ἀξίαν.

Ἡ ἀρχὴ ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ μέθοδος αὕτη εἶνε ἡ ἑξῆς: Διὰ νὰ εὗρω τὸν τόκον ὀρισμένου ποσοῦ ἐπὶ χρονικὸν τι διάστημα, φθάνω εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἐὰν καὶ ἀναδρομικῶς ἐνεργήσω, δηλαδὴ εὗρισκων τὸν τόκον τοῦ ποσοῦ τούτου διὰ μεγαλείτερον διάστημα καὶ ἐκ τοῦ εὗρεθέντος ἀποτελέσματος, ἀφαιρῶν τὸν τόκον ὅστις ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν διαφορὰν μεταξὺ τοῦ χρόνου ἐφ' ὃν ἀρχικῶς ὑπελόγησα τὸν τόκον καὶ τοῦ χρόνου ὃν ἔχω δεδομένον ἐν τῇ ὑπ' ὄψει περιπτώσει.

Διὰ νὰ εὗρω ἐπὶ παραδείγματι τὸν τόκον 1000 δρ. ἐπὶ 150 ἡμέρας, φθάνω εἰς τὸ ἀποτέλεσμά μου καὶ ἐὰν εὗρω τὸν τόκον τῶν 1000 δρ. ἐπὶ 200 ἡμέρας ἐκ τούτου δὲ ἀφαιρέσω τόκον 1000 δρ. ἐπὶ 50 ἡμέρας.

Κατὰ ταῦτα, ἐὰν ἔχω νὰ εὗρω τὸν τόκον πλειόνων τοῦ ἐνὸς ποσῶν δύναμαι νὰ εὗρω τὸν τόκον τοῦ ἀθροίσματος τῶν ποσῶν τούτων, ἐπὶ ἐν χρονικὸν διάστημα, μεγαλείτερον πάντων τῶν δι' ἕκαστον ποσὸν ὀρισμένων διαστημάτων, ἐκ τούτου δὲ νὰ ἀφαιρέσω, δι' ἕκαστον ποσόν, τόκον ἀνάλογον πρὸς χρόνον ἴσον πρὸς τὴν δια-

φορὰν μεταξὺ τοῦ γενικοῦ ληφθέντος χρονικοῦ ὀρίου καὶ τοῦ δι' ἕκαστον ποσὸν δοθέντος

Ἔστωσαν τὰ ποσά :

1000 δρ. ἐπὶ 6 ἡμέρας.

2000 » » 15 »

5000 » » 18 »

ὧν ἔχω νὰ εὔρω συνολικῶς τὸν τόκον. Φθάνω εἰς τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα, ἐὰν εὔρω τὸν τόκον δρ. 8000 ἐπὶ 25 αἴφνης ἡμέρας, ἐξ αὐτῶν δὲ ἀφαιρέσω τόκον 1000 δρ. ἐπὶ 19 ἡμέρας, σὺν τόκῳ 2000 ἐπὶ 10 ἡμέρας, σὺν τόκῳ 5000 ἐπὶ 7 ἡμέρας.

Ἐὰν ἔχω ἤδη :

Δοῦναι

Δρ. 5.000 ἐπὶ 3 ἡμέρας

» 2.000 » 5 ἡμέρας

» 6.000 » 7 ἡμέρας

Δαβεῖν

Δρ. 8.000 ἐπὶ 6 ἡμέρας

» 3.000 » 2 ἡμέρας

» 9.000 » 11 ἡμέρας

Φθάνω εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ἐὰν εὔρω τόκον 20 ἡμερῶν αἴφνης ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῶν κεφαλαίων ἦτοι ἐπὶ 7000 καὶ ἐκ τοῦ τόκου τούτου, ὅστις ἀσφαλῶς θὰ ἀνήκει εἰς τὸ Δαβεῖν, διότι τὰ ἐκεῖ κεφάλαια εἶνε ἰσχυρότερα, ἀφαιρέσω μὲν τὸν τόκον 8000 δρ. ἐπὶ 14 ἡμέρας, δρ. 3000 ἐπὶ 18 ἡμέρας, 9000 ἐπὶ 9 ἡμέρας, προσθήσω δὲ τὸν τόκον 5.000 δρ. ἐπὶ 17 ἡμέρας, 2.000 δρ. ἐπὶ 15 ἡμέρας καὶ 6.000 δρ. ἐπὶ 13 ἡμέρας.

Τὸ τρίτον τοῦτο παράδειγμα χρήζει διερευνησεῶς τινος.

Πρὸς τούτῳ ἔχομεν : Τόκος 5000 δρ. ἐπὶ 3 ἡμ. + τόκῳ 2000 δρ. ἐπὶ 3 ἡμέρας + τόκῳ 6000 δρ. ἐπὶ 7 ἡμέρας. =

Τόκος 13.000 ἐπὶ 20 ἡμ. — (Τόκος 5000 ἐπὶ 17 + 2000 ἐπὶ 15 + 6000 ἐπὶ 13) διὰ τὸ Δοῦναι.

Ὅμοίως τόκος 8000 δρ. ἐπὶ 6 ἡμ. + τόκῳ 3000 δρ. ἐπὶ 2 ἡμ. + τόκῳ 9000 ἐπὶ 11 ἡμ. =

Τόκος 20000 δρ. ἐπὶ 2 ἡμ. — (τόκος 8000 ἐπὶ 14 + 3000 ἐπὶ 18 + 9000 ἐπὶ 9).

Ἐὰν ἐκ τῆς μεγαλειτέρας ἤδη κατὰ κεφάλαια παραστάσεως ἀφαιρέσω τὴν μικροτέραν θὰ ἔχω :

20000 ἐπὶ 20 ἡμ. — (8000 ἐπὶ 14 + 3000 ἐπὶ 18 + 9000 ἐπὶ 9)

— 13000 ἐπὶ 20 ἡμ. + (5000 ἐπὶ 17 + 2000 ἐπὶ 15 + 6000 ἐπὶ 13). (1)

(1) Μεταβάλλομεν τὰ σημεῖα τοῦ ἀφαιρετέου 12000 ἀπὸ + εἰς — καὶ τὰ

ἦτοι: 7000 ἐπὶ 20 ἡμ. — (8000 ἐπὶ 14 ἡμ. + 3000 ἐπὶ 18 + 9000 ἐπὶ 9) + (5000 ἐπὶ 17 + 2000 ἐπὶ 15 + 6000 ἐπὶ 13).

Ἐκ τῆς μαθηματικῆς ταύτης ἀποδείξεως πορίζομεθα τὰ ἑξῆς διὰ τὴν σύνταξιν ἑνὸς τρεχομένου τοκοφόρου λ/σμοῦ κατὰ τὴν ἔμμεσον ἢ ἀναδρομικὴν μέθοδον: «Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοπούμενου ἀποτελέσματος, εὐρίσκομεν τὸν τόκον τῆς διαφορᾶς τῶν κεφαλαίων ἀπὸ τινος ἐποχῆς προγενεστέρας πάσης λήξεως μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ κλεισίματος. Ὁ τόκος οὗτος ἀνήκει εἰς τὸ Δοῦναι ἢ Λαβεῖν ἀναλόγως τοῦ εἴδους τῆς διαφορᾶς ἐφ' ἧς ὑπολογίζομεν. Εἰς τὸν τόκον τοῦτον προσθέτομεν μὲν τοὺς τόκους τοῦ ἀντιθέτου μέρους, ἀφαιροῦμεν δὲ ἐκείνους τοῦ ἰδίου μέρους. Τὸ οὕτω δὲ εὑρεθὲν ὑπόλοιπον παριστᾷ χροωστικὸν ἢ πιστωτικὸν τόκον ὀριστικόν, ἀναλόγως τῆς δυνάμεως τῶν ποσῶν, ἅτινα ἐν ταῖς ἀνωτέρω πράξεσιν ἔλαβον μέρος. (1)

Φυσικᾶ ἐὰν ἐνεργῶμεν διὰ τῶν τοκαρῶν, ἐνεργοῦμεν τὰ ἀνωτέρω ἐπὶ τῶν τοκαρῶν καὶ εἶτα ἐπὶ τοῦ τελικοῦ ἀπυτελέσματος, ἔξαγομεν τὸν τελικὸν τόκον.

Οὕτω ἐπὶ τοῦ προηγουμένου παραδείγματος ἔχομεν

	7000 × 20 ἡμ. =	τοκάρ. 1400	πιστωτικὸς
Προσθέτομεν	5000 × 17 =	850	
	2000 × 15 =	300	
	6000 × 13 =	780	
	ἦτοι	<u>1930</u>	
καὶ ἀφαιροῦμεν	8000 × 14 =	1120	
	3000 × 18 =	540	
	9000 × 9 =	810	
		<u>2470</u>	
Ἄρα ἔχομεν Πιστωτικὸν τοκ.		1400	
	+	1930	
	—	<u>2470</u>	
Πιστωτικὸς τοκάρ.		<u>860</u>	

σημεῖα τῆς κατόπιν ἐντὸς παρενθέσεως παραστάσεως ἀπὸ — εἰς + ἐπὶ τῆς βάσει τῶν κανόνων τοῦ ἀλγεβρικοῦ λογισμοῦ περὶ ἀφαιρέσεως.

(1) Ἐννοοῦμεν τόκους ὄχι εὐθεῖς ἀλλὰ ἀναδρομικοὺς, δηλαδὴ διαφορὰν δι' ἕναστον κονδύλιον μεταξὺ ὀλιζοῦ χρονικοῦ ληφθέντος διαστήματος κατ' ὁμαλίαν τοιοῦτου δι' ἕναστον.

Εὐλόγως γεννᾶται ἡ ἀπορία: Πῶς φθάνομεν μαθηματικῶς εἰς συμπέρασμα, ἐπιβάλλον ἡμῖν νὰ ἀθροίζωμεν τόκους ἀνήκοντας εἰς διαφόρους στήλας καὶ νὰ ἀφαιρῶμεν τόκους ἀνήκοντας εἰς τὴν αὐτὴν στήλην; Ἡ ἐξήγησις εἶνε εὐκολοῦς, ἐὰν ληφθῆ ὑπ' ὄψει ἡ φύσις τῶν τόκων τῶν στηλῶν. Οἱ τόκοι οὗς ἐκάστη στήλη παρουσιάζει ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς ἐποχῆς μέχρι τῆς ἀξίας ἐκάστου ποσοῦ εἶνε τόκοι ἀρνητικοί, τόκοι ἀφαιρετέοι ἀπὸ τοὺς συνολικοὺς τόκους ἐκάστης στήλης. Θὰ φθάνομεν δὲ εἰς τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα ἐὰν μεταθέτομεν τοὺς τόκους τούτους ἀπὸ τοῦ Δοῦναι εἰς τὸ Λαβεῖν καὶ τὰνάπαλιν, ἐὰν ἐθεωροῦμεν δῆλα δὴ τοὺς μὲν χρεωστικοὺς τόκους ὡς πιστωτικούς, τοὺς δὲ πιστωτικούς ὡς χρεωστικούς. Ἔχομεν ὅθεν Συνολικοὶ πιστωτικοὶ τοκαρ. 1400 καὶ πιστωτικοὶ ἐκ μεταβολῆς θέσεως 1930 — Χρεωστικοὶ ἐκ μεταβολῆς θέσεως 2400=860 πιστωτικοί.

Κατόπιν τοῦ ἀνωτέρω, ἐξηγεῖται διατὶ προσθέτομεν εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ποσῶν τόκους τοὺς ἀντιθέτους, ἐν ᾧ ἀφαιροῦμεν τοὺς ὁμοίους: διότι ἐκάστη στήλη τόκων, δέον νὰ θεωρῆται ὡς ἔχουσα ἀντίθετον χαρακτῆρα ἐκείνου ὃν ἐμφάνιζει.

Ἄλλ' ἄς δοκιμάσωμεν καὶ ἄλλως νὰ ἐξηγήσωμεν τὰ πράγματα. Ὑποθέσωμεν λ/μόν τινα οὐτινος τὰ ποσὰ πάντα ἔχουσι τὴν ἰδίαν ἀξίαν· τί θὰ συμβῆ; Ὁ τόκος θὰ ὑπολογισθῆ ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῶν κεφαλαίων ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τοῦ λ/μοῦ. Ὑποθέσωμεν ἤδη ὅτι τὰ διάφορα ποσὰ ἔχουσιν διαφόρους ἀξίας, ὡς ἀνωτέρω. Ἐὰν ὑπολογίσωμεν πάλιν τόκον ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῶν κεφαλαίων ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τοῦ λ/μοῦ, προφανὲς εἶνε ὅτι, ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ τῶν κεφαλαίων εἶνε πιστωτικὴ, ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῆς διαφορᾶς ταύτης τόκων, δέον νὰ ἀφαιρέσωμεν τοὺς μὴ δεδουλευμένους πιστωτικούς ἐπὶ τῶν πιστωτικῶν κεφαλαίων τόκους. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν χρεωστικῶν κεφαλαίων δέον νὰ ἀφαιρέσωμεν τοὺς μὴ δεδουλευμένους. Ὅπερ ἐστὶ τὸ ἴδιον ἐὰν προσθέσωμεν τοὺς τελευταίους τούτους εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς τῶν κεφαλαίων πιστωτικῆς διαφορᾶς τόκους.

Οἱ εἰς ἐκάστην λοιπὸν στήλην ἐμφανιζόμενοι τόκοι εἶνε ἀδούλευτοι. Ἄρα ἀφαιρετέοι ἀπὸ τῶν καθ' ὄλον τὸ διάστημα τῆς διαρκείας τοῦ λ/μοῦ ὀλικῶν τῶν κεφαλαίων ἐκάστης στήλης τόκων. Ἀλλὰ φθάνομεν εἰς τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα μεταθέτοντες αὐτοὺς εἰς τὴν ἑτέραν στήλην. Ἴδου διατὶ λέγομεν ὅτι οἱ ἐν τῇ πιστώσει ἐμφανιζόμενοι τοκαρίθμοι τυγχάνουσι χρεωστικοί, οἱ δὲ ἐν τῇ χρεώσει πιστωτικοί.

Ἴδου δὲ πῶς καταφανέστατα ἀποδεικνύεται καὶ οὕτω ὁ λόγος δι' ὃν προσθέτομεν εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῶν κεφαλαίων δι' ὅλην τὴν περίοδον τόκους, τοὺς τοῦ ἀντιθέτου πρὸς τὴν διαφορὰν ταύτην μέρους (δηλ. τῆς χρεώσεως, ἐὰν ἡ διαφορὰ τυγχάνῃ ὡς ἐν τῷ παραδείγματι μας πιστωτικῇ) ἀφαιροῦμεν δὲ τοὺς τοῦ ἰδίου μέρους (δῆλα δὴ τοὺς πιστωτικούς ἐν τῷ παραδείγματι).

Ἐν τῇ ἀφαιρέσει ἦν ἐνεργοῦμεν, ὑπερισχύει βέβαια ἡ φύσις τοῦ ἰσχυρωτέρου ἀριθμοῦ, ἐξ ἧς ὀνομάζεται τὸ ὑπόλοιπον. Ἐπεμείναμεν ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω, διότι, καίτοι τυγχάνουσιν ἀπλᾶ, πολλοὶ δοκιμάζουσιν ἀρεκτὰς δυσκολίας πρὸς κατανόησιν αὐτῶν. Καὶ προφανές εἶνε ὅτι, ἄνευ τῆς μαθηματικῆς κατανόησεως αὐτῶν, δυσκόλως δικαιολογεῖται ἡ μηχανικὴ διάταξις τῶν πράξεων, ἦν δίδομεν κατατέρω καὶ ἦτις, βασιζομένη ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω, δὲν παρακολουθεῖ ἐν τοῖτοις τὴν σειρὰν ἦν ὑπεδείξαμεν.

Ἐστω ὅτι ἔχομεν νὰ ἐκτελέσωμεν τὸν ἴδιον λ/σμόν, ὃν καὶ διὰ τῆς προηγουμένης μεθόδου. Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἀνωτέρω, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πίνακος 3ου, σελ. 46 ἐνεργοῦμεν ὡς ἑξῆς:

1ου) Λαμβάνομεν ὡς ἀφετηρίαν χρονολογίαν τινά, συνήθως ἐκείνην τοῦ προηγουμένου κλεισίματος. Ὅταν ἔχομεν ὅλον τὸν λογαριασμόν κατεστρωμένον, δυνάμεθα, πρὸς ἐνκόλιαν, νὰ λάβωμεν ὡς ἀφετηρίαν ὑπολογισμοῦ ἡμερῶν, τὴν μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένην ἀξίαν, ὡς ἐπράξαμεν ἐν τῷ παραδείγματι (πίναξ 3), λαβόντες ὡς ἀφετηρίαν τὴν $4/5$, ἣν καλοῦμεν **ἐποχὴν**.

2ου) Ὑπολογίζομεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, αἵτινες ὑπάρχουσι μεταξὺ τῆς ἀφετηρίας ταύτης καὶ ἐκάστης ἀξίας. Οὕτω διὰ τὸ Δοῦναι τοῦ παραδείγματος ἔχομεν 0, 34, 43, ἡμέρας, διὰ δὲ τὸ Λαβεῖν 0, 34, 38, 59 ἡμέρας. Ἡ ἀξία 2 Ἰουλίου, οὕσα μετὰ τὸ κλεισίμον τοῦ λ/μοῦ, δὲν μᾶς ἀπασχολεῖ ἰδιαιτέρως. Καθότι, δεδομένου ὅτι ὅλοι οἱ τόκοι οὗς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν οὕτωσι ὑπολογιζομένων ἡμερῶν εὐρίσκομεν, τυγχάνουσιν ἀδοῦλευτοι, καθ' ἃ ἐξεθέσαμεν, μᾶς εἶνε ἀδιάφορον ἐὰν εὐρίσκωνται οὗτοι πρὸ ἢ μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ λογαριασμοῦ.

Περίπτωσης ἐρυνθῶν τοκαρίθμων ἀπαντᾶται ἐνταῦθα, μόνον ἐὰν ὑπάρχωσι λήξεις πρὸ τῆς λαμβανομένης ὡς ἐποχῆς ἀφετηρίας, διότι οἱ διὰ χρονικὰ διαστήματα πρὸ τῆς ληφθείσης ἀφετηρίας τόκοι τυγχάνουσιν δεδουλευμένοι καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀφαιρετέοι ἐκ

τῶν ἀδουλεύτων. Ἐὰν παρὰ πᾶσαν μας φροντίδα ὅπως λάβωμεν ἀφειθηρίαν ἐνάρξεως ὑπολογισμοῦ ἡμερῶν ἀπομεμακρυσμένην, μᾶς παρουσιασθῶσιν ἐν τούτοις καὶ ἐρυθροὶ τοκαρίθμοι τοὺς μεταφέρομεν, πρὸ πάσης ἐτέρας ἐνεργείας, πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος εὐθὺς μετὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν τοκαρίθμων.

3ον) Εὐρίσκομεν τὴν διαφορὰν τῶν κεφαλαίων, ἧτοι δρ. 10.000 καὶ ἐπὶ ταύτης ὑπολογίζομεν τοκαρίθμους ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἣν ἐλάβομεν ὡς ἀφειθηρίαν, μέχρι τῆς λήξεως τοῦ λ/μοῦ, ἧτοι ἐν προκειμένῳ διὰ 57 ἡμέρας. Ἡ διαφορὰ εἶνε πιστωτική. Ἄλλ' ἐπειδὴ δέον νὰ προστεθῶσιν εἰς αὐτὴν οἱ χροωστικοὶ τόκοι, πρὸς εὐκολίαν καὶ πρὸς ἀποφυγὴν μεταφορῶν, γράφομεν τοὺς σχετικούς τοκαρίθμους κάτωθεν τῆς στήλης τῆς χροώσεως. Γενικεύοντες δὲ τὸ ζήτημα λαμβάνομεν τὸν ἐξῆς κανόνα: «Μετὰ τὴν εὑρεσιν τῶν τοκαρίθμων ὅλων τῶν ποσῶν, καὶ τὴν μεταφορὰν τῶν ἐρυθρῶν τοκαρίθμων, ἐὰν ὑπάρχουν, ὑπολογίζομεν τοκαρίθμους ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῶν κεφαλαίων, καθ' ὅλον τὸ διάστημα, ἀπὸ τῆς ἀφειθηρίας μέχρι τῆς λήξεως, οὓς τοκαρίθμους τοποθετοῦμεν εἰς τὴν στήλην τοῦ μέρους, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκονται **τὰ μικρότερα κατ' ἄθροισμα κεφάλαια**».

Οὕτω τοὺς τοκαρίθμους 5700 ἀνήκοντας εἰς τὸ Λαβεῖν, διότι εἰς τὸ μέρος τοῦτο ὑπάρχουσι τὰ μεγαλειότερα κατ' ἄθροισμα κεφάλαια, μεταφέρομεν εἰς τὴν στήλην τοῦ Δοῦναι, ἵνα προστεθῶσιν μὲ τοὺς ἐκεῖ τοκαρίθμους κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀναλυτικῶς ἐκτιθέμενα.

4ον) Εὐρίσκομεν προχείρως τὴν διαφορὰν τῶν οὕτω σχηματισθεισῶν στηλῶν τῶν τοκαρίθμων καὶ ἐξάγομεν τοὺς σχετικούς τόκους, λαμβάνοντες ἐν προκειμένῳ ποσὸν τόκων δρ. 52⁰⁰. Τὸ ποσὸν τοῦτο μεταφέρομεν εἰς τὴν στήλην τῶν κεφαλαίων, πρὸς τὸ μέρος ἐνθα ὑπάρχει ἢ μικρότερα κατ' ἄθροισμα στήλη τοκαρίθμων. Διατί τοῦτο; Ἀπλούστατα, διότι πρὸς τὸ μέρος τοῦτο θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη ἢ μεγαλειότερα κατ' ἄθροισμα στήλη, ἀφ' οὗ αἱ θέσεις τῶν τοκαρίθμων φύσει καὶ μεθόδῳ ἔχουσιν ἐναλλαγῇ ἀμοιβαίως, ὡς ἐξηγήθη.

5ον) Ἐξισοῦμεν κεφάλαια καὶ τοκαρίθμους ὡς καὶ ἐν τῇ προηγουμένῃ μεθόδῳ.

6ον) Μεταφέρομεν εἰς Νέον τὸ ὑπόλοιπον μὲ ἀξίαν τὴν ἡμέραν τοῦ κλεισίματος.

γ) Κλιμακωτή μέθοδος

Αἱ δύο ἀνωτέρω μέθοδοι, ὡς ἐπαρκῶς ἐξηγήσαμεν τυγχάνουσιν ἀνεφάρμοστοι, ὅταν τὸ ἐπιτόκιον τυγχάνῃ διάφορον εἰς τὸ Δοῦναι καὶ διάφορον εἰς τὸ Λαβεῖν, ὁπότε, ὡς ἀνεφέρθη, εἶνε ἀναγκαῖον νὰ γνωρίζωμεν τὸ ἐκάστοτε ὑπόλοιπον, διότι ἐπὶ τούτου ὑπολογίζεται ἐκάστοτε ὁ τόκος μέχρι τῆς μεταβολῆς τῆς φύσεως αὐτοῦ.

Ἡ κλιμακωτή μέθοδος, ἣτις μᾶς παρουσιάζει διαρκῶς τὸ καθ' ἐκάστην στιγμὴν ὑπόλοιπον, τυγχάνει ἀρμόζουσα διὰ τὴν περίστασιν ταύτην, εἰ καὶ χρησιμοποιουμένη καὶ γενικώτερον ἔτι καὶ ὁσάκις διάφορα ἐπιτόκια δὲν παρουσιάζονται.

Ἡ μέθοδος αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀναγωγῆς τοῦ ἐκάστου ὑπολοίπου εἰς τὴν αὐτὴν ἀξίαν μετὰ τοῦ ἀμέσως ἐπομένου ποσοῦ. Πῶς ἐπιτυγχάνεται τοῦτο; Ἀπλούστατα διὰ δύο τρόπων: Ἡ προσθέτομεν εἰς τὸ προγενεστέρας ἀξίας ποσὸν τόκον ἀνάλογον πρὸς τὴν χρονικὴν διαφορὰν τῶν ἀξιῶν, ἢ ἀφαιροῦμεν ἀπὸ τὸ μεταγενεστέρας ἀξίας ποσόν, τὸν ἴδιον πάλιν τόκον.

Καὶ φυσικά, ἐπειδὴ αἱ διαδεχόμενα ἀλλήλας ἐγγραφὰι βαδίζουσιν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, κατὰ χρονολογικῶς προοδευτικὴν τάξιν, μεταχειριζόμεθα τὴν πρώτην μέθοδον, ἀνάγοντες τὸ ἐκάστοτε προηγούμενον ποσὸν εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ ἐπομένου. Ἐπειδὴ, ἐν τούτοις, ἡ διαδοχὴ τῶν ἐγγραφῶν δὲν ἀκολουθεῖται πάντοτε καὶ ὑπὸ χρονολογικῆς διαδοχῆς ἀπαφεγκλίτου τῶν ἀξιῶν, ἀναγκαζόμεθα πολλάκις νὰ προβῶμεν καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς ἀφαιρέσεως.

Ἐν τούτοις, ὁσάκις ἔχομεν ἓνα λ/μ ὸν καθεστρωμένον καὶ πλήρη κατὰ τὸ ἀναλεπταμένον σύστημα καὶ θέλομεν νὰ συντάξωμεν τὴν σχετικὴν κλίμακα πρὸς ἐξαγωγήν τῶν τόκων, δυνάμεθα νὰ λάβωμεν τὰ ποσὰ κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν ἀξιῶν προϊούσαν πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀνωτέρω δυσκολίας.

Ἐχοντες λοιπὸν ὑπ' ὄψει τὰ ἀνωτέρω, καθὼς καὶ τὸν πίνακα 4ου, ἐνεργοῦμεν ὡς ἔπεται διὰ τὴν ἐξαγωγήν τῶν τόκων κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην.

1ον) Κατατάσσομεν τὰ ποσὰ κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν (ἐὰν ἔχομεν καταστρώσει τὸν λ/μ ὸν κατὰ τὸ σύνηθες σύστημα ἐγγραφῆς καὶ συντάσσομεν τὴν κλίμακα μόνον πρὸς ἐξαγωγήν τῶν τόκων, δυνάμεθα νὰ παραλείψωμεν τὴν χρονολογικὴν σειρὰν ἐγγραφῆς καὶ νὰ

ΠΙΝΑΞ 4^{ος}

Λ/σμός κ. 'Ι. Δημητριάδου Μέχρι 30/6/27.

Δοῦναι 8^ο/₁₀₀ Λαβεῖν 4^ο/₁₀₀.

Ἡμέρομ.	Δικαιολογ.	Ἀξίαι	Χ.ἢΠ	Ποσά	Ἡμέρ.	Τοκάριθμοι	
						Δοῦναι	Λαβεῖν
Μαΐου 5	Ἀνάληψις	⁴ / ₅	X.	8.000	13	1040	
» 16	Κατάθεσις	¹⁷ / ₅	Π.	8.900	—		
		»	Π.	900	3		27
» 19	»	²⁰ / ₅	Π.	2.100			
		»	Π.	3.000	(2)	60	
» 19	Ἀνάληψις	¹⁸ / ₅	X.	8.000			
		»	X.	5.000	15	750	
Ἰουν. 3	»	² / ₆	X.	2.000			
		»	X.	7.000	17	1190	
» 20	Κατάθεσις	¹⁹ / ₆	Π.	11.000			
		»	Π.	4.000	11		440
Ἰουλ. 30	Τόκος ἐπὶ τοκαρ.	³⁰ / ₆	X.	61 ⁵⁶			
	Εἰς Νέον Ὑπόλ.	³⁰ / ₆	Π.	3938 ⁴⁵			

κατατάξωμεν τὰ ποσὰ κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν ἀξιῶν. Ἐν τῷ παραδείγματί μας δὲν συμβαίνει οὕτω).

2ον) Ποιοῦμεν πρόσθεσιν ἢ ἀφαιρέσιν μεταξὺ τοῦ ἐκάστοτε ὑπολοίπου καὶ τοῦ ἐπομένου ποσοῦ καὶ εἰς τὸ ἀποτέλεσμα δίδομεν τὴν ἔνδειξιν (X ἢ Π) τοῦ μεγαλειτέρου ἐκ τῶν πησῶν.

3ον) Ἀνάγομεν ὅλα τὰ ποσὰ εἰς τὴν λῆξιν τοῦ λ/μοῦ. Πρὸς τοῦτο, ἀνάγομεν ἕκαστον ὑπόλοιπον εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ μετ' αὐτὸ ποσοῦ, προσθέτοντες ἐπ' αὐτοῦ τόκον ἀνάλογον πρὸς τὴν διαφορὰν τῶν ἀξιῶν τῶν δύο ποσῶν. Οὕτω τὸ 1ον ποσὸν (X.) ἔχει ἀξίαν ⁴/₅, τὸ δεύτερον (Π.) ἀξίαν ¹⁷/₅, ἵνα δὲ δυνηθῇ νὰ γίνῃ ἀφαιρέσις αὐτῶν δέον τὸ 1ον νὰ ἀναχθῇ καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ δευτέρου. Νὰ ὑπολογισθῇ δὴλα δὴ ἐπ' αὐτοῦ τόκος 13 ἡμερῶν, ὅστις καὶ νὰ προστεθῇ ἐπ' αὐτοῦ ἢ μᾶλλον εἰς τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα. Σημειοῦμεν λοιπὸν εἰς τὴν στήλην τῶν ἡμερῶν ἡμέρας 13, καὶ ἐξάγομεν τὸν σχετικὸν τοκάριθμον 1040, ὃν καὶ ἀναγράφωμεν εἰς τὴν στήλην τῆς χροώσεως,

ἐπειδὴ τὸ ποσὸν 5000 τυγχάνει χρεωστικόν. Τὸ 1ον ὑπόλοιπον 900 ἔχει ἤδη ἀξίαν $\frac{17}{5}$. Οὕτως ἐξακολουθοῦμεν μέχρι τέλους.

Σημειωτέον ὅτι, ὅσον ἀφορᾷ τὸ 2ον ὑπόλοιπον 3000 ἔχον ἀξίαν $\frac{20}{5}$ καὶ τὸ μετ' αὐτὸ ποσὸν 8000, ἔχον ἀξίαν $\frac{18}{5}$, δυνάμεθα νὰ ἐνεργήσωμεν κατὰ δύο τρόπους. Ἡ ἀνάγομεν τὸ ποσὸν 8000 εἰς τὴν ἀξίαν $\frac{18}{5}$ ἀφαιροῦντες δηλαδὴ ἐπ' αὐτοῦ τόκον 2 ἡμερῶν, ὡς ἐπράξαμεν ἐν τῷ παραδείγματι, γράφοντες τὰς ἡμέρας δι' ἐρυθρᾶς μελάνης τὸν δὲ σχετικὸν τοκαρίθμον μεταφέροντες ἀμέσως εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος ἐκείνου εἰς ὃ ἀνήκει, (ὡς ἐν προκειμένου 60 πιστωτικὸν ὅπερ γράφομεν εἰς τὴν χρέωσιν) τότε δὲ τὸ νέον ὑπόλοιπον τῶν δύο ποσῶν ἔχει ἀξίαν $\frac{18}{5}$, ἢ ἀνάγομεν τὸ 2ον ποσὸν 8000 εἰς τὴν ἀξίαν $\frac{20}{5}$, προσθέτοντες **ἐπ' αὐτοῦ** ἡμερῶν δύο τόκους, κατὰ τὸν γενικὸν ἐκτεθέντα εὐθὺν τρόπον, ὁπότε πλεόν τὸ ὑπόλοιπον θὰ ἔχη ἀξίαν $\frac{20}{5}$. Καὶ ὁ εἰς καὶ ὁ ἕτερος τρόπος δὲν παρουσιάζουσι καμμίαν δυσκολίαν, διὰ τοῦ δευτέρου μάλιστα ἀποφεύγομεν καὶ τὰς ἐρυθρᾶς ἡμέρας καὶ τὴν μετάθεσιν τῶν τοκαρίθμων. Πάντως χρειάζεται προσοχὴ ἐκάστοτε.

4ον) Φθάνοντες εἰς τὸ τελευταῖον ὑπόλοιπον (II) 4000, παρατηροῦμεν ὅτι ἔχει ἀξίαν $\frac{10}{6}$. Ἐπειδὴ ὁ λ/μὸς πρόκειται νὰ κλείσῃ τῇ $\frac{20}{6}$ δέον τὸ ποσὸν τοῦτο νὰ ἀναχθῇ εἰς τὴν λῆξιν ταύτην διὰ τῆς προσθήκης τόκου πιστωτικῶν ἡμερῶν 11, ὅπερ καὶ πράττομεν εὐρίσκοντες τὸν σχετικὸν τοκαρίθμον.

5ον) Προσθέτομεν τὰς στήλας τοκαρίθμων καὶ ἐπὶ **ἐκάστης ἰδιαιτέρως** ὑπολογίζομεν τόκον ἀναλόγως τοῦ καθορισθέντος ἐπιτόκιου (8% καὶ 4% διὰ τὸ παράδειγμά μας). Ἐχομεν τόκους χρεωστικούς 66⁸³, πιστωτικούς δὲ 5¹⁰, ἄρα ἡ διαφορὰ τῶν τόκων (X) θὰ ἦ ποσὸν 61⁵⁵, ὃ καὶ γράφομεν κάτωθεν τοῦ τελευταίου ὑπολοίπου ἀφαιροῦντες τοῦτο ἐπ' αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον τοῦτο τυγχάνει χρεωστικὸν τὸ δὲ ποσὸν 4000 πιστωτικόν. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο εἶνε τὸ εἰς νέον ὑπόλοιπον τοῦ λ/μοῦ μὲ ἀξίαν $\frac{20}{6}$.

Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων καὶ τῆς διατάξεως τοῦ λ/μοῦ, παρατηροῦμεν εὐχερῶς ὅτι ὁ τρόπος οὗτος τυγχάνει καὶ ὁ μόνος ἀρμόζων, ὡσάκις τὰ ἐπιτόκια τυγχάνουσι διάφορα. Διότι ἕκαστον ὑπόλοιπον χρεωστικὸν ἢ πιστωτικόν, ἀποφέρει τόκον μὲ τὸ καθορισθὲν ἐπιτόκιον του μόνον ἐφ' ὅσον χρόνον διατελεῖ τοιοῦτον, εὐθὺς δ' ὡς μεταβληθῇ ἐφαρμόζεται τὸ ἕτερον ἐπιτόκιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

ΞΕΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Περὶ Νομίσματος καὶ Συναλλάγματος ἐπραγματεύθημεν ἐπαρκῶς εἰς τὰ προηγούμενα ἡμῶν βιβλία (1). Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ θὰ πραγματευθῶμεν τὸ θέμα ἀπὸ λογιστικῆς ἀπόψεως, ἐν τῷ κεφαλαίῳ μὲν τούτῳ διὰ γενικῶν τινῶν πραγμάτων, μᾶλλον φύσεως Ἀριθμητικῆς, περαιτέρω δὲ ἐν τῷ οἰκείῳ περὶ Συναλλάγματος κεφαλαίῳ ἐκτενῶς.

α) Μεταλλικὰ νομίσματα.

Μ' ὄλον ὅτι, διὰ τῶν μεταπολεμικῶς δημιουργηθειῶν συνθηκῶν, τὰ μεταλλικὰ νομίσματα ἔπαυσαν ἔχοντα σχεδὸν ἐνδιαφέρον, ἐν τούτοις κρίνομεν σκόπιμον ὅπως ἀναφέρωμέν τινα περὶ αὐτῶν.

Ἡ ἀξία παντὸς μεταλλικοῦ νομίσματος καθορίζεται ἐκ τῆς ἀξίας τοῦ βάρους τοῦ ἐν αὐτῷ ἐμπεριεχομένου πολυτίμου μετάλλου, ἐν τῇ σχέσει τῶν διαφόρων νομισμάτων πρὸς ἄλλα. Λέγοντες δὲ μεταλλικὰ νομίσματα ἐννοοῦμεν τὰ χρυσαῖα καὶ ἀργυρᾶ τοιαῦτα, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ κεραμικά, ἃ ἀνέκαθεν ἀντεπροσώπευον ἀξίαν ἀνωτέραν τῆς πραγματικῆς αὐτῶν ὡς μετάλλων ἀξίας.

Ἡ ἡμετέρα νομισματικὴ μονὰς εἶνε ἡ χρυσῆ λεγομένη δραχμή, ἡ χρυσῆ δραχμὴ πραγματικῶς δὲν ὑπάρχει, εἶνε ἀπλῶς μονὰς ὑπολογισμοῦ. Λέγοντες δὲ χρυσοῦν δραχμὴν, ἐννοοῦμεν ἀντίστοιχον ἀξίαν πρὸς τὴν πράγματι ὑπάρχουσαν ἀργυρᾶν δραχμὴν, ἐφ' ἧς στήθεται ἄλλως τε καὶ τὸ νομισματικὸν ἡμῶν σύστημα, ἧτις ἀργυρᾶ δραχμὴ, ἀποτελεῖται ἀπὸ βάρους ἀργύρου 5 γραμμαρίων εἰς βαθμὸν 0,900 καὶ κατασκευασμένου εἰς νόμισμα τοῦ καθωρισμένου τύπου.

Καλεῖται δὲ βαθμὸς καθαρότητος ὁ λόγος τοῦ βάρους τοῦ καθαροῦ μετάλλου τοῦ ἐμπεριεχομένου ἐντὸς ἐνὸς νομίσματος πρὸς τὸ ὅλικόν αὐτοῦ βᾶρος, δεδομένου ὅτι τὰ μέταλλα χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ, ὄντα μαλακώτατα, δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ἀμιγῆ πρὸς κατασκευὴν νομισμάτων, ἐὰν δὲν ἀναμιγνύτο μετὰ

(1) «Περὶ τραπεζικῶν ἐργασιῶν» σελ. 213—317 καὶ «Ὁδηγὸς τοῦ τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου» σελ. 154—167.

τινος ποσότητος ἄλλου στερεοῦ μετάλλου, παρέχοντος αὐτοῖς τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὴν χρῆσιν αὐτῶν σκληρότητα.

Καὶ αὕτη ὅμως ἡ ἀργυρᾶ δραχμὴ δὲν τυγχάνει πλέον πραγματικὴ μονάς, ἀλλὰ μονάς ὑπολογισμοῦ, διότι, εἰς τὴν πραγματικότητα δὲν ὑπάρχει πλέον νόμισμα μᾶς δραχμῆς εἰς βαθμὸν 0,900, ὑποβιάσθέντας τοῦ βαθμοῦ τῶν μεταλλικῶν ἀργυρῶν νομισμάτων ἀπὸ 2 δραχ. καὶ κάτω εἰς 0,835.

Ἡ σχέσις μεταξύ τῆς ἀξίας τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου εἰς τὸν ἴδιον βαθμὸν καὶ εἰς ἴσον βάρος ἔχει κανονισθῆ εἰς 15 $\frac{1}{2}$, θεωρεῖται δηλαδὴ ὁ χρυσὸς 15 $\frac{1}{2}$ φορὰς πολυτιμότερος τοῦ ἀργύρου, ὡς ὠρίσθη ὑπὸ τοῦ νόμου τῆς 7 Germinal τοῦ ἔτους XI, ὅστις καθώρισεν ὅπως χρυσοῦν νόμισμα βάρους 6,4516 γραμμαρίων (χρυσοῦν εἰκοσόφραγκον) λαμβάνηται ἐν ταῖς συναλλαγαῖς, ὡς ἰσότημον πρὸς 20 νομίσματα (φράγκα, δραχμᾶς) ἀργυρᾶ τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ καθαρότητος καὶ βάρους 5 γραμμαρίων.

Ἐὰν θέλωμεν νὰ πληροφορηθῶμεν ὁποία σχέσις ὑπάρχει μεταξύ τῆς Ἀγγλικῆς λίρας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς χρυσῆς δραχμῆς δέον νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς τὸν βαθμὸν καθαρότητος τῆς Ἀγγλικῆς λίρας καὶ τὸ βάρος αὐτῆς. Εἶναι δὲ τὸ μὲν βάρος ταύτης 7,98805 γραμμάρια, ὁ δὲ βαθμὸς καθαρότητος αὐτῆς 0,91666 $\left(\frac{7}{8} \frac{11}{12} \text{ ἢ } 22 \text{ καράτια δηλ. } \frac{22}{24} \right)$

Δυνάμεθα νὰ ἐργασθῶμεν οὕτω :

1000 γραμ. ἀργύρου εἰς 0,900 = δρ. 200 (δηλ. 1000 : 5 = 200)

Ἄρα 1000 γραμ. χρυσοῦ εἰς 0,900 = 200 × 15,5 = 3100 —

Ἐπὶ τῇ βίβῃ τῶν ἀνωτέρω δυνάμεθα νὰ θέσωμεν :

$$\times \text{ χρυσᾶς δρ} = 1 \text{ £}$$

Ἐὰν τὸν βάρος 1	£	= 7,98805 γρ. ὀλικοῦ βάρους
ἂν βάρος ὀλικὸν 12	γραμμάρια	= 11 γραμ. καθαροῦ χρυσοῦ
ἂν καθαροῦ χρ. 900	»	= 3100 χρ. δραχ.

$$\text{Ὅθεν } \times = \frac{1 \times 7,98805 \times 11 \times 3100}{1 \times 12 \times 900} = 25,22152 \text{ χρυσᾶς δρ.}$$

ἀξίζει μία £

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν δραχμὴν, τὰ νομίσματα τῶν διαφόρων χωρῶν εἰσὶν εἰς τὸ ἄρτιον οὕτω :

Υποδιαίρεσεις

Χῶραι		Υποδιαίρεσεις
Γαλλία Φράγκον (Fr.)	= 1 Δραχμῆ	100 centimes
Ἰταλία Λιρέτα (Lit.)	= »	100 centesimi
Βέλγιον (¹) Φράγκον (Fr.)	= »	100 cantimes
Ἑλβετία » »	= »	100 »
Σερβία Δηνάριον	= »	100 παράδες
Βουλγαρία Λέβν	= »	100 στοτίγκε
Ρουμανία Λέου	= »	100 μπάνν
Ἰσπανία Πετσετά	= »	100 ἑκατοστά
Φιλανδία Μάρκαν	= »	100 σέντε
Τσεχοσλ. σοκόλ (Κορῶνα)	= »	100 ἑκατοστά
Πολωνία ζλότν	= »	100 »
Λεττονία Λάτ	= »	100 »
Βενεζουέλα μπολιβάρ	= »	100 »
Ἀγγλία £	= 25,2215	20 σελλήν ἢ 240 πέν.
Γερμανία Μάρκον	= 1,2345	100 πφένιχ.
Αὐστρία (²) Κορῶνα	= 1,05	100 χέλερ
Ὁλλανδία Φλωρίν. (Flc)	= 2,08	100 ἑκατοστά.
Σουηδία, Δανία, Νορβηγία Κορῶνα	= 1,39	100 ἑκατοστά
Πορτογαλ. Μιλρέις (Mlr)	= 5,60	1000 ρέις
Ρωσσία Ρούβλιον (Rb)	= 2,66	100 καπίκια
Τουρκία Λίρα (Ltr)	= 22,78	100 γρόσια
Ἡν. Πολιτεῖαι Δολ. (\$) =	5,18	100 σέντς
Ἰαπωνία Γέν	= 2,58	100 σέν
Μεξικὸν Πέζο	= 2,58	100 σέντς
Αἴγυπτος Λίρα (Leg)	= 25,62	100 γρόσια
Ὀυγκாரία Πέγκο (³)	= 0,907	100 Φίλλερ

(1) Τὸ Βέλγιον ἔχει ἤδη νέαν μονάδα Βέλγαν ὀνομαζομένην ἴσην πρὸς 72,05 χρυσᾷ λεπτά ἢ 5 χάρινα Βελγικὰ φράγκα. Ὡστε τὸ χάριτινον Βελγικὸν φράγκον ἰσοῦται σήμερον πρὸς 14,11 χρυσᾷ λεπτά. Σταθεροποιηθέντος τοῦ νομίσματος ἐκεῖ ἐκανονίσθη ἡ £ = 35 βέλγας.

(2) Ἡ Αὐστρία ἔχει ἤδη νέαν μονάδα τὸ Σελλήνιον = 0,729 χρυσᾷ λεπτά. Ἐν σελλήνιον = 10.000 παλαιαὶ κορῶναι. £ = 34,585 νέα σελλήνια Αὐστριακά.

(3) Τὸ πέγκο ἰσοῦται πρὸς 12500 παλαιὰς χαρτίνας κορῶνας. £ = 27,82 πέγκο.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω δεδομένων, δύναμαι νὰ εὕρω τὴν σχέσιν μεταξὺ δύο ξένων νομισμάτων.

Αἴφνης ποία εἶνε ἡ σχέση μεταξὺ Ἀγγλικῆς λίρας καὶ Δολλαρίου; (Δηλ. πόσα Δολλάρια κάμουν 1 Λίραν).

Ἀφ' οὗ δρ. 5,18 κάμουν 1 \$

1 £ ἦτοι = Δρ. 25,22 » × »

$$\times = \frac{25,22}{5,18} = 4.86 \$ = 1 £$$

Τῶν πλείστων νομισματικῶν μονάδων αἱ ὑποδιαρέσεις ἀκολουθοῦσι τὸ δεκαδικὸν σύστημα, ἄρα αἱ ἐπ' αὐτῶν πράξεις τυγχάνουσιν ἀπλαῖ.

Παρουσιάζονται δυσκολίαι ἐπὶ τῆς Ἀγγλικῆς καὶ Τουρκικῆς λίρας, αἱ ὁποῖαι παρουσιάζουσιν ὑποδιαρέσεις μὴ δεκαδικάς.

Ἡ £ ὑποδιαιρεῖται εἰς 20 σελλήνια, τὸ σελλήνιον εἰς 12 πέννας καὶ ἡ πέννα εἰς 4 φαρδίνια.

Ἄρα 1 £ = 20 σελλ. ἢ 240 πέννας ἢ 960 φαρδίνια.

Ὡστε κατ' ἀνάγκην ἡ £ μετὰ τῶν ὑποδιαρῶσεων ταύτης ἀποτελεῖ συμμειγῆς.

Διὰ νὰ τρέψωμεν σελλήνια εἰς ἑκατοστά λίρ. πολλαπλασιάζομεν αὐτὰ ἐπὶ 5. Διότι τὰ σελλήνια ἀποτελοῦσι κοινὰ κλάσματα μὲ παρονομαστήν 20, ἄρα πολλαπλασιάζοντες ἀριθμητὴν καὶ παρονομαστήν ἐπὶ 5 ἔχομεν ἑκατοστά.

Ἐστω ὅτι ἔχω νὰ τρέψω εἰς δεκαδικὸν λίρ. 5.3.0. Θὰ ἔχω $5 \frac{3}{20}$ ἢ $5 \frac{15}{100}$ ἢ λίρ. 5,15 ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος γίνεται εὐχερῆστα νοερώς.

Ἐὰν ἔχω ἤδη νὰ τρέψω καὶ πέννας εἰς κλάσμα δεκαδικὸν λίρ., ἀφ' οὗ ἐνεργήσω διὰ τὰ σελλήνια ὡς ἀνωτέρω σκέπτομαι ὡς ἑξῆς:

Ἡ Λίρα ἔχει 240 πέννας, ἄρα 1 πέννα = $\frac{1}{240}$. Τρέπων τὸ κλάσμα

εἰς δεκαδικὸν ἔχω $0,004 \frac{1}{6}$: Ὡστε δύναμαι νὰ τρέψω εἰς χιλιοστά

τὰς πέννας πολλαπλασιάζων ταύτας ἐπὶ 4 κατὰ προσέγγισιν. Ὡς

πρὸς τὸ $\frac{1}{6}$ τοῦ χιλιοστοῦ φανερόν εἶνε ὅτι, εἰ ἔχω 6 πέννας αἰ-

φνης, θὰ ἔχω ἐπὶ πλέον $\frac{6}{6}$ τοῦ χιλιοστοῦ, δηλ. δὴ 1 ἐπὶ πλέον χιλιο-

στήν, ἄρα ὀφείλω νὰ προσθέσω καὶ τοῦτο. Διὰ τὰ ἄλλα ποσὰ πεννῶν

δέον νὰ ἐνεργήσω κατὰ προσέγγισιν, παραλείπων τὸ $\frac{1}{6}$ ἢ προσθέτων κατὰ πένναν 0,2 τοῦ χιλιοστοῦ, ἐπειδὴ $\frac{1}{6} = 0,2$ κατὰ προσέγγισιν. Προκειμένου δὲ περὶ ἕξ πεννῶν, ὡς εἵπομεν, οὐχὶ φυσικὰ 1,2 χιλιοστά θὰ προσθέσω ἀλλὰ τὸ ἀκριβὲς ἐν προκειμένῳ ἦτοι 1 χιλιοστόν, ἄρα καὶ προκειμένου περὶ 3 πεννῶν 0,5 χιλιοστά, προκειμένου δὲ περὶ 9 πεννῶν 1,5 χιλιοστά. Διὰ τὰ ἐνδιάμεσα ποσὰ δύναμαι ἂν θέλω νὰ προσθέτω 0,2 χιλιοστά κατὰ πένναν.

Ἐστω ὅτι ἔχω νὰ τρέψω εἰς δεκαδικούς :

$$\begin{array}{r}
 1) \text{ £. } 5. 7. 3 = 5 \\
 \phantom{1) \text{ £. } 5. 7. 3 = } 0,35 \\
 \phantom{1) \text{ £. } 5. 7. 3 = } 125 \\
 \phantom{1) \text{ £. } 5. 7. 3 = } \text{£ } 5,3625 \\
 \\
 \text{£ } 15. 9. 4 = \text{£} 15 \\
 \phantom{\text{£ } 15. 9. 4 = } \text{σελ. } 9 0,45 \\
 \phantom{\text{£ } 15. 9. 4 = } \text{πένες } 4 12 \\
 \phantom{\text{£ } 15. 9. 4 = } \text{προσθήκη } 0,5+0,2 7 \\
 \phantom{\text{£ } 15. 9. 4 = } \underline{15,4627} \\
 \\
 \text{£ } 23. 17. 10 = \text{£} 23 - \\
 \phantom{\text{£ } 23. 17. 10 = } \text{σελ. } 17 0,85 \\
 \phantom{\text{£ } 23. 17. 10 = } 10 \text{ πέναι} 4 \\
 \phantom{\text{£ } 23. 17. 10 = } \text{προσθήκη } 1,5+0,2 17 \\
 \phantom{\text{£ } 23. 17. 10 = } \underline{23,8917}
 \end{array}$$

Διὰ τὴν πρακτικὴν εὔρεσιν παρομοίων ὑπολογισμῶν καταρτίζομεν πίνακα μὲ ἀκριβείαν συντεταγμένον, ἐξ οὗ δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἀμέσως πρόχειρον ἀντίστοιχον δεκαδικὸν κλάσμα ἐκάστου ποσοῦ σελληνίων ἢ πεννῶν.

Ὁ πίναξ θὰ εἶνε συντεταγμένος ὡς ἐν σελ. 56 (πίναξ 5ος).

Τὸ παράδειγμα τοῦτο ἀποτελεῖ ὑπόδειγμα τοῦ πίνακος ὅστις συμπληροῦται καταλλήλως καὶ τίθεται ὑπ' ὄψει διὰ τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογῆς.

Οὕτω ἂν ἔχω νὰ τρέψω εἰς κλάσμα λίρας 18 σελλήνια, παρατηρῶ ἀμέσως ὅτι ταῦτα ἀποτελοῦσι κλάσμα 0,900. Ἐὰν ἔχω νὰ τρέψω εἰς κλάσμα δεκαδικὸν 19 σελλην. καὶ 10 πέννας εὐρίσκω διὰ τοῦ πίνακος 0,992, εἰς τὸ μέρος ὅπου διασταυροῦνται τὰ σελλήνια

ΠΙΝΑΞ 5

Σελλήνια	Πένναι						
	0	1	2		9	10	11
0	0.000	0.004	0.008				
1	0.050	0.054	0.058	0.038	0.042	0.046
2	0.100	0.104	0.108	0.088	0.092	0.096
.
.
18	0.900	0.904	0.908	0.938	0.942	0.946
19	9.950	9.954	9.958	9.988	9.992	9.996

καὶ αἱ πένναι λαμβανομένων τῶν δοθέντων ἀριθμῶν εἰς τὰς οἰκείας στήλας.

Διὰ νὰ τρέψωμεν ἤδη δεκαδικὸν κλάσμα λίρας εἰς σελλήνια καὶ πέννας, ἀρκεῖ νὰ διαιρέσωμεν τὰ ἑκατοστὰ ἄτινα περιέχει τὸ κλάσμα διὰ τοῦ 5 καὶ θὰ ἔχωμεν οὕτω τὰ σελλήνια. Τὸ τυχὸν ὑπόλοιπον ὅπερ παρουσιάζουσι τὰ ἑκατοστὰ, μετὰ τῶν χιλιοστῶν διαιρούμεν διὰ 4 καὶ ἔχομεν τὰς πέννας.

Οὕτω : £ 17,478 = £ 17. 9. 7

Διότι 47 : 5 = 9 σελ. ὑπόλ. 2.

καὶ 28 : 4 = 7 πένναι, ἀλλὰ καὶ ἡ πρῶξις αὕτη ὡς πρὸς τὰ πέννας εἶνε κατὰ προσέγγισιν.

Προκειμένου ἤδη περὶ τῆς νομισματικῆς μονάδος Τουρκίας, εἶπομεν ὅτι ἡ Ltq. ὑποδιαιρεῖται εἰς 100 γροσία, ἔξ ὧν ἕκαστον εἰς 40 παράδες. Ὁ παρᾶς ἄρα εἶνε $\frac{1}{40} = \frac{2.5}{100}$ τοῦ γροσίου. Ἄρα διὰ νὰ τρέψωμεν παράδες εἰς δεκαδικὸν μέρος γροσίου, ἀρκεῖ νὰ παλλαπλασιάσωμεν αὐτοὺς ἐπὶ 2 $\frac{1}{2}$, τὸ δὲ εὐρεθὲν νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἑκατοστὰ γροσίων.

Ἐστω. Ltq. : 150, 25 γρ. 27 παράδες· θὰ ἔχωμεν

150, 25 + (27 × 2,5 ἑκατοστὰ γροσίου) ἦτοι

150, 25 + (67.5 ἑκατοστὰ γροσίου) ἢ 150, 25675

Διὰ τὰς διπλογραφικὰς ἐγγραφὰς ἐν τοῖς ἐπομένοις κεφαλαίοις.

θὰ μεταχειρισθῶμεν τὸ κοινῶς παραδεδεγμένον παρ' ἡμῖν σύστημα τῆς λήψεως δι' ἕκαστον ξένον Νόμισμα τῶν σταθερῶν τιμῶν ἐκτιμήσεως, μὲ μεσολάβησιν τοῦ λ/μοῦ «**Ἐπικαταλλαγαί**». Ἐξηγήσαντες τοὺς λόγους τῆς χρήσεως τοῦ συστήματος τούτου τόσον ἐν τῷ «Ὁδηγῷ τοῦ τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου» (σελ. 59—62) ὅσον καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν τῆς παρούσης συγγραφῆς, νομίζομεν ὅτι δὲν παρίσταται ἀνάγκη νὰ ἐπιμείνωμεν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου πλειότερον. Προκειμένου περὶ τῶν ἐγγραφῶν τοῦ τμήματος συναλλάγματος θὰ ἐξηγήσωμεν λεπτομερῶς πῶς αὐταὶ λαμβάνουσι χώραν, ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ, μετὰ δὲ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνάλυσιν καὶ ἐρμηνείαν τῶν ὑπολογισμῶν, οἵτινες λαμβάνουσι χώραν διὰ τὴν διαπίστωσιν τῆς θέσεως εἰς συνάλλαγμα ἑνὸς ἰδρύματος καὶ τοῦ ἔξ αὐτοῦ κέρδους κατὰ μίαν ὠρισμένην περίοδον. Διότι πρὸ τούτων θεωροῦμεν ἀπαραίτητων ὅπως γίνῃ ἀνάλυσις τῶν σχετικῶν λ/μῶν καὶ τῶν διαφορῶν ἐγγραφῶν ὡς καὶ τῶν περιστάσεων, ὑφ' ἃς οὗτοι κινοῦνται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΒΙΒΛΙΑ

Εἶναι γνωστὸν ὅτι αἱ λογιστικαὶ ἐγγραφαὶ τηροῦνται κατὰ δύο τρόπους ἐν τοῖς βιβλίοις, εἴτε κατὰ χρονολογικὴν τάξιν διενεργείας αὐτῶν, εἴτε κατὰ τάξιν λογαριασμῶν, δηλὰ διὰ συγκεντρουμένων ὅλων τῶν τὸν αὐτὸν λ/σμὸν ἀφορῶσιν πράξεων κατὰ χρονικὴν τινα περίοδον, εἰς τὸ ἴδιον μέρος τοῦ βιβλίου. Κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον τηροῦνται αἱ πράξεις εἰς τὸ **Ἡμερολόγιον**, κατὰ δὲ τὸν δεύτερον εἰς τὸ **Καθολικόν**.

Ἡμερολόγιον.

Τοῦτο εἶναι, ὡς γνωστὸν, βιβλίον, οὗ τὴν τήρησιν ἐπιβάλλει ὁ νόμος. Καὶ ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἡ τοιαύτη νομικὴ διάταξις, φρονοῦμεν ὅτι δὲν θὰ ἐτήρουν πλέον τοῦτο αἱ τράπεζαι τοῦλάχιστον. Διότι, ὡς

ἔχουσι διαμορφωθῆ τὰ πράγματα σήμερον, ὑπὸ τῆς ἀνάγκης καὶ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν πράξεων ἐπιβαλλόμενα, οὔτε προσφυγὴ ποτε πρὸς αὐτὰ γίνεται, οὔτε καὶ ἐνήμερον πάντοτε τυγχάνει τοῦτο. Καὶ φυσικά δὲν δύναται πλέον σήμερον νὰ γίνηται προσφυγὴ πρὸς τὸ ἡμερολόγιον, ἀφ' οὗ τοῦτο δὲν χρησιμεύει πλέον ὡς βάσις πρὸς σύνταξιν τῶν ἄλλων βιβλίων, ὡς συνέβαινεν ἄλλοτε, ἀλλὰ γράφεται καὶ τοῦτο, ὅταν δοθῆ εὐκαιρία, ἐκ τῶν στοιχείων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων καὶ τὰ λοιπὰ βιβλία.

Ὑπὸ τιοιούτας συνθήκας, δὲν παρίσταται, φρονοῦμεν, ἀνάγκη νὰ ἀσχολώμεθα πρὸς τροποποίησιν ἐπὶ τὸ μεθοδικώτερον τοῦ Ἡμερολογίου, ἀφ' οὗ τοῦτο κατέστη πλέον ἄνευ οὐδεμιᾶς πρακτικῆς ὠφελιμότητος. Ἐξεῖνο ὕπερ θὰ ἔπρεπεν νὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ θὰ ἦτο ἡ ὀλοσχερῆς κατάργησις αὐτοῦ διὰ τινὰς μεγάλας ἐπιχειρήσεις, ἐν αἷς πλείστα ἄλλα ὑπάρχουσιν στοιχεῖα πρὸς ἔλεγχον. Ἀλλὰ περὶ τούτου χρειάζεται φυσικά νομικὴ πρόβλεψις. Ἄλλως ἢ τήρησις αὐτοῦ πρέπει νὰ εἶνε κανονικὴ καὶ λεπτομερῆς, συμφώνως μὲ τὰ νομικῶς ἤδη ἰσχύοντα. Προτείνουσί τινες τὴν κατὰ Γενικοὺς μόνον Λ/σμοὺς τήρησιν τοῦ Ἡμερολογίου, ἀλλὰ τοῦτο μᾶς φαίνεται ἰσοδυναμοῦν σχεδὸν πρὸς μὴ τήρησιν Ἡμερολογίου, ἐφ' ὅσον ὁ νόμος δὲν ἀποφασίσῃ ὅτι τὰ λοιπὰ στοιχεῖα τυγχάνουσιν ἱκανὰ πρὸς ἔλεγχον. Διότι, ἐὰν τοῦτο δὲν γίνῃ δεκτόν, δύναται νὰ ὑποστηριχθῆ ὅτι εἰς τὰ λοιπὰ στοιχεῖα δύναται νὰ γίνωσιν ἀλλοιώσεις μερικαὶ πρὸς ὀρισμένον τέλος, χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ ἀλλοιώσεις εἰς τὰ συνολικά ποσὰ τῶν Γενικῶν Λ/μῶν χρονολογίας τινός. Ἐὰν ὅμως ὁ νόμος ἀποφασίσῃ ὅτι δι' ὀρισμένας μεγάλας ἐπιχειρήσεις, ὡς αἴφνης αἱ τραπέζαι, τὰ λοιπὰ στοιχεῖα ἀρκοῦσι, καὶ φρονοῦμεν ὅτι τοιοῦτόν τι δύναται νὰ γίνῃ δεκτόν, τότε ἐνδείκνυται ἡ κατάργησις τοῦ **Ἡμερολογίου**.

Εἰς τὰς τραπέζας διαιροῦσι συνήθως τὸ Ἡμερολόγιον εἰς δύο βιβλία. Εἰς ἓνα μὲν τηροῦσι τὰς συμψηφιστικὰς ἐγγραφάς, εἰς ἕτερον δὲ (Ἡμερολόγιον - Ταμεῖον) τηροῦσι τὰς ταμιακὰς ἐγγραφάς (1). Ἡ διαίρεσις αὕτη σκοπὸν ἔχει, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν καταμερισμὸν τῆς ἐργασίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ὅτι, διὰ τὰς ταμιακὰς πράξεις, δίδεται οὕτω εἰς τὸ Ἡμερολόγιον - Ταμεῖον μορφὴ τιοιούτη ὥστε νὰ παρου-

(1) Περὶ Συμψηφιστικῶν καὶ ταμιακῶν ἐγγραφῶν ἄρα «Ὁδηγὸς τοῦ τραπέζικοῦ ὑπαλλήλου» σελ. 52—59.

σιάζεται ὑπὸ τύπον Καθολικοῦ καὶ πληροῖ συγχρόνως καὶ τὴν ἀνάγκην ταύτην (τῆς τηρήσεως δῆλα δὴ τοῦ λ/μοῦ τούτου ἐν Καθολικῷ).

Συνήθως γίνεται χοῆσις δύο βιβλίων Ἑμερολογίων συμψηφιστικῶν καὶ δύο βιβλίων Ἑμερολογίων ταμιακῶν. Ἐνὸς μὲν ἕξ ἐκάστου εἶδους διὰ τὰς ἀρτίας ἡμέρας, ἑτέρου δὲ διὰ τὰς περιττάς.

Ἐπόδειγμα: Ἑμερολογίου συμψηφιστικῶν.

3 Ἰουλίου 1927

Ἀξίαι τρίτων πρὸς εἰσπραξιν δρ.		
Φορτωτικαὶ δρ.		12632 ⁶⁰
εἰς Κομιστὰς Ἀξιῶν τρ. πρὸς εἰσπρ. δρ.		12632 ⁶⁰
N. Σπεντζόπουλος.		
Ἀποστολὴ φορτωτικῆς τοῦ N ^ο 10538 ἐπὶ K. Μπυγάτσου		δρ. 8739 ⁶⁰
	K. Μπούκουρας	
ὁμοίως N ^ο 10539 ἐπὶ A. Κυριακοπούλου		3893
	d ^ο	
Ἀνταποκριταὶ Ἐσωτ. εἰς προκαταβολὰς δρ.	5838	5838
K. Γιαννόπουλος	Π. Ζησιμᾶτος	
Εἰσπρ. φορτ. N ^ο 10422	ἐπὶ Δ. Τσιλιμίγκρα	
	ἀξία 2/7. δρ. 5838	

Εἰς τὰ μικρὰ Ἐποκαταστήματα ἐνίων τραπεζῶν τηρεῖται εἰσέτι τὸ σύστημα τῆς ἀναγραφῆς τῶν πράξεων κατὰ πρῶτον ἐν τῷ Ἑμερολογίῳ (εἰς πολλὰ μάλιστα δὲν ὑπάρχει καὶ εἰδικὸν Ἑμερολόγιον - Ταμεῖον) καὶ τῆς μεταφορᾶς αὐτῶν ἐκεῖθεν εἰς τὰ βοηθητικὰ καὶ τὸ Καθολικόν. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο δύναται νὰ ἀκολουθηθῆται μόνον εἰς πολὺ μικρὰ καταστήματα, ὅπου αἱ πράξεις εἶναι ἐλάχισται καὶ αἱ ἐγγραφαὶ ἀνάλογοι. Διὰ μεγαλιότερα ὅμως ὑποκαταστήματα καὶ ἰδίᾳ Κεντρικά, δὲν δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ τηρήσεως παρομοίου συστήματος διότι δι' αὐτοῦ, καθ' ἣ ἀνεφέραμεν δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐνημερότης.

Ὅπου ὑπάρχει ἡ ὑποδιαίρεσις τοῦ Ἑμερολογίου εἰς Ἑμερολόγιον συμψηφιστικῶν-καὶ τοιοῦτον ταμιακῶν (Ἑμερολόγιον-Ταμεῖον),

ΓΙΝΑΣ 6^{ος}

Υπόδειγμα Ἡμερολογίου Ταμείου 10 Ἰουλίου 1927.

Υπόλοιπον προηγ. Καταθέσεις ὄψ. εἰς δρχ.	1.873.389	Ἐπιταγαὶ πληρωτ. δρχ.	
Κ. Μπογάτσος κα- τάθ. του . . . 7000		Υἴμα Ἄργους Νο 2842 δρχ. . . . 1950	4430
Ν. Σπεντζόπουλος κατάθεσ. του . . . 2675	9.675	Υἴμα Ξυλοκάστρου Νο 1050 δρχ. . . . 2480	
Ἄξια τρ. πρὸς εἰσπραξ. δρχ.		Δάνεια ἐπὶ ἐμπορευμ. δρχ.	
Νο 1849. ἐπ. Δ. Δη- μοπούλου . . . 2.800		Π. Πανάρετος. ἔν. 10.000 ὄξ. σίτου. τριμ. α' 15 ^ο / ₁₀₀ . τόκος (μεταπληρωτέος) .	40.000
Νο 1895. ἐπ. Ν. Γεωργακοπούλου 3.632	6.432	Προκαταβολαὶ δρχ.	
Υποκαταστήματα.		Κ. Μελιταῖος. Ἐν φορτ. Νο 9860 ἀτ/πλ. «Πατ- τρὶς» 3000 ὄξ. ἐλαίου ἐπὶ Δ. Γιαννοπούλου Σύ- ρου	45.000
Υἴμα Καλαμών. Ἐπιταγὴ Νο 2840 1850		Υπόλοιπον εἰς Νέον	1.803916
Υἴμα Χαλκίδος ἐντ... μας Νο 850 2000	3.850		
	1.893.346		1.893.346

δέον ἀμφότερα τὰ βιβλία ταῦτα νὰ ὑποβάλλωνται εἰς τὴν ἀρμοδίαν γνωστὴν δικαστικὴν θεώρησιν, ἀρίθμησιν καὶ χαρτοσήμανσιν πρὸ πάσης χρήσεως.

Τὸ Καθολικόν.

Τὸ Καθολικόν εἶναι, ὡς γνωστόν, τὸ κυριώτερον λογιστικὸν βιβλίον, ἀπὸ οὐσιαστικῆς ἀπόψεως. Ἡ τήρησις αὐτοῦ δὲν ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ ἄνευ αὐτοῦ δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ Λογιστικὴ. Διότι ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ φαίνεται ἡ θέσις ἐκάστου λογαριασμοῦ ἀφορῶντος εἴτε πρόσωπόν τι, εἴτε ἄξιαν τινὰ τῆς ἐπιχειρήσεως, εἰς οἵανδήποτε στιγμὴν θελήσῃ τις.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ πᾶσα ἡ προσοχὴ στρέφεται περὶ τὴν

τήρησιν τοῦ βιβλίου τούτου, καὶ καταβάλλονται προσπάθειαι ὅπως διαμορφωθῆται τοῦτο ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον τὸ τελειότερον καὶ τὸ εὐχρηστότερον.

Τὸ Καθολικὸν τηρεῖται συνήθως κατὰ τὸ ἀναπεπταμένον σύστημα, δηλὰ δὴ ἕκαστος αὐτοῦ λ/σμός τηρεῖται ἐπὶ δύο σελίδων ἢ ἐπὶ μιᾷ διηρημένης εἰς δύο μέρη. Ἐν ἑκάστη τῶν δύο ἀνωτέρω περιπτώσεων, ἀριστερᾷ μὲν ἀναγράφονται τὰ ποσὰ δι' ὧν χρεοῦται ἕκαστος λ/μός, δεξιᾷ δὲ τὰ ποσὰ δι' ὧν πιστοῦται, ὃν τρόπον θὰ ὑποδείξωμεν κατωτέρω. (1)

Τὸ Καθολικὸν ὅμως δύναται νὰ τηρῆται καὶ κατὰ τὸ συνεπτυγμένον ἢ κλιμακωτὸν σύστημα, ὅπερ παρουσιάζει ἀμέσως τὸ ὑπόλοιπον ἑκάστου λ/μοῦ εἰς οἰανδήποτε στιγμήν, ἐπὶ τῇ ἀπλῇ θεωρήσει τοῦ βιβλίου καὶ ἄνευ ὑπολογισμοῦ τινος. Τὰ δύο συστήματα ἐξηγήσαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν.

Ἀπαραίτητος εἶναι ἡ τήρησις εἰδικῶν Καθολικῶν Ξ. Νομισμάτων διὰ τὴν ἐξαγωγήν τῶν ἡμερησίων θέσεων εἰς συνάλλαγμα, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐν τῷ ἰδίῳ κεφαλαίῳ.

Λογαριασμοὶ τοῦ Καθολικοῦ.

Καλοῦμεν λ/σμούς τοῦ Καθολικοῦ τὰς μερίδας, ἃς ἐν αὐτῷ ἀνοίγομεν. Ἔχομεν τοὺς λ/μούς οἵτινες ἀντιπροσωπεύουσι τὰς ἀξίας τῆς ἐπιχειρήσεως, τοὺς προσωπικοὺς λ/μούς, οἵτινες ἀποτελοῦσι μέρος τῶν πρώτων καὶ τοὺς λ/μούς ἀποτελεσμάτων.

Λόγῳ τῆς ποικιλίας τῶν πράξεων, εἰς ἃς μετὰ τοῦ ἰδίου πελάτου εἶνε δυνατόν νὰ δώσῃσι λαβὴν αἱ μετὰ τραπεζικοῦ τινος ἰδρύματος σχέσεις αὐτοῦ, δὲν εἶνε δυνατόν φυσικὰ νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς τὴν τή-

(1) Ὁ Ἰταλὸς Maryziano Venturi καθώρισε κατὰ τὸ 1650 περίπου τὴν ἀναγραφὴν ἀριστερᾷ μὲν τῶν εἰς χρέωσιν ποσῶν, δεξιᾷ δὲ τῶν εἰς πίστωσιν ἐνὸς λ/μοῦ ἐν τῷ Καθολικῷ. Ὁ ἴδιος ὑπέδειξε καὶ τὴν χρῆσιν εἰδικῆς ἐσωτερικῆς στήλης διὰ τὴν ἀναγραφὴν ξένων νομισμάτων ἐν τοῖς σχετικοῖς λ/μοῖς τοῦ Καθολικοῦ. Σημειωτέον ὅτι τὰ ἀπλᾶ πλέον καὶ στοιχειώδη ταῦτα ζητήματα δι' ἡμᾶς, ἀπήτησαν οὐχ' ἥττον σοβαροὺς κόπους, καὶ αἰώνων διαρροὴν διὰ νὰ καθορισθῶσι καὶ συστηματοποιηθῶσιν, εἰς ὃ σημεῖον εὐρίσκωμεν ταῦτα σήμερον, ὅποτε καὶ αὐτῆς ἀναγνωρίζομεν ὅτι πολλὰ εἰσέτι ὑπολείπονται πρὸς τελειοποίησιν τῶν κρατούντων λογιστικῶν πραγμάτων.

ρησιν ἐνὸς λ/μοῦ προσωπικοῦ, ἐν ᾧ νὰ συγκεντρῶνται ὅλαι αἱ πράξεις αἱ ἀφορῶσαι εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Διότι, εἰς πελάτης δύναται νὰ ἔχη καταθέσεις καὶ προεξοφλήσεις, ἐν ᾧ συνάμα νὰ λαμβάνη προκαταβολὰς ἐπὶ φορτωτικῶν διδομένων πρὸς εἰσπραξιν ὡς καὶ δάνεια ἔναντι ἐμπορευμάτων του. Εἶνε προφανές ὅτι, ὅλα ταῦτα, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ καταχωρηθῶσιν εἰς ἓνα καὶ μόνον προσωπικὸν λο/μὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ πελάτου, διότι ὁ λ/μὸς οὗτος οὐδὲν θὰ ἐδίκνυε τὸ σαφές. Λογιστικῆ δὲ θὰ εἴπη, ἐν ἀρκετῷ μέρει, σαφήνεια.

Διὰ τοῦτο ἐπενοήθη ὁ τρόπος τῆς διαιρέσεως τῶν Λ/μῶν ἐν τῷ Γενικῷ Καθολικῷ, εἰς τόσας κατηγορίας, ὅσα εἶναι καὶ τὰ εἶδη τῶν πράξεων, αἵτινες λαμβάνουσιν χώραν ἐν ταῖς Τραπεζαῖς ἢ τῶν ἐγγραφῶν τάξεως, αἱ ὁποῖοι γίνονται ἐν αὐταῖς.

Αἱ κατηγορίαι αὗται καλοῦνται **Γενικοὶ Λ/σμοὶ** καὶ ἐμφανίζονται εἰς τὸ Γενικὸν Καθολικὸν μὲ ἰσαριθμούς μερίδας. Τοιοῦτοι λ/μοὶ εἰσιν π. χ. αἱ **Καταθέσεις** (ἢ Καταθέται) αἱ **Προκαταβολαὶ ἐπὶ φορτωτικῶν**, οἱ **Λ/μοὶ κομιστῶν ἀξιῶν πρὸς εἰσραξιν**, αἱ **Πληρωτικαὶ ἐπιταγαί**, αἱ **Ἐνέγγυοι πιστώσεις** καὶ πάντες οἱ ἄλλοι Γενικοὶ λ/μοὶ οὓς θὰ ἀπαριθμήσωμεν κατωτέρω.

Εἰς ἕκαστον ἤδη Γενικὸν λ/μὸν, ἀντιστοιχεῖ ἐν βιβλίον Καθολικόν, ὀνομαζόμενον **Βοηθητικὸν Καθολικόν**, καὶ φέρον τὸ ὄνομα τοῦ Γενικοῦ λ/μοῦ εἰς ὃν ἀντιστοιχεῖ. Ἐν αὐτῷ δὲ ἀνοίγονται μερίδες ἀφορῶσαι εἰς ἕκαστον πελάτην ἢ εἰς ἐκάστην ἀξίαν, ἐν σχέσει μὲ τὰς πράξεις εἰς ἃς ἡ κίνησις αὐτῶν δίδει λαβὴν ἐν τῇ τοῦ Γενικοῦ τούτου λ/μοῦ κατηγορίᾳ.

Οὕτως ἀντιστοίχως πρὸς τὸν λ/μὸν **Καταθέσεων ἐν ὄψει εἰς δραχ.** ἔχομεν βοηθητικὸν - Καθολικὸν ὑπὸ τὸ ἴδιον ὄνομα, ἐν αὐτῷ δὲ ἀνοίγομεν τόσας μερίδας, ὅσοι εἶνε οἱ εἰς δραχμὰς καὶ ἐν ὄψει καταθέται μας. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ διὰ τοὺς ἄλλους λ/μούς, ὧν τὰ βοηθητικὰ τηροῦνται, καθ' ὃν τρόπον θὰ περιγράψωμεν λεπτομερῶς κατωτέρω.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ ποσὰ ἅτινα καταχωροῦνται συγκεντρωμένα εἰς τὴν χρέωσιν καὶ τὴν πίστωσιν παντὸς Γενικοῦ λ/μοῦ τοῦ Γενικοῦ ἢ Συγκεντρωτικοῦ Καθολικοῦ, καταχωροῦνται τμηματικῶς καὶ εἰς τὰς διαφόρους μερίδας τοῦ βοηθητικοῦ - Καθολικοῦ ὅπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τοῦτον, ἔπεται ὅτι τὸ ὑπόλοιπον ὅπερ παρουσιάζει εἰς μίαν ὀρισμένην στιγμὴν πᾶς Γενικὸς λ/μὸς ἰσοῦται πρὸς τὴν διαφορὰν

ἦν παρουσιάζουσι τὸ χρεωστικὸν καὶ πιστωτικὸν ἄθροισμα ὄλων τῶν μερικῶν ὑπολοίπων τῶν εἰδικῶν μερίδων τοῦ ἀντιστοίχου βοηθητικοῦ Καθολικοῦ, κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν.

Νομίζομεν ὅτι οὐδεμία παρίσταται ἀνάγκη πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ θέματος τούτου μαθηματικῶς διότι τυγχάνει στοιχειωδέστατον (¹). Προσθέτομεν μόνον ὅτι ἡ ἀπλουστάτη αὕτη ιδιότης τῶν ἀριθμῶν χρησιμεύει ὡς ἔλεγχος περὶ τῆς ἀκριβείας τῶν καταχωρήσεων εἰς οἰανδήποτε στιγμήν καὶ ἰδιαίτα κατὰ τὰ χρονικὰ ἐκεῖνα διαστήματα (συνήθως μηνιαῖα) καθ' ἃ αἱ Τραπεζαὶ συντάσσουσι καταστάσεις πρὸς ἐπαλήθευσιν τῆς ἀκριβείας τῶν καταχωρήσεων καὶ εὐχερῆ ἔλεγχον ἐκ τῶν καταστάσεων τούτων τῆς θέσεως τῶν λ/μῶν ἂν καί, διὰ τοὺς λ/μους, ὧν ἡ διηνεκῆς παρακολούθησις ἐπιβάλλεται, δὲν ἀναμένουσι συνήθως ὠρισμένας ἐποχὰς διὰ τὴν παρακολούθησιν ταύτην, ἀλλὰ ἐνεργοῦσι ταύτην ἐκ καθημερινῶν σημειωμάτων, ἃ τὸ Λογιστήριον, ἐν συνεργασίᾳ μετ' ἄλλων ὑπηρεσιῶν, συντάσσει.

Ἴσως νὰ ἐφαντάζετο τις ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτειθεμένων ὅτι περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ Γενικοῦ Καθολικοῦ, ὑπαρχόντων τῶν Καθολικῶν - βοηθητικῶν, θὰ ἠδύνατο νὰ γίνωσι σκέψεις ἀνάλογοι πρὸς τὰς διὰ τὴν χρησιμότητα τοῦ Ἡμερολογίου. Δὲν ἔχει ὅμως οὕτω. Τὸ Γενικὸν Καθολικὸν τυγχάνει ἀπαραίτητον, ἡ δὲ τήρησις αὐτοῦ ὀφείλει νὰ εἶνε λίαν ἐνήμερος. Διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι χρησιμεύει, ὡς εἴρηται, διὰ τὸν ἔλεγχον τῆς καλῆς καταχωρήσεως τῶν βοηθητικῶν, χρησιμεύει συνάμα ἵνα ἐξ αὐτῶν ἐξάγῃται ἐκάστοτε τὸ Γενικὸν ἢ συνοπτικὸν ἰσοζύγιον τῆς Τραπεζῆς κατὰ Γενικοὺς Λ/μους πρᾶγμα, ὅπερ ἐκ τῶν βοηθητικῶν - Καθολικῶν θὰ ἦτο πολὺ δύσκολον νὰ συμβαίῃ.

Τήρησις Καθολικοῦ καὶ Βοηθητικῶν.

Εἶδομεν ὅτι ὅλα τὰ βιβλία τηροῦνται ἐν τῷ Λογιστηρίῳ καὶ ἐξηγήσαμεν τὴν ἀνάγκην τούτου (²). Εἶπομεν δὲ ὅτι εἰς τὰ τμήματα τηροῦνται διπλᾶ βιβλία πρὸς καθοδήγησιν αὐτῶν, ἐν εἶδη πινακίδων συνήθως, δι' ἕκαστον πελάτην (κατὰ Γεν. Λ/μὸν) μιᾶς, διὰ τὸ εὐχρηστον. Ἐξηγήσαμεν δὲ ἐν τῷ προηγουμένῳ μας συγγράμματι

(1) Τὴν ιδιότητα ταύτην ὁ G. Faure παρουσιάζει ὡς θεώρημα.

(2) «Ὁδηγὸς τοῦ Τραπεζικοῦ Ὑπαλλήλου» σελ. 50—52.

τίνι τρόπῳ συντάσσονται αἱ ταμιακαὶ καὶ συμψηφιστικαὶ ἔγγραφαί, πῶς παραδίδονται τῷ Λογιστηρίῳ. Ἐν τοῖς κατωτέρω κεφαλαίοις θὰ ἴδωμεν τοὺς κανόνας, καθ' οὓς συντάσσεται ἑκάστη ἔγγραφῆ.

Ἐνταῦθα θὰ μελετήσωμεν τὴν περίπτωσιν τῆς συντάξεως τῶν συμψηφιστικῶν ἔγγραφῶν τῇ βοηθείᾳ τῶν συμψηφιστικῶν λεγομένων φύλλων, διότι ὁ τρόπος οὗτος τυγχάνει καὶ ὁ ἐπικρατέστερος σήμερον καὶ ὁ μᾶλλον ἐνδιαφέρων,

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

ΓΕΝΙΚΟΙ Λ/ΣΜΟΙ

Ἐὰν λάβωμεν ἐν ἰσοζύγιον Καθολικοῦ οἰασθήποτε τραπεζῆς, οὐχὶ καθὼς δημοσιεύονται βέβαια εἰς τὰς ἐφημερίδας, διότι ἐκ τούτων διὰ τὴν ἐννοήσῃ τίς τι δέον νὰ ἦ πεπρωκισμένος μὲ προφητικὴν ἰκανότητα, ἀλλὰ ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ Καθολικοῦ διὰ τὴν ἰδίαν τῆς ὑπηρεσίαν, θὰ παρατηρήσῃ ὅτι αἱ τράπεζαι ὑποδιαροῦσι τὰς διαφόρους αὐτῶν πράξεις εἰς μεγίστην ποικίλιαν Γενικῶν Λ/μῶν, θὰ δικαιολογήσῃ δὲ τὴν μεγάλην ταύτην ποικίλιαν, ἀναγνωρίζων ὅτι ἡ δημιουργία ἑκάστου Γενικοῦ Λ/μοῦ ἀνταποκρίνεται καὶ πρὸς ὠρισμένην κατηγορίαν πράξεων, μὴ δυναμένων νὰ συγχωνευθῶσι πρὸς οὐδεμίαν ἄλλην.

Εἶνε δὲ ἀνάγκη νὰ σημειωθῇ ὅτι, ἐκτὸς τῶν Γενικῶν Λ/μῶν, οἱ ὅποιοι κινοῦνται διὰ πιστωχρεώσεων εἴτε συνεπείᾳ κινήσεως χρηματος, εἴτε συνεπείᾳ συμψηφισμῶν, ἢ Τραπεζικῆ Λογιστικῆ ποιεῖται χρῆσιν καὶ μεγάλου ὁμοίως ἀριθμοῦ ἐτέρων Λ/μῶν, ὀνομαζομένων Λ/σμῶν τάξεως.

Οἱ λ/σμοὶ οὗτοι δὲν ἐμφανίζουσι μὲν πραγματικὰς πιστωχρεώσεις διὰ τῶν γενομένων ἐν αὐτοῖς ἔγγραφῶν, ἀλλ' ἀπλῶς χρησιμεύουσι πρὸς λογιστικὴν ἐν τοῖς βιβλίοις διαπίστωσιν εὐθυνῶν ἢ φροντίδων ἕως ἀναλαμβάνει ἡ τράπεζα ἢ ἀπαλλαγῆς αὐτῆς ἀπὸ εὐθυνῶν, ἢ καὶ φροντίδων ἕως ἄλλοις ἀναθέτει.

Τοιούτων λ/μῶν κάμνει χρῆσιν, ἐπὶ παραδείγματι, τραπεζικὸν ἴδρυμα ὅταν λαμβάνῃ χρεώγραφά τινος πρὸς φύλαξιν ἢ ἀξίας αὐτοῦ

πρὸς εἰσπραξίν, ὅταν ἀποστέλλῃ πρὸς εἰσπραξίν ἀξίας ἀνταποκριταῖς αὐτοῦ, ὅταν λαμβάνῃ ἢ διδῇ ἐκκαθαρίσεις ἀξιών, ὅταν ἐπιστρέφῃ χρεώγραφα, ἃ εἶχε παρ' αὐτῷ πρὸς φύλαξιν κτλ.

Θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἐξηγήσωμεν ἐνταῦθα ἐν ὀλίγοις τὰ κατὰ τοὺς διαφόρους Γενικοὺς Λ/μούς, οἵτινες συνηθέστερον ἐμφανίζονται ἐν τοῖς ἰσοζυγίοις ὄλων τῶν ἰδρυμάτων σχεδόν, ὑποδεικνύοντες εἶτα τὴν χρῆσιν αὐτῶν διὰ παραδειγμάτων, ἐν τοῖς διαφόροις κεφαλαίοις ἐν οἷς θὰ πραγματοποιηθῶμεν τὰ κατὰ τὰ διάφορα τμήματα, πρὸς ἐπακριβῆ κατανόησιν τῆς χρήσεως καὶ τοῦ μηχανισμοῦ τῶν λ/μῶν τούτων.

Μῦ ὄλον ὅτι κατωτέρω θὰ ἀναφέρωμεν τοὺς λ/μούς, χωρὶς νὰ κάμνωμεν διάκρισιν ἐὰν εἶνε εἰς δραχμὰς ἢ εἰς Ξένα Νομίσματα, διότι τὸ πρᾶγμα δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἢ ἐνταῦθα θὰ κάμνωμεν, δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι, οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν ἐμφανίζονται καὶ ὑπὸ τὰς δύο μορφὰς καὶ τηροῦνται καθ' ὃν τρόπον εἶδωμεν (1) καὶ μέλλομεν καὶ συμπληρωματικῶς νὰ ἀναπτύξωμεν.

Εἰς τὰ ἐξαγόμενα ἰσοζύγια τῶν Τραπεζῶν, οἱ Λογαριασμοὶ συναθροίζονται κατὰ διαφόρους κατηγορίας τοιούτων, ἐχόντων σχέσιν μεταξὺ τῶν.

Ἐξετάζοντες τὸ ἐνεργητικὸν οἰουδήποτε τοιούτου ἰσοζυγίου, παρατηροῦμεν ὅτι τὴν πρώτην θέσιν κατέχουσι πάντοτε οἱ λογαριασμοὶ οἱ καταδεικνύοντες τὰς παντοειδεῖς διαθεσιμότητας ἐκάστου ἰδρυματος. Ποῖαι δὲ εἰσιν αὐταί; Κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον, τὰ ἐν τῷ ταμείῳ μετρητὰ, κατὰ τὴν ὥραν καθ' ἣν συντάσσεται τὸ ἰσοζύγιον καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τὰ παρὰ Τραπεζαῖς ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ τοιαῦτα, καθὼς καὶ τὰ διαθέσιμα εἰς Συνάλλαγμα (chèques ἢ χαρτονομίσματα) ὅπως.

α') Λ/σμός Ταμείου.

Ἐν τῷ λ/μῷ τούτῳ καταχωροῦνται μόνον τὰ εἰς δραχμὰς εἰσπρατιζόμενα ἢ καταβαλλόμενα μετρητὰ. Ἀπλούστατος δὲ τυγχάνει ὁ μηχανισμὸς αὐτοῦ, καθότι οὗτος χρεοῦται ὅσας ἐνεργεῖται εἰσπραξίς, πιστοῦται δὲ ὅσας λαμβάνει χώραν καταβολή. Ὁμιλήσα-

(1) «Ὁδηγὸς τοῦ Τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου» σελ. 50—62.

μεν ἐν τῷ προηγουμένῳ βιβλίῳ (1) περὶ τῶν γραμματίων εἰσπράξεως καὶ ἐνταλμάτων πληρωμῆς, δι' ὧν ἐνεργεῖται ἢ διὰ μέσου τοῦ ταμείου κίνησις καὶ θέλομεν ποιῆσαι λόγον καὶ κατωτέρω περὶ τοῦ τρόπου τῆς καταχωρήσεως ἐν τῷ Καθολικῷ καὶ τοῖς Βοηθητικοῖς αὐτοῦ. Καθὼς ἀναφέραμεν ἤδη, δὲν παρίσταται ἀνάγκη εἰδικοῦ βοηθητικοῦ βιβλίου Ταμείου, διότι τὸ Καθολικὸν μᾶς πληροφορεῖ περὶ αὐτοῦ ὅ,τι μᾶς χρειάζεται, τὸ ὁποῖον εἶνε τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ὑπ' ὄψει λ/μοῦ. Ἐν τούτοις, ἐκεῖ ἔνθα ὑπάρχει ἡ διαίρεσις τοῦ Ἡμερολογίου, εἰς Ἡμερολόγιον συμψηφιστικῶν ἐγγραφῶν καὶ Ἡμερολόγιον ταμακῶν ἐγγραφῶν, διατεταγμένον κατὰ τάξιν Καθολικοῦ, τὸ Ἡμερολόγιον - Ταμείου ἀποτελεῖ συνάμα καὶ βοηθητικὸν ταμείου, ἐν ᾧ λεπτομερῶς ἕκαστον κοινύλιον κινήσεως εὔρηται ἀναγεγραμμένον.

β') Τράπεζαι Ἐσωτερικοῦ.

Ὅχι μόνον αἱ μεταξὺ τῶν τραπεζῶν ἐνὸς τόπου σχέσεις, ἀλλὰ καὶ τὸ συμφέρον τῶν ἰδίων τραπεζῶν ἐπιβάλλει συνήθως ὅπως ἔχωσι μεταξὺ τῶν λ/μῶν. Καὶ τοῦτο, ἵνα μὴ ἔχωσιν ὅλα τὰ ἀναγκαιοῦντα αὐταῖς διαθέσιμα ἐν τῷ ταμείῳ, γεγονόςς ὅπερ θὰ ἐπέφερον ἀπώλειαν τόκων, ἀλλὰ διατηρῶσι ταῦτα παρ' ἄλλαις τράπεζαις ἐπὶ τόκῳ τινι. Τὰ διαθέσιμα τῶν τραπεζῶν παρ' ἡμῖν κατατίθενται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος, διὰ λόγους ἀσφαλείας ἐπὶ πλεόν, ἐκτὸς τοῦ ἀνωτέρω λόγου. Ἀλλὰ καὶ ἅπασαι αἱ τράπεζαι μεταξὺ τῶν διατηροῦσι λ/μῶν.

Ὁ λ/μὸς Τράπεζαι Ἐσωτερικοῦ, δὲ ἠδύνατο νὰ ἐμφανίζηται καὶ εἰς τὸ παθητικόν, ὅποτε ἡ θέσις του θὰ ἦτο νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν Καταθέσεων ἐν ὄψει. Τοῦτο ὅμως συμβαίνει μόνον σχεδὸν προκειμένον περὶ Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἥτις δὲν διατηρεῖ παρὰ ταῖς ἄλλαις τραπεζαῖς λ/μῶν πιστωτικούς. Διὰ πάσας ὅμως τὰς ἄλλας τραπεζαῖς, αἵτινες μέγα μέρος τοῦ πραγματικῶν αὐτῶν διαθεσιμοτήτων διατηροῦσι παρὰ τῇ Ἐθνικῇ, ὁ λ/μὸς παρουσιάζει χρεωστικὸν ὑπόλοιπον ἐν τῷ Καθολικῷ καὶ κατατάσσεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν διαθεσιμοτήτων.

Ἐπὶ τούτοις, οἱ τινες ἀναλύουσι τὸν λ/μὸν τοῦτον εἰς δύο

(1) «Ὁδηγὸς τοῦ Τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου» σελ. 53—56.

κονδύλια. Καί τὸ μὲν ἓν, ἀποτελούμενον ἀπὸ τὸ ἄθροισμα ὄλων τῶν χρεωστικῶν ὑπολοίπων τοῦ σχετικοῦ Βοηθητικοῦ, ἀνάγουσιν εἰς τὰς διαθεσιμότητας, ὑπὸ τὸ ὄνομα Τράπεζαι Ἐσωτερικοῦ, τὸ δὲ ἕτερον, ἀποτελούμενον ἀπὸ τὸ ἄθροισμα ὄλων τῶν πιστωτικῶν ὑπολοίπων τοῦ ἰδίου βοηθητικοῦ, ἀνάγουσιν εἰς τὰς καταθέσεις. Βεβαίως τὸ πρᾶγμα δὲν ἀλλοιοῖ τίποτε, παρουσιάζον ἄλλως τε ἀπέναντι τῶν ἐξογκουμένων οὕτωςι Καταθέσεων καὶ ἴσας πρὸς τὴν ἐξόγκωσιν διαθεσιμότητας. Γίνεται ὁμως προφανῶς διὰ σκοποὺς ἐντυπώσεως καὶ μόνον, παρουσιάζον καὶ τὰς διαθεσιμότητας, μονομερῶς καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως ἐξεταζόμενας, ὡς σοβαροτέρας καὶ τὰς καταθέσεις ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἐξέτασιν ὀγκωδεστέρας.

Φρονοῦμεν λοιπὸν ὅτι ἡ τοιαύτη τακτικὴ δέον νὰ ἀποφεύγηται διότι, ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν ἐμφανίζει τὰ πιστῶς ὑπὸ τῶν βιβλίων εἰκονιζόμενα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπάγει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν καταθέσεων ποσὰ ὅλως προσωρινοῦς καὶ στιγμιαίας παραμονῆς παρὰ τοῖς ἰδρύμασι, (μ' ὄλον ὅτι πᾶσα ἐν ὄψει κατάθεσις οὕτω δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ) καὶ ὧν ἡ φύσις τῆς παραμονῆς παρὰ τοῖς οὕτωςι ἐνεργοῦσιν ἰδρύμασι δὲν τυγχάνει βεβαίως ἐκεῖνη, ἣν ὠρίσαμεν περὶ καταθέσεων ἐν τοῖς προηγουμένοις βιβλίοις (1).

Τὸ σχετικὸν πρὸς τὸν Γενικὸν τοῦτον Λ/μὸν βοηθητικόν, ὑποδιαιρεῖται προφανῶς εἰς τόσας μερίδας, ὅσαι εἶνε αἱ Τράπεζαι, μεθ' ὧν συναλλασόμεθα. χρεωπιστοῦται δὲ ἀναλόγως τῆς πράξεως ἣν ἔχομεν ὑπ' ὄψει ἐκάστοτε.

Σημειωτέον ὅτι δυνάμεθα νὰ διατηρῶμεν λ/σμούς εἰς ξένα νομίσματα μετὰ τῶν ἐγχωρίων Τραπεζῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔχομεν καὶ Γενικὸν Λογαριασμὸν «Τράπεζαι Ἐσωτερικοῦ εἰς Ε.Ν.» ἐν δὲ τῷ Βοηθητικῷ ἔχομεν δι' ἐκάστην Τράπεζαν, μεθ' ἧς συναλλασόμεθα, εἰδικὴν μερίδα δι' ἕκαστον νόμισμα. Οἶον: Ἡ Τράπεζα Θεσσαλίας θὰ ἔχη αἴφνης εἰς τὸ σχετικὸν Βοηθητικὸν ἐν προκειμένῳ: Τράπεζα Ἀδῶν Καμπᾶ εἰς £, Τράπεζα Ἀδῶν Καμπᾶ εἰς \$ κλπ., κλπ.

(1) Ὅρα «Περὶ Τραπεζικῶν ἐργασιῶν» σελ. 30—33 καὶ «Ὁδηγὸς τοῦ Τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου» σελ. 82—83.

γ) Τράπεζαι Ἐξωτερικοῦ.

Ὁ μηχανισμὸς τοῦ Λ/σμοῦ τούτου δὲν διαφέρει ἀπὸ τὸν τοῦ προηγουμένου. Ὅσα δὲ ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω ἐφαρμόζονται καὶ ἐδῶ, διὰ τοῦτο δὲ δὲν παρίσταται ἀνάγκη ἐπαναλήψεως αὐτῶν.

Τὰ πιστωτικά μας ὑπόλοιπα παρὰ ταῖς Τραπεζαῖς Ἐξωτερικοῦ θεωροῦνται καὶ ταῦτα ἀπολύτου θυστότητος, διότι δυνάμεθα εἰς οἰανδήποτε στιγμήν θελήσωμεν νὰ σύρωμεν ἔναντι αὐτῶν chèques ἅτινα νὰ πωλήσωμεν πρὸς ἄλλην Τράπεζαν ἢ εἰς τὴν ἀγοράν, ἐφ' ὅσον τὸ chèques ἡμῶν ἀπολαμβάνει ἐκτιμήσεως ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ γίνεται δεκτὸν μετ' ἐμπιστοσύνης.

Συνήθως οἱ παρὰ ταῖς ξέναις Τραπεζαῖς λ/σμοὶ ἡμῶν τηροῦνται Nostro, ἦτοι, καθὼς ἀνεπτύξαμεν καὶ προηγουμένως, οὐδεμία γίνεται ἐγγραφή ἐν τοῖς λ/σμοῖς, ἐὰν ἐκεῖναι δὲν ἐνεργήσωσι ταύτην πρῶτον, δίδουσαι καὶ τὴν ἀνάλογον ἀξίαν. Ὅμοίως ἐκεῖναι ἀποστέλλουσιν ἀντίγραφα λ/σμῶν, κατὰ ὄρισμένα χρονικὰ διαστήματα, πρὸς ἐξέλεξιν καὶ συμφωνίαν.

Ὡς καὶ μετὰ τῶν Τραπεζῶν Ἐσωτερικοῦ οὕτω καὶ μετὰ τῶν Τραπεζῶν Ἐξωτερικοῦ δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν λ/σμοὺς εἰς πλείονα τοῦ ἐνὸς νομίσματα, ὅποτε ἐν τῷ σχετικῷ βοηθητικῷ ἔχομεν, δι' ἕκαστον νόμισμα καὶ λ/σμόν. Οὕτως αἴφνης: Banque Nationale de Crédit Paris λ/μὸς εἰς Frs., Banque Nationale de Crédit, Paris λογαριασμοὺς εἰς £ κλπ. κλπ.

δ) Συνάλλαγμα.

Ὑπὸ τὴν γενικὴν ὀνομασίαν Συνάλλαγμα ἐννοοῦμεν ἐνταῦθα τὰ διαθέσιμα ἡμῶν εἰς Ξένα Νομίσματα, ἃ εἴτε δὲν ἔχομεν εἰσέτι πέμψει παρὰ τοῖς ἀνταποκριταῖς μας Ἐξωτερικοῦ, εἴτε ἔχομεν αὐτοῖς πέμψει καὶ δὲν ἔχουσιν εἰσέτι φθάσει παρ' αὐτοῖς, ὥστε νὰ λάβωμεν ἐκ μέρους αὐτῶν ἀναλόγους ἐγγραφάς.

Συνήθως ἐν τῷ Καθολικῷ δὲν ἐμφανίζεται εἰς καὶ μόνος λ/μὸς πρὸς διαπίστωσιν ὅλων τῶν ἀνωτέρω, ἀλλὰ γίνεται ὑποδιαίρεσις τούτων εἰς τοὺς ἀκολούθους λ/μους: «**Ἐπιταγαί**, (chèques) εἰς **Ξ Ν.**», «**Ἐπιταγαί καθ' ὁδὸν εἰς Ξ Ν.**» καὶ «**Ξένα Χαρτονομίματα**».

Αἱ Ἐπιταγαὶ (chèques) **Ἐξωτερικοῦ**, προέρχονται, εἴτε ἔξ ἄγοράς συναλλάγματος, εἴτε ἐκ παραδόσεως τοιούτου πρὸς τὴν Τράπεζαν πρὸς πληρωμὴν ὑποχρεώσεων τῶν πελατῶν, εἴτε ἐκ καταθέσεων εἰς Ε. Ν. Παραδείγματος χάριν διὰ τὴν δευτέραν περιπτώσιν: Ὑπάρχει εἰς βάρος πελάτου τινὸς φορτωτικὴ πληρωτέα εἰς συνάλλαγμα, οὗτος ἀντὶ νὰ ἀγοράσῃ τοῦτο ἀπὸ τὴν Τράπεζαν πρὸς ἐξόφλησιν τῆς ὀφειλῆς ταύτης, δύναται νὰ κομίσῃ chèque παριστῶν τὸ εἶδος καὶ τὸ ποσὸν τοῦ ξένου τούτου νομίσματος πρὸς ἐξόφλησιν. Προφανὲς εἶναι ὅτι ὁσάκις γίνεται εἰσαγωγή τοιαύτης Ἐπιταγῆς (ἢ chèque) ὁ γενικὸς λ/μὸς χρεοῦται, ὁσάκις δὲ γίνεται ἔξαγωγή, ὁ γενικὸς λ/μὸς πιστοῦται.

Εἰς τὸ σχετικὸν βοηθητικὸν ἐμφανίζονται τόσαι μερίδες ὅσα εἶναι τὰ νομίσματα, ἅτινα παρουσιάζονται ἐν τῇ κινήσει.

Χρεομένου τοῦ λ/μοῦ τούτου, ἐπὶ τῇ ὅπωςδήποτε εἰσαγωγῇ chèque, ἀνήκει ἵνα ἴδωμεν τίνες οἱ πιστούμενοι λ/μοί. Ἐὰν γίνηται ἀγορὰ συναλλάγματος, δῆλα δὴ πραγματικὴ διαπραγματεύσεις ἐπὶ τρέχουσάν τινα τιμὴν καὶ κανονισμὸς εἰς δραχμάς, πιστοῦται προφανῶς εἴτε τὸ ταμεῖον, εἴτε ἄλλος τις λ/μὸς τοῦ πελάτου, ἔαν οὗτος δώσῃ ἐντολὴν ἵνα τὸ προῖον τοῦ διακανονισμοῦ τοῦ συναλλάγματος αὐτοῦ ἀχθῇ εἰς τὸν λ/μὸν τοῦτον. Ἐν ἀμφοτέροις δὲ ταῖς περιπτώσεσι, γίνεται προφανῶς μεσολάβησις καὶ τοῦ λ/μοῦ **«Ἐπιταλλαγαί»** διὰ τὴν μεταξὺ τρεχούσης καὶ σταθερᾶς τιμῆς διαφορὰν.

Ὁ λ/μὸς πιστώνεται ὁσάκις γίνεται ἔξαγωγή chèque. Σπάνια εἶναι αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς αἱ σοβαραὶ Τράπεζαι πωλοῦσι τὰ παρ' αὐτῶν ἀγοραζόμενα chèques αὐτούσια. Αὗται ἐκδίδουσι συνήθως ἰδικὰ των. Ὡστε αἱ ἔξαγωγαὶ γίνονται συνήθως διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν chèques πρὸς τοὺς ἀνταποκριτὰς Ἐξωτερικοῦ ἐκάστου ἰδρύματος, ὅποτε καὶ ὡς τιμαὶ διὰ τὰς σχετικὰς ἐγγραφὰς λαμβάνονται αἱ σταθεραί.

Τράπεζαί τινες ἀποφεύγουσι τὴν χρῆσιν τοῦ λ/μοῦ τούτου μεταχειριζόμεναι ἕτερον ὀνομαζόμενον **«Ἀγορὰ συναλλάγματος»** μετ' ἀντιστοίχου **«Πώλησις συναλλάγματος»** οὗς ὁμως κλείουσι ὀλοσχερῶς καθ' ἐκάστην ἑσπέραν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἐμφανίζονται εἰς τὸ Συγκεντρωτικὸν Καθολικόν. Διότι τὰ μὲν ἔξ ἄγοράς συναλλάγματος chèques ταχυδρομοῦσιν ἀμέσως πρὸς τοὺς οικείους ἀνταποκριτὰς, καὶ πιστώνουσι φυσικὰ τὸν λ/μὸν **«Ἀγορὰ συναλλάγματος»** δι' ὧν ποσῶν ἐχρέωσαν αὐτὸν ἀκριβῶς, δι' ὅλης τῆς ἡμέ-

ρας, με τὰ ποσὰ δὲ τῶν ἐκδοθέντων ὑπ' αὐτῶν chèques, ἃ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας εἶχον ἀχθῆ εἰς πίστιν τοῦ λ/μοῦ «**Πώλησις συναλλάγματος**» πιστοῦσιν ἤδη τοὺς οἰκείους ἀνταποκριτάς, ἐφ' ὧν ἔσυχρον ταῦτα, χροεῦντες τὸν ἐν λόγῳ λ/μὸν ὄν οὕτω ἰσοσκελίζουσι.

Ὁ λ/μὸς «**Chèques καθ' ὁδὸν εἰς Σ. Ν.**» οὕτινος δι' οὗς λόγους εἶδομεν ἐν τῷ «Ὁδηγῷ» (1) γίνεται χοῆσις ὑπὸ τινων, χροεῦντοι προφανῶς μετὰ τὰ ἀποστελλόμενα chèques, πιστοῦται δὲ μετὰ τὰ ἐκκαθαριζόμενα καὶ ὀριστικῶς μεταφερόμενα εἰς χρέωσιν τῶν λ/μῶν τῶν ἀνταποκριτῶν Ἐξωτερικοῦ. Προδῆλον εἶναι ὅτι ἐν τῷ σχετικῷ βοηθητικῷ ὑπάρχει μία μερίς κατὰ ἀνταποκριτὴν καὶ νόμισμα.

Ὁ λ/μὸς τῶν «**Ξένων Χαρτονομισμάτων**» κινεῖται ἀπαράλλακτα ὅπως ὁ λ/μὸς τῶν chèques, χροεούμενος ἢ πιστούμενος ἀναλόγως τῆς εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς, μετὰ ἢ ἄνευ μεσολαβήσεως τοῦ λ/μοῦ «**Ἐπι-καταλλαγαι**» ἀναλόγως τῆς φύσεως τῆς πράξεως, ἣν ἐκτελοῦμεν. ✓

ε') Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα. — Πελάται προθεσμιακοῦ Συναλλάγματος.

Περὶ προθεσμιακοῦ συναλλάγματος καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς διενεργείας πράξεων ἐπ' αὐτοῦ, ὁμιλήσαμεν ἐπαρκῶς ἐν ταῖς πρόσθεν συγγραφαῖς. Ἀπὸ λογιστικῆς ἀπόψεως, δεόν νὰ ἐξετάσωμεν τοὺς γενικοὺς λ/μοὺς εἰς οὗς δίδουσι λαβὴν αἱ πράξεις αὗται. Διὰ τὴν καλλιτέραν δὲ κατανόησιν τῆς φύσεως τῶν δύο λ/μῶν οἱ ὁποῖοι κυρίως παρουσιάζονται, καλὸν θεωροῦμεν ὅπως τοὺς μελετήσωμεν ἐπὶ τὸ αὐτό.

Φυσικὰ διὰ τῆς διενεργείας μιᾶς πράξεως προθεσμιακῆς εἰς συνάλλαγμα, ἡμεῖς ποιοῦμεν μίαν ἀγορὰν ἢ μίαν πώλησιν Συναλλάγματος, ἢ ὁποῖα πρέπει νὰ φαίνεται ὡς τοιαύτη εἰς τὰ βιβλία μας, διὰ νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψει ὁσάκις ἐπιθυμοῦμεν νὰ καθορίσωμεν τὴν θέσιν ἡμῶν εἰς Συνάλλαγμα, ὡς θὰ ἐκτεθῆ ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δημιουργοῦμεν τὸν Γεν. Λ/μὸν «**Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα**», ὅστις καὶ, μόνος ἐκ τῶν δύο λ/μῶν.

οἷτινες λαμβάνουσι μέρος εἰς τὰς ἐγγραφὰς τῶν προθεσμιακῶν πράξεων, τροποποιεῖ τὴν θέσιν ἡμῶν εἰς συνάλλαγμα.

Συνεπεία τῶν ἀνωτέρω, αὐτονόητον τυγχάνει ὅτι ὁ λ/μὸς οὗτος χρεοῦται μὲν ὁσάκις ἀγοράζομεν ποσὸν τι συναλλάγματος, πιστοῦται δὲ ὁσάκις πωλοῦμεν.

Τοιοιουτρόπως ὁ ἕτερος τῶν λ/μῶν: **Πελάται προθεσμιακοῦ συναλλάγματος** δηλαδή, νοεῖται ὡς φανερόνων τὰς δραχμὰς, ἐναντι τῶν ὁποίων τυγχάνει παραδοτέον ἢ παραληπτέον ἐκάστοτε τὸ συναλλάγμα.

Προφανὲς δὲ εἶναι ὅτι, ἐπειδὴ φυσικὰ αἱ σχετικαὶ ἐγγραφαὶ θὰ λειτουργήσουν ἐπὶ τῇ βάσει σταθερῶν καὶ τροχουσῶν τιμῶν, τῇ ἐπεμβάσει τοῦ λ/σμοῦ «**Ἐπικαταλλαγαι**» ὁ μὲν λ/σμὸς **Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα** θὰ τηρῆται μὲ σταθερὰς τιμὰς, ὁ δὲ λ/σμὸς **Πελάται προθεσμιακοῦ Συναλλάγματος** μὲ τροχούσας.

Ἐν τῷ βοηθητικῷ «**Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα**» ἀνοίγομεν μερίδας κατὰ νόμισμα καὶ κατὰ ἑκκαθάρσιον (ἑκκαθαρίσεις 15ης καὶ λήξεως ἐκάστου μηνός). Καθ' ἐκάστην δι' ἑκκαθάρσιον ἢ κανονίζονται τὰ ποσὰ διὰ παραδόσεως ἢ παραλαβῆς τοῦ συναλλάγματος καὶ εἰσπράξεως ἢ παραλαβῆς τῆς ἀξίας του, καθ' ἃ θὰ ἴδωμεν ἐν τῷ περὶ Συναλλάγματος εἰδικῷ κεφαλαίῳ, ἢ μεταφέρονται διὰ τὴν ἐπομένην ἑκκαθάρσιν.

Ἐν τῷ βοηθητικῷ «**Πελάται Προθεσμιακοῦ Συναλλάγματος**» ἀνοίγομεν τόσας μερίδας ὅσοι εἶναι οἱ πελάται μας, καὶ δι' ἕκαστον πελάτην, δι' ἐκάστην ἑκκαθάρσιν καὶ δι' ἕκαστον νόμισμα ἰδιαίτερον μερίδα.

Εἰς τὸ βοηθητικὸν δὲ τοῦτο πιστοῦνται οἱ πελάται καὶ μὲ τὰ ποσὰ τῶν προκαταβαλλομένων ὑπ' αὐτῶν περιθωρίων, ἐναντι τῶν πράξεων, ἃς διενεργοῦσι μεθ' ἡμῶν.

Τὰς διαφόρους περιπτώσεις, αἷτινες δύνανται νὰ παρουσιασθῶσιν ἐν ταῖς πράξεσι τοῦ προθεσμιακοῦ συναλλάγματος, θὰ μελετήσωμεν ἐκτενῶς καὶ διὰ παραδειγμάτων ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ. Κατανοηθῆτω ἐν τούτοις καλῶς ἀπὸ τοῦδε ὅτι μόνος ὁ λ/σμὸς «**Προθεσμιακὸν συνάλλαγμα**» παρίστησι τὰς μεταβολὰς τῆς θέσεως ἡμῶν εἰς **Συνάλλαγμα**. Ὁ λ/σμὸς «**Πελάται προθεσμιακοῦ Συναλλάγματος**» θεωρεῖται ὡς λ/σμὸς δραχμῶν. Οὗτος δεικνύει τὰ ποσὰ ἃ ἐκάστοτε ὀφείλομεν ἢ ἔχομεν λαμβάνειν παρ' ἐκάστου πελάτου ἢ ἰδρύματος

μεθ' οὐ ἐνεργοῦμεν πράξεις προθεσμιακοῦ συναλλάγματος, ἐπὶ παραλαβῇ ἢ παραδώσει ἀντιστοίχου ποσοῦ συναλλάγματος, ὅπερ, διὰ τὸ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει πρόχειρον ἐν τῇ ἐξετάσει τοῦ βιβλίου τούτου, διὰ τὴν λίαν ἐνδιαφέρουσαν ἡμῶς, ἐν στιγμαῖς διακυμάνσεων, θέσιν μας, μεθ' ἐκάστου πελάτου, καὶ τῶν διὰ προθεσμιακῶν συναλλαγματικῶν πράξεων ἐνοχῶν μας, περιλαμβάνει καὶ στήλην ἐσωτερικὴν ἔνθα ἀναγράφεται τὸ ποσὸν τοῦ συναλλάγματος, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ εἰς ἕκαστον ποσὸν δραχμῶν.

Μόνος δέ, κατὰ συνέπειαν, ὁ λ/σμός «Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα» λαμβάνεται ὑπ' ὄψει ἐν τῷ ὑπολογισμῷ τῆς γενικῆς θέσεως ἐνὸς ιδρύματος εἰς Συνάλλαγμα, καθ' ἃ θέλομεν μελετήσῃ ἐν τοῖς ἔξῃς.

Προφανὲς δὲ τυγχάνει συνάμα ὅτι, οὐδέτερος ἐκ τῶν λ/μῶν, οὓς ἀνωτέρω ἐμελετήσαμεν τυγχάνει κατὰ κανόνα λ/μὸς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἢ τοῦ παθητικοῦ. Αἱ ἐκάστοτε θέσεις καὶ τιμαὶ καθορίζουσι καὶ τὸ μέρος πρὸς ὃ κλίνει τὸ ὑπόλοιπον ἐκάστου.

στ') Προεξοφλήσεις.

Ὁ λ/σμός προεξοφλήσεων (ὅστις φυσικὰ παρουσιάζεται καὶ εἰς δραχ. καὶ εἰς Ξ. Ν.) ἐμφανίζει ἐν τῷ σχετικῷ βοηθητικῷ τὰς διαφορὰς μερίδας τῶν πελατῶν, πρὸς οὓς προεξοφλοῦμεν συναλλαγματικάς. Καθ' ἑαυτὸν ὁ λ/μὸς οὗτος τυγχάνει ἀπλοῦς διότι χρεώνεται ὁσάκις προεξοφλοῦμεν γραμματίον τί τι, πιστοῦται δὲ ὁσάκις πραγματοποιεῖται εἰσπραξίς τοιούτου. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν προεξοφλήσεων, ὁ λ/μὸς οὗτος δὲν χρεοῦται μὲ τὸ καθαρὸν προῖόν τῆς ἐκαθαρίσεως ἐκάστου πινακίου, ὅπερ καταβάλλομεν ἐκάστῳ πελάτῃ, ἀλλὰ μὲ δλόκληρον τὴν ὀνομαστικὴν ἀξίαν τῶν ἐκάστοτε προεξοφλημένων γραμματίων, τῶν σχετικῶν τόκων καὶ προμηθειῶν εἰσπραττομένων δυνάμει εἰδικοῦ γραμματίου εἰσπράξεως, ὅπερ ὁ ταμίης συμψηφίζει μετὰ τοῦ ἐντάλματος πληρωμῆς, δι' οὗ ἐνεργεῖται ἡ πληρωμὴ τῆς ἀξίας τῶν προεξοφλουμένων γραμματίων.

Εἰς τὸ μέρος ὅπερ θὰ ἀφιερωθῇ διὰ τὴν μελέτην τοῦ τμήματος προεξοφλήσεων ἀπὸ λογιστικῆς ἀπόψεως, θὰ γίνῃ λόγος καὶ περὶ τῶν ἐνδιαμέσων λ/μῶν, ὡς καὶ τῶν ἄλλων περιπτώσεων, αἵτινες παρουσιάζονται. Ταῦτα δὲ πάντα, ἐπὶ τῇ βάσει παραδειγμάτων. Ὑπο-

διαίρεσιν τρόπον τινὰ τοῦ λ/μοῦ τούτου ἀποτελεῖ καὶ ὁ λογαριασμός «**Καθυστερήσεις προεξοφλήσεων**». Εἰς τοῦτον μεταφέρονται πάντα τὰ λήξαντα καὶ μὴ πληρωθέντα γραμμάτια καὶ τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰσέτι ἐκκρεμῇ, εἴτε ὑπὸ δικαστικὴν ἐνέργειαν, χωρὶς νὰ ἔχωσιν ἐκλείψει αἱ ἐλπίδες περὶ εἰσπράξεως αὐτῶν.

Τοῦτο δὲ καθότι τὰ γραμμάτια ταῦτα ὀφείλουσι νὰ παρουσιάζωνται ἰδιαίτερος, διότι καὶ ἀποτελοῦσιν ἀληθῶς εἰδικὴν κατηγορίαν, ἥτις καθαρὰ δέον νὰ ἐμφανίζηται. Κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἰσολογισμοῦ, τὰ ἐν καθυστερήσει γραμμάτια δέον νὰ ἐξετάζωνται μετὰ προσοχῆς, διὰ νὰ διαπιστοῦται πόσαι ἀποσβέσεις δέον νὰ γίνωσιν, ἢ τοῦλάχιστον ποῖαι σχετικαὶ κρατήσεις δι' ἐνδεχομένας ζημίας δέον νὰ ἐνεργηθῶσι ἐνεκεν αὐτῶν.

Ὅταν ἐκλείψωσιν ἢ περιορισθῶσιν αἱ ἐλπίδες εἰσπράξεως γραμματίου τινός, τότε τὸ σχετικὸν τούτω ποσὸν μεταφέρεται εἰς τὰς ἐπισφαλεῖς ἀπαιτήσεις.

ξ') Χρεώγραφα.

Ὁ λ/μὸς οὗτος παριστᾷ τὰ χρεώγραφα ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τῆς τραπεζῆς. Ἐν τῷ σχετικῷ δὲ βοηθητικῷ Καθολικῷ, ὑπάρχουσι τόσαι μερίδες, ὅσα εἶνε τὰ εἶδη τῶν χρεωγράφων, ἅτινα παρουσιάζονται ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ ἰδρύματός τινος. Ὁ λ/μὸς χρεωγράφων κινεῖται καθ' ὅμοιον τρόπον, καθ' ὃν ὁ λ/μὸς ἐμπορευμάτων κοινῆς ἐπιχειρήσεως, χρεούμενος προφανῶς μετὰ τὸ ἀντίτιμον πάσης ἀγορᾶς καὶ πιστούμενος μετὰ τὸ προῖον πάσης πωλήσεως.

Ἐὰν θέλωμεν νὰ εὕρωμεν τὸ πραγματικὸν κέρδος ἐπὶ ἑνὸς εἴδους χρεωγράφων, κατὰ μίαν ὀρισμένην στιγμὴν, ἐκ τοῦ ὁποίου ὅμως εἴδους ἐξακολουθοῦμεν νὰ κατέχωμεν τίτλους, προφανῶς δέον νὰ φαντασθῶμεν ὅτι πωλοῦμεν εἰς τὴν τρέχουσαν τιμὴν τὰ παρ' ἡμῖν χρεώγραφα τοῦ εἴδους τούτου, ὡς πράττομεν προκειμένου περὶ ἐμπορευμάτων. Κατὰ ταῦτα, προσθέτομεν εἰς τὸ Λαβεῖν τοῦ λ/μοῦ τὸ γινόμενον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τίτλων οἷτινες ἀπομένουσιν ἐπὶ τὴν τρέχουσαν τιμὴν, καὶ τοιοῦτοτρόπος εἶνε ὡς ἐὰν ἐπωλήσαμεν ὅλα μας τὰ χρεώγραφα. Τότε δέ, ἀθροίζοντες τὰς στήλας τοῦ Δοῦναι καὶ τοῦ Λαβεῖν πιστοποιοῦμεν τὸ κέρδος ἢ τὴν ζημίαν, ἀναλόγως τοῦ μέρους ὅπερ ὑπερτερεῖ τοῦ ἑτέρου.

Ἐὰν εἰς στιγμήν ἰσολογισμοῦ ἐνεργήσωμεν οὕτω τότε, φυσικῶς, καθ' ἃ καὶ ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ θὰ ἴδωμεν, μεταφέρομεν τὴν διαφορὰν ταύτην ὡς κέρδος ἢ ὡς ζημίαν ἐν τῷ λ/μῷ «Κερδῶν καὶ Ζημιῶν», φέρομεν δὲ εἰς Νέον τὰ ὑπάρχοντα ἔτι παρ' ἡμῖν χρεώγραφα ἐπὶ τὴν τρέχουσαν αὐτῶν ἀξίαν.

Ἡ ἐκτίμησις ἐν τούτοις τῶν εὐρίσκομένων ἐν τοῖς χαρτοφυλακίοις τῶν τραπεζῶν χρεωγράφων κατὰ τοὺς ἰσολογισμοὺς, δὲν γίνεται οὕτω : ὡς τιμὴ ἐκτιμήσεως λαμβάνεται κατὰ νόμον ἢ τιμὴ προσκτήσεως ἐὰν τὰ χρεώγραφα εὐρίσκονται ἐν ὑπερτιμῇσι κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην ὡς πρὸς τῆς τὴν τιμὴν προσκτήσεως, ἢ τρέχουσα δὲ ἐὰν εὐρίσκονται ἐν ὑποτιμῇσι.

Ἐν τῷ βιβλίῳ χρεωγράφων, τινὲς ἀνοίγουσι καὶ μερίδας διὰ τὰ τοκομερίδια, ἃ ἀγοράζουσι, μίαν δι' ἕκαστον εἶδος. Ἄλλοι τηροῦσιν εἰδικὸν λ/μὸν καὶ σχετικὸν βοηθητικὸν βιβλίον ὑπὸ τὸ ὄνομα «**Τοκομερίδια**».

Ἐνοεῖται ὅτι καὶ ἐνταῦθα διακρίνομεν τοὺς λ/μοὺς Χρεωγράφων καὶ τοκομεριδίων εἰς δραχ. καὶ τοὺς ἰδίους εἰς Ξ. Ν.

η') Τρεχούμενοι λμοὶ—Ἀνταποκριταί.

Περὶ τῶν τρεχουμένων λ/μῶν ὁμιλήσαμεν ἀρκούντως ἐν τοῖς προηγουμένοις ἡμῶν συγγράμασι, καθὼς καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν τοῦ βιβλίου τούτου. Μὲν λ/μοὶ Ἀνταποκριτῶν δὲν διαφέρουσι λογιστικῶς συνήθων τρεχουμένων.

θ') Χρεῶσται ἐνεγγύων πιστώσεων.

Τὰ περὶ ἐνεγγύων πιστώσεων ἀνεπτύξαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις βιβλίοις μας. Τὸ βοηθητικὸν ἐν τούτοις, ὅπερ ἀνήκει εἰς τὸν Γενικὸν Λογαριασμὸν τοῦ Καθολικοῦ «Χρεῶσται ἐνεγγύων πιστώσεων» καὶ ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι προφανῶς μερίδες, ἐπ' ὀνόματι τῶν πελατῶν μας, μεθ' ὧν ἔχομεν συνομολογήσει συμβάσεις τραπεζικῶν ἐνεγγύων πιστώσεων, δημιουργούμεναι εὐθὺς ὡς καταρτίζεται ἐκάστη σύμβασις, χρῆζει προσοχῆς τινος ἰδιαίτερας ἐν τῇ τηρήσει αὐτοῦ, Διότι ἀναγκαστικῶς ἐν τῷ ἰδίῳ βιβλίῳ θὰ ἔχωμεν λ/μοὺς Ξ. Νομισμάτων καὶ Λ/μοὺς δραχμῶν.

Βεβαίως θὰ ἔχωμεν δύο λ/μοὺς καὶ δύο βιβλία, διὰ τὰς πιστώσεις εἰς δραχ. καὶ διὰ τὰς πιστώσεις εἰς Ξ. Ν. Ἄλλ' ἡ διαίρεσις αὐτῆ θὰ ἀφορᾷ τὰς ὀριστικῶς ἀρχῆθεν ἀνοιγομένης πιστώσεις εἰς δραχμὰς (ἔσωτερικοῦ) καὶ τὰς ὀριστικῶς ἀνοιγομένης εἰς Ξ. Ν. (ἔξωτε- ρικοῦ). Λέγοντες ὅμως ἀνωτέρω ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ θὰ ἔχωμεν λ/μοὺς δραχμῶν καὶ λ/μοὺς Ξ. Νομισμάτων, ἐννοοῦμεν τὸ βοηθη- τικὸν τῶν εἰς Ξ. Νομίσματα ἀνοιγομένων πιστώσεων (ἔξωτερικοῦ), ἐνθα, ἄλλοτε μὲν θὰ παρουσιάζονται πιστώσεις μὲ συνάλλαγμα κανο- νισθὲν καὶ κατὰ συνέπειαν πιστώσεις καὶ αὐταὶ εἰς δραχμὰς κατ' οὐσίαν καὶ ἄλλοτε μὲ συνάλλαγμα ἀκανόνιστον ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει.

Εἶνε δὲ λίαν ἐνδιαφέρον τὸ ζήτημα ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς πα- ρακολουθήσεως τῶν λ/μῶν, καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰς μεταβολὰς ὡς πά- σχει ἡ θέσις ἡμῶν εἰς συνάλλαγμα, συνεπεία τῶν διαφόρων κα- νονισμῶν.

Διὰ τὴν εὐμέθοδον τήρησιν τῶν βοηθητικῶν «*χρεῶσται ἐνεγ- γύων πιστώσεων*» ὑποστηρίζουσι διάφορα συστήματα. Τινὲς τίσ- σονται ὑπὲρ τῆς τηρήσεως τοῦ βιβλίου μὲ ἰδιαιτέρας πολυπλόκουσ στήλας ἐν τῷ Δοῦναι καὶ Λαβεῖν, αἵτινες ὅμως στῆλαι καθ' ἡμᾶς, παρέχουσιν ἀρκετὴν σύγχυσιν.

Τὸ βιβλίον, καθ' ἡμᾶς, δέον νὰ τηρῆται οὕτω. Ἐκάστη μερὶς δέον νὰ ἦ διηρημένη εἰς δύο τμήματα. Εἰς τὸ ἄνω τμήμα νὰ γράφον- ται αἱ ἐγγραφαὶ αἱ ἀφορῶσαι τὰ Ξ. Νομίσματα καὶ εἰς τὸ κάτω αἱ ἐγγραφαὶ αἱ ἀφορῶσαι τὰς δραχμὰς. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ θέσις τοῦ πε- λάτου θὰ φαίνεται ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν δύο τμημάτων.

Θὰ ἔχωμεν λοιπὸν δι' ἕκαστον πελάτην καὶ δι' ἕκαστην πίστωσιν εἰς Ξ. Ν. ἐν τῇ ἰδίᾳ σελίδι τοῦ βοηθητικοῦ Καθολικοῦ, λ/μὸν εἰς Ξ. Ν. καὶ λ/σμὸν εἰς δραχμὰς.

Ἔστω ὅτι μετὰ τοῦ πελάτου μας κ. Σπεντζοπούλου συνομολο- γοῦμεν σήμερον ἐνέγγυον πίστωσιν £ 1000 καὶ κανονίζομεν τὸ συνάλλαγμα @ 370 τὴν £, ἀνοίγομεν δὲ ἡμεῖς τὴν πίστωσιν μέσοι τῆς Barclays' Bank Ltd London.

Θὰ ἔχωμεν : α'. **Ἐγγραφή :**

Χρεῶσαι ἐνεργύων πιστώσεων Σ. Ν. 100.000

Σπεντζόπουλος, λ/ £

Εἰς πιστώσεις ὑπὸ ἐκτέλεσιν

Barclays' Bank. Ltd

100.000.—

Ἄνοιγμα πιστώσεως κλπ. £ 1000.—

Ἡ ἔγγραφή αὕτη θὰ περασθῇ φυσικὰ εἰς τὸ μέρος τοῦ λ/μοῦ ὕπερ ἀφοροῦ τὸ Σ. Ν.

β'. **Ἐγγραφή.**

Χρεῶσαι ἐνεργύων πιστώσεων Σ. Ν. 365.000

Σπεντζόπουλος λ/ δραχ.

Εἰς Χρ. ἐνεγγ. πιστ. Σ. Ν.

Σπεντζόπουλος λ/ £

Κανονισμὸς £1000 κλπ.

100.000.—

Ἐπικαταλλαγαι

265.000.—

Τοιοῦτοτρόπως τὰ πράγματα γίνονται ἀπλούστατα καὶ μᾶς δίδουσι τὴν εὐκολίαν νὰ ἐνεργῶμεν πᾶσαν ἔγγραφήν μὲ πᾶσαν εὐχέθειαν.

Ὁ κ. Σπεντζόπουλος εἰς τὸ ἀνωτέρω παράδειγμά μας θὰ μᾶς καταβάλλῃ φυσικὰ καὶ σχετικὴν προκαταβολήν. Δι' αὐτῆς βεβαίως θὰ πιστώσωμεν τὸν λ/σμόν του εἰς δραχ.

Ἐὰν ἦδη ὁ κ. Σπεντζόπουλος ἀνοίξῃ τὴν πίστωσιν καὶ δὲν κανονίσῃ, θὰ γίνῃ μόνον ἡ α'. ἔγγραφή. Ἐὰν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μᾶς καταβάλλῃ προκαταβολήν εἰς £ θὰ πιστωθῇ εἰς τὸν λ/μόν £ ἐὰν μᾶς καταβάλλῃ καὶ ἐν τοιαύτῃ ἔτι περιπτώσει, προκαταβολήν εἰς δραχ. θὰ πιστωθῇ εἰς δραχ. Ἐὰν ἀμέσως ἢ μεταγενεστέρως δὲν κανονίσῃ ὅλον τὸ συνάλλαγμα, ἀλλὰ μέρος μόνον αὐτοῦ, θὰ γίνῃ ἔγγραφή ἀνάλογος πρὸς τὴν δευτέραν διὰ τὸ κανονιζόμενον μέρος.

Μεγαλειτέρας λεπτομερείας περὶ πάντων τῶν ἀνωτέρω, καθὼς καὶ περὶ ὄλων τῶν περιπτώσεων, αἵτινες παρουσιάζονται, θὰ δώσωμεν μὲ παραδείγματα ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ.

ι') Προκαταβολαὶ ἐπὶ φορτωτικῶν — Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρω
ἐμπορευμάτων — Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρω χρεωγράφων.

Ἀναφέρομεν τοὺς τρεῖς τούτους λ/μοὺς ὁμοῦ, διότι, ἐν τῷ μέρει τοῦτω τῆς συγγραφῆς, δὲν ἔχομεν νὰ εἴπωμεν περὶ αὐτῶν πολλά.

Ἀπὸ θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς ἀπόψεως, ἔχομεν ἀρκούντως ἐξηγήσει τὰ κατὰ τὰς τραπεζικὰς ταύτας ἐργασίας ἐν τοῖς προηγουμένοις ἡμῶν συγγράμμασι. Ἐν τῇ μελέτῃ δὲ τῶν οἰκείων τμημάτων ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ, θὰ ἀναπτύξωμεν ἐπαρκῶς διὰ παραδειγμάτων τὰς λογιστικὰς λεπτομερείας, εἰς ἃς δίδουσι λαβὴν.

Προφανὲς εἶνε ὅτι οἱ λ/μοὶ οὗτοι χρεοῦνται ὁσάκις γίνεται καταβολὴ τις σχετικὴ τοῖς πελάταις ἡμῶν, πιστοῦνται δὲ ὁσάκις γίνεται σχετικὴ εἰσπραξις. Ἐχομεν καὶ ἐνταῦθα λ/μοὺς εἰς δραχμάς καὶ ξένα Νομίσματα εἰδικούς. Ἐκαστον δὲ σχετικὸν βοηθητικὸν ἔχει μερίδας ἀναλόγως πρὸς τοὺς ἐν ταῖς ἐργασίαις ταύταις πελάτας ἡμῶν.

Ἐξετάζοντες ἤδη τὸ παθητικὸν ἐνὸς ἰσοζυγίου Τραπεζῆς, παρατηροῦμεν ὡς πρῶτον λ μὸν πάντοτε τὸν τοῦ Κεφαλαίου.

ια') Κεφάλαιον.

Ἐν τῷ σχετικῷ βοηθητικῷ διακρίνομεν 3 εἰδικὰς μερίδας: τὴν μερίδα **Μετοχικοῦ Κεφαλαίου**, τὴν μερίδα **Τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ Κεφαλαίου** καὶ τὴν μερίδα **Ἐκτάκτου ἀποθεματικοῦ Κεφαλαίου**.

Τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον (φυσικὰ ἔχομεν ὑπ' ὄψει τραπεζικὰ ἰδρύματα τύπου ἀνωνύμων ἐταιρειῶν) καθορίζεται ὑπὸ τοῦ καταστατικοῦ καὶ διαιρεῖται εἰς ὄρισμένον ἀριθμὸν ἴσων μερίδων, αἵτινες καλοῦνται μετοχαί. Αἱ μερίδες αὗται ἢ μετοχαί, εἴτε διανεμόνται μεταξὺ ὄρισμένου ἀριθμοῦ προσώπων, εἴτε ἐκτίθενται εἰς δημοσίαν ἐγγραφὴν.

Ἐπιτρέπεται ὑπὸ τοῦ νόμου ὅπως ἡ ἀξία τῶν μετοχῶν μὴ καταβληθῇ ἐξ ἀρχῆς ὀλοσχερῶς, ἀλλ' ὅπως παραχωρηθῶσι καὶ μετοχαὶ ἐπὶ μερικῇ μόνον καταβολῇ. Ἐν τούτοις ἡ μερικὴ καταβολὴ δὲν

δύναται ποτέ νά εἶνε μικροτέρα τοῦ $\frac{1}{4}$, τῆς ὀνομαστικῆς ἀξίας τῆς μετοχῆς ἢ τῶν δρ. 25.

Ἐπὶ τῇ δημιουργίᾳ ἤδη Ἄνωνύμων τραπεζικῆς Ἑταιρείας, λαμβάνουν χώραν αἱ ἑξῆς ἐγγραφαί :

α' Ἐγγραφή.

Μετοχαὶ εἰς Μετοχικὸν Κεφάλαιον.

Ἡ ἐγγραφή αὕτη σκοπὸν ἔχει νά διαπιστώσῃ λογιστικῶς τὴν σύστασιν τῆς ἑταιρείας καὶ τὴν διαίρεσιν τοῦ μετοχικοῦ Κεφαλαίου εἰς ὀρισμένον ἀριθμὸν μετοχῶν ὡς καὶ τὴν τιμὴν ἐκάστης μετοχῆς.

β' Ἐγγραφή.

Μέτοχοι εἰς Μετοχάς.

Ἡ ἐγγραφή αὕτη σκοπὸν ἔχει νά διαπιστώσῃ τὸ ποσὸν τῶν μετοχῶν δι' ἃς ἐνεγράφη ἕκαστος μέτοχος.

Προφανὲς λοιπὸν εἶνε ὅτι ὁ μὲν $\lambda/\mu\delta\varsigma$ **Μετοχαὶ** ἰσοσκελίζεται ἀμέσως, τὸ δὲ βοηθητικὸν τοῦ $\lambda/\mu\delta\varsigma$ «**Μέτοχοι**» δέον νά ἐμπεριέχῃ τὸσας μερίδας, ὅσοι εἶνε οἱ ἐγγραφόμενοι μέτοχοι.

Ἐν τῷ βοηθητικῷ **Μέτοχοι** ἕκαστος ἐξ αὐτῶν πιστοῦται μὲ τὰς ἐκάστοτε καταβολὰς του. Εἶνε δὲ προφανὲς ὅτι τὸ ὑπόλοιπον ἐκάστης μερίδος τοῦ βοηθητικοῦ «**Μέτοχοι**», δείκνυσι τὸ καταβλητέον παρ' ἐκάστου ἐξ αὐτῶν πρὸς ὀλοσχερῇ συμπλήρωσιν τῆς ἀξίας τῶν μετοχῶν του ποσόν, καθὼς καὶ ὅτι τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Γενικοῦ $\Lambda/\mu\delta\varsigma$ «**Μέτοχοι**» ἐν τῷ συγκεντρωτικῷ Καθολικῷ, παρίστησι τὸ μὴ καταβληθὲν εἰσέτι Κεφάλαιον.

Καὶ ἐπειδὴ τυγχάνει ἀπόλυτος ἀνάγκη καὶ νομικὴ ἀξίωσις ὅπως τὸ μὴ καταβληθὲν μέρος ἐκάστοτε τοῦ Κεφαλαίου καταφαίνηται ἐν τοῖς δημοσιευομένοις ἰσοζυγίαις καὶ ἰσολογισμοῖς, διὰ τοῦτο, τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ἐν λόγῳ $\lambda/\mu\delta\varsigma$, ἢ ἄγεται εἰς τὸ ἐνεργητικόν, ὅπου καὶ ἡ λογιστικὴ αὐτοῦ θέσις, ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν : Κεφάλαιον μὴπω καταβληθέν, ἢ κάλλιον, ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως καὶ νομικῆς ἀξιώσεως, ἄγεται εἰς τὸ παθητικόν, ἀφαιρεῖται ἐν ἐσωτερικῇ στήλῃ ἀπὸ τοῦ ὀνομαστικοῦ κεφαλαίου, καὶ οὕτως ἐξάγεται ἐν τῇ ἐξωτερικῇ στήλῃ τοῦ ἰσοζυγίου τὸ πραγματικὸν καταβληθὲν Κεφάλαιον. Τοῦτο ἄλλως τε λογιστικῶς καταλήγει εἰς τὸ ἴδιον.

Ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ Ἄνωνύμοι Ἑταιρεῖαι, οὕτω καὶ αἱ τράπεζαι,

προβαίνουνσι συχνά εἰς τὴν αὔξησιν τῶν πόρων αὐτῶν, διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ μετοχικοῦ αὐτῶν κεφαλαίου, δι' ἐκδόσεως νέων μετοχῶν. Τὸ πρᾶγμα παρατηρήθη μάλιστα ἀθρόως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, θεωρηθὲν δικαίως ἐν ἀρκετῷ μέρει ὡς ἀνταποκρινόμενον πρὸς ἀρκετὰ μεγάλην πραγματικὴν ἀνάγκην, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ἀνάγκην πραγματικὴν κατὰ πολὺ ὑπερκοντίσαν.

Ἡ αὔξεις τῶν ἰδίων πόρων τῶν παλαιῶν τραπεζικῶν παρ' ἡμῖν ἰδρυμάτων, κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον, ὑπῆρξε γεγονός ἐπιβεβλημένον, ἀλλ' ἢ ἐν ὄχι πάντοτε συνέσει καὶ μέτρῳ χρῆσις τοῦ συστήματος τούτου παρὰ τινῶν, ἐν συνδυασμῷ μάλιστα πρὸς ἀστόχους τινὰς ἐνεργείας καὶ ἐκζητήσιν δι' αὐτοῦ ὅπως καρπωθῶσιν ὄρισμένα ὠφελήματα οἱ περὶ Διοικήσεις τινάς, σὺν τῇ γενικῇ δυσπραγίᾳ καὶ κρίσει, ἐπέφερε κατάστασιν πληθωρισμοῦ λιμναζόντων χρεωγράφων ἐν τῇ χρηματιστηριακῇ παρ' ἡμῖν ἀγορᾷ, ἐξ ἧς καιριώτατα καὶ αὕτη ἐπλήγη, τρωθεῖσα κατὰ τρόπον, καθ' ἡμᾶς, δυσθεράπτεον.

Αἱ ἐκδόσεις τῶν μετοχῶν γίνονται πάντοτε εἰς τὴν ἰδίαν ὀνομαστικὴν τιμὴν τῶν παλαιῶν. Ἄλλ' ἐπειδὴ πιθανὸν ἢ τρέχουσα ἀξία τῶν παλαιῶν, τυγχάνει ἤδη ὑψηλοτέρα τῆς ὀνομαστικῆς, παραχωροῦνται καὶ αἱ νέαι εἰς τὴν ἰδίαν τρέχουσαν ἢ παραπλησίαν τιμὴν, τῆς διαφορᾶς μεταξὺ ὀνομαστικῆς καὶ τρεχούσης τιμῆς ἀγομένης εἰς πίστωσιν τοῦ Ἀποθεματικοῦ Κεφαλαίου.

Τὸ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον χρησιμεύει θεωρητικῶς μὲν, δι' οὓς λόγους ἐμελετήσαμεν ἐν τῇ «Περὶ τραπεζικῶν ἐργασιῶν» συγγραφῇ, νομικῶς δὲ «πρὸς ἐξίσωσιν πρὸ πάσης διανομῆς μερίσματος, τοῦ τυχόν χρεωστικοῦ ὑπολοίπου τοῦ λ/μοῦ Κερδῶν καὶ Ζημιῶν» (1).

Κατὰ τὸν νόμον ὑπόχρεοί εἰσιν αἱ Ἄν. Ἐταιρεῖαι νὰ κρατῶσι μεθ' ἐκάστην χρῆσιν 5 % τοῦλάχιστον ἐκ τῶν καθαρῶν κερδῶν πρὸς σχηματισμὸν τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ. Ὁ λ/μὸς τοῦ τακτικοῦ «**Ἀποθεματικοῦ Κεφαλαίου**», ἀποτελεῖ μερίδα τοῦ Βοηθητικοῦ «Κεφαλαίου» οὗτινος ἄλλαι μερίδες εἰσίν, ὡς εἶδομεν ἤδη, ὁ τοῦ «Μετοχικοῦ Κεφαλαίου» καὶ ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω ὁ τοῦ «Ἐκτάκτου ἀποθεματικοῦ» πιστοῦται ἐκάστοτε χρεώσει τοῦ λ/μοῦ Κερ-

(1) Πῶς ἄρα γε νὰ ἐννοῆ ὁ νόμος τὴν διανομὴν μερίσματος ὑπάρχοντος χρεωστικοῦ ἢ διὰ διανομῆς μεραβλλομένου εἰς χρεωστικὸν τοῦ υπολοίπου «Κερδῶν καὶ Ζημιῶν»: ! Ἄλλ' ἔστω.

δῶν καὶ Ζημιῶν, ὁσάκις μεταφέρεται ἐν αὐτῷ ἀποθεματικόν, καὶ χρεοῦται πιτώσει τοῦ λογαριασμοῦ Κέρδη καὶ Ζημίας ὁσάκις λαμβάνεται ἐξ αὐτοῦ ποσὸν πρὸς ἐξίσωσιν τοῦ λ/μοῦ Κερδῶν καὶ Ζημιῶν, παρουσιάζοντος ζημίαν.

Ἡ ὑποχρέωσις τῶν Ἄν. Ἐταιρειῶν πρὸς ἀφαιρέσιν μεθ' ἐκάστην χρῆσιν ποσοῦ πρὸς σχηματισμὸν ἀποθεματικῶν, παύει εὐθὺς ὡς τοῦτο σχηματίσῃ ποσὸν ἰσοδυναμοῦν πρὸς τὸ $\frac{1}{3}$ τοῦ ἑταιρικοῦ κεφαλαίου.

Οὐχ ἦπτον, αἱ ἑταιρεῖαι, πρὸς μεγαλειτέραν τόνωσιν αὐτῶν, ἰδίᾳ μάλιστα ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας, οὐ μόνον κρατοῦσι, κατὰ κανόνα καὶ μεθ' ἐκάστην χρῆσιν, τὸ οὕτω καθοριζόμενον ἀποθεματικόν, ἀλλὰ καὶ ἰδιαίτερον λ/μὸν σχηματίζουνσι, τὸν τοῦ «Ἐκτάκτου Ἀποθεματικῶν» ὡς ἐρρέθη, ὅστις καὶ οὗτος κινεῖται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Οὕτω λοιπὸν ὁ Γενικὸς λ/μὸς «Κεφάλαιον» ἐν τῷ Καθολικῷ δεῖκνυσι τὸ ἄθροισμα τῶν τριῶν ἀνωτέρω μερίδων, αἵτινες καὶ ἀποτελοῦσι τὸ φανερόν Κεφάλαιον τοῦ ἰδρύματος. Καὶ λέγομεν τὸ φανερόν, διότι τὸ λανθάνον, δύναται νὰ ἦ μεγαλιτέρον μὲν κατὰ πολὺ, λόγῳ κερδῶν ἢ ὑπερτημήσεων μὴ ἐμφανιζομένων ἐν τοῖς ἰσολογισμοῖς, ἀλλὰ καὶ μικρότερον ἔστιν ὅτε, λόγῳ ἐπισηφῶν ἀπαιτήσεων, μὴ ἀπεσβεσθεισῶν ἄχρις ὥρας.

Διὰ τὸν λόγον ἀκριβῶς τοῦτον καὶ ὁ τίτλος ἐκάστου ἰδρύματος ἢ ἐκάστης ἑταιρείας δὲν εὐρίσκεται πάντοτε ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὸ φανερόν τούτου κεφάλαιον. Ἡ θέσις τοῦ τίτλου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς γενικῆς καταστάσεως τοῦ ἰδρύματος, ἐκ τῆς ἐπὶ τὴν διαχειρίσιν αὐτοῦ πεποιθήσεως, ἐκ τοῦ τόκου ὃν ἀποτελεῖ τὸ ἐκάστοτε διδόμενον μέρισμα καὶ ἐκ τῆς γενικῆς ὡσαύτως καταστάσεως τῆς χρηματογορίας.

Εἰς τοὺς δημοσιευομένους ἰσολογισμοὺς αἱ τρεῖς μερίδες, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὸ Κεφάλαιον γενικῶς, παρίστανται κεχωρισμένως, ἀναλυτικῶς.

ιβ') Καταθέσεις.

Ὑπὸ τὸ γενικὸν ὄνομα «Καταθέσεις», νοοῦμεν τὰ ὑπὸ διαφόρους μορφὰς κατατιθέμενα παρὰ ταῖς τραπέζαις ποσά, μετὰ συνήθως ἢ καὶ ἄνευ, ἐν τισι περιπτώσεσι, τόκων, ὑφ' ἣν ἀκριβῶς μορ-

φήν καὶ ἔννοιαν ἐμελετήσαμεν ἐν τῇ «Περὶ τραπεζικῶν ἐργασιῶν» συγγραφῆ·⁽¹⁾ Λόγω τῶν διαφόρων μορφῶν, ὑφ' ἧς κατατίθενται τὰ ποσά, ἀναγκαζόμεθα νὰ διατηρῶμεν ἐν τῷ Καθολικῷ πλείονας τοῦ ἐνὸς λ/μούς, μετ' ἰσαριθμῶν ἀντιστοίχων βοηθητικῶν.

Ἔχομεν οὕτω ἐπὶ παραδείγματι: Τὰς ἐν *δψει καταθέσεις ἀπεριορίστου ποσοῦ* («ἐπ' ἀνοικτῷ λ/μῶ») ὡς τοὺς ὀνομάζουσι συνήθως παρ' ἡμῖν). Τὰς ἐπὶ *πρθεσμῆ* τοιαύτας. Τὰς ὑπὸ *προειδοποίησιν*.

Εἶτα ἔχομεν τὰ *Ταμιευτήρια*, ἅτινα ἔχουσι σκοπὸν νὰ εὐνοῶσι τὴν ἀποταμίευσιν μικρῶν οἰκονομιῶν, διὰ τῆς χορηγήσεως μεγαλειτέρων ἐπιτοκίων, μὲ τὸν περιορισμὸν ὅμως ὅτι τὸ ἐκάστοτε πιστωτικὸν ὑπόλοιπον ἐκάστου πελάτου δὲν θὰ δύναται νὰ ὑπερβαίῃ ὄρισμένον ποσόν.

Εἶτα ἔχομεν ἄλλας καταθέσεις, ὑπὸ περιορισμούς τινας καὶ ὅρους. Ὁ μηχανισμὸς τῶν λ/μῶν τούτων πάντων εἶναι εὐκόλος καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην εἰδικῆς ἐξηγήσεως. Πρόδηλον εἶνε ὅτι, ὡσάκις πελάτης τις ἐνεργεῖ κατάθεσιν, πιστοῦται ἐν τῇ ἀνηκούσῃ αὐτῷ μερίδι, ἐν τῷ σχετικῷ βοηθητικῷ, ἐν ᾧ ὡσάκις ποιεῖ ἀνάληψιν, χρεοῦται ἀντιθέτως.

ιγ) Ἐπιταγαὶ καὶ Ἐντολαὶ πληρωτέαι.

Συνήθως τηροῦνται δύο Γενικοὶ λ/μοὶ σχετικοί, εἷς διὰ τὰς πληρωτέας ἐπιταγὰς καὶ ἕτερος διὰ τὰς πληρωτέας ἐντολάς.

Οἱ λ/μοὶ οὗτοι τυγχάνουσι πάντοτε πιστωτικοὶ καὶ ἀνήκουσιν εἰς τὸ παθητικὸν φυσικά. Ἄλλως τε, ἡ ὀνομασία αὐτῶν δείκνυσσι καὶ τὴν φύσιν αὐτῶν. Κινουῦνται δὲ ὡς ἑξῆς: Εὐθὺς ὡς λάβωμεν εἰδοποίησιν περὶ ἐκδόσεως ἐπιταγῆς ἐφ' ἡμῶν παρ' ἀνταποκριτοῦ μας, ἢ ἐντολῆν ὅπως πληρώσωμεν ποσόν τι (*ordonnancement*) χρεοῦμεν τὸν οἰκεῖον ἀνταποκριτήν, ὅστις ἐξέδωκε τὴν ἐπιταγὴν ἢ μᾶς ἔδωκε τὴν ἐντολὴν καὶ πιστοῦμεν τὰς *ἐπιταγὰς ἢ ἐντολάς πληρωτέας*. Ἐπὶ τῇ πληρωμῇ δὲ ἐκάστου τραβήγματος ἐφ' ἡμῶν, χρεοῦμεν τοὺς ὀφθέντας λ/μούς, πιστώσει τοῦ ταμείου.

Ἐάν, καθ' ἃ ἐξεθέσαμεν ἐν τοῖς προηγηθεῖσι βιβλίοις, πληρῶ-

σωμεν ἐπιταγὴν πρὸς τῆς λήψεως εἰδοποιήσεως, πρᾶγμα συνηθέστατον σήμερον, ὀφείλομεν νὰ ἐνεργήσωμεν ἀμέσως ἐγγραφὴν χρεώσεως τοῦ ἀνταποκριτοῦ καὶ πιστώσεως τοῦ λ/μοῦ «**ἐπιταγαὶ πληρωτέαι**», πρὸς διατήρησιν καθαροῦ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ Λ/μοῦ τούτου ὅπερ εἶναι πολλαχῶς χρήσιμον νὰ φαίνεται γνήσιον. Διότι ἐὰν πληρώσωμεν ἐπιταγὴν, χρεώσει τοῦ λ/μοῦ «**Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι**» χωρὶς νὰ ἔχωμεν τοῦτον πιστώσει προηγουμένως, προφανὲς τυγχάνει ὅτι νοθεύεται τὸ ὑπόλοιπον αὐτοῦ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μᾶς ἐμποδίζει νὰ γνωρίζωμεν τὰς πραγματικὰς μας ἐξ ἐπιταγῶν ὑποχρεώσεις, τοῦθ' ὅπερ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τυγχάνει σπουδαιότατον. Ἐὰν δὲ ἐπαναλάβωμεν πολλάκις τοιαύτην ἀταξίαν, δύνανται τὸ ὑπόλοιπον τῶν ἐπιταγῶν πληρωτέον, ἀπὸ πιστωτικοῦ νὰ μεταβληθῆ εἰς χρεωστικόν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐμφανίσεως τυγχάνει ἄτοπον.

Ἐν τοῖς ἀντιστοιχοῖς βοηθητικοῖς πρὸς τοὺς λ/μοὺς **Ἐπιταγαὶ** καὶ **Ἐντολαὶ πληρωτέαι**, τηροῦμεν προφανῶς τόσας μερίδας, ὅσοι εἶνε αἱ ἀνταποκριταί, οἵτινες σύρουσιν ἐφ' ἡμῶν.

ιδ') Ἐνέγγυοι πιστώσεις ὑπὸ ἐκτέλεσιν.

Ἀναφέραμεν τὸν λ/μὸν τοῦτον ἀνωτέρω, ἐπ' εἰκαιρία τῆς ἐξετάσεως τῶν «Χρεωστῶν ἐνεγγύων πιστώσεων». Τοὺς δύο τούτους λ/μοὺς συνηθίζουσί τινες νὰ θεωρῶσι σχεδὸν ὡς λ/μοὺς τάξεως, κακῶς καθ' ἡμᾶς. Διότι, ἀνεξαρτήτως τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν κανονίζομένου τοῦ συναλλάγματος τοῦ ἀφορῶντος ἐκάστην ἐνέγγυον πίσωσιν, δημιουργεῖται κατάστασις πραγματικῆς ἐνοχῆς, ἀλλὰ καὶ ἄνευ τούτου, εἶνε ἀδύνατον νὰ θεωρηθῶσιν οἱ δύο ἀνωτέρω λ/μοὶ ὡς λ/μοὶ τάξεως, δεδομένου ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῆς πιστώσεως δύναται νὰ συντελεσθῆ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν, καὶ πολὺ πιθανὸν νὰ ἔχη καὶ συντελεσθῆ κατὰ μίαν ὀρισμένην στιγμὴν, καθ' ἣν ἐξετάζομεν τοὺς λ/μοὺς τούτους, ἐν σχέσει πρὸς πελάτην τινά.

Ὁ λ/μὸς λοιπὸν «Χρεῶσται ἐνεγγύων πιστώσεων» εἶνε λ/μὸς τοῦ ἐνεργητικοῦ οὐσιαστικὸς καθὼς καὶ ὁ λ/μὸς «Ἐνέγγυοι πιστώσεις ὑπὸ ἐκτέλεσιν» λ/μὸς τοῦ παθητικοῦ ὡσαύτως οὐσιαστικὸς.

Ἐν τῷ βοηθητικῷ Καθολικῷ τῷ σχετικῷ μὲ τὸν λ/μῶν τοῦτον ἀνοίγομεν τόσας μερίδας ὅσοι εἶνε οἱ ἀνταποκριταί, εἰς οἷς ἔχομεν

ἰδώσει ἐντολὴν ἵνα βεβαιώσῃ πιστώσεις διὰ λ/μὸν πελατῶν μας: Φυσικὰ προκειμένον περὶ πιστώσεων εἰς ξένα νομίσματα, ὃ λ/μὸς οὗτος τηρεῖται εἰς Ξ. Ν. καὶ εἰς δραχμὰς μὲ σταθερὰς τιμὰς.

Ἐν τῷ τμήματι τῶν πιστώσεων δι' ἀρκετῶν παραδειγμάτων θὰ παρακολουθήσωμεν ὅλην τὴν ἐξέλιξιν αὐτῶν καὶ τὴν χρῆσιν ἣτις γίνεται ἐκάστοτε τῶν διαφορῶν λ/μῶν.

Σημ. Σχετικῶς μὲ τὰς ἐντολὰς ἅς λαμβάνομεν ἐκ μέρους ἀνταποκριτῶν μας πρὸς ἐκτέλεσιν ἐνεργύων πιστώσεων, ποιούμεν καὶ πάλιν σχετικὰς ἐγγράφας χρώμενοι δύο λ/μῶν: «*Ἐνέγγυοι Πιστώσεις ἐκτελεστέαι, καὶ «Δικαιοῦχοι ἐνεργύων πιστώσεων»* ἀνοίγομεν δὲ τόσας μερίδας, ὅσοι εἶνε οἱ δικαιοῦχοι πιστώσεων, ἐπὶ προσαγωγῇ ἡμῖν φορτωτικῶν ἐγγράφων.

Οἱ ἀνωτέρου ἀναφερθέντας λ/μοὶ εἶνε οἱ κυριώτεροι, οὓς οἱ τραπέζιται ὑποδιαιοῦσι πολλάκις εἰς μικροτέρους, διότι ἡ φύσις τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν καὶ τὸ σύστημα αὐτῶν τὸ ἐπιβάλλουσι.

Ἄλλ' ἔχομεν καὶ ἄλλους λ/μοὺς οἱ ὅποιοι παρουσιάζονται ἐν τοῖς ἰσοζυγίοις. Οὗτοί εἰσιν.

α) Ὑποκαταστήματα.

Αἱ τριάπεζαι, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῶν ὅπως πληροφορῶνται περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων ἐνὸς ἐκάστου ὑποκαστήματος αὐτῶν ἰδιαιτέρως, θεωροῦσι ταῦτα, λογιστικῶς ὡς ἀνεξαρτήτους ὀργανισμούς, μεθ' ὧν εὐρίσκονται εἰς σχέσεις συναλλαγῶν. Κατὰ συνέπειαν, θεωροῦσι τὰ ὑποκαταστήματα αὐτῶν ὡς πελάτας αὐτῶν, μεθ' ὧν διατηροῦσι λ/μοὺς εἰς δραχμὰς καὶ εἰς Ξ. Νομίσματα, τοκοφόρους μάλιστα ἀμοιβαίως, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ.

Ὁ λ/μὸς λοιπὸν **Ὑποκαταστήματα** ἐν τῷ ἀντιστοίχῳ αὐτῷ βοηθητικῷ, διαρεῖται εἰς τόσας μερίδας ὅσα εἶνε τὰ ὑποκαταστήματα. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ βοηθητικὸν **Ὑποκαταστήματα εἰς ξένα νομίσματα**, περιλαμβάνει δι' ἕκαστον ὑποκατάστημα τόσας εἰδικὰς μερίδας, ὅσα εἶνε τὰ νομίσματα ἐφ' ὧν γίνονται συναλλαγαί.

Τραπέζαί τινες, διατηροῦσαι πολλὰ ὑποκαστήματα, καὶ μὲ ἀρκετὴν ἕκαστον κίνησιν, τηροῦσι τόσους Γενικοὺς λ/μοὺς, ὅσα εἶνε τὰ ὑποκαταστήματα. Ἐχουσιν αἴφνης Γενικοὺς λ/μοὺς ὑπὸ τὸ ὄνομα: **Ὑποκατάστημα Τρικκάλων, Ὑποκατάστημα Καρδίτης** κλπ. κλπ. μὲ ἀνάλογα βοηθητικά.

Τὰ ὑποκαστήματα τῶν τραπέζων τηροῦσιν ὁμοίως ἀντιστοίχους

λ/μούς διά τās μεταξύ αὐτῶν καί τῶν λοιπῶν ὑποκαταστημάτων σχέσεις καί ἕνα ἐπὶ πλέον διά τās μετὰ τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος.

Ἐννοεῖται ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συντάξεως τῶν ἰσολογισμῶν, τὰ ἀποτελέσματα Κεντρικοῦ καί Ὑποκαταστημάτων συγχωνεύονται εἰς ἓν ὅλον, καθ' ὃν τρόπον θὰ μελετήσωμεν ἐν οἰκείῳ τόπῳ.

β') Χρεῶσται ἐξ ἐγγυήσεων.

Ἐνταῦθα ἔχομεν δύο λ/μούς σπουδαιότατους ἕνα μὲν τοῦ ἐνεργητικοῦ (τὸν πρῶτον) καί ἕτερον τοῦ Παθητικοῦ (τὸν δεύτερον).

Αἱ τράπεζαι πολλάκις δίδουσι ἐγγυητικὰς ἐπιστολάς ὑπὲρ πελατῶν αὐτῶν, ἐξασφαλιζόμεναι κατὰ διαφόρους τρόπους ἔναντι τῶν πελατῶν αὐτῶν τούτων, εἴτε μερικῶς εἴτε ὀλικῶς, εἴτε καί βασιζόμεναι εἰς τὴν προσωπικὴν πίστιν τῶν πελατῶν.

Δέον νὰ κατανοηθῇ, διότι φαίνεται ὅτι δὲν ἔχει συμβῆ τοῦτο ἐπαρκῶς τοῦλάχιστον, ὅτι πᾶσα ἔκδοσις ἐγγυητικῆς ἐπιστολῆς ἢ ἄλλως πως ἀνάληψις σχετικῆς ὑποχρέωσης ὑπὲρ τινος, ἀποτελεῖ διὰ τὴν τράπεζαν, χορήγησιν μὲν πρὸς τὸν ὑπὲρ οὗ δίδεται αὕτη, ὑποχρέωσιν δὲ ταύτης πρὸς ὃν ἡ ἐπιστολὴ δίδεται.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται τὸ ἀπαραίτητον τῆς ἐγγραφῆς τῶν πράξεων τούτων ἐν τοῖς βιβλίοις διὰ σχετικῶν λογιστικῶν ἐγγραφῶν, οὐχὶ βεβαίως ἐγγραφῶν τάξεως, ὡς ὑποστηρίζουσί τινες, ἀλλὰ ἐγγραφῶν λίαν οὐσιαστικῶν καὶ ἐμφανουσῶν πραγματικὰς ἀπαιτήσεις καὶ ὑποχρεώσεις.

Δημιουργοῦμεν λοιπὸν τὸν λ/μὸν «**Χρεῶσται ἐξ ἐγγυήσεων**» ἐν τῷ σχετικῷ βοηθητικῷ τοῦ ὁποίου ἀνοίγομεν μερίδας ἐπ' ὀνόματι τῶν πελατῶν μας, ὑπὲρ ὧν δίδομεν ἐγγυήσεις καὶ τὸν λ/μὸν «**Ἐγγυήσεις**» ἐν τῷ σχετικῷ βοηθητικῷ τοῦ ὁποίου ἀνοίγομεν μερίδας ἐπ' ὀνόματι τῶν φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων, πρὸς ἃ χορηγοῦμεν ἐγγυήσεις.

Ὅτι ποσὸν μᾶς καταβληθῇ ἔναντι χορηγηθείσης ἐγγυήσεως, φέρομεν εἰς πίστωσιν τῆς οἰκείας τοῦ πελάτου μερίδος ἐν τῷ βοηθητικῷ «**Χρεῶσται ἐξ ἐγγυήσεων**».

Ἐὰν μᾶς χορηγηθῶν χρεώγραφα ὡς ἐγγυήσις, ἢ ἀντίληψις μας εἶνε ὅτι ὀφείλει νὰ συντάσσῃται καὶ σχετικὴ σύμβασις δι' ἧς νὰ φαίνεται ὅτι τὰ χρεώγραφα ταῦτα μᾶς χορηγοῦνται ἐ τίτλῳ τρα-

πλεονεξίας ἐνεχύρου, ἔναντι τοῦ ποσοῦ δι' ὃ ἠγγυήθημεν καὶ ὄπερ προφανῶς θεωρούμεθα ὡς χορηγήσαντες τῷ ὑπὲρ οὗ δίδεται ἡ ἐγγυήσις.

Ὅχι δὲ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἰσολογισμῶν, ὀφείλουσι νὰ ἐξετάζωνται οἱ λ/μοὶ χρεωστῶν ἐξ ἐγγυήσεων μετὰ πάσης προσοχῆς, ἰδίᾳ διὰ τὰς ἐγγυήσεις μεγάλης διαρκείας, διὰ νὰ εὐρίσκηται ἔαν καὶ κατὰ πόσον οἱ λ/μοὶ ὑπάρχουσιν ἐξοφλησμένοι. Καὶ οὐ μόνον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἰσολογισμῶν, ἀλλὰ καὶ συχνάκις, ὅσοι λογαριασμοὶ τυγχάνουν μάλιστα ἀκάλυπτοι διὰ σοβαρὰ ποσά, ὀφείλουσι νὰ παρακολουθῶνται ὡς λ/μοὶ χορηγήσεων, μετ' ἐνδελεχοῦς καὶ ὄλως ἰδιαίτερας μερίμνης. Τονίζομεν τὰ ἀνωτέρω, διότι μᾶς φαίνεται ἀκατανόητον διὰ ποῖον λόγον τινὲς δὲν προσέχουσιν ἐπαρκῶς εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, τὴν δὲ παροχὴν ἐγγυητικῶν ἐπιστολῶν, θεωροῦσιν ὡς μικράν τινα χάριν παρεχομένην πρὸς πελάτας, ἄνευ τινὸς σημασίας καὶ σοβαρότητος.

γ') Λ/μοὶ διάφοροι—λ/μοὶ ἐκκρεμεῖς—λ/μοὶ προσωρινοί.

Λ/μῶν ὑπὸ τὰς ἀνωτέρω ὀνομασίας γίνεται χοῆσις παρὰ πάσαις σχεδὸν ταῖς τραπέζαις, προφανὲς δὲ τυγχάνει ὅτι εἰς αὐτοὺς ἀνάγονται διάφοροι πράξεις, εἴτε φύσεως μὴ ἀπολύτως καθωρισμένης διὰ νὰ καταταχθῶσιν εἰς ὠρισμένην τινὰ κατηγορίαν, εἴτε φύσεως προσωρινῆς ἢ ἐν ἐκκρεμότητι διατελοῦσαι.

δ') Λ/μοὶ ἐπισφαλεῖς.

Ὅσάκις γεννηθῶσιν ἀμφιβολία σοβαρὰ περὶ τῆς καλῆς ἐκβάσεως διὰ τὴν τράπεζαν ἢ διὰ πᾶσαν ἐπιχείρησιν λ/μοῦ τινος μετὰ πελάτου, ὁ λογαριασμὸς οὗτος ὀφείλει νὰ μεταφέρηται εἰς τὸ βοηθητικὸν «**Ἐπισφαλεῖς λ/μοὶ**» διὰ νὰ ὑπάρχη ὑπ' ὄψει κατὰ τὰς ἀποσβέσεις, εἰς τὸ τέλος τῶν ἐξαμηنيῶν. Ὅσάκις εἰς λ/μὸς πελάτου περιελθόντος εἰς ἀδυναμίαν νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτοῦ, τυγχάνει μερικῶς μόνον κεκαλυμμένος, δι' οἷα οἱσδήποτε φύσεως ἐγγυήσεως, τυγχάνει ἀπαραίτητον ὅπως τὸ ὑπόλοιπον ἀκάλυπτον μέρος τούτου μεταφέρηται ἐν τῷ γενικῷ λ/μῷ «**λ/μοὶ ἐπισφαλεῖς**».

Ἐννοεῖται ὅτι ἐπὶ τῶν ἐπισφαλῶν λογαριασμῶν πάνομεν ὑπολογίζοντες τόκους πρὸς ὄφελος ἡμῶν, διότι θὰ ἦτο ἀκατανόητον νὰ

κινδυνεύη τὸ κεφάλαιον καὶ ἡμεῖς νὰ παρουσιάζωμεν καὶ κέρδη εἰσέτι ἐκ τόκων ἐπ' αὐτοῦ τοῦ κεφαλαίου.

Κατὰ τὸ τέλος τῶν ἑξαμηνιῶν, ἐξετάζομεν τοὺς ἐπισφαλεῖς μας λογαριασμοὺς μετὰ προσοχῆς καὶ εὐρίσκομεν διὰ ποίους ἐξέλιπε πᾶσα ἐλπίς καὶ πᾶσα πιθανότης ἐξοφλήσεως. Τούτους μεταφέρομεν εἰς τὸν λογαριασμὸν **Ἀποσβέσεων**, περὶ οὗ θὰ ὁμιλήσωμεν κατωτέρω.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἄλλοις λογαριασμοὺς οἱ ὅποιοι παρέχουσιν ἐλπίδας τινὰς δὲν προβαίνομεν εἰς ἀπόσβεισιν ὀριστικὴν αὐτῶν, ἀλλὰ, πρὸς ἐξασφάλισιν ἡμῶν ἀπὸ τοῦ ἐνδεχομένου μὴ εἰσπράξεως τῶν ποσῶν εἰς ἃ οὗτοι ἀφορῶσι, κρατοῦμεν ὀνάλογον μέρος ἐκ τῶν κερδῶν ἐκάστης χρήσεως, ὅπερ φέρομεν εἰς πίστωσιν λογαριασμοῦ τινός, ὑπὸ τὸ ὄνομα **«Κρατήσεις δι' ἐνδεχομένης ζημίας»**, ὃν τινὲς μὲν θεωροῦσιν ὡς μερίδα εἰδικὴν τοῦ βοηθητικοῦ «Λογαριασμοὶ Ἐπισφαλεῖς» τινὲς δὲ ὡς ἰδιαιτέρον γενικὸν λογαριασμὸν τοῦ Συγκεντρωτικοῦ Καθολικοῦ.

Ἐπικαταλλαγáι.

Ὁ λογαριασμὸς οὗτος τυγχάνει, καθὼς εἶπομεν, λογαριασμὸς διπλογραφικῆς οἰκονομίας συνάμα δὲ καὶ λογαριασμὸς ἀποτελεσμάτων. Παρουσιάζεται ὡσάκις γίνεται κανονισμὸς **Ξ. Ν.** Ἐννοεῖ λοιπὸν ἕκαστος εὐκόλως ὅτι οὐδὲν τὸ πραγματικὸν παρουσιάζει δι' ἐκάστης ἐγγραφῆς, διότι αἱ σταθεραὶ τιμαὶ ἄς μεταχειριζόμεθα εἶνε τελείως ἀνθαίρετοι. Πότε ὁ λογαριασμὸς καθίσταται οὐσιαστικὸς καὶ παριστᾷ τὸ ἐκ τοῦ συναλλάγματος ἀποτέλεσμα; Ὅταν πωλήσωμεν ὅλα μας τὰ στὸκ καὶ καλύψωμεν ὅλα μας τὰ ἀνοίγματα. Διότι ἐφ' ἐκάστης πράξεως ἀγορᾶς ἢ πωλήσεως ἐκκαθαριζομένης δι' ἀντιστοίχου δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσι τὰ ἀκόλουθα.

Ἐστω $\tau + \delta$ τιμὴ ἀγορᾶς ἐνὸς ποσοῦ καὶ $\tau + \delta'$ τιμὴ πωλήσεως (τ = σταθερὰ τιμὴ, δ καὶ δ' = ἐκάστοτε διαφορὰ μεταξὺ σταθερᾶς καὶ τρεχούσης), θὰ ἔχωμεν ἐὰν παραστήσωμεν τὸ ἀποτέλεσμα διὰ \times :

$$\times = (\tau + \delta) - (\tau + \delta')$$

ἢ $\times = \delta - \delta'$ (διότι ἔχομεν $\tau + \delta > \tau + \delta'$ ἢ $\tau + \delta < \tau + \delta'$)

Εἶνε ἀδιάφορον ἐνταῦθα ποῖον ἐκ τῶν δ ἢ δ' εἶνε μεγαλύτερον

καὶ ποῖον θὰ εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα. Πάντως ἡ ἰδιότης ἐφαρμόζεται. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τῆς ἐξαντλήσεως ὄλων τῶν ἀποθεμάτων καὶ τῆς καλύψεως ὄλων τῶν ἀνοιγμάτων ἐξισοῦνται αἱ σταθεραὶ τιμαί, πρόδηλον εἶνε ὅτι ἡ διαφορὰ ἧτις προκύπτει ἐκ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συναλλάγματος, δεόν νὰ ἀναζητηθῆ ἔν τῳ λογαριασμῳ **Ἐπικαταλλαγαί**, λογαριασμῳ ἀποτελεσμάτων.

Ἐν ὅσῳ ὅμως τοιαύτη ἐξίσωσις τῆς θέσεως ἡμῶν εἰς συναλλάγμα δὲν συμβαίνει, ὁ λ/μὸς οὐδὲν φανερόν τὸ θετικόν, οὐδὲ κἂν τὸ ὀπωσδήποτε δυνάμενον νὰ δώσῃ ἰδέαν τινα οὔτε περὶ τῆς ὀριστικῆς ἀποκλίσεως οὔτε κἂν περὶ τῆς φύσεως αὐτοῦ (κέρδη ἢ ζημίαι), χωρὶς φυσικὰ νὰ μεταβάλληται καὶ ἡ φύσις αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο, καθ' ἃς ἐποχὰς ἐπιθυμοῦμεν νὰ πληροφορηθῶμεν, τὸ ἐκ συναλλάγματος ἀποτέλεσμα ἡμῶν ὑπολογίζομεν, καθ' ἃ θὰ ἴδωμεν, ὅλα ἡμῶν τὰ ὑπόλοιπα ἢ τὰ ἐλλείματα εἰς ὀρισμένας τιμὰς ἵνα δυνηθῶμεν νὰ εὔρωμεν τὸ ἀποτέλεσμα (1).

Κέρδη καὶ ζημίαι.

Ὀνομάζομεν λ/μοὺς ἀποτελεσμάτων, ἐκείνους οἱ ὁποῖοι συμβάλουσιν εἰς τὴν ἐξαγωγήν τοῦ προκύπτοντος ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως ἀποτελέσματος, ἐφ' ὀρισμένον χρονικὸν διάστημα. Εἰς κυρίως τυγχάνει ὁ λ/μὸς ἀποτελεσμάτων, ὁ λ/μὸς **Κέρδη καὶ Ζημίαι**, ὑποδιαίρεσις τοῦ ὁποῖου ἀποτελοῦσι πάντες οἱ ἄλλοι λ/μοί, οὓς διακρίνομεν ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν ταύτην. Εἰς τὴν ἰδίαν κατηγορίαν ἄγεται καὶ ὁ λ/μὸς «**Ἐπικαταλλαγαί**». Ἐπειδὴ ὅμως δὲν δεικνύει κατὰ τὴν ἐξέλιξιν αὐτοῦ θετικὰ ἀποτελέσματα, ὡς εἴπομεν, διὰ τοῦτο τηροῦμεν τοῦτον ἰδιαιτέρως, ἐπιφυλασσόμενοι ἵνα εἰς τὸ τέλος ἐκάστης χρήσεως, φέρωμεν εἰς τὰ **Κέρδη καὶ Ζημίαι**, ὑπὸ τὸ ὄνομα «ἐπικαταλλαγαί» τὸ ὀριστικὸν καὶ πραγματικὸν τοῦ Συναλλάγματος ἀποτέλεσμα ἐκάστης χρήσεως.

Ὀνομάζομεν κέρδος, πᾶν ποσὸν ὅπερ αὐξάνει τὴν περιουσίαν τῆς ἐταιρείας, ζημίαν δὲ πᾶν ποσὸν ὅπερ ἐλαττώνει ταύτην.

Κατὰ ταῦτα, κέρδη εἰσίν: Οἱ εἰσπρακτέοι τόκοι, αἱ προμήθειαι,

(1) Περισσότερας λεπτομερείας καὶ θεωρητικωτέραν ἐξήγησιν, ὅρα ἐν τῳ κεφαλαίῳ «Συναλλάγμα».

αί ἐκ τοῦ συναλλάγματος πρὸς ὄφελος ἡμῶν διαφοραί, αἱ ἐξ ἐμπορευμάτων καὶ χρεωγράφων διαφοραί ἐπὶ πλέον μεταξύ ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως (τῶν πωλήσεων λαμβανουσῶν χώραν εἰς ἀνωτέρας τῶν ἀγορῶν τιμὰς) κλπ. κλπ.

Ζημίαι εἰσίν: Οἱ πληρωτέοι τόκοι, τὰ παντοειδῆ ἔξοδα, αἱ μισθοδοσίαι τοῦ προσωπικοῦ, τὰ ἐνοίκια κλπ. κλπ.

Δι' ὃ καὶ δημιουργοῦμεν διαφόρους γενικοὺς λ/μοὺς πρὸς διάκρισιν καὶ ἀποφυγὴν ὄγκου ἐν τῷ βιβλίῳ Κέρδη καὶ Ζημίαι, ὧν τὰ ὑπόλοιπα μεταφέρομεν εἰς τὸν τελευταῖον τοῦτον λ/μὸν κατὰ τὰς ἐποχὰς τοῦ ἰσολογισμοῦ.

Ἔχομεν λοιπὸν ἓνα λ/μὸν: **Τόκοι** ἐν τῷ σχετικῷ βοηθητικῷ τοῦ ὁποίου ἀνοίγομεν εἰδικὰς μερίδας δι' ἕκαστον εἶδος τόκων εἰσπραττομένων ἢ πληρωνομένων: Οἷον τόκοι καταθέσεων, τόκοι δανείων, τόκοι ἐνεγγύων πιστώσεων κλπ. κλπ.

Ὅμοίως ἔχομεν ἕτερον λ/μὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα: **Προμήθειαι** ἐν τῷ ὁποίῳ ἀνοίγομεν ὁμοίας μερίδας.

Συνηθίζουσι τινες πρὸς εὐκολίαν, ἵνα ἐν ἐκάστῳ βιβλίῳ λ/μοῦ ἀποφέροντος τόκους ἢ προμηθείας, ἀνοίγωσι πρὸς ταῖς ἄλλαις μερίδαί, καὶ εἰδικὰς τοιαύτας, μίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Τόκοι καὶ ἕτεραν ὑπὸ τὸ ὄνομα Προμήθειαι. Εἰς τὰς μερίδας ταύτας μεταφέρουσι, χωρὶς νὰ ἐνεργοῦσι συμπηφιστικὰς ἐγγραφάς, τοὺς ἐκάστοτε ὑπολογιζομένους ἐπὶ τῶν μερίδων τῶν πελατῶν τόκους καὶ προμηθείας, ἀπὸ σελίδος εἰς σελίδα.

Παραδείγματος χάριν, κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ὑπολογίσωμεν τόκους ἐπὶ δανείου ἐπὶ χρεωγράφων τοῦ πελάτου μας κ. Κρέμμου θὰ ἐχρεοῦμεν, ἀνευ ἑτέρας ἐνεργείας τὴν μερίδα τοῦ ἐν λόγῳ πελάτου μας ἐν τῷ βοηθητικῷ «Δάνεια ἐπὶ χρεωγράφων» καὶ θὰ ἐπιστοῦμεν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ βοηθητικῷ ὑπάρχουσαν μερίδα τόκων. Ὡς εἰκός, κατὰ τὴν λῆξιν τῶν χρήσεων, οἱ τόκοι ὡς αἱ προμήθειαι μεταφέρονται ἀπὸ τὰ διάφορα βοηθητικὰ εἰς τὸν λ/μὸν Κέρδη καὶ Ζημίαι.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν καθ' ἃς ἔχει δημιουργηθῆ τὸ διπλογραφικὸν σύστημα, παρατηροῦμεν ὅτι ὁσάκις πρόκειται νὰ καταχωρηθῆ, εἴτε ἐν τῷ λ/μῷ Κέρδη καὶ Ζημίαι, εἴτε ἐν ταῖς ὑποδιαίρεσιν αὐτοῦ, αἵτινες κινοῦνται κατὰ τὸν ἴδιον ἀπολύτως τρόπον, πρᾶξις ἣτις συνεπάγεται ἐλάττωσιν τῆς περιουσίας καὶ ἐπιχειρήσεως,

πιστοῦται ὁ λ/μὸς διὰ μέσου τοῦ ὁποίου ἐπῆλθεν ἡ ἐλάττωσις αὐτή, ὁσάκις δὲ πρόκειται νὰ καταχωρηθῇ πράξις, συνεπαγομένη αὔξησιν, ὁ σχετικὸς λ/μὸς χρεοῦται.

Ἐκ τούτου φθάνομεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι, τὸ ἀντίθετον μέρος (contre-partie) τῶν κινουμένων ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις λ/μῶν, δηλαδὴ ὁ λ/μὸς «Κέρδη καὶ Ζημίαι» ἢ αἱ ὑποδιαρέσεις αὐτοῦ χρεοῦνται μὲν ὁσάκις πρόκειται περὶ Ζημίας πιστοῦνται δὲ ὁσάκις πρόκειται περὶ Κέρδους. Καὶ ὅτι, κατὰ συνέπειαν, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν παντὸς ὑπολογισμοῦ σκοποῦντος εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ἰσολογισμοῦ, καθ' ἃ θὰ ἐκθέσωμεν, τὸ μὲν τυχὸν χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λ/μοῦ «Κέρδη καὶ Ζημίαι» παρίστησι **Ζημίαν**, τὸ δὲ πιστωτικὸν **Κέρδος**.

Ἄλλ' ἐὰν ἐξετάσωμεν κάλλιον τὰ πράγματα, παρατηροῦμεν ὅτι ὁ λ/μὸς «Κέρδη καὶ Ζημίαι» ὡς ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ ὃν ἐδώκαμεν περὶ αὐτοῦ, δὲν ἀποτελεῖ ἄλλο τι ἢ τμῆμα τοῦ Κεφαλαίου, διότι πᾶν κέρδος αὐξάνει τὸ κεφάλαιον καὶ πᾶσα ζημία ἐλαττώνει αὐτό. Κατὰ συνέπειαν, ὁ λ/μὸς οὗτος δέον νὰ κινῆται κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε πᾶν κέρδος νὰ αὐξάνῃ τὸ κεφάλαιον καὶ πᾶσα ζημία νὰ τὸ ἐλαττώσῃ. Ὅντως δὲ τοιοῦτόν τι ἐπιτυγχάνεται διὰ τοῦ τεθείσης βιάσεως ἀνωτέρω, δοθέντος ὅτι ἡ Λογιστικὴ, εἶναι εἰς ἄξιον θαυμασμοῦ μηχανισμὸς τῶν λ/μῶν, οἱ ὁποῖοι χωρὶς τὰ ἔχουσι τὰς ἰδιότητας ἅς οἱ μεταρρυθμισταὶ ζητοῦσι νὰ δημιουργήσωσιν ἐπ' αὐτῶν, ἵνα ἐφαρμόσωσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν βεβιασμένην καὶ ἐξεζητημένην αὐτῶν θεωρίαν, ἔχουσι τακτοποιηθῆ ὑπὸ τῆς ἐμπειρίας τοιουτοτρόπως, ὥστε νὰ προάγωσιν εἰς τὸ ἐπιδιωκόμενον διπλοῦν τῆς λογιστικῆς, ὡς εἴρηται, ἐν ἀρχῇ, τέλος, κατὰ τρόπον εὐχερῶς νοητόν. (1).

(1) Οἱ μεταρρυθμισταὶ, δικαίως πιθανὸν ἐλκνόμενοι ἀπὸ τὴν ὀραϊότητα, ἦν δίδουσι αἱ θεωρίαι, καὶ δὴ αἱ μαθηματικαὶ θεωρίαι, ζητοῦσι νὰ ἀνεύρωσιν ἐν τοῖς λ/μοῖς, πλὴν τῆς συμβουλῆς αὐτῶν, εἰς τὴν εὐρεσιν τοῦ ἀποτελέσματος, ἰδιότητος ἅς δὲν ἔχουσι οὗτοι. Μὴ εὐρίσκοντες δυστυχῶς **δημιουργοὺς** τοιαύτας. Καὶ παραξενεύονται διὰ τὴν οἱ πολέμοι τῆς οὐτως ἰδρυσμένης θεωρίας, δὲν ἀντιλαμβάνονται ταύτην, μὴ δοκῶντες νὰ ἀποκαλῶσιν αὐτοὺς ἀνεπαρκεῖς ἐπιστήμονας καὶ μὴ δυναμένους νὰ ἐνοήσωσιν ἀπλᾶ πράγματα. Ἐκεῖνο ὅπερ λέγουσιν οἱ νεωτερισταὶ τυγχάνει τοσοῦτον ἀπλοῦν, ὥστε οὐδεμία θὰ ὑπῆρχεν ἀνάγκη ἐξαιρετικῶν φώτων, ἢ μεγάλης διανοίας πρὸς κατανόησιν αὐτοῦ. Δυστυχῶς ὁμως, ἐφ' ὅσον δὲν ἀνευρίσκουσιν ἰδιότητα ἐν τοῖς λ/μοῖς, συμφυεῖς αὐτοῖς, ἀλλὰ **δημιουργοὺς** τοιαύτας

Διὰ τοῦτο, καὶ τὸ τελικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λ/μοῦ «Κέρδη καὶ Ζημίας» μεταφέρεται, καθὼς θὰ ἴδωμεν, πρὸς ἐπαυξήσιν τοῦ Κεφαλαίου ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ κέρδους ἢ διανέμεται τοῖς μετόχοις οἷς ἀνήκει τὸ Κεφάλαιον, ἢ πρὸς ἐλάττωσιν αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ ζημίας.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων λ/μῶν, ἔχομεν καὶ τοὺς καλουμένους Λ/μοὺς Τάξεως. Οἱ λ/μοὶ οὗτοι, καθὼς ἀναφέραμεν καὶ προηγουμένως, δὲν φανερόνουνσι χρεώσεις ἢ πιστώσεις ὀριστικὰς, ἀλλὰ χρησιμεύουσιν ἀπλῶς, πρὸς διαπίστωσιν φροντίδων τινῶν ἢ εὐθυνῶν, ἃς λαμβάνει ἡ τράπεζα, ἢ ἀπαλλαγὴν ταύτης ἀπὸ τοιούτων, ἢ φροντίδων ἢ εὐθυνῶν ἃς ἡ τράπεζα ἀναθέτει τρίτοις ἢ ἀπαλλαγὴν τούτων ἀπὸ τοιούτων.

Ὅταν ἡ Τράπεζα αἴφνης ἀναλαμβάνη τὴν εἰσπραξίν μιᾶς ἀξίας ἀνταποκριτοῦ ἢ πελάτου τῆς, δὲν πιστώνει φυσικὰ μὲ τὸ προϊόν τῆς ἀξίας τοῦτον, ἐφ' ὅσον δὲν σκοπεύει νὰ κάμῃ αὐτῷ προεξόφλησιν ἢ ἄλλην χορήγησιν ἐπὶ τῆς ἀξίας ταύτης, προφανὲς ὅμως εἶνε ὅτι ἀναλαμβάνει φροντίδα τινὰ καὶ εὐθύνην ἀπέναντι τοῦ πελάτου, σχετικῶς μὲ τὴν ἐνέργειαν μὲν παντὸς ὅ,τι ἐνδείκνυνται, ἢ ὅ,τι συμφωνήθη μεταξὺ ταύτης καὶ τοῦ πελάτου πρὸς εἰσπραξίν τῆς ἀξίας, μὲ τὴν διαφύλαξιν δὲ τῆς ἀξίας μέχρι τοῦ διακανονισμοῦ ἢ ἐπιστροφῆς ταύτης τῷ κομίσαντι.

Προκειμένου αἴφνης περὶ φορτωτικῆς ἢν μᾶς δίδει ὁ πελάτης μας κ. Νικολόπουλος πρὸς εἰσπραξίν εἰς βάρους κ. Μάξη δρ. 10.000 θὰ ἔχομεν

<i>Ἀξία τρίτων πρὸς εἰσπραξίν</i>	εἰς	<i>Κομιστὰς ἀξιῶν πρὸς εἰσπραξίν</i>
Φορτωτικαὶ		Νικολόπουλος
Φορτ. Ἀριθ..... ἐπὶ Μάξη κλπ.		δραχ. 10.000

Μεταχειριζόμεθα ἐνταῦθα τὰς ὀνομασίας *Ἀξία τρίτων πρὸς εἰσπραξίν* καὶ *Κομιστὰς ἀξιῶν πρὸς εἰσπραξίν* ὡς συνηθεστέρας.

* Ἄλλοι μεταχειρίζονται ἄλλα ἀνάλογα ὀνόματα.

Εἰς τὸ βοηθητικὸν «*Ἀξία τρίτων πρὸς εἰσπραξίν*» ἀνοίγομεν τόσας μερίδας ὅσα εἶναι τὰ εἶδη τῶν ἀξιῶν ἃς λαμβάνομεν.

πρὸς ἐγκαθίδρουσιν μιᾶς θεωρίας, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ εὐρωσι προθύμους ὅλους ἵνα ἀσπασθῶσι ταύτην. Δὲν ἔπεται μὲ τοῦτο ὅτι οἱ περὶ Μαθηματικῶν ιδιοτήτων ἄλλως φρονοῦντες, τυγχάνουσιν ἀνεπαρκεῖς ἐπιστήμονες καὶ κατωτέρας διανοητικῆς βαθμίδος.

Εἰς τὸ βοηθητικὸν «*Κομισαὶ ἀξιών πρὸς εἰσπραξίν*» ἀνοίγομεν τόσας μερίδας, ὅσοι εἶναι οἱ κομίζοντες ἡμῶν ἀξίας τοιαύτας πελάται.

Εἰς τὰ καθέκαστα τῶν ἐπομένων κεφαλαίων θὰ μελετήσωμεν τοὺς διαφόρους λ/μοὺς τάξεως, οὓς μεταχειρίζομεθα ἐκάστοτε.

Ἐννοεῖται ὅτι οὐδέποτε πρέπει νὰ ὑποπίπτωμεν εἰς τὸ λάθος νὰ ἀνάγωμεν εἰς τοὺς λ/μοὺς τάξεως, λ/μοὺς ἐμφαίνοντας ὀριστι-ἀπαιτήσεις ἢ ὑποχρεώσεις ἡμῶν, διότι τοῦτο εἶνε ἄτοπον, ὡς καὶ προγενεστέρως ἀνεπτύξαμεν.

Ἄφ' οὗ ἐξηγήσαμεν ἤδη ἐν ὀλίγοις τὸν τρόπον καθ' ὃν λειτουργοῦσιν οἱ Γενικοὶ Λ/μοί, θὰ πραγματευθῶμεν τὴν χρῆσιν αὐτῶν ἐν τοῖς διαφόροις τμήμασι καὶ κατόπιν θὰ ἀσχοληθῶμεν μὲ τὰς περαιτέρω ἐνεργείας τοῦ Λογιστηρίου, ἐν σχέσει πρὸς τὰ τμήματα καὶ ἀνεξαρτήτως πρὸς ταῦτα. Πρὸ τούτου ὅμως, θὰ ἀσχοληθῶμεν ἵνα ἐν ὀλίγοις ἐκθέσωμεν τὸν τρόπον τῆς καταχωρήσεως τῶν βιβλίων ὅστις τυγχάνει ἄλλως τε ἀπλούστατος, ὡς θέλομεν ἐκθέσει αὐτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΙΣ ΕΙΣ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἄφ' οὗ συνταχθῶσι καὶ θεωρηθῶσι τὰ συμψηφιστικά, καθ' ὃν τρόπον εἶδομεν ἤδη ⁽¹⁾ καὶ συμφώνως μὲ τοὺς κανόνας, οὓς παρακατιόντες θέλομεν μελετήσει, παραδίδονται, καθὼς εἶπομεν, τῷ λογιστηρίῳ. Ὁμοίως παραδίδονται τὰ ἀντίγραφα τῶν γραμματίων εἰσπραξέως καὶ ἐνταλμάτων πληρωμῆς ὡς καὶ αἱ καταστάσεις πληρωθεισῶν ἐπιταγῶν προερχομένων ἐξ ἀνταποκριτῶν ἢ ἐκ καταθέσεων ὡς ἐξετέθη ⁽²⁾. Καλῶς ὠργανωμένον Λογιστήριον Τραπεζῆς, τὰ συμψηφιστικά ἐκεῖνα καὶ ἰδία τὰ ταμιακά, ἅτινα ἀλλοιοῦσι τὴν θέσιν λογαριασμῶν πελατῶν, οἱ δὲ λ/μοὶ οὗτοι εἶνε δυνατόν νὰ κινηθῶσι καὶ πάλιν ἐντὸς τῆς ἰδίας ἡμέρας ἢ τῆς ἐπομένης, ὀφείλει νὰ λαμβάνη, νὰ καταχωρίξῃ δὲ εἰς τὰ βοηθητικά τὰς ταμιακὰς ἢ συμψηφιστικὰς σχετικὰς ἐγγραφάς, εὐθὺς ἅμα τῇ συντάξει αὐτῶν, χωρὶς νὰ ἀναμένῃ νὰ συγκεντρώσῃ ταῦτα τὸ ἑσπέρας διὰ νὰ καταχωρίσῃ.

(1) «Ὁδηγὸς τοῦ Τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου» σελ. 52—59.

(2) Αὐτόθι σελ. 103—107.

ταῦτα τὴν ἐπομένην ἡμέραν. Καὶ ὑπάρχουσι μὲν φυσικὰ τὰ διπλᾶ βιβλία (πινακίδες) τῶν τμημάτων⁽²⁾ ὄν τὴν ἀναγκαιότητα τονίζομεν καὶ πάλιν, εἶναι ὅμως ἀπαραίτητον ὅπως, καθ' ἑκάστην ἑσπέραν, τὰ παρουσιαζόμενα ὑπ' αὐτῶν ὑπόλοιπα, παραβάλλονται πρὸς τὰ λογιστικὰ βιβλία, διότι καθὼς ἐρρέθη, οἱ κίνδυνοι ἐσφαλμένων καταχωρήσεων ἐν τοῖς προχείροις τῶν τμημάτων βιβλίοις δὲν εἶνε μικροί.

α') Καταχώρισις εἰς τὸ Καθολικόν.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπομένης ἑκάστης ἐργασίμου ἡμέρας, ἀριμόδιος ὑπάλληλος τοῦ Λογιστηρίου παραλαμβάνει πάντα τὰ συμψηφιστικὰ καὶ πάντα τὰ ἀντίγραφα τῶν ταμιακῶν τῆς προηγουμένης, ἵνα προβῆ εἰς τὸ κατὰ Γενικοὺς Λ/μοὺς πέρασμα εἰς τὸ Καθολικόν. Ἐφ' οὗ χωρίση ἰδιαιτέρως πάντα τὰ συμψηφιστικὰ καὶ τὰ ταμιακὰ κατὰ γενικοὺς λογαριασμοὺς (καὶ ἰδοὺ εἰς ἐπὶ πλέον λόγος, δι' ὄν, ὡς ἐρρέθη, ἐν τῷ «Ὁδηγῷ τοῦ Τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου», ἕκαστον δέον νὰ ἀναφέρηται μόνον εἰς ἓνα γενικὸν λογαριασμὸν) προβαίνει εἰς τὴν ἐνέργειαν δύο προπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν, αἱ ὁποῖαι βοηθοῦσιν εἰς τὴν σύνταξιν τῶν καταστάσεων συμπτύξεως ταμιακῶν καὶ συμψηφιστικῶν ἐγγραφῶν.

Πρὸς τοῦτο, ἐπὶ φύλλον χάρτου, εἴτε κοινῷ, εἴτε εἰδικῶς πρὸς τοῦτο διεσκευασμένου, ἀναγράφει εἰς δύο στήλας, τὰ ποσὰ ἅτινα ἐμφανίζονται εἰς τὴν χρέωσιν καὶ εἰς τὴν πίστωσιν ἑκάστου Γενικοῦ λ/μοῦ. Τὰ ὑπόλοιπα χρεωστικὰ ἢ πιστωτικὰ ἃ παρουσιάζονται οὕτω, δι' ἕκαστον Γενικὸν Λ/μὸν, μεταφέρονται, εἰς τὸ Δοῦναι ἢ Λαβεῖν εἰς ἑτέραν εἰδικὴν κατάστασιν ἔναντι τοῦ ὀνόματος ἑκάστου Γενικοῦ Λ/μοῦ, ἧτις καλεῖται Κατάστασις συμπτύξεως. Ἡ ἐργασία αὕτη ἐκτελεῖται χωριστὰ διὰ τὰ συμψηφιστικὰ καὶ χωριστὰ διὰ τὰ ταμιακὰ, καθ' ὅμοιον δὲ τρόπον. Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστον ποσὸν λαμβανόμενον ἐκ ταμιακοῦ ἢ συμψηφιστικοῦ, δυνάμει καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς τοῦ διπλογραφικοῦ συστήματος παρουσιάζεται εἰς τὴν χρέωσιν ἑνὸς λ/μοῦ ἅμα δὲ καὶ εἰς τὴν πίστωσιν ἑτέρου, ἔπεται ὅτι τὸ ἄθροισμα τοῦ Δοῦναι καὶ τὸ ἄθροισμα τοῦ Λαβεῖν τῆς Συμπτύξεως τῶν συμψηφιστικῶν, ὅπερ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα ἃ λαμβάνονται ἀπὸ τὸ ὡς ἄνω ἀναφερθὲν βοηθητικὸν φύλλον, δέον νὰ εἶνε ἴσα, εἰν ἢ σύμπτυξις ἔχει ἐνεργηθῆ ἄνευ λάθους. Τοῦτ' αὐτὸ

(1) Ἀπόθι σελ. 50—52.

εἰρήσθω καὶ διὰ τὴν κατάστασιν συμπτύξεως τῶν ταμιακῶν. Ἄλλως ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐργασία.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δύο συμπτύξεων τούτων γίνεται ἡ καταχώρησις εἰς τὸ Καθολικόν, δι' ἑνὸς καὶ μόνου κονδυλίου δι' ἕκαστον κινούμενον Γενικὸν Λ/μόν, ὅσον ἀφορᾷ τὰ συμψηφιστικά, καὶ δι' ἑτέρου ὅσον ἀφορᾷ τὰ ταμιακά, εἰς τὸ Δοῦναι καὶ τὸ Λαβεῖν, ἀναλόγως τοῦ εἴδους τοῦ ποσοῦ ὅπερ δι' ἕκαστον Γενικὸν Λ/μόν ἐμφανίζεται ἐπὶ τῶν δύο ἀναφερθεισῶν καταστάσεων συμπτύξεως.

Ἐννοεῖται ὅτι ἐνταῦθα, διὰ πάντας τοὺς λ/μοὺς, εἴτε εἰς δραχμὰς, εἴτε εἰς Ξένα Νομίσματα, λαμβάνονται τὰ εἰς δραχμὰς ποσά. Ἡ ἐργασία ὁμως τυγχάνει ἀπλουστάτη καὶ δὲν ἔχει κἄν ἀνάγκην ἐξηγήσεως εἰδικῆς πρὸς κατανόησιν.

β') Καθολικὸν ξένον νομισμάτων.

Ἐκ παραλλήλου παρίσταται ἀνάγκη ὅπως τηρῆται καὶ Καθολικὸν εἰς Ξένα Νομίσματα. Τὸ Καθολικὸν τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς βιβλίον μᾶλλον extra-comptable, ὅπερ συντάσσεται μὲν ἐπὶ τῆ βάσει τῶν στοιχείων, ἃ μᾶς δίδουσι τὰ τε ταμιακά καὶ συμψηφιστικά, δὲν βαδίζει ὁμως διπλογραφικῶς, ἀφ' οὗ ἐν ἑκάστη ἐγγραφῇ, ὅταν τὸ ἐν μέρος παριστᾷ ποσὸν τι ξένου νομίσματος δὲν συμβαίνει πάντοτε τὸ ἴδιον καὶ διὰ τὸ ἄλλο μέρος (contre-partie).

Ἐπὶ παραδείγματι: Ὁ πελάτης μας Σπεντζόπουλος μᾶς πωλεῖ, ἐκ τοῦ παρ' ἡμῖν λ/μοῦ του καταθέσεων εἰς £, 1000 τοιαύτας καὶ μᾶς δίδει ἐντολὴν νὰ τὸν πιστώσωμεν μὲ τὸ προῖόν εἰς τὸν παρ' ἡμῖν λ/μόν τον καταθέσεων εἰς δραχ. Ἐὰν ἡ πώλησις συντελέσθῃ πρὸς δρ. 360 αἴφνης, θὰ ἔχωμεν (ἀναφέρομεν τοὺς Γεν. Λ/μοὺς μόνον μὲ σταθερὰν τιμὴν £ δρ. 100):

Καταθέσεις εἰς Σ. Ν.

£ 1000—δρ. 100.000—

Ἐπικαταλλαγαι δρ. 265,000

εἰς Καταθέσεις εἰς δραχ.

δρ. 365.000

Ἐξετάζοντες τὴν προᾶξιν ταύτην παρατηροῦμεν ὅτι ἠγοράσαμεν £ 1000—τὰ διαθέσιμα μας δηλὰ δὴ εἰς Συναλλάγμα ἠϋξήθησαν κατὰ £ 1000—τοῦτο δὲ τὸ γεγονός σκοπὸν ἔχει ἵνα διαπιστώσῃ τὸ Καθολικὸν εἰς Ξένα Νομίσματα, διότι δημιουργεῖται ἀκριβῶς πρὸς

ταῦτα τὴν ἐπομένην ἡμέραν. Καὶ ὑπάρχουσι μὲν φυσικὰ τὰ διπλᾶ βιβλία (πινακίδες) τῶν τμημάτων⁽¹⁾ ὧν τὴν ἀναγκαιότητα τονίζομεν καὶ πάλιν, εἶναι ὅμως ἀπαραίτητον ὅπως, καθ' ἑκάστην ἑσπέραν, τὰ παρουσιαζόμενα ὑπ' αὐτῶν ὑπόλοιπα, παραβάλλονται πρὸς τὰ λογιστικὰ βιβλία, διότι καθὼς ἐρρέθη, οἱ κίνδυνοι ἐσφαλμένων καταχωρήσεων ἐν τοῖς προχείροις τῶν τμημάτων βιβλίοις δὲν εἶνε μικροί.

α') Καταχώρισις εἰς τὸ Καθολικόν.

Τὴν προῖαν τῆς ἐπομένης ἐκάστης ἐργασίμου ἡμέρας, ἀρμόδιος ὑπάλληλος τοῦ Λογιστηρίου παραλαμβάνει πάντα τὰ συμψηφιστικὰ καὶ πάντα τὰ ἀντίγραφα τῶν ταμιακῶν τῆς προηγουμένης, ἵνα προβῇ εἰς τὸ κατὰ Γενικοὺς Λ/μοὺς πέρασμα εἰς τὸ Καθολικόν. Ἐφ' οὗ χωρίση ἰδιαιτέρως πάντα τὰ συμψηφιστικὰ καὶ τὰ ταμιακὰ κατὰ γενικοὺς λογαριασμοὺς (καὶ ἰδοὺ εἰς ἐπὶ πλέον λόγος, δι' ὃν, ὡς ἐρρέθη, ἐν τῷ «Ὁδηγῷ τοῦ Τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου», ἕκαστον δέον νὰ ἀναφέρηται μόνον εἰς ἓνα γενικὸν λογαριασμὸν) προβαίνει εἰς τὴν ἐνέργειαν δύο προπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν, αἱ ὁποῖαι βοηθοῦσιν εἰς τὴν σύνταξιν τῶν καταστάσεων συμπτύξεως ταμιακῶν καὶ συμψηφιστικῶν ἐγγραφῶν.

Πρὸς τοῦτο, ἐπὶ φύλλον χάρτον, εἴτε κοινού, εἴτε εἰδικῶς πρὸς τοῦτο διεσκευασμένου, ἀναγράφει εἰς δύο στήλας, τὰ ποσὰ ἅτινα ἐμφανίζονται εἰς τὴν χρέωσιν καὶ εἰς τὴν πίστωσιν ἐκάστου Γενικοῦ λ/μοῦ. Τὰ ὑπόλοιπα χρεωστικὰ ἢ πιστωτικὰ ἃ παρουσιάζονται οὕτω, δι' ἕκαστον Γενικὸν Λ/μὸν, μεταφέρονται, εἰς τὸ Δοῦναι ἢ Λαβεῖν εἰς ἐτέραν εἰδικὴν κατάστασιν ἔναντι τοῦ ὀνόματος ἐκάστου Γενικοῦ Λ/μοῦ, ἣτις καλεῖται Κατάστασις συμπτύξεως. Ἡ ἐργασία αὕτη ἐκτελεῖται χωριστὰ διὰ τὰ συμψηφιστικὰ καὶ χωριστὰ διὰ τὰ ταμιακὰ, καθ' ὅμοιον δὲ τρόπον. Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστον ποσὸν λαμβανόμενον ἐκ ταμιακοῦ ἢ συμψηφιστικοῦ, δυνάμει καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς τοῦ διπλολογαφικοῦ συστήματος παρουσιάζεται εἰς τὴν χρέωσιν ἐνὸς λ/μοῦ ἅμα δὲ καὶ εἰς τὴν πίστωσιν ἑτέρου, ἔπεται ὅτι τὸ ἄθροισμα τοῦ Δοῦναι καὶ τὸ ἄθροισμα τοῦ Λαβεῖν τῆς Συμπτύξεως τῶν συμψηφιστικῶν, ὅπερ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα ἃ λαμβάνονται ἀπὸ τὸ ὡς ἄνω ἀναφεροθὲν βοηθητικὸν φύλλον, δέον νὰ εἶνε ἴσα, ἐὰν ἡ σύμπτυξις ἔχει ἐνεργηθῆ ἄνευ λάθους. Τοῦτ' αὐτὸ

(1) Ἀυτὸθι σελ. 50—52.

ειρησθῶ καὶ διὰ τὴν κατάστασιν συμπτύξεως τῶν ταμιακῶν." Ἄλλως ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐργασία.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δύο συμπτύξεων τούτων γίνεται ἡ καταχώρησις εἰς τὸ Καθολικόν, δι' ἑνὸς καὶ μόνου κονδυλίου δι' ἕκαστον κινούμενον Γενικὸν Λ/μόν, ὅσον ἀφορᾷ τὰ συμψηφιστικά, καὶ δι' ἑτέρου ὅσον ἀφορᾷ τὰ ταμιακά, εἰς τὸ Δοῦναι καὶ τὸ Λαβεῖν, ἀναλόγως τοῦ εἴδους τοῦ ποσοῦ ὅπερ δι' ἕκαστον Γενικὸν Λ/μόν ἐμφανίζεται ἐπὶ τῶν δύο ἀναφερθεισῶν καταστάσεων συμπτύξεως.

Ἐννοεῖται ὅτι ἐνταῦθα, διὰ πάντας τοὺς λ/μοὺς, εἴτε εἰς δραχμὰς, εἴτε εἰς Ξένα Νομίσματα, λαμβάνονται τὰ εἰς δραχμὰς ποσά. Ἡ ἐργασία ὁμως τυγχάνει ἀπλουστᾶ καὶ δὲν ἔχει κἄν ἀνάγκην ἐξηγήσεως εἰδικῆς πρὸς κατανόησιν.

β) Καθολικὸν ξένον νομισμάτων.

Ἐκ παραλλήλου παρίσταται ἀνάγκη ὅπως τηρῆται καὶ Καθολικὸν εἰς Ξένα Νομίσματα. Τὸ Καθολικὸν τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς βιβλίον μᾶλλον extra-comptable, ὅπερ συντάσσεται μὲν ἐπὶ τῆ βάσει τῶν στοιχείων, ἃ μᾶς δίδουσι τὰ τε ταμιακά καὶ συμψηφιστικά, δὲν βαδίζει ὁμως διπλογραφικῶς, ἀφ' οὗ ἐν ἐκάστη ἐγγραφῇ, ὅταν τὸ ἐν μέρος παριστᾷ ποσόν τι ξένου νομίσματος δὲν συμβαίνει πάντοτε τὸ ἴδιον καὶ διὰ τὸ ἄλλο μέρος (contre-partie).

Ἐπὶ παραδείγματι: Ὁ πελάτης μᾶς Σπεντζόπουλος μᾶς πωλεῖ, ἐκ τοῦ παρ' ἡμῖν λ/μοῦ του καταθέσεων εἰς £, 1000 τοιαύτας καὶ μᾶς δίδει ἐντολὴν νὰ τὸν πιστώσωμεν μὲ τὸ προϊόν εἰς τὸν παρ' ἡμῖν λ/μόν τον καταθέσεων εἰς δραχ. Ἐὰν ἡ πώλησις συντελέσθῃ πρὸς δρ. 360 αἴφνης, θὰ ἔχωμεν (ἀναφέρομεν τοὺς Γεν. Λ/μοὺς μόνον μὲ σταθερὰν τιμὴν £ δρ. 100):

Καταθέσεις εἰς Σ. Ν.

£ 1000—δρ. 100.000—

Ἐπικαταλλαγὰι δρ. 265,000

εἰς Καταθέσεις εἰς δραχ.

δρ. 365.000

Ἐξετάζοντες τὴν προᾶξιν ταύτην παρατηροῦμεν ὅτι ἠγοράσαμεν £ 1000—τὰ διαθέσιμα μᾶς δηλὰ δὴ εἰς Συνάλλαγμα ἠυξήθησαν κατὰ £ 1000—τοῦτο δὲ τὸ γεγονός σκοπὸν ἔχει ἵνα διαπιστώσῃ τὸ Καθολικὸν εἰς Ξένα Νομίσματα, διότι δημιουργεῖται ἀκριβῶς πρὸς

τὸν σκοπὸν τῆς διαπιστώσεως τῆς γενικῆς ἡμῶν θέσεως εἰς Συνάλλαγμα. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τηρεῖται μόνον κατὰ Ξ. Νομίσματα καὶ κατὰ Γενικοὺς Λ/μούς. Ὡστε λοιπὸν χρειάζεται καὶ μεγαλειτέρα προσεκτικότης διὰ τὴν τήρησιν τοῦ βιβλίου τούτου, ὅπερ χρησιμεύει διὰ τὴν σύνταξιν ἐτέρων λογιστικῶν καταστάσεων τοῦ συναλλάγματος, ὡς θὰ ἴδωμεν. Ὡστε ἡ ὀνομασία ἦν δίδομεν εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο δὲν πρέπει νὰ παρέχῃ ἡμῖν σύγχυσιν καὶ νὰ μᾶς ἐμφανίσῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τοῦτο ἔχει τινὰ σχέσιν μὲ τὸ γενικῶς νοούμενον διπλογραφικὸν βιβλίον ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν ταύτην (1).

Πρὸς τήρησιν τοῦ βιβλίου τούτου, λαμβάνομεν ὁμοῦ ὅλα τὰ ταμιακὰ καὶ ὅλα τὰ συμψηφιστικά εἰς ξένον νόμισμα, ἅτινα περιέχουσι πράξεις ἀλλοιούσας τὴν θέσιν ἡμῶν εἰς συνάλλαγμα, τοιαῦται δὲ εἰσὶν μόνον αἱ ἔχουσαι τὴν ἔννοιαν δι' ἡμᾶς ἀγοραπωλησίας, δηλαδὴ τροπῆς εἰς δραχμὰς ποσοῦ τινος ξένου νομίσματος ἐπ' ὠρισμένην τινὶ τρεχούσῃ τιμῇ, καθὼς καὶ ἐκεῖνα ἃ περιέχουσι πράξεις μὴ ἀλλοιούσας τὴν θέσιν μας εἰς συνάλλαγμα.

Δι' ἕκαστον Γενικὸν Λογαριασμὸν ἐμφανιζόμενον, διαιροῦμεν τὰ σχετικὰ ταμιακὰ καὶ συμψηφιστικά εἰς τόσα μέρη ὅσα εἶνε τὰ πα-

(1) Θὰ ἠδύνατο νὰ τηρηθῇ καὶ Καθολικὸν διπλογραφικὸν εἰς ξένα νόμισματα ἐπὶ τῇ βίσει τῶν ποσῶν συναλλάγματος, ἃ ἀναγράφονται ἐν ταῖς ἐσωτερικαῖς στήλαις, ὡς γνωστόν, τῶν σχετικῶν λογαριασμῶν. Ἡμεῖς προτιμῶμεν ἐν τούτοις τὴν τήρησιν τοῦ extra-comptable Καθολικοῦ, ὅπερ χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τὴν θέσιν ἡμῶν εἰς συνάλλαγμα. Διότι ἐν τῷ βιβλίῳ, οὗτινος τὴν τήρησιν ἡμεῖς προτείνομεν λαμβάνομεν ὑπ' ὄψει μόνον τοὺς λογαριασμοὺς, οἵτινες παρουσιάζουσι ποσὸν ξένου συναλλάγματος, ἐκτιμώμενον μὲ σταθερὰν τιμὴν, οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς ἀντιθέτους τούτων λ/μούς, ἐν ταῖς διαφόροις ἐγγραφαῖς, ἐν οἷς παρουσιάζεται τροπὴ εἰς δραχμὰς ἐπὶ τρεχούσῃ τινὶ τιμῇ, διότι οὗτοι κατ' οὐσίαν, δὲν παριστώσιν αὐτοὶ οὗτοι συνάλλαγμα, ἀλλὰ δραχμὰς, ἀπλῶς δ' ἀναφέρονται εἰς πράξεις καὶ δηλοῦσιν ἐγγραφὰς ἐνεργείας ἐπὶ συναλλάγματος προελθούσας. Καὶ ἴτονίζομεν τὴν διάκρισιν, διότι δεόν νὰ κατανοηθῇ καλῶς διὰ τὴν τήρησιν τοῦ Καθολικοῦ ὅπερ ἡμεῖς ὑποδεικνύομεν. Ἐὰν θέλωμεν ἤδη νὰ τηρήσωμεν διπλογραφικὸν Καθολικὸν Ξ. Νομισμάτων, οὐδεμιᾶς πρακτικῆς χρησιμότητος, καθ' ἡμᾶς, πρέπει εἰς τὰς ἐγγραφὰς μας καὶ ἐκεῖ ὅπου ἔχομεν ποσὸν ἐκτιμώμενον μὲ σταθερὰν τιμὴν (ἧτοι συνάλλαγμα) καὶ ἐκεῖ ὅπου ἔχομεν ποσὸν ἐκτιμώμενον μὲ τρέχουσαν τιμὴν (ἧτοι δραχμὰς) νὰ λαμβάνωμεν ὑπ' ὄψει τὸ μεσολαβοῦν ποσὸν συναλλάγματος, διὰ τὴν διπλογραφικὴν ἐξοικονόμησιν. Ἄλλ' εἶπομεν ὅτι τὸ τοιοῦτον δὲν ἔχει πρακτικὴν ἀξίαν.

ρουσιαζόμενα ξένα νομίσματα. Δι' ἕκαστον δὲ νόμισμα ποιούμεν ὅτι καὶ διὰ τὸ εἰς δραχ. Καθολικόν, δηλαδὴ ἐπὶ ἰδιαιτέρου φύλλου χάρτου, γράφομεν τὰ ποσὰ χρεώσεως καὶ πιστώσεως εἰς ξένον νόμισμα, διὰ δὲ τῶν ὑπολοίπων ἃ παρουσιάζονται δι' ἕκαστον ξένον νόμισμα καὶ δι' ἕκαστον Γενικὸν Λογαριασμὸν, συντάσσομεν κατάστασιν συμπτύξεως, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας ἐνεργοῦμεν τὰς σχετικὰς καταχωρίσεις. Βεβαίως εὐνόητον εἶνε ὅτι ἡ κατάστασις συμπτύξεως ἐνταῦθα δὲν ἔχει ἰσότητα σκελῶν, ὡς μὴ διπλογραφική.

Προφανὲς δὲ τυγχάνει ἐνταῦθα ὅτι δι' ἕκαστον Γενικὸν Λογαριασμὸν δέον νὰ ἔχωμεν τόσας μερίδας ἢ τόσας τουλάχιστον στήλας εἰς τὴν χρέωσιν καὶ πίστωσιν, ὅσα εἶνε τὰ ξένα νομίσματα ἐφ' ὧν δοῶμεν. Ἐν τούτοις, δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις τῆς κλιμακωτῆς μεθόδου πρὸς τήρησιν τοῦ βιβλίου τούτου, ὁπότε ὅμως παρίσταται ἀνάγκη ὅπως πρὸ ἑκάστου ποσοῦ ξένου νομίσματος ἀναγράφηται ἐὰν τυγχάνῃ χρεωστικὸν ἢ πιστωτικόν, ἢ γίνηται χρῆσις μελανῆς μὲν μελάνης διὰ τὰ χρεωστικά ὑπόλοιπα, ἐρυθρᾶς δὲ διὰ τὰ πιστωτικά. Ὁ τελευταῖος οὗτος τρόπος, ἀπαιτῶν προσοχὴν τινά, εἶνε ὁ καλλίτερος.

*Ἐστὼ ἐπὶ παραδείγματι ὅτι ἔχομεν πρὸ ἡμῶν τὸν Λογαριασμὸν «**Προθεσμιακοῦ Συναλλάγματος**» ἡμερομηνίας τινός, ὡς αἴφνης 4 Αὐγούστου, ἦτοι £ 5850 \$ 3900 Frs 55000 Lit 370000. Ἐστὼ δὲ συνάμα ὅτι θέλομεν νὰ καταχωρίσωμεν τὰς πράξεις τῆς 5 Αὐγούστου, δεικνύουσας ἐν συνόλῳ £ (750) \$ 4000 Frs (100000) Lit (200.000).

Θὰ ἔχωμεν :

Προθεσμιακὸν Συναλλάγμα.

Ἡμερομηνία	£	\$	Frs.	Lit
1927. Αὐγούστου 4	5850	3900	55000	370.000
» 5	(750)	4000	(100.000)	(200.000)
» »	5100	7900	(45.000)	170.000

Τοιοῦτοτρόπως προχωροῦμεν καὶ διὰ τὰς λοιπὰς ἡμερομηνίας καθ' ἑκάστην. Σημειωτέον ὅτι ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐθέσαμεν ἐντὸς ἀγγυλῶν τὰ πιστωτικά ὑπόλοιπα, τὰ ὁποῖα ἐν τῇ πράξει γράφονται, καθὼς εἴπομεν, δι' ἐρυθρᾶς μελάνης, πρὸς εὐκολίαν. Προφανὲς δὲ εἶνε ὅτι, ὁσάκις τὰ ποσὰ εἶνε ὅμοια προστίθενται, ὁσάκις δὲ ἀνόμοια ἀφαι-

ροῦνται, καθ' ἃ ἐξηγήσαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν, ὑπερισχύοντος τοῦ μεγαλειτέρου, διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ ὑπολοίπου.

γ) Βοηθητικά.

Ἡ καταχώρησις εἰς τὰ Βοηθητικά τυγχάνει λίαν εὐχερῆς. Εἰς τὰ καταστήματα ἐκεῖνα, ἅτινα λόγῳ τῆς κινήσεως αὐτῶν, δὲν εἶνε δυνατόν ἵνα εἰς καὶ μόνος καταχωριτῆς ἐπαρκῆ εἰς τὴν καταχώρισιν ὅλων τῶν βοηθητικῶν βιβλίων, καθορίζεται ποίων βιβλίων τὴν τήρησιν θὰ ἀναλάβῃ ἕκαστος. Ἐφ' οὗ λοιπὸν γίνωσιν αἱ συμπύξεις τῶν Καθολικῶν, καθ' ἃ ἀνεφέραμεν ἄνω, παραδίδονται τὰ συμψηφιστικά καὶ ταμιακὰ τῷ προϊσταμένῳ τοῦ Λογιστηρίου, ἢ ἀρμοδίῳ ὑπ' αὐτοῦ καθωρισμένῳ εἰδικῷ τμηματάρχῃ, ὅστις, διαιρῶν ταῦτα κατὰ κατηγορίας, ὅσοι εἶνε οἱ καταχωριταί, παραδίδει ἐκάστῳ τὰ ἀνήκοντα αὐτῷ, ἐπὶ ὑπογραφῇ παρ' αὐτοῦ σχετικοῦ σημειώματος, ἕξ οὗ ἐμφαίνηται ὁ ἀριθμὸς τῶν συμψηφιστικῶν καὶ ταμιακῶν ἃ παρέλαβε. Σημειωτέον ὅτι ἀρίθμησις τοιαύτη καὶ παραλαβὴ ἐπὶ ὑπογραφῇ γίνεται καὶ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ταμιακῶν καὶ συμψηφιστικῶν πρὸς σύνταξιν τῶν συμπτύξεων Καθολικοῦ.

Ἐκαστος καταχωριτῆς, παραλαμβάνων τὰ ἀνήκοντα αὐτῷ φύλλα, προβαίνει εἰς τὴν καταχώρησιν αὐτῶν ἐν τοῖς βοηθητικοῖς, προσέχων εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν λεπτομερειῶν καὶ εἰς τὴν τακτικὴν ἀναγραφὴν τῶν ποσῶν. Τὰ βοηθητικά τηροῦνται, ἄλλοτε μὲν διὰ τοῦ ἀναλεπταμένου καὶ ἄλλοτε διὰ τοῦ κλιμακωτοῦ συστήματος. Τὸ κλιμακωτὸν σύστημα, ὡς ἐρρέθη, τυγχάνει ἀρμόζον διὰ τοὺς πελάτας καὶ λογαριασμούς, ὧν παρίσταται ἀνάγκη ἵνα, ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἔχωμεν τὸ ὑπόλοιπον.

Ἐφ' ἐκάστου φύλλου ὅπερ καταχωρεῖται τίθεται ἡ ἔνδειξις «Κατεχωρήθη», μετὰ δὲ τὴν ὀλοκληρωτικὴν καταχώρισιν ἀπάντων τῶν φύλλων ἅτινα ἔλαβεν ἕκαστος καταχωριτῆς, παραδίδονται ταῦτα τῷ ἀρμοδίῳ τμηματάρχῃ μὲ ἀπαλλαγὴν τοῦ καταχωριτοῦ. Ὁ τμηματάρχης οὗτος συγκεντρώνει τὰ ταμιακὰ καὶ τὰ συμψηφιστικά, καὶ ἀποθέτει ἐντὸς φακέλλου, ἕξωθεν τοῦ ὁποῦ ἀναγράφει τὴν ἡμερομηνίαν καὶ τὸ ποσὸν αὐτῶν, φυλάττει δὲ ταῦτα ὑπὸ κλεῖδα,

Ἐκάστην ἐσπέραν ὁ καταχωριτῆς ἐκάστου βιβλίου, οὗ ἡ κίνη-

σις τῶν μερίδων δέον διαρκῶς νὰ παρακολουθῆται (καταθέσεις, τρεχούμενοι κλπ.) συντάσσει κατάστασιν τῶν ὑπολοίπων τῶν κινήθεισῶν μερίδων, ἣν παραβάλλει πρὸς τὰς καταστάσεις ἃς συντάσσουν οἱ ἀρμόδιοι ὑπάλληλοι ἐκάστου τμήματος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κινήθεισῶν πινακίδων ἐντὸς τῆς ἡμέρας. Ἐὰν ὑπάρχη που ἀσυμφωνία γίνεται διερεῦνησις πρὸς ἐξακρίβωσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄.

ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟΙ ΛΜΟΙ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Τὸ τμήμα τοῦτο δίδει λαβὴν εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἀκολουθῶν συνήθως Γενικῶν Λ/μῶν Καθολικοῦ.

Καταθέσεις	ἐν	ᾧψει	εἰς	δραχ.
Καταθέσεις	ἐν	ᾧψει	εἰς	Ε. Ν.
Καταθέσεις	ἐπὶ	προθεσμία	εἰς	δραχ.
Καταθέσεις	ἐπὶ	προθεσμία	εἰς	Ε. Ν.
Καταθέσεις	εἰς	ἐγγύησιν	εἰς	δραχ.
Καταθέσεις	εἰς	ἐγγύησιν	εἰς	Ε. Ν.
Ταμιευτήριον	εἰς	Δραχ.		
Ταμιευτήριον	εἰς	Ε. Ν.		

Μερικαὶ τράπεζαι ἀνοίγουσι καὶ ἰδιαίτερον λ/μον διὰ τὰς καταθέσεις ὑπὸ προειδοποίησιν. Δύνανται νὰ ἀνοιχθῶσι ὁμοίως λ/μοὶ ἐν τῷ Καθολικῷ καὶ διὰ εἰδικὰ εἶδη Καταθέσεων, ἐὰν ὑπάρχωσι τοιαῦτα (1).

Εἰς ἕκαστον ἐκ τῶν ἀνωτέρω Γενικῶν λ/μῶν ἢ τῶν τυχόν παρουσιαζομένων ἄλλων, ἀντιστοιχεῖ βοηθητικὸν βιβλίον, ἐν ᾧ ἀνοί-

(1) Ὃταν ἡ κίνησις ἐν λ/μῷ τινι τυγχάνη μεγάλη, γίνεται ὑποδιαίρεσις τῶν ἄνω λ/μῶν εἰς μικροτέρους ἵνα μὴ τὰ Βοηθητικὰ καθίστανται ὀγκωδέστατα : Ὅθτω δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν *Ταμιευτήριον εἰς δραχ. Α—Μ* καὶ *Ταμιευτήριον εἰς δραχ. Ν—Ω* (δηλ. περιλαμβάνον πελάτας ὧν τὰ ὀνόματα ἀρχίζουσιν ἀπὸ τὸ Α—Μ καὶ ἕτερον ὧν τὰ ὀνόματα ἀρχίζουσιν ἀπὸ Ν—Ω).

γονται μερίδες ἴσαι πρὸς τοὺς παρουσιαζομένους πελάτας δι' ἕκαστον εἶδος καταθέσεων.

Μ' ὄλον ὅτι δὲν θὰ ὑπῆρχον ἐμπόδια ὅπως λ/μοὶ τινες τῶν Βοηθητικῶν τῶν ἀντιστοιχούντων εἰς τοὺς ἀνωτέρω Γενικοὺς λ/μοὺς ἐμφανισθῶσι καὶ ὡς χρεωστικοί, ἐν τούτοις, κατὰ γενικὸν κανόνα ἢ περίπτωσις αὕτη τυγχάνει ἀπηγορευμένη, ἀφ' οὗ ἄλλως τε ὑπάρχουσι ἄλλοι λ/μοὶ ἐν οἷς δέον νὰ μεταφερθῶσι αἱ μερίδες εὐθὺς ὡς ἀπὸ πιστωτικῶν τείνωσι νὰ μεταβληθῶσιν εἰς χρεωστικούς. Ἄλλως τε ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτραπῇ ἢ τροπῇ λ/μῶν ἐν ταῖς καταθέσεσι ἀπὸ πιστωτικῶν εἰς χρεωστικούς, προφανὲς εἶνε ὅτι τὰ ὑπόλοιπα τῶν Γενικῶν λ/μῶν πλέον ἐν τῷ Καθολικῷ θὰ ἐνεφανίζοντο νοθευμένα, τὰ δὲ ὀλίκα ποσὰ τῶν καταθέσεων τῶν ἰδρυμάτων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον μειωμένα, γεγονός τὸ ὁποῖον ἐνέχει πολλὴν σπουδαιότητα, διότι αἱ καταθέσεις ὀφείλουσι νὰ ἐμφανίζωνται ἐν πάσῃ εὐλικρινείᾳ διὰ διαφόρους λόγους.

Καὶ ἐπωφελοῦμεθα καὶ πάλιν ἐνθαῦθα τὴν περίστασιν διὰ νὰ τονίσωμεν ὅτι παρίσταται ἀπόλυτος ἀνάγκη ἵνα ληφθῇ μέριμνα ὅπως ἐφαρμοσθῇ παρὰ ταῖς τραπεζαῖς τοῦλάχιστον λογιστικὸν σύστημα ἐξεικονίζον πραγματικότητας καὶ ὄχι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὑπόλοιπα νόθα. Διότι, κατὰ τὸ τηρούμενον ἐν τοῖς δημοσιευομένοις ἰσολογισμοῖς καὶ ἰσοζυγίαις σύστημα, μᾶλλον συσκοτισμὸς τῶν πραγμάτων συμβαίνει καὶ ἰδέαι σχηματίζονται καὶ παρὰ τοῖς εἰδικωτάτοις εἰσέτι καὶ ἐντυπώσεις ἐντελῶς ἀλλότριαι πρὸς τὰς πραγματικάς.

Εἶπομεν ἐν τῷ προηγουμένῳ τόμῳ (1) ὅτι ἡ ἀνάγκη ἐπιβάλλει ὅπως τὰ Ξένα νομίσματα τηρῶνται εἰς σταθεράν τινα τιμὴν ἕκαστον ἐκτιμώμενον μὲ χρῆσιν τοῦ λ/μοῦ «**Ἐπικαταλλαγαί**» καὶ θὰ ἐξηγήσωμεν ἐν τοῖς περὶ Συνλλάγματος τοῦ βιβλίου τούτου τὴν χρησιμότητα τῆς τοιαύτης διατάξεως καὶ τὴν διευκόλυνσιν ἣν ἡ μέθοδος αὕτη ἐνέχει. Μερικαὶ μάλιστα τράπεζαι ὡς σταθερὰς τιμὰς ἔχουσι ὄρῃσει ἀριθμοὺς κατὰ πολὺ ἀφισταμένους τῶν πραγματικῶν, ἀφ' οὗ ἄλλως τε τὸ πρᾶγμα ἀπὸ ἀπόψεως καθαρῶς λογιστικῆς δὲν ἔχει σημασίαν. Οὕτως ὑπάρχουσι τράπεζαι ἐκτιμῶσαι τὰς £ πρὸς δρ. 25 ἔτι καὶ τὰ λοιπὰ νομίσματα κατ' ἀναλογίαν.

Ἐὰν καθ' ὄρισμένην στιγμὴν, καθ' ἣν δημοσιεύεται ἰσοζύγιον

(1) Ὁδηγὸς τοῦ τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου σελ. 59—62.

τραπέζης τινος ἢ τράπεζα αὐτὴ ἔχη καταθέσεις £ 10,000— παρουσιάζει εἰς τὸ Παθητικὸν τὸ τοῦ Καθολικοῦ ὑπόλοιπον δρ. 250.000 παρ' ὅλον ὅτι ἡ ἀξία τῶν ἐν λόγῳ £ εἶνε (ἅς εἴπωμεν μὲ £ δρ. 360). δρ. 3.600.000. Τὶ ἐνοεῖ λοιπὸν ὁ ἀναγνώστης τῆς καταστάσεως ταύτης ὅταν παρατηρῇ ποσὸν δρ. 250.000 ἄνευ ἐτέρας τινὸς πληροφορίας; Οὐδὲν ἀπολύτως. Ἄλλὰ θὰ ἔπρεπε κἂν καὶ νὰ δημοσιεύωνται παρόμοια πράγματα; Καὶ διατι δημοσιεύονται; Διὰ νὰ διαφωτισθῇ δῆθεν τὸ κοινὸν περὶ τῆς θέσεως τῶν ἰδρυμάτων; Ὡραία πράγματι διαφώτισις.

Ἄς ἴδωμεν τώρα διὰ παραδειγμάτων τινῶν πῶς γίνεται χρῆσις τῶν ἀνωτέρω Λ/μῶν:

Ἐστω ὅτι ὁ κ. Ν. Μπογάτσος ἐνεργεῖ παρ' ἡμῖν (τραπέζῃ) τὴν 5/7 κατάθεσιν δρχ. 50.000 εἰς δραχμὰς καὶ ἐν ὄψει. Θὰ ἔχωμεν τὴν ἀκόλουθον ἔγγραφὴν.

Ταμεῖον εἰς Καταθέσεις ἐν ὄψει δρχ.

Ν. Μπογάτσος

Κατάθεσις τοῦ σημερινῆ ἀξία 6/7 δρ. 50.000

Ἡ ἀνωτέρω διατύπωσις τῆς πράξεως εἶνε ἡ ἡμερολογιακὴ διατύπωσις. Ἡ ἔγγραφὴ ὁμοῦ γίνεται διὰ τοῦ καταλλήλου γραμματίου εἰσπράξεως, περιέχοντος τὰ στοιχεῖα ἃ εἶδομεν (1) καὶ οὗτινος τὸ ἀντίγραφον παραχωρεῖται τῷ Λογιστηρίῳ, ὡς γίνεται ὁμοίως λόγος ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, πρὸς κατάστροφωσιν τοῦ Καθολικοῦ καὶ πέρασμα εἰς τὰ βοηθητικά, καθ' ἃ προαναφέραμεν.

Ὅλαι αἱ πράξεις ἐπὶ τῶν εἰς δρχ. καταθέσεων, αἵτινες γίνονται μεσολαβήσει τοῦ ταμεῖου, δίδουσι λαβὴν εἰς τὴν ἔκδοσιν παρόμοιων γραμματίων εἰσπράξεως ἢ ἀντιθέτων ἐνταλμάτων πληρωμῆς, περὶ ὧν φρονοῦμεν ὅτι δὲν παρίσταται ἀνάγκη ὅπως γίνῃ εὐρύτερος λόγος.

Ἄλλ' αἱ καταθέσεις δίδουσι λαβὴν καὶ εἰς τὴν διενέργειαν συμψηφιστικῶν ἔγγραφῶν.

Ἐπὶ παραδείγματι, ὁ κ. Σπεντζόπουλος μᾶς δίδει ἐντολὴν ἵνα ἐκ τοῦ λ/μοῦ τοῦ καταθέσεων μεταφέρωμεν διὰ virement δρ. 80000 εἰς τὸν λ/μὸν καναθέσεων ὁμοίως κ. Μαρκουλάκη. Θὰ συντάξωμεν

(1) Ὁδηγὸς τοῦ τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου σελ. 55—56.

τότε δύο συμφηφιστικά ἓνα χρεώσεως καὶ ἕτερον πιστώσεως, ὃν τρόπον προεγράψαμεν (1) πρὸς διατύπωσιν τῆς πράξεως.

Καταθέσεις ὄψ. δρχ. εἰς Καταθέσεις ὄψ. δρχ.
Σπεντζόπουλος Μαρκουλάκις

Μεταφορὰ δυνάμει ἐπιστολῆς κ. Σπεντζοπούλου τῆς 10/7.

ἀξία 9/7

ἀξία 11/7

δρ. 80000

Θὰ παρατηρήσῃ ὁ ἀναγνώστης ὅτι εἰς τὸ προηγούμενον παράδειγμα τῆς καταθέσεως δρ. 50.000—δίδομεν ἀξίαν τῆς ἐπομένης, εἰς δὲ τὸ παρὸν, διὰ μὲν τὴν χρέωσιν ἀξίαν τῆς προτεραίας, διὰ δὲ τὴν πίστωσιν ἀξίαν τῆς ἐπομένης καὶ τοῦτο διότι, καθὼς ἀνεφέραμεν καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ τόμῳ, συνήθως οἱ τραπεζίται εἰς μὲν τὰς καταθέσεις δίδουσι ἀξίαν τῆς ὑστεραίας εἰς δὲ τὰς ἀναλήψεις ἀξίαν τῆς προτεραίας, δικαιολογούμενοι ὅτι, τὰ μὲν κατατιθέμενα ποσὰ δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ἢ ἀπὸ τῆς ἐπαύριον, τὰ δ' ἀναλαμβάνόμενα ὀφείλουσι νὰ εἶναι διαθέσιμα ἀπὸ τῆς παραμονῆς τῆς ἀναλήψεως.

Ἐννοεῖται ὅτι συμφηφιστικὴ ἐγγραφή μετὰ λ/μοῦ τινος καταθέσεων, δύνανται νὰ λάβῃ χώραν καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς οἰονδήποτε ἄλλον Γενικὸν Λ/σμὸν ἀναλόγως τῶν περιστάσεων.

Αἱ καταθέσεις εἰς Ξ. Νομίσματα παρουσιάζουσιν εἰδικὰ πρὸς μετέτην σημεῖα.

Κατάθεσις εἰς ξένα νομίσματα δύνανται νὰ γίνῃ κατὰ τοὺς ἐξῆς τρόπους.

α) Πελάτης κομίζει ἡμῖν chèque ἐπὶ ἐξωτερικοῦ ὕπερ ἐπιθυμῆ νὰ καταθέσῃ παρ' ἡμῖν.

Τὸ chèque τοῦτο παραλαμβάνει τὸ τμήμα Συναλλάγματος, ὅπερ ἐκδίδει τὸ σχετικὸν ἔνταλμα πληρωμῆς, καθ' ἃ θὰ ἴδωμεν καὶ ὅπερ παραδίδει τοῦτο ἡμῖν (τμήματι καταθέσεων) διὰ τὰ περαιτέρω. Ἡμεῖς συντάσσομεν γραμματίον εἰσπράξεως δι' οὗ πιστοῦμεν τὸν πελάτην μας ἐν τῷ Γεν. Λ/μῷ καὶ τῷ βοηθητικῷ «Καταθέσεις εἰς Ξ. Νομίσματα» ἐνεργοῦντες καὶ τὰ λοιπὰ, ἃ ἐξεθέσαμεν ἐν τῷ «Ὁδηγῷ» σχετικῶς μὲ τὰς καταθέσεις. Δι' ἕκαστον πελάτην δὲ καὶ δι' ἕκαστον νόμισμα ἔχομεν ἰδιαίτερον λ/μόν.

Προφανὲς εἶναι ὅτι ἀμφότερα τὰ ταμιακὰ ἐν τῇ περιπτώσει

(1) Ὁδηγὸς τοῦ τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου σελ. 56—59.

ταύτη συντάσσονται, ὑπολογιζομένων τῶν Ξ. Νομισμάτων εἰς τὰς σταθερὰς αὐτῶν τιμὰς.

Κατὰ τὴν ἀνάληψιν διὰ λήψεως *chèque*, γίνεται ἡ ἀντίθετος ἐργασία. Ὁ πελάτης ἀποτείνεται πρὸς ἡμᾶς. Ἄφ' οὗ ἐξακριβώσωμεν ὅτι ἔχει λαμβάνειν τὸ ποσὸν ὅπερ ζητεῖ, δίδομεν ἐντολὴν τῷ τμήματι Συναλλάγματος ἵνα ἐκδώσῃ τὸ σχετικὸν *chèque* μετὰ τοῦ γραμματίου εἰσπράξεως ὅπερ συνοδεύει πάντοτε τὰ *chèques* ὡς θὰ ἴδωμεν, Ταυτοχρόνως ἡμεῖς συντάσσομεν τὸ ἔνταλμα πληρωμῆς, χραιοῦντες τὸν πελάτην εἰς «Καταθέσεις εἰς Ξένα Νομίσματα», ἀναγράφοντες δ' ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ *chèque* δι' οὗ ἐγένετο ἡ ἀνάληψις. Τὰ ταμιακὰ ταῦτα συμψηφίζομεν καὶ ἀποστέλλομεν εἴτα πρὸς τὸ ταμεῖον μετὰ τοῦ *chèque* διὰ τὰ περαιτέρω. Καὶ ἐνταῦθα προφανῶς γίνεται χρῆσις σταθερῶν τιμῶν διὰ τὸν εἰς δραχμὰς ὑπολογισμὸν τῶν Ξ. Νομισμάτων.

Ἐὰν πελάτης ἤθελε καταθέσει παρ' ἡμῖν τὸ ποσὸν ἢ μέρος ἐντολῆς ὑπὲρ αὐτοῦ εἰς Ξ. Ν. παρ' ἡμῖν ἢ ἐπιταγῆς του εἰς τοιαῦτον, ἡμεῖς καὶ πάλιν ἐνεργοῦμεν ὡς ἀνωτέρω, χρησιμεύοντος τοῦ γραμματίου ἡμῶν εἰσπράξεως, εἰς ὄλικὸν ἢ μερικὸν συμψηφισμὸν τοῦ ἐντάλματος ὅπερ θὰ ἐκδώσῃ τὸ τμήμα ἀνταποκριτῶν ἐξωτερικοῦ.

Ὅχι δὲ μόνον ἡ περίπτωσις αὕτη παρουσιάζεται, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι εἰσέτι καθ' ἃς ζητεῖται ὅπως προῖόν τι ὑπὲρ πελάτου τινὸς ἐξ ἄλλου τμήματος ἀχθῆ εἰς λ/μὸν καταθέσεων παρ' ἡμῖν. Πάντοτε λαμβάνει χώραν ἀνάλογος συμψηφισμὸς.

β) Πελάτης ἀγοράζει παρ' ἡμῶν συνάλλαγμα ὅπερ καταθέτει παρ' ἡμῖν.

Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ καταφεύγομεν ἐν τὸ τμήμα Συναλλάγματος ὅπερ ὀρίζει τὴν τιμὴν, συντάσσον καὶ τὸ σχετικὸν *borderau*, ὑπογραφόμενον παρὰ τοῦ πελάτου.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ *borderau* τούτου, ἡμεῖς συντάσσομεν δύο ταμιακὰ. Ἐνα μὲν γραμματίον εἰσπράξεως πιστοποιοῦν τὴν κατάθεσιν εἰς τὸ νόμισμα μὲ σταθερὰν τιμὴν καὶ ἕτερον ταμιακὸν εἰς πίστῳσιν ἢ χρέωσιν τοῦ λ/μοῦ «Ἐπικαταλλαγαί», διὰ τὴν διαφορὰν μεταξὺ σταθερᾶς καὶ τρεχούσης τιμῆς. Ἐὰν ἡ σταθερὰ τιμὴ εἶναι ἀνωτέρα τῆς τρεχούσης, τότε θὰ ἔχωμεν καὶ ἕτερον γραμματίον εἰσπράξεως διὰ τὸ ἐπὶ πλεόν, ἐὰν δὲ ἡ σταθερὰ τιμὴ εἶνε ἐπὶ ἔλαττον τῆς τρεχούσης, τότε θὰ ἔχωμεν ἔνταλμα πληρωμῆς διὰ τὴν διαφο-

ράν. Τὰ ταμιακά ταῦτα, μετὰ ἀναλόγον θεώρησιν κλπ. ὡς προεξετέθη, ἀποστέλλονται πρὸς τὸ ταμεῖον, ἐὰν ὁ πελάτης ἐννοῇ νὰ καταβάλλῃ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀγορασθέντος καὶ κατατεθέντος συναλλάγματος.

Ἐὰν ἐν τούτοις ὁ πελάτης δὲν ἐπιθυμῇ νὰ καταβάλλῃ τὴν ἀξίαν εἴτε ἐν ὄλφ εἴτε ἐν μέρει, ἀλλὰ νὰ τὴν φέρῃ εἰς χρέωσιν ἄλλου λ/μοῦ εἴτε ἐν ὄλφ εἴτε ἐν μέρει, προφανὲς εἶνε ὅτι ἐνεργεῖται καὶ ἕτερον ἔνταλμα πληρωμῆς παρὰ τοῦ οἰκείου τμήματος εἰς ὄλικόν ἢ μερικὸν συμψηφισμὸν τῶν ὑφ' ἡμῶν ἐκδοθέντων.

Κατὰ τὴν περίπτωσιν ἀναλήψεως διὰ πωλήσεως ἡμῖν τοῦ ἀποσυρομένου ποσοῦ Ξ. Νομίσματος, γίνεται ἐνέργεια ὁμοίας φύσεως πρὸς τὴν προηγουμένην. Τὸ τμήμα Συναλλάγματος κανονίζει καὶ αὐθις τὴν τιμὴν, τὸ δὲ τμήμα καταθέσεων, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ σχετικοῦ *bondegeau*, συντάσσει τὸ ἔνταλμα πληρωμῆς μετὰ σταθερὰν τιμὴν, πρὸς δὲ συμπληρωματικὸν ἔνταλμα πληρωμῆς ἐὰν ἡ τρέχουσα τιμὴ τυγχάνῃ μεγαλειτέρα τῆς σταθερᾶς διὰ τὰς «Ἐπικαταλλαγὰς» ἢ γραμματίων εἰσπράξεως ἐὰν συμβαίῃ τὸ ἀντίθετον.

Ἐννοεῖται ὅτι τὸ προϊὸν τῆς τοιαύτης ἀναλήψεως ἐκ μέρους τοῦ πελάτου, δύναται νὰ ἀχθῇ καὶ ἐνταῦθα εἰς πίστωσιν οἰουδήποτε λ/μοῦ τοῦ ἑτέρου, εἴτε ἐν ὄλφ, εἴτε ἐν μέρει, ὅποτε συντάσσομεν πάλιν τὸν σχετικὸν ὄλικόν ἢ μερικὸν συμψηφιστικὸν γραμματίον.

Ἐὰν μᾶς δοθῇ ἐντολῇ γραπτῇ παρὰ πελάτοι μακρὰν εὐρισκομένου νὰ ἐνεργήσωμεν κατάθεσιν εἰς Ξ. Νόμισμα ἐπ' ὀνόματι αὐνοῦ, χρεώσῃ λ/μοῦ τού τινος εἰς δραχμὰς παρ' ἡμῖν, ἢ ἀνάληψιν τοιοῦτου ποσοῦ, πιστώσῃ λ/μοῦ τοῦ εἰς δραχμὰς μετὰ τὸ προϊὸν, πρὸς τιμῶμεν νὰ ἐνεργήσωμεν ταμιακὰς ἐγγραφὰς, ἀντὶ συμψηφιστικῶν ἡμερολογιακῶν, διὰ νὰ ἐπικολλήσωμεν ἐπὶ τῶν σχετικῶν ταμιακῶν καὶ τὰ χαρτόσημα ἃ ὀρίζονται ἐκάστοτε. Μετὰ τὴν ἀξίαν δὲ τῶν χαρτοσήμων τούτων, χρεοῦμεν τὸν πελάτην μας εἰς λ/μὸν δραχμῶν.

Διὰ τὰς Καταθέσεις ἐπὶ προθεσμίᾳ περιτετεῖται πᾶσα προσθήκη ἀπὸ λογιστικῆς ἀπόψεως.

ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟΙ Λ/ΜΟΙ

Οἱ τρεχούμενοι λ/μοὶ δὲν δίδουσι λαβὴν εἰς ἐγγραφὰς χρηζούσας εἰδικῆς τινος ἐμνηστείας, εἴτε εἰς δραχμὰς τυγχάνουσιν, εἴτε εἰς Ξένα Νομίσματα. Ἄλλως τε, ἀπὸ λογιστικῆς ἀπόψεως, δὲν πα

ρουσιάζουσι διαφοράν τινα ἀπὸ τοὺς λ/μοὺς καταθέσεων. Ὡς καὶ προκειμένου περὶ Καταθέσεων, οὕτω καὶ περὶ τρεχουμένων, πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει, ὅτι δύνανται νὰ συμψηφισθῶσι μεθ' οἰουδήποτε ἐτέρου Γενικοῦ Δ/μοῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἄλλα ζητήματα τὰ σχετικὰ μὲ τούτους, ἀνεπτύξαμεν ταῦτα ἐπαρκῶς ἐν τοῖς πρόσθεν βιβλίοις.

Δυνάμεθα νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα, πρῶτον τὸ ὁποῖον ἰσχύει καὶ διὰ τὰς καταθέσεις, ἀλλὰ καὶ τὸ ὁποῖον ἀνεφέραμεν καὶ ἐν τῷ «Ὁδηγῷ τοῦ τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου» ὅτι τράπεζαι τινες, ὁσάκις γίνονται ἀναλήψεις δι' ἐπιταγῶν, δὲν συντάσσουσιν ἐντάλματα εἰδικά, ἀλλὰ μεταχειρίζονται τὰς ἐπιταγὰς ὡς ἐντάλματα, συντάσσουσαι ὅμως, καθὼς εἶπομεν, σχετικὴν κατάστασιν τῶν οὕτως πληρωνομένων ἀναλήψεων, διὰ τὴν ἐν τῷ Λογιστηρίῳ καταχώρησιν καὶ τὴν ταμιακὴν συμφωνίαν.

Τὰ βοηθητικὰ βιβλία τῶν καταθέσεων καὶ τρεχουμένων λ/μῶν, καλὸν εἶνε ἵνα τηρῶνται διὰ τῆς κλιμακωτῆς μεθόδου, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ὑπάρχη διαρκῶς τὸ ὑπόλοιπον τῶν διαφορῶν μερίδων πρόχειρον, ὅπως παραβάλληται μὲ τὰς πινακίδας τῶν τμημάτων.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ

Κατόπιν τῶν ὄσων ἀνεφέραμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ τόμῳ περὶ Ἐνταποκριτῶν ἐσωτερικοῦ τε καὶ ἐξωτερικοῦ, δὲν ἔχομεν ἐνταῦθα νὰ προσθέσωμεν μεγάλα πράγματα διὰ τὴν τήρησιν τῶν μετ' αὐτῶν λ/μῶν, ἀπὸ λογιστικῆς ἀπόψεως, διότι ἢ μετ' αὐτῶν λ/μοὶ τυγχάνουσιν συνήθεις τρεχούμενοι, μὴ δίδοντες προφανῶς λαβὴν εἰς ἰδιαιτέραν ἀνάπτυξιν.

Οἱ ἀνταποκριταὶ ἐξωτερικοῦ παρουσιάζονται συνηθέστερον ὑπὸ τὸ ὄνομα «Τράπεζαι Ἐξωτερικοῦ».

Ὡς ἀνταποκριτὰς θεωροῦμεν, καθὼς εἶπομεν, καὶ τὰ Ὑποκαταστήματά μας.

ΕΠΙΤΑΓΑΙ

Ὅσάκις σύρεται ἐφ' ἡμῶν ἐπιταγή, ἐκ μέρους καταθέτου ἡμῶν, πληρώνομεν ταύτην, μεταχειριζόμενοι μάλιστα, συνηθῶς καὶ ὡς

ἔνταλμα ταύτην, καθὼς ἐλέγχθη, χρεοῦντες τὴν μερίδα τοῦ πελάτου ἐν τῷ βοηθητικῷ «Καταθέσεις» ἄνευ ἐνδιαμέσου τινὸς ἐγγραφῆς.

Ὅσαίς ὁμως σύρεται ἐπιταγὴ ἐπὶ μιᾷ Τραπεζῆς ἀπὸ τόπον ἄλλον ἢ ἡ κατοικία αὐτῆς, ἡ ἐπιταγὴ συνοδεύεται καὶ ὑπὸ σχετικῆς εἰδοποιήσεως πρὸς τὴν πληρώτριαν Τράπεζαν. Τὰ περὶ εἰδοποιήσεως, πρακτικὴν ὠφέλειαν καὶ νομικὰς ἀντιλήψεις, εἶδομεν ἐν τῷ προηγουμένῳ τόμῳ. (1)

Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην λαμβάνει χώραν ἐγγραφή, ἣτις ἔχει σκοπὸν τοῦτο μὲν τὴν χρέωσιν τοῦ σύραντος πελάτου, τοῦτο δὲ νὰ μᾶς ἐμφανίσῃ λογιστικῶς τὰς ἐξ ἐπιταγῶν ὑποχρεώσεις μας. Χρεοῦμεν λοιπὸν ἐκάστοτε τὸν ἀνταποκριτὴν ὅστις σύρει ἐφ' ἡμῶν πιστώσει τοῦ λ/μοῦ «**Ἐπιταγαὶ πληρωταί**» εὐθὺς ὡς λάβωμεν εἰδοποίησιν ὅτι ἐξεδόθη ἐφ' ἡμῶν ἐπιταγὴ.

Ἔστω ὅτι ὁ κ. Σπετσερόπουλος, ἀνταποκριτὴς μας εἰς Καρδίτσαν, ἐκδίδει ἐφ' ἡμῶν ἐπιταγὴν δρ. 1000 εἰς διαταγὴν Κ. Λιναρᾶ. Θὰ ἔχωμεν

Ἀνταποκριταὶ ἐσωτερικοῦ εἰς *Ἐπιταγὰς πληρωτέας*
Σπετσερόπουλος Σπετσερόπουλος

Ἐκδοσις ἐπιταγῆς τοῦ ἐφ' ἡμῶν ἀριθ. . . . δ/ Λιναρᾶ δρ. 1000.

Εἰς τὴν ἐγγραφὴν ταύτην, μ' ὄλον ὅτι δὲν κάμνομεν καμμίαν καταβολήν, οὔτε μεταφορὰν εἰς πίστωσιν ἐτέρου τοῦ ποσοῦ δραχ. 1000, ἐν τούτοις συνηθίζεται νὰ δίδηται ἀξία τῆς ἡμέρας τῆς λήψεως τῆς εἰδοποιήσεως, δι' οὗς λόγους ἀνεπτύξαμεν ἐν τῷ «Ὁδηγῷ» εἰς τὸ περὶ ἐπιταγῆς μέρος (2).

(1) Σελίς 100—103

(2) Σημειωτέον ὅτι εἶναι δυνατόν, ἵνα μετ' ἀνταποκριτοῦ μᾶς τινος, σύροντος ἐφ' ἡμῶν, ὡς ἐπὶ παραδείγματι ὑποκαταστήματος Τραπεζῆς τινός, μὴ διατηρῶμεν λ/μόν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει φυσικὰ οὗτος μᾶς παραπέμπει εἰς μέρος μεθ' οὗ ἡμεῖς τε καὶ οὗτος εὐρίσκόμεθα ἐν σχέσει λ/μῶν. Ἡμεῖς φυσικὰ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν χρεοῦμεν τὸν σύροντα ἐφ' ἡμῶν ἀλλ' ἐκεῖνον πρὸς ὃν παραπέμφθημεν ἐν τῷ εἶδει τοῦ λ/μοῦ, ὃν τηροῦμεν μετ' αὐτοῦ.

Ἐν τούτοις ἐν τῷ βοηθητικῷ «**Ἐπιταγαὶ πληρωταί**» διατηροῦμεν ὅπωςδήποτε μερίδας, ἐπ' ὀνόματι ἐκείνων, οἵτινες πραγματικῶς σύρουσι. Μάλιστα προκειμένου περὶ ἀνταποκριτῶν, οἵτινες σύρουσι σπανιώτατα, πρὸς ἀποφυγὴν ἄνευ λόγου πολλαπλασιασμοῦ τῶν μερίδων, δυνάμεθα νὰ διατηρῶμεν καὶ μερίδα τινὰ «Ἐπιταγαὶ διαφόρων ἀνταποκριτῶν» εἰς ἣν νὰ ἀνάγωμεν τὰς ἐξ οὕτως σπανίως ἐκδιδόντων ἐφ' ἡμῶν ἐπιταγὰς. Ἐνταῦθα πρόκειται προφανῶς περὶ ζητήματος λεπτομερείας.

Ὅταν ἤδη ὁ κ. Λιναρᾶς, ἢ ἄλλος εἰς ὃν θὰ ἔχη πιθανὸν μεταβιβασθῆ ἢ Ἐπιταγή, μᾶς παρουσιάσῃ πρὸς ἐξόφλησιν ταύτην, τότε θὰ ἐνεργήσωμεν τὴν καταβολὴν ταύτης, διὰ χρεώσεως τῶν «**Ἐπιταγῶν πληρωτέων**» (μερὶς Σπετσεροπούλου). Καὶ εἰς τὴν περιπτώσιν ταύτην, καθὼς εἶδομεν, τράπεζαί τινες (αἱ πλείσται) μεταχειρίζονται τὴν ἐπιταγὴν ὡς ἔνταλμα, κρατοῦσαι κατάστασιν τῶν πληρωνομένων ἐπιταγῶν, διὰ τὴν ταμιακὴν συμφωνίαν καὶ τὸ Λογιστήριον.

Ὁ κ. Σπετσερόπουλος θὰ καθορίσῃ τὴν ἀξίαν τῆς ἐγγραφῆς του ἐπὶ τῇ λήψει τῆς χρεώσεως ἡμῶν.

Ἐὰν τὴν ἰδίαν ἐπιταγὴν, ἀντὶ τοῦ κ. Σπετσεροπούλου μᾶς εἰδοποιεῖ τὸ Ὑπ/μά μας Θεσσαλονίκης, ἐπὶ παραδειγματι, θὰ εἶχομεν

Ὑποκαταστήματα εἰς Ἐπιταγὰς πληρωτέας
 Ὑπ/μα Θεσσαλονίκης Ὑπ/μα Θεσσαλονίκης
 Ἐκδοσις ἐπιταγῆς του ἐφ' ἡμῶν, ἀρ. . . . 8/ Λιναρᾶ δρ. 1000.

Κατὰ τὰ ἄλλα τὰ πράγματα θὰ ἐβάδιζον ἐντελῶς ὁμοίως ὡς καὶ κατὰ τὴν προγουμένην περίπτωσιν.

Δὲν συμβαίνει πάντοτε ὥστε αἱ εἰδοποιήσεις νὰ προηγῶνται ἢ τοῦλάχιστον νὰ ἔρχωνται εἰς τὰς θυρίδας ταυτοχρόνως μὲ τὴν παρουσίαν τῶν ἐπιταγῶν πρὸς πληρωμὴν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, πληρῶν τε εἰς τὴν βάσει τῶν ὄσων ἀνεπτύξαμεν ἐν τῷ περὶ ἐπιταγῶν κεφαλαίῳ τοῦ «Ὁδηγοῦ» μὲ χρέωσιν τοῦ λ/μοῦ «Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι» ἐνεργοῦμεν ταυτοχρόνως καὶ ἐγγραφὴν χρεώσεως τοῦ ἐκδότου, δι' οὗς λόγους τόσον ἐκεῖ, ὅσον καὶ ἐν ταῖς πρόσθεν τοῦ παρόντος βιβλίου ἀνεπτύξαμεν.

Ἐν τῷ σχετικῷ μέρει τοῦ «Ὁδηγοῦ» ὠμίλησαμεν περὶ τοῦ βιβλίου ὅπερ δέον νὰ τηρῆται ἐν τῷ τμήματι τῶν Ἐπιταγῶν, πρὸς ἀναγραφὴν τῶν πληρωτέων καὶ πληρωνομένων ἐπιταγῶν. Τὰ τῆς τηρήσεως τοῦ βιβλίου τούτου ἀνεπτύξαμεν ἐκεῖ ἐπαρκῶς (σελ. 105—106) ὥστε δὲν βλεπομεν νὰ ὑπάρχῃ λόγος ἵνα ἐπανέλθωμεν ἐπ' αὐτῶν ἐνταῦθα.

Ὅταν ἡμεῖς ἐκδώσωμεν ἐπιταγὴν ἐπὶ ἀνταποκριτοῦ ἢ ὑποκαταστήματος ἡμῶν, προφανὲς εἶναι ὅτι διὰ τοῦ ἐκδιδόμενου γραμματίου διὰ τὴν εἰσπραξίν τοῦ σχετικοῦ ποσοῦ, πιστώνομεν, χρεώσει τοῦ ταμείου, τὸν ἀνταποκριτὴν μας ἐφ' οὗ σύρομεν. Δι' ἰδιαιτέρου γραμματίου εἰσπράττομεν τὰ ἔξοδα. Τράπεζαί τινες συνηθίζουσιν ἵνα διὰ τὰς ἐπιταγὰς καὶ ἐντολάς μεταχειρίζονται ἐνδιάμεσον τινὰ

λ/μόν, ὡς αἴφνης, «Τραβηκτικαὶ ἐσωτερικοῦ» ἢ «Ἐπιταγαὶ καὶ ἐντολαὶ ἐσωτερικοῦ» ὃν πιστώνουσι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας μὲ ἅπαντα τὰ εἰσπρατιτόμενα σχετικὰ ποσά, μὴ ἔξαιρουμένων οὐδὲ τῶν προμηθειῶν καὶ ἐξόδων, τὸ δὲ ἐσπέρας κλείουσι τὸν λ/μόν τοῦτον, διὰ στροφῆς καὶ μεταφορᾶς ἐκάστου ἐν αὐτῷ ποσοῦ εἰς πίστωσιν τῶν οἰκείων ἀνταποκριτῶν ἢ ἄλλων λ/μῶν, ὡς ἐνδείκνυται ἐκάστοτε.

Τὴν ἀπασχόλησιν ταύτην καθὼς καὶ τὴν δημιουργίαν τῆς προσθέτου ἐργασίας, ἥτις ἐκ τούτου προκύπτει, θεωροῦμεν ματαίαν.

ΑΛΛΑ ΕΙΔΗ ΕΜΒΑΣΜΑΤΩΝ

Ἐντολαὶ πληρωμῆς.

Προκειμένου περὶ ἐντολῶν πληρωμῆς, δὲν ἔχομεν ἀπὸ λογιστικῆς ἀπόψεως νὰ προσθέσωμέν τι εἰς ὅτι εἴπομεν προκειμένου περὶ ἐπιταγῶν, εἰ μὴ ὅτι ἀντὶ τοῦ λ/μοῦ «Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι» ἔχομεν ἐνταῦθα τὸν λ/μόν «Ἐντολαὶ πληρωτέαι» κινούμενον ἀπαράλλακτα ὅπως ἐκεῖνος.

Φυσικὰ ἐνταῦθα δὲν γεννᾶται ζήτημα πληρωμῆς ἐντολῆς, ἀνευ εἰδοποιήσεως, καθότι ἐνταῦθα, οὐδέποτε στέργομεν εἰς καταβολὴν οἰουδήποτε ποσοῦ ὅταν δὲν ἔχωμεν εἰς χεῖρας ἡμῶν ἐντολὴν τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας, οἰαδήποτε στοιχεῖα καὶ ἂν μᾶς παρουσιάξῃ ὁ δικαιούχος.

Καὶ πάλιν ἐνταῦθα ἔχομεν τὸ βιβλίον τοῦ τμήματος, ὅπερ δέον νὰ κινῆται καὶ νὰ τηρῆται καθ' ὃν τρόπον ἀνεπτύξαμεν ἐν τῷ «Ὁδηγῷ τοῦ τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου».

Πιστωτικαὶ ἐπιστολαί.

Σχετικῶς μὲ τὸ λογιστικὸν μέρος τῶν ἐντολῶν τούτων, ὧν τῆς φύσιν ἐμελετήσαμεν ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ καὶ πάλιν δὲν ἔχει τις νὰ προσθέσῃ ἐνταῦθα πολλὰ πράγματα εἰς τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα

Ἐπὶ τούτοις ἀξία προσοχῆς. Ὅριστικὰ βεβαίως ἐγγραφᾶς εἰς χρέωσιν ἢ πίστωσιν τῶν ἀνταποκριτῶν οἷτινε ἐκδίδουσιν ἢ ἐφ' ὧν ἐκδίδονται πιστωτικαὶ ἐπιστολαί, βεβαίως δὲ δύναται τις νὰ κάμῃ. Διότι μία πιστωτικὴ ἐπιστολὴ ἐκδιδομένη, δὲ

εἶναι βέβαιον, οὔτε πότε θὰ ἐκτελεσθῆ, οὔτε μέχρι ποίου ποσοῦ, οὔτε καὶ ἂν θὰ ἐκτελεσθῆ καθόλου.

Ἐξ ἄλλου ἔχομεν τὰς ἐγκυκλίους πιστωτικὰς ἐπιστολάς περὶ ὧν δὲν εἶναι κἄν βέβαιον τίς ἢ τίνες ἐκ τῶν ἀνταποκριτῶν, πρὸς οὓς ἀπευθύνονται θὰ τὰς ἐκτελέσωσι καὶ μέχρι τίνος ποσοῦ. Ὡστε τὸ ζήτημα διενεργείας ὀριστικῶν ἐγγραφῶν ἅμα τῇ ἐκδόσει, ἢ ἅμα τῇ λήψει τῆς εἰδοποιήσεως ἀποκλείεται.

Δι' ἐκάστην λοιπὸν τμηματικὴν καταβολὴν ὁ ἐκτελῶν τὴν ἐντολὴν χρεώνει ταμιακῶς τὸν ἀνταποκριτὴν αὐτοῦ εἰς τὸν ὀριστικὸν αὐτοῦ λ/μὸν (ἀνταποκριταί, Ὑποκαταστήματα, τρεχούμενοι) καὶ εἰδοποιεῖ τοῦτον περὶ τούτου, ἀποστέλλων ἅμα καὶ τὴν σχετικὴν ἀπόδειξιν ἐκτελέσεως ἵνα καὶ οὗτος ἐνεργήσῃ ἐγγραφὴν πιστώσεως τοῦ ἐκτελέσαντος τὴν ἐντολὴν ἀνταποκριτοῦ.

Εἶνε βεβαίως πρέπον νὰ γνωρίζωμεν τὴν θέσιν ἡμῶν ἀκριβῶς ἐναντι τῶν ἀνταποκριτῶν μας καὶ διὰ τοῦτο παρίσταται ἀνάγκη ὅπως ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ ποῖα ποσὰ ἔχομεν σύρει ἐπ' αὐτῶν ἔστω καὶ μὴ ἀσφαλῶς πληρωτέα, ὡς καὶ ποῖα ποσὰ, ὑπὸ ἴδιον τύπον ἔχουσιν ὑφ' ἡμῶν σύρει οἱ ἀνταποκριταί μας. Διὰ τοῦτο ἢ λαμβάνομεν σχετικὰς σημειώσεις ἐν ἐπὶ τούτῳ βιβλίῳ ἢ ἐνεργοῦμεν ἐγγραφάς, ὅπερ καθ' ἡμᾶς ἀπαραίτητον. Οὕτως, ὁ ἐκδίδων πιστωτικὴν ἐπιστολὴν δύναται νὰ μεταχειρισθῆ τοὺς λ/μοὺς: «**Πιστωτικαὶ ἐπιστολαί**», καὶ «**Χρεῶσται πιστωτικῶν ἐπιστολῶν**» ὁ δὲ λαμβάνων πρὸς ἐκτέλεσιν πιστωτικὰς ἐπιστολάς «**Δικαιοῦχοι πιστωτικῶν ἐπιστολῶν**» καὶ «**Ἀνταποκριταὶ πιστωτικῶν ἐπιστολῶν**».

Ἐστω ὅτι ὁ κ. Σπεντζόπουλος λαμβάνει παρὰ τῆς τραπέζης Θεσσαλίας πιστωτικὴν ἐπιστολὴν δρ. 100.000—ἐπὶ τῆς τραπέζης Λαρίσσης εἰς Λάρισσαν.

Ἡ τραπέζα Θεσσαλίας θὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀκόλουθον ἐγγραφὴν:

<p>Χρεῶσται πιστωτ. ἐπιστ. εἰς Πιστωτικὰς ἐπιστολάς Σπεντζόπουλος Ἐκδοσις ἐπιστολῆς ἀριθ. κλπ.</p>	<p>Τραπέζα Λαρίσσης. δρ. 100.000.</p>
--	--

Φυσικὰ ὁ λ/μὸς τοῦ κ. Σπεντζοπούλου θὰ πιστωθῆ μὲ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον οὗτος θὰ καταβάλῃ ἐναντι τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἐν τῷ ἀνωτέρῳ λ/μῷ, εἴτε εἰς μετρητὰ καταβάλῃ τοῦτο εἴτε ἐκ μεταφορᾶς ἐξ ἄλλου λ/μοῦ του, οἷον Καταθέσεων, τρεχουμένων κλπ. Ἐὰν δὲν καταβάλῃ τὸ ποσὸν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, τὸ ἀπομένον χρεωστικὸν

ὑπόλοιπον τῆς μερίδος του εἰς **Χρεώστας πιστωτικῶν ἐπιστολῶν**, ἀποτελεῖ χορηγήσιν παρεμφοροῦς μὲν φύσεως πρὸς τὰς διὰ τῆς συμβάσεως ἐνεγγύου πιστώσεως δημιουργουμένης χορηγήσεις, ἀλλὰ κινδυνωδεστέραν, ὡς προσωπικὴν καὶ οὐχί, ὡς ἐκεῖναι, ἐμπραγμάτως ἠσφαλμένην. Εἶνε πρόδηλον ὅτι ἐνταῦθα χορηγήσεις γίνονται εἰς ἀρίστους πελάτας καὶ ὑφ' ὅλως ἐξαιρετικὰς προϋποθέσεις.

Ἐοσάκις ἤδη ἡ Τράπεζα Θεσσαλίας λαμβάνη εἶδησιν περὶ ἐκτέλεσεως μέρους τῆς πιστώσεως, χρεώνει τὰς «Πιστωτικὰς ἐπιστολάς» πιστώσει τοῦ ὀριστικοῦ λ/μοῦ τοῦ ἐκτελοῦντος ἀνταποκριτοῦ. Ἔστω ὅτι λαμβάνει εἶδησιν παρὰ τῆς τραπέζης Λαρίσσης, ὅτι αὕτη ἐποίησατο 1ην καταβολὴν τῷ κ. Σπεντζοπούλῳ δρ. 35.000. Θὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀκόλουθον ἐγγραφὴν :

Πιστωτικαὶ ἐπιστολαὶ	εἰς	Ἀνταποκριτὰς
Τράπεζα Λαρίσσης		Τράπεζα Λαρίσσης
Ἐκτέλεισις μέρους πιστ. ἐπιστ. ἀρ. . . κλπ.		δρ. 35000.

Οὕτως ἐὰν μὲν ἐκτελεσθῇ ἅπανα ἡ πίστωσις ἢ μερὶς τῆς τραπέζης Λαρίσσης ἐν τῷ λ/μῷ «Πιστωτικαὶ Ἐπιστολαὶ» εὐρίσκεται ἐξισωμένη, ἀπομένει δὲ πρὸς κανονισμόν ὁ λ/μὸς κ. Σπεντζοπούλου, ἐὰν ὀλικῶς ἢ μερικῶς ὀφείλει τι οὗτος.

Ἐὰν ὑποθέσωμεν ἤδη ὅτι εἰς τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα ἐκτὸς τῶν δρ. 35000 δὲν γίνεται καταβολὴ ἕτερα, ἀλλὰ, ἐξαντλουμένης τῆς προθεσμίας, ὁ κ. Σπεντζόπουλος ἐπιστρέφει τὴν ἐπιστολὴν τῇ τραπέζῃ Θεσσαλίας, τί θὰ ποιήσῃ αὕτη; Ἐγγραφὴν πρὸς μερικὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀρχικῆς ἐγγραφῆς, ἦτοι

Πιστωτικαὶ ἐπιστολαὶ	εἰς	Χρεώστας πιστωτικῶν ἐπιστολῶν
Τράπεζα Λαρίσσης		Σπεντζόπουλος

Ἀκύρωσις ἀνεκτελέστου μέρους πιστ. ἐπιστ. κλπ. δραχ. 65000. Οὕτω δὲ ἀπομένει ὁ λ/μὸς κ. Σπεντζοπούλου, ὡς ἤδη μετὰ τὴν ἐγγραφὴν ταύτην παρουσιάζεται πρὸς διακανονισμόν, ἀναλόγως τῶν ἀρχικῶν του καταβολῶν κλπ.

Ὅσον ἀφορᾷ ἤδη τὴν Τράπεζαν Λαρίσσης, ἣτις λαμβάνει πρὸς ἐκτέλεισιν τὴν πιστωτικὴν ἐπιστολήν, αὕτη, ἅμα τῇ εἰδοποιήσει, ἐνεργεῖ οὕτω :

Ἀνταποκριταὶ πιστωτ. ἐπιστ.	εἰς	Δικαιούχους πιστ. ἐπιστ.
Τράπεζα Θεσσαλίας		Σπεντζόπουλος
Πιστ. ἐπιστ. κλπ.		δραχ. 100.000

Μεθ' ἐκάστην τμηματικὴν ἐκτέλεσιν, ἡ Τράπεζα Λαρίσσης χρεώνει καθὼς ἐλέχθη τὴν Τράπεζαν Θεσσαλίας ὀριστικῶς ταμιακῶς καὶ ποιεῖ μερικὴν ἀκύρωσιν διὰ τὸ ἐκτελούμενον μέρος τῆς ἀνωτέρω ἐγγραφῆς. Οὕτω διὰ τὴν περίπτωσιν τῆς μερικῆς ἐκτελέσεως δρ. 35000, θὰ ἔχωμεν·

<i>Δικαιούχοι πιστωτ. ἐπιστ.</i>	εἰς Ἀνταποκρ. Πιστ. ἐπιστ.
Σπεντζόπουλος	Τράπεζα Θεσσαλίας
Μερικὴ ἐκτέλεσις κλπ.	δρ. 35.000

Μετὰ δὲ τὴν ἐκπνοὴν τῆς προθεσμίας, χωρὶς νὰ ἔχη τελείως ἐξοφληθῆ ἡ ἐπιστολή, γίνεται ὁμοία ἀκυρωτικὴ ἐγγραφή διὰ τὸ ὑπόλοιπον.

Ἐὰν ἡ πιστωτικὴ ἐπιστολὴ τυγχάνη ἐγκύκλιος, τότε ὁ μὲν ἐκ δίδων πιστώνει τοὺς πληρωτὰς συλλήβδην ἐν τῇ ἀρχικῇ ἐγγραφῇ, οἱ δὲ διάφοροι πληρωταὶ ἐνεργοῦσιν ἕκαστος ἰδιαίτερος τὴν ἀρχικὴν ἐγγραφὴν δι' ὅλον τὸ ποσόν.

Ἔστω ὅτι ἐκδίδομεν ἐγκύκλιον πιστωτικὴν ἐπιστολὴν ὑπὲρ τοῦ κ. Νικολοπούλου δρ. 125,000 ἐπὶ τῶν ἀνταποκριτῶν μας X, Ψ καὶ Ω. Ἐνεργοῦμεν ἐγγραφὴν συλλήβδην.

Θὰ ἔχωμεν ὡς α'. ἐγγραφὴν·

<i>Χρεῶσαι πιστωτικῶν ἐπιστολῶν</i>	εἰς Πιστωτ. ἐπιστολάς
Νικολόπουλος	X, Ψ καὶ Ω.
Ἐκδοσις κλπ.	δρ. 125.000.

Ἐκαστος ἐκ τῶν X, Ψ καὶ Ω ἐνεργεῖ ἐγγραφὴν ὁμοίαν πρὸς ἐκείνην ἣν ὑποδείξαμεν ἐν τῷ α'. παραδείγματι, προκειμένου περὶ τῆς Τραπεζῆς Λαρίσσης.

Ἐὰν ἤδη ὁ ἀνταποκριτὴς μας Ψ καταβάλλῃ δρ. 40.000 ἔναντι, θὰ ἔχωμεν·

<i>Πιστωτικαὶ ἐπιστολαὶ</i>	εἰς Ἀνταποκριτὰς
X, Ψ καὶ Ω	Ψ.
Ἐκτέλεσις ὑπὸ Ψ μερικὴ κλπ.	δρ. 40.000

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΕΙΣ

Αἱ διάφοροι συναλλαγματικά καὶ γραμμάτια ἄτινα προσάγονται πρὸς προεξόφλησιν, συνοδεύονται, καθὼς ἐγένετο λόγος ἐν τῷ α'. τόμῳ ὑπὸ εἰδικοῦ πινακίου (borderau) ὅπερ συντάσσουν οἱ κομισταὶ αὐτῶν. Τὸ πινακίον τοῦτο τυγχάνει μεθοδικῶς κεχαρακωμένον, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀφήνῃται στήλαι διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τόκων καὶ προμηθειῶν.

Ἐφ' οὗ ὑπολογισθοῦν λοιπὸν οἱ τόκοι καὶ αἱ προμήθειαι, συντάσσονται τὰ σχετικὰ ταμιακά. Ἐννοεῖται ὅτι, πρὸ πάντων τούτων λαμβάνει χώραν, ἡ καταγραφή τῶν πρὸς προεξόφλησιν προσαγομένων γραμματίων, εἰς εἰδικὸν μητρώον, ἐξ οὗ δίδεται καὶ αὐξων ἀριθμὸς εἰς τὰ γραμμάτια. Ἐπίσης ὀπισθογραφοῦνται εἰς τὸ ὄνομα τῆς τραπέζης.

Ἐχομεν λοιπὸν ἐν ἐντάλμα πληρωμῆς, δι' οὗ χρεοῦται ἡ μερὶς τοῦ πελάτου ἐν τῷ βοηθητικῷ τοῦ Γενικοῦ Λ/μοῦ «**Προεξοφλήσεις**». Ἐννοεῖται ὅτι, καθὼς εἶπομεν καὶ προηγουμένως, ἡ χρέωσις τῶν λ/μῶν, τῶν πιστούχων ἡμῶν δὲν γίνεται μὲ τὸ καθαρὸν προῖον ἐκάστου γραμματίου, ἀλλὰ μὲ τὸ ὀνομαστικὸν αὐτοῦ ποσόν, δι' ἰδιαιτέρου δὲ γραμματίου εἰσπράξεως, συμψηφιζομένου μετὰ τοῦ ἐν λόγῳ ἐντάλματος πληρωμῆς, εἰσπράττονται οἱ τόκοι καὶ αἱ προμήθειαι.

Κατὰ τὴν πληρωμὴν τῶν γραμματίων φυσικά, πιστώνομεν τὸν λ/μὸν «**Προεξοφλήσεων**» χρεώσει τοῦ ταμείου, μὲ τὴν εἰσπραττομένην ὀνομαστικὴν ἀξίαν.

Ὡστε αἱ κύρια λογιστικαὶ ἐγγραφαί, αἱ σχετικαὶ μὲ τὰς προεξοφλήσεις τυγχάνουσιν ἅπλαϊ.

Ἐπωφελοῦμεθα καὶ πάλιν τὴν εὐκαιρίαν ἵνα συστήσωμεν τὴν μεγάλην προσοχὴν, ἣ ὅποια ὀφείλει νὰ καταβάλληται παρ' ὅλων, σχετικῶς μὲ τὰς προεξοφλήσεις, δι' ἃ καὶ θεωροῦμεν ἀπαραίτητον νὰ παραπέμψωμεν καὶ αὐθις εἰς τὰς ὁδηγίας, ἃς ἐν πλάτει δίδομεν ἐν τοῖς προηγουμένοις ἡμῶν συγγράμμασιν.

Ἐὰν πρόκειται νὰ μεταφερθῇ τὸ προῖον προεξοφλήσεως, εἴτε ἐν ὅλῳ εἴτε ἐν μέρει, εἰς πίστωσιν ἑτέρου τινὸς λ/μοῦ παρ' ἡμῶν,

συντάσσεται παρὰ τοῦ ἀρμοδίου τμήματος τὸ κατάλληλαν γραμματίον εἰσπράξεως ὅπερ συμψηφίζεται μετὰ τῶν προμνησθέντων.

Ἐν τῷ εἰδικῷ βιβλίῳ (ἀπλογραφικῷ) πιστούχων, διατηροῦνται μερίδες ὄλων τῶν πελατῶν, ἐκείνων, ὧν τὰς ὑπογραφὰς δεχόμεθα, εἴτε ὡς κομιστῶν πρὸς προεξόφλησιν γραμματίων, εἴτε ὡς ἐγγυητῶν κλπ. Τὸ βιβλίον τοῦτο τυγχάνει διηρημένον κατὰ στήλας, δι' ἑκάστην μερίδα πελάτου, ἐν ταῖς στήλαις δὲ ταύταις φέρομεν τὰ ποσὰ δι' ἅ ἕκαστος τυγχάνει ὑποχρεωμένος ἔναντι ἡμῶν. Ἔχομεν εἰδικὴν στήλην διὰ τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ πελάτης μας φέρει ὁ ἴδιος γραμμάτια πρὸς προεξόφλησιν (κυρίᾳ πίστωσις δι' ἕκαστον) εἰδικὴν στήλην διὰ τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς οὗτος παρουσιάζεται ὡς ὀπισθογράφος, εἰδικὴν στήλην διὰ τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς παρουσιάζεται ὡς ἐγγυητὴς κλπ.

Προκειμένου δὲ νὰ δεχθῶμεν ἐκ νέου τὴν ὑπογραφὴν πελάτου ὅπωςδήποτε ἤδη ὑποχρεωμένου ἔναντι ἡμῶν ὑπὸ οἵανδήποτε τίτλον, ὀφείλομεν νὰ κάμωμεν γενικὴν ἐξέτασιν τῆς μερίδος τούτου ἐν τῷ βιβλίῳ πιστούχων διὰ νὰ ἴδωμεν κατὰ πόσον μᾶς ἐπιτρέπεται ἵνα ἐκ νέου δεχθῶμεν τὴν ὑπογραφὴν του.

Τὸ ἀνωτέρω βιβλίον τυγχάνει προφανῶς extra-comptable.

Ἐτερον βιβλίον extra-comptable ὁμοίως τυγχάνει τὸ βιβλίον λήξεων, ὅπερ εἶδομεν ἐν τῷ α' τόμῳ (σελ. 115) πῶς τηρεῖται. Ἐν τῷ ἰδίῳ τόμῳ ἐξεθέσαμεν γενικῶς τὰς λεπτομερείας τῆς κινήσεως τοῦ τμήματος τούτου.

Εὐθὺς ὡς ἐπέλθῃ ἡ ἡμερομηνία λήξεως γραμματίου τινὸς χωρὶς νὰ πληρωθῇ τοῦτο, μεταφέρεται εἰς τὰς «**Καθυστερήσεις προεξοφλήσεων**» ἀπὸ τὰς «**Προεξοφλύσεις**» διὰ σχετικῆς στροφῆς.

Ἐστω αἴφνης γραμματίον δρ. 100.000 προεξοφληθὲν τῷ κ. Μουνδρέα ὅπερ δέον νὰ μεταφερθῇ οὕτω. Θὰ ἔχωμεν :

Καθυστερήσεις προεξοφλήσεων	εἰς	Προεξοφλήσεις
Μουνδρέας		Μουνδρέας
Μεταφορὰ γραμμ. ἀρ. . . . κλ.		δρ. 100.000.

Ὅταν ἀποστέλλωμεν Προεξοφλήσεις πρὸς εἰσπραξίν τοῖς ἀνταποκριταῖς μας, δὲν ὀφείλομεν, φρονοῦμεν, νὰ ἐξάγωμεν τὰ σχετικὰ γραμμάτια ἀπὸ τὸν λ/μὸν προεξοφλήσεων, ὡς κακῶς γίνεται παρὰ τινων, οἵτινες δημιουργοῦσι τὸν λ/μὸν «**Προεξοφλήσεις παρ' ἀνταποκριταῖς**» Διότι τοιοῦτοτρόπως τεμαχίζομεν τὸν λ/μὸν Προεξο-

φλήσεων, δὲν εἶνε δὲ ἀπίθανον εἰς ὄρισμὴν στιγμὴν, θεωροῦντες τὴν μερίδα πελάτου τινος ἐν Προεξοφλήσεσιν, ἀφ' ἧς ἔχομεν ἔξαγάγη τοιουτοτρόπως γραμμάτια, νὰ νομίσωμεν ὅτι πρόκειται περὶ πληρωθέντων γραμματίων. Καλὸν εἶνε νὰ ἐνεργῶμεν μᾶλλον μέσω τῶν λ/μῶν τάξεως, οὓς γενικῶς μεταχειρίζομεθα κατὰ τὴν ἀποστολὴν ἀξιῶν πρὸς εἰσπραξίν, καὶ οὓς θὰ μελετήσωμεν ἐν οἰκείῳ τόπῳ.

Δυνάμεθα μεταχειρισθῶμεν τοὺς λ/μούς: «**Ἀξίαι παρ' ἀνταποκριταῖς πρὸς εἰσπραξίν** καὶ **Κομισαὶ ἀξιῶν πρὸς εἰσπραξίν**. Μὲ εἰδικὰς μερίδας διὰ μὲν τὸν πρῶτον τοὺς Ἀνταποκριτάς, διὰ δὲ τὸν δεύτερον τὴν γενικὴν ὀνομασίαν Προεξοφλήσεις, ἀκριβῶς πρὸς διάκρισιν τοῦ εἶδους τῶν ἀξιῶν, αἵτινες ἔχουσι σταλῆ ἐκάστοτε πρὸς εἰσπραξίν.

Ἔστω ἐπὶ παραδείγματι ὅτι στέλλομεν πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν Τριπόλεως μίαν προεξοφληθεῖαν συναλλαγματικὴν ἐπὶ τοῦ ἐκεῖ κ. Κυριλοπούλου, δρ. 75000. Θὰ ἔχωμεν.

Ἀξίαι παρ' ἀνταποκριταῖς πρὸς εἰσπρ. εἰς **Κομιστὰς ἀξιῶν πρὸς εἰσπρ.**
Ἐθνοτράπεζα, Τριπόλεως Προεξοφλήσεις
Ἀποστολὴ συν/κῆς ἀρ. . . . ἐπὶ Κυριλοπούλου δρ. 75000.

Μετὰ τὴν εἰσπραξίν καὶ λῆψιν ἐκκαθαρίσεως, ἀκυροῦμεν τὴν ὡς ἄνω ἐγγραφήν, ἐνεργοῦμεν δὲ σχετικὴν ἐτέραν ὀριστικῆς χρεώσεως τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας ἢ τοῦ ταμείου (ἐὰν μᾶς ἐμβάζηται ἀμέσως τὸ ποσὸν) πιστώσει τοῦ Λ/μοῦ «Προεξοφλήσεων».

Εἰς τοὺς ἀνταποκριτάς μας δίδομεν σαφεῖς ὁδηγίας περὶ τῶν ἐνεργειῶν, εἰς ἃς ἔχουσι νὰ προβῶσι ἐν περιπτώσει δυσκολιῶν. Μ' ὅλον ὅτι θὰ ἔπρεπε καὶ παρ' ἡμῖν νὰ ἐννοηται ὅτι πᾶσα συναλλαγματικὴ μὴ πληρωνομένη, δέον νὰ διαμαρτυρῆται ἀπὸ ἐκεῖνον εἰς χεῖρας τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται, ἐν τούτοις τὰ ἔθιμα παρ' ἡμῖν ἀπαιτοῦσιν ὅπως τὸ πρᾶγμα καθορίζηται σαφῶς, ὑπὸ τῶν ἀποστολέων ἀξιῶν πρὸς εἰσπραξίν, τῶν ἀναλαμβανόντων τὴν εἰσπραξίν ἀξιῶν μὴ θεωρούντων ἑαυτοὺς ὑποχρεωμένους νὰ προβῶσιν εἰς τοιαύτην ἐνέργειαν ἑλλείψει κατηγορηματικῆς ὁδηγίας.

ΚΕΦΑΛΙΟΝ Γ'.

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ

Τό κεφάλαιον τῶν ἐμπορευμάτων σπουδαιότατον ἀπό πάσης ἀπόψεως παρά τραπεζαίς, δὲν ἔχει ὀλιγωτέραν σπουδαιότητα καὶ ἀπό λογιστικῆς ἀπόψεως. Παρουσιάζεται ἐν αὐτῷ ποικιλία ἐργασιῶν, τὰ δ' ἐμπορεύματα τὰ ὁποῖα περιμβάλλονται, δίδουσι λαβὴν εἰς τὴν διενέργειαν διαφόρων ἐγγραφῶν.

Ἀποθήκαι

Εἰς τὰ προηγούμενα βιβλία μας ἀνεπτύξαμεν ὅτι αἱ τράπεζαι πρὸς διαφύλαξιν τῶν ἐμπορευμάτων ἃ λαμβάνουσιν εἴτε τίτλῳ τραπεζικοῦ ἐνεχύρου, εἴτε πρὸς φύλαξιν ἀπλῶς, διατηροῦσιν ἀποθήκας, εἴτε ἰδιοκλήτους, εἴτε ἐπ' ἐνοικίῳ, περὶ τῆς λειτουργίας τῶν ὁποίων ὡμιλήσαμεν ἀρκούντως ἐν τῷ «Ὁδηγῷ τοῦ τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου». Ἐπίσης εἶδομεν ὅτι τηροῦνται βιβλία, τόσον παρά τοῦ ἀποθηκαρίου ἐν ταῖς ἀποθήκαις, ὅσον καὶ παρά τῷ τμήματι ἐμπορευμάτων (λογιστικά) πρὸς ἔλεγχον καὶ διαπίστωσιν τοῦ ποσοῦ τῶν ἐμπορευμάτων, ἅτινα εὐρίσκονται ἐν ἐκάστη ἀποθήκῃ.

Ἐν τῷ λογιστιρίῳ τηροῦμεν τοὺς ἑξῆς λ/μούς:

Ἐμπορεύματα πρὸς φύλαξιν

Ἐμπορεύματα εἰς ἐγγύησιν

Πελάται ἐμπορευμάτων πρὸς φύλαξιν

Πελάται ἐμπορευμάτων εἰς ἐγγύησιν

Αἱ ὀνομασίαι αἷς δίδομεν ἀνωτέρω, μᾶς πληροφοροῦσιν ὅτι τοὺς μὲν δύο (πρῶτον καὶ τρίτον) ἐκ τῶν ἀνωτέρω λογαριασμῶν μεταχειρίζομεθα ὅταν πρόκειται νὰ διαπιστώσωμεν τὴν παραλαβὴν ἢ τὴν παράδοσιν ἐμπορευμάτων ἅτινα παραλαμβάνομεν ἀπλῶς πρὸς φύλαξιν, τοὺς δὲ δύο ἕτερους (δεύτερον καὶ τέταρτον) ὅταν πρόκειται περὶ ἐμπορευμάτων ἐφ' ὧν ἔχομεν κάμη χορήγησιν.

Συνήθως φροντίζομεν ὅπως ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἀποθήκῃ, μὴ θέτωμεν ἐμπορεύματα πρὸς φύλαξιν καὶ εἰς ἐγγύησιν συγχρόνως.

Ὅμοιως ἔχομεν ἰδιαιτέραν ἀποθήκην διὰ τὰ ὑπὸ διαματακόμισιν ἐμπορεύματα, καθὼς ἀνεπτύξαμεν.

Εἰς τὰ βοηθητικὰ τῶν λ/μῶν «**Ἐμπορεύματα πρὸς φύλαξιν**» καὶ «**Ἐμπορεύματα εἰς ἐγγύησιν**» ἀνοίγομεν μερίδας, κατ' ἄλλους μὲν ἐπ' ὀνόματι τῶν εἰδῶν τῶν ἐμπορευμάτων, ἅτινα παραλαμβάνομεν (οἶον : Καφφέδες, ζακχάρες, ὑφάσματα) κατ' ἄλλους δὲ ἐπ' ὀνόματι τῶν ἀποθηκῶν ἃς διατηροῦμεν, κατονομάζοντας ταύτας δι' εἰδικοῦ ἀριθμοῦ ὃν δίδομεν ἐκάστη καὶ ἄλλης τινος ὀνομασίας ἣν ἔχει ἡ ὁδοῦ καὶ ἀριθμοῦ, (οἶον ἀποθήκη Νο 3 Παραλίας). Προτιμητέα κατ' ἡμᾶς τυγχάνει ἡ κατὰ ἀποθήκην δημιουργία μερίδων, ὁπότε ὅμως τὸ σχετικὸν βιβλίον τυγχάνει καταλλήλως κεχαρακωμένον ἵνα εἰς εἰδικὰς στήλας καταγράφηται ἕκαστον εἶδος ἐμπορεύματος.

Εἰς τὰ βοηθητικὰ τῶν λ/γῶν «**Πελάται ἐμπορευμάτων πρὸς φύλαξιν**» καὶ «**Πελάται ἐμπορευμάτων εἰς ἐγγύησιν**» ἀνοίγομεν προσφανῶς μερίδας ἐπ' ὀνόματι τῶν πελατῶν μας.

Ὅσον ἀφορᾷ ἤδη τὰ ποσὰ ἅτινα ἐμφανίζονται ἐν ἐκάστη ἐγγραφῇ, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ λογαριασμῶν τάξεως, ἐκτιμῶμεν τὰς διαφόρους μονάδας εἰδῶν, ἅτινα μᾶς παραδίδονται, πρὸς **δραχμὴν μίαν**, ὡς μονάδας δὲ λαμβάνομεν εἴτε τὰς πραγματικὰς μονάδας μετρήσεως τῶν εἰδῶν, (οἶον ὄκᾶν, μέτρον κλπ.) εἴτε τὴν μορφήν ὑφ' ἣν μᾶς παραδίδονται τὰ ἐμπορεύματα συσκευασμένα (οἶον δέμα, βαρέλιον κιβώτιον). Προφανῆς ὅμως εἶνε, ὅτι ἐὰν τὰ ἐμπορεύματα μᾶς παρέχονται ἐπὶ μέτρῳ ἢ ζυγίῳ, εἰς τὰς ἀποδείξεις ἢ συμβόλαια, ἃ συντάσσομεν περιγράφομεν λεπτομερῶς ταῦτα, ἐὰν δὲ μᾶς παραδίδονται κατὰ κῶλα, δὲν ὀκνοῦμεν νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι δὲν προέβημεν εἰς ἄλλην ἐξακριβώσιν, ἢ ἄλλως, ὅτι παρελάβομεν ταῦτα, κατὰ τὴν δήλωσιν τοῦ πελάτου καὶ ἄνευ εἰδικῆς ἐκ μέρους μας ἐξακριβώσεως.

Ἔστω ἐπὶ παραδείγματι, ὅτι ὁ πελάτης μας κ. Σαπερόπουλος μᾶς παρέδωκε ὡς ἐνέχυρον 100 σάκκους ζακχάρεως καὶ 50 σάκκους καφφέ.

Ἐνεργοῦμεν τὴν ἀκόλουθον ἐγγραφὴν :

Ἐμπορεύματα εἰς ἐγγύησιν		εἰς		Πελάτας ἐμπορευμάτων εἰς ἐγγύησιν	
Ἀποθήκη Νο 6 κλπ.		Σαπερόπουλος			
Παραλαβὴ μας	100	Σάκκων	ζακχάρεως	δρ.	100—
•	50	•	καφφέ	•	50—

Ἦδη ὁ κ. Σαπερόπουλος μᾶς δίδει ἐντολήν νὰ παραδώσωμεν τῷ κ. Μπουγάτῳ 80 σάκκους ζακχάρεως.

Θὰ ἔχομεν :

Πελάται ἐμπορευμάτων εἰς ἐγγύησιν εἰς Ἐμπορεύματα εἰς ἐγγύησιν
Σαπερόπουλος Ἀποθήκη Νο 6 κλπ.
Παράδοσις κ. Μπουγάτῳ 80 σάκκων ζακχάρεως. δε. 80—

Διὰ τὰ ἐν ταῖς ἀποθήκαις εὐρισκόμενα ἐμπορεύματα, αἱ τράπεζαι εἰσπράττουσιν ἐνοίκιον ἀνάλογον πρὸς τὸν καταλαμβανόμενον χῶρον.

Μὲ τὰ ἐνοίκια χρεώνονται φυσικὰ οἱ πελάται εἰς τοὺς σχετικοὺς μὲ τὰ ἐμπορεύματα περὶ ὧν πρόκειται λ/μους αὐτῶν, ἐὰν πρόκειται περὶ ἐμπορευμάτων εἰς ἐγγύησιν, ἢ εἰς ἄλλους τινὰς λογαριασμοὺς αὐτῶν μετὰ καὶ τραπέζης, ἔλλείψει τῶν πρώτων, ἢ τέλος εἰς πρόχειρόν τινα λ/μὸν καὶ πιστώνεται εἴτε ἡ γενικὴ μερὶς ἐνοικίων ἐν τῷ λ/μῷ Γενικὰ ἔξοδα ἢ εἰδικὴ μερὶς «ἐνοίκια ἀποθηκῶν», ἐν τοῖς Κέρδεσι καὶ Ζημίαις, διότι ὁ λ/μὸς οὗτος δύναται καὶ ὀφείλει νὰ ᾖ πιστωτικός, δι' ὃ εἶνε ἄτοπον νὰ εὐρίσκηται ἐν ταῖς Γενικαῖς ἔξοδοις.

Ὅμοίως ἀσφαλίζονται τὰ ἐμπορεύματα. Συνήθως, καθὼς εἶδομεν, αἱ τράπεζαι ἐνεργοῦσι ἀσφάλειάν τινα δι' ἑκάστην ἀποθήκην ἐπὶ ἐμπορευμάτων εὐρισκομένων ἢ εὐρεθησομένων ἐν αὐτῇ, καλύπτουσαν πάντως τὴν ἀξίαν τῶν καθ' οἵανδήποτε στιγμὴν ὑπαρχόντων ἐν αὐτῇ ἐμπορευμάτων. Χρεώνουσι δὲ ἀναλόγως ἕκαστον πελάτην, ἀναλόγως τῆς ἀξίας τῶν ἐμπορευμάτων του. Ἡ μερὶς ἀσφαλιστρῶν εὐρίσκεται καὶ πάλιν, εἴτε ἐν τοῖς Γενικαῖς Ἐξόδοις, εἴτε ἐν τοῖς Κέρδεσι καὶ Ζημίαις.

Ἐπειδὴ συχνὰ ἔχομεν ἐμπορεύματα εἴτε εἰς ἐγγύησιν εἴτε πρὸς φύλαξιν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ τελωνείου (καὶ εἶδομεν τί νομικῶς καὶ πρακτικῶς ἐπιβάλλεται καὶ ἰσχύει καὶ λαμβάνει χώραν εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας, εἰς τὰ δύο προηγούμενά μας βιβλία) προφανὲς εἶνε ὅτι ἀνοίγομεν εἰς τὰ δύο βοηθητικὰ τῶν ἐμπορευμάτων, ἢ ἀνωτέρω ἀναφέραμεν καὶ εἰδικὰς μερίδας «Τελωνειακῶν ἀποθηκῶν». Ὅμοίως ἀνοίγομεν μερίδας ἐπὶ ὀνόματα «Γενικῶν Ἀποθηκῶν» διὰ τὰ ἐμπορεύματα ἅτινα εὐρίσκονται εἰς τὰς Γενικὰς Ἀποθήκας καὶ πρὸς τὰ ὅποια ἔχομεν οἵανδήποτε σχέσιν.

Εἰς τὰς εἰδικὰς μερίδας, ἃς ἀνοίγομεν εἰς τὰ σχετικὰ βοηθητικὰ πῶσον διὰ τὰς ἀποθήκας μας, ὅσον καὶ διὰ τὰς ἀποθήκας τελωνείου

καὶ Γενικῶν Ἀποθηκῶν, καλὸν εἶνε νὰ ἀναφέρωμεν, ἐὰν τὰ ἐμπορεύματά εἰσιν ὑπὸ διαμετακόμισιν ἢ ἐλεύθερα πρὸς διάκρισιν (ἐννοοῦμεν νὰ ἀναφέρεται δῆλα δι' τοῦτο εἰς τὸν τίτλον ἐκάστης μερίδος, οἷον: Ἀποθήκη Νο 3 κλπ. ὑπὸ διαματικόμισιν).

Ἐννοεῖται ὅτι ἐὰν ἔχωμεν ἐμπορεύματα ἐνδιαφέροντα ἡμᾶς καὶ παρ' ἀποθήκαις ἄλλης τινὸς τραπέζης, ἀνοίγομεν καὶ πάλιν εἰς τὰ σχετικὰ βοηθητικὰ εἰδικὴν μερίδα δι' ἐκάστην τράπεζαν, παρ' ἧς ἔχομεν τοιοῦτοτρόπως ἐμπορεύματα.

ΕΝΕΓΓΥΟΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Γενικὰ περὶ τοῦ κλάδου τούτου ἐμελετήσαμεν ἐν τοῖς προηγηθεῖσι βιβλίοις. Ἐνταῦθα θὰ ἐξετάσωμεν τούτον ἀπὸ λογιστικῆς ἀπόψεως ἐπὶ τῇ βάσει παραδειγμάτων τινῶν.

Παράδειγμα α'. (Πίστωσις εἰς δρχ).

Ὁ πελάτης μας κ. Σαπερόπουλος ἀνοίγει παρ' ἡμῖν πίστωσιν δρχ. 300.000 ὑπὲρ τοῦ ἐν Καλάμαϊς κ. Μουνδρέα διὰ τὴν εἰσαγωγὴν σταφίδος (ἔστω ἡμεῖς μὲν τράπεζα Χ. ὁ δὲ ἀνταποκριτὴς δι' οὗ θὰ ἐνεργήσωμεν: Τράπεζα Ἀθηνῶν).

Ἡ ἀλληλουχία τῶν πράξεων εἶνε ἡ ἐξῆς:

Συντάσσομεν τὴν σχετικὴν σύμβασιν μετὰ τοῦ κ. Σαπεροπούλου καθ' ἣ ἐν πλάτει ἐμελετήσαμεν ἐν τῷ «Περὶ τραπεζικῶν ἐργασιῶν» βιβλίῳ.

Ὁ κ. Σαπερόπουλος μᾶς καταβάλλει διὰ περιθώριον δρχ. 100.000. Διὰ τὴν καταβαλὴν ταύτην θὰ πιστωθῇ οὗτος ταμιακῶς εἰς τὴν εἰδικὴν αὐτοῦ μερίδα ἐν τῷ λ/μῷ «*Χρεῶσται ἐνεγγύων Πιστώσεων*».

Μετὰ ταῦτα θὰ συντάξωμεν τὴν εἰδικὴν πινακίδα, καθ' ἣ εἶδομεν ἐν τῷ «Ὁδηγῷ» διὰ τὴν πίστωσιν ταύτην, θὰ γράψωμεν δὲ ἢ θὰ τηλεγραφήσωμεν τῇ Τραπεζῇ Ἀθηνῶν εἰς Καλάμας νὰ ἐνεργήσῃ τὸ μέτρον τοῦτο, ἐπὶ παραλαβῇ τῶν σχετικῶν ἐγγράφων καὶ ὑφ' οὗς ὄρους συνεφωνήθη.

Ἐπὶ τούτῳ ἐνεργεῖται ἡ ἀκόλουθος ἐγγραφή:

Χρεῶσται ἐνεγγύων πιστώσεων εἰς **Ἐνεγγύους πιστ. ὑπὸ ἐκτέλει**
Σαπερόπουλος Τραπ. Ἀθηνῶν, Καλάμαι.
δρ. 300.000—

Ἄνοιγμα πιστ. κλπ. ὑπὲρ Μουνδρέα

ἡ ἔγγραφὴ αὕτη θὰ γίνῃ προφανῶς διὰ τῶν σχετικῶν συμφηφιστικῶν.

Εἰς τὸν λ/μόν **Χρεῶσται ἐνεγγύων πιστώσεων** θὰ χρεώσωμεν φυσικὰ τὸν κ. Σαπερόπουλον, μὲ τὰ σχετικά τηλεγραφικά μας, ἔὰν ἡ πίστωσις ἀνοιχθῇ τηλεγραφικῶς.

Ἡδὴ ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν, ἐκτελέσασα τὴν πίστωσιν, μᾶς ἀποστέλλει τὰ σχετικά ἔγγραφα, πληροφοροῦσα ἡμᾶς ὅτι μᾶς χρεώνει μὲ δρ. 298.000— ποσὸν ὅπερ κατέβαλε τῷ κ. Μουνδρέα, πλεόν τυχόν ἐξόδων της.

Ὁφείλομεν νὰ ἐνεργήσωμεν τὰς ἀκολουθίους δύο ἔγγραφάς.

α). Διὰ τὴν ὀριστικὴν πίστωσιν τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν:

Ἐνεγγυοὶ πιστώσεις ὑπὸ ἐκτελ. εἰς **Ἀνταποκριτὰς ἡ Τραπέζας ἔσωτ.**
Τραπ. Ἀθηνῶν, Καλάμαι Τραπ. Ἀθηνῶν, Καλάμαι
Ἐκτελ. πιστ. ἀρ. . . . ὑπὲρ Μουνδρέα δρ. 298.000—

Σημειωτέον δὲ οὕτω πράττομεν ἔὰν διατηρῶμεν λ/μόν μετὰ τῆς Σραπέζης Ἀθηνῶν ἐν Καλάμαις. Δυνατὸν ὅμως νὰ μὴ διατηρῶμεν λ/μόν μετὰ τοῦ ὑποκιταστήματος τούτου, νὰ μᾶς παραπέμψῃ δὲ αὕτη εἰς τὸ Κεντρικόν της. Τότε, ἀντὶ τοῦ λ/μοῦ **«Ἀνταποκριτὰς ἡ Τράπεζαι Ἐσωτερικοῦ»** (Τράπεζα Ἀθηνῶν, Καλάμαι), πιστοῦμεν τὰς **«Τραπέζας Ἐσωτερικοῦ»** (Τράπεζα Ἀθηνῶν, Ἀθῆναι).

β) Ἐγγραφὴν ἀκυρωτικὴν τῆς ἀρχικῆς συμφηφιστικῶς γενομένης διὰ τὸ μὴ ἐκτελεσθὲν ἰσόλοιπον δρ. 2000— Οὕτω:

Ἐνεγγ. πιστ. ὑπὸ ἐκτέλει εἰς **Χρεώστας ἐνεγγ. πιστ.**
Τραπ. Ἀθηνῶν, Καλάμαι Σαπερόπουλος
Ἐκτελ. πιστ. ἀρ. . . . μὴ ἐκτελεσθὲν δρ. 2000—

Οὕτως ἔχομεν τὴν ἀκριβῆ θέσιν τῆς καταστάσεως πρὸς ἡμῶν.

Εἰς τὸν λ/μόν **«Χρεῶσται ἐνεγγύων πιστώσεων»** χρεοῦμεν προφανῶς τὸν κ. Σαπερόπουλον διὰ τοὺς τόκους καὶ προμηθείας μας μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν θὰ ἐξοφλήσῃ, πιστώσει τῶν οἰκείων μερίδων ἐν ταῖς βοηθητικοῖς «Τόκοι» καὶ «Προμήθειαι» καὶ τὸν πιστοῦμεν μὲ τὰς καταβολάς του, ἢ μεταφέρομεν τὸ ὑπόλοιπον ταμιακῶς ἢ ἡμερολογιακῶς εἰς ἄλλον λ/μόν του ἔὰν πρόκειται νὰ χρεωθῇ ἄλλου ἢ ἔὰν ἡ πρᾶξις ὀφείλῃ νὰ λάβῃ ἄλλην μορφήν (Δάνεια ἐπὶ ἔμπορευμάτων κλπ).

Ἄς ἴδωμεν ἤδη ὁποίας ἐγγραφὰς θὰ ποιήσῃ ἡ ἐν Καλάμαις Τράπεζα Ἀθηνῶν, ἐπὶ τῇ λήψει τῆς ἐντολῆς τῆς Τραπέζης Χ. ὅπως ἐνεργήσῃ τὰ τῆς ἀνωτέρω πιστώσεως.

Πρῶτον θὰ ἐγγράψῃ οὕτω :

Ἐνέγγυοι πιστώσεις ἐκτελεσταί εἰς *Δικαιούχος ἐνεγγ. πιστ.*
Τράπεζα Χ. Μουνδρέας

Πίστωσις ἀριθ. . . . κλπ.

δρ. 300.000—

Ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ ἐκ μέρους Μουνδρέα τῶν ἐγγράφων καὶ τῇ ἐκτέλει τῆς πιστώσεως ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν Καλαμῶν ἐνεργεῖ οὕτω :

Χρεώνει ταμιακῶς, διὰ τοῦ καταλλήλου ἐντάλματος ὅπερ ὑπογράφει ὁ κ. Μουνδρέας μὲ τὸ πληρωθὲν ποσὸν δρ. 298.000—τὴν Τράπεζαν μὲν Χ. εἰς ἄν ἔχη μετ' αὐτῆς ἀπ' εὐθείας λογαριασμόν. Ἐὰν πρόκειται ἡ χρέωσις νὰ διαβιβασθῇ μέσω ἄλλου χρεώνει τὸν ἄλλον τοῦτον (οἶον Κεντρικόν της κλπ.). Ἐὰν πρόκειται νὰ καταλογισθῶσι καὶ ἔξοδα ἢ δικαιώματα ὑπὲρ τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν Καλαμῶν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πιστώσεως ταύτης, ἡ Τράπεζα Χ. θὰ χρεωθῇ πάλιν καθ' ὅμοιον ὡς ἀνωτέρω τρόπον, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, συμψηφιστικῶς μὲ ταῦτα, πιστώσει ἀναλόγου μερίδος ἀποτελεσμάτων παρὰ τῆς Τραπ. Ἀθην. Καλαμῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρχικὴν ἐγγραφὴν, γίνεται ἀκύρωσις ταύτης δι' ἀντιστρόφου ἐγγραφῆς.

Ἐὰν ὅμως ἡ πίστωσις ἐξετελήτῃ τημητικῶς, τότε δι' ἐκάστην ἐκτέλεσιν μέρους, ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν Καλαμῶν θὰ ἐχρέωνε κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὀριστικῶς ταμιακῶς καὶ συμψηφιστικῶς, ὡς εἶδομεν, τὴν Τράπεζαν Χ, μὲ τὰ ἐκάστοτε πληρωνόμενα ποσὰ καὶ ἔξοδα ἢ δικαιώματά της, θὰ ἐνήργη δὲ ἀκυρωτικὴν τῆς ἀρχικῆς ἐγγραφῆς, διὰ τὸ ἐκάστοτε ἐκτελούμενον μέρος.

Τράπεζαί τινες, ἰδίᾳ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἅμα τῷ ἀνοίγματι τῶν πιστώσεων, χρεώνουσι τοὺς ἀνταποκριτὰς αὐτῶν μὲ προμήθειάν τινα, ἣν ἀποκαλοῦσι προμήθειαν βεβαιώσεως, ἐκτὸς τῆς προμηθείας ἐκτέλεσεως.

Παράδειγμα β'. (πίστωσις εἰς Ξ. Νομίσματα).

Οἱ κ. κ. Μπαλιατζῆς καὶ Σια ἀνοίγουσι παρὰ τῇ Τραπέζῃ Χ. ἐν Ἀθήναις πίστωσιν £ 5000— ὑπὲρ τοῦ οἴκου Ζ διὰ τὴν εἰσαγω-

γὴν βενζινῶν ἐκ Ρουμανίας τῆ 8/9. Ἐς ὑποθέσωμεν δὲ ὅτι ἡ Τράπεζα Χ, ἐνεργοῦσα διὰ τῆς Banque Marmaroch Blank et Co ἔχη μετ' αὐτῆς λ/μὸν εἰς £.

Ἐναντι δὲ τῆς πιστώσεως ταύτης οἱ ὡς ἄνω κύριοι καταθέτουσι περιθώριον Δρ. 150,000 καὶ £ 500—εἰς chèque ἐπὶ Λονδίνου αὐθμερόν.

Ἐχομεν: α'. Ἐγγραφή.

Χρεῶσται ἐνεγγ. πιστώσ. Σ. Ν. εἰς	Ἐνεγγ. πιστ. ὑπὸ ἐκτελ. Σ. Ν.
Μπαλτατζῆς καὶ Σια λ/μὸς £	Banque Marmaroch Blank
Ἄνοιγμα πιστ. κλπ.	£ 5.000 Δρ. 500.000

β'. Ἐγγραφή

Πίστωσις ταμιακῶς τῶν κ. κ. Μπαλτατζῆς καὶ Σια ἐν τῷ λ/μῶ
«Χρεῶσται ἐνεγγύων πιστώσεων» μετ' £ 500.

γ'. Ἐγγραφή

Πίστωσις ταμιακῆ τῶν κ. κ. Μπαλτατζῆ καὶ Σια ἐν τῷ λ/μῶ
«Χρεῶσται ἐνεγγύων πιστώσεων» (εἰς τὸ δεύτερον αὐτοῦ μέρος, τὸ κάτω, ὅπερ θὰ ἀφορᾷ τὰς δραχμὰς) μετ' Δρ. 150.000.

Τὴν 11/9 οἱ κ. κ. Μπαλτατζῆς καὶ Σια κανονίζουσι £ 1000 πρὸς Δρ. 371.

Θὰ ἔχωμεν:

Πελάται ἐνεγγ. πιστώσεων Σ. Ν. εἰς	Πελάτας ἐνεγγ. πιστώσεων Σ. Ν.
Μπαλτατζῆς καὶ Σια λ/μὸς Δραχ.	Μπαλτατζῆς καὶ Σια λ/μὸς £
Κανονισμὸς £ 1000 @ 371	Δραχ. 100.000
371.000	Ἐπικαταλαγαί Δρ. 271.000

Εἰς τὸ μέχρι τῆς ἐκτελέσεως τῆς πιστώσεως διάστημα δύναται προφανῶς νὰ γίνωσιν ἐκ μέρους τῶν κ. κ. Μπαλτατζῆ καὶ Σια καὶ ἄλλαι καταβολαὶ εἰς Δραχ. ἢ £ ἢ καὶ ἄλλοι κανονισμοὶ πάντοτε κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον.

Ἦδη ἐκτελεῖται ἡ πίστωσις διὰ £ 4765 καὶ μᾶς δίδεται (τῆ Τραπεζῆ Χ.) ἐκ μέρους τῆς ἐν Ρουμανίᾳ τοιαύτης ἡ σχετικῆ χρεώσις. Ἡ Τράπεζα Χ. θὰ ἐγγράψῃ οὕτω τῆ 14/10 αἴφνης.

α'. Ἐγγραφή

Ἐνεγγ. πιστ. ὑπὸ ἐκτελ. Σ. Ν. εἰς	Τραπεζῆς Ἐξωτερικοῦ
Banque Marmaroch etc	Banque Marmaroch etc λ/μὸς £
Ἐκτελ. πιστ. κλπ. διὰ £ 4765	Δρ. 476.500

β'. Έγγραφή

Ένεγγ. πιστ. υπό εκτέλεσ. Σ. Ν. εις Πελάται ένεγγ. πιστ. Σ. Ν.

Banque Maritimo-eg. etc Μπαλτατζής και Σία

Ακύρωσις άνεκτελέστου μέρους ένεγγ. πιστ. κλπ.

£ 235.

δρ. 23.500

Έάν ύποτεθῆ δὲ ὅτι οἱ κ. κ. Μπαλτατζής και Σία εἶχον κανονίσει ὄλον τὸ εἰς £ ποσὸν πλὴν τῶν £ 500, ἄς κατέβαλον ὡς περιθώριον, ἦτοι £ 5500 ἔπεται ὅτι ὁ λ/μὸς £ αὐτῶν διὰ τῆς τελευταίας ταύτης ἔγγραφῆς θὰ εὐρεθῆ πιστωμένος μὲ £ 235.

Έάν ὁμως ὑποθέσωμεν ὅτι δὲν ἐνεργήθησαν παρὰ αἱ ἔγγραφαὶ ἄς ἐλάβομεν ὑπ' ὄψει ἐξ ἀρχῆς ἀνωτέρω, ἢ θέσις τῶν κ. κ. Μπαλτατζῆ και Σία θὰ παρουσιάζηται ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῷ κατωτέρῳ πίνακι.

Π Ι Ν Α Κ Η

(Πελάται ένεγγ. πιστώσεων εις Σ. Ν.)

Μπαλτατζής και Σία λογαριασμός £

8/9	Άνοιγμα πιστώσεως κλπ. £	5000	Δρ. 500.000	8/9	Περιθώρ. £	500	Δρ. 50.000
				11/9	Κανονισμός >	1000	100.000
				14/10	Άκυρ. ὑπολοίπ. μὴ χρησιμοποιηθέντος	235	23.500

Λογαριασμός Δρ.

11/9	Κανονισμός £ 1000 ἂ' 371 δρ.	371.000	8/9	Περιθώριον Δρ.	150.000
------	------------------------------	---------	-----	----------------	---------

Ὡς προκύπτει λοιπὸν ἐκ τοῦ πίνακος τούτου, οἱ κ. κ. Μπαλτατζής και Σία εὐρίσκονται χρεωμένοι τῇ 14/10 με £ 3265 ἂφ' ἐνὸς και Δραχ. 221.000 ἂφ' ἑτέρου.

Τὰ ποσὰ φυσικὰ ταῦτα σὺν τῇ προσθήκῃ τόκων, προμηθειῶν, ἐξόδων τηλεγραφικῶν κλπ. ἐφ' ἐκάστου εἶδους, δύνανται νὰ κανονισθῶσι κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον εἰς ἐξόφλησιν.

Ὡστε, καθὼς παρατηροῦμεν, δὲν παρουσιάζεται καμμία δυσχέ-

ρεια πρὸς τήρησιν τῶν λ/μῶν τούτων κατὰ τὸ σύστημα ὅπερ ὑποδεικνύομεν.

Ἐὰν ποτὲ ἀκυρωθῇ πίστωσίς τις εἰς Ξ. Νόμισμα, ἔχοντες ὑπ' ὄψει ὅσα ἐξεθέσαμεν σχετικῶς ἐν τοῖς προηγηθεῖσι συγγράμμασιν ἡμῶν, δὲν ἔχομεν, ἀπὸ λογιστικῆς ἀπόψεως, παρὰ νὰ ἐξετάσωμεν πῶς παρουσιάζεται ὁ λογαριασμός τοῦ πελάτου, ὅστις εἶχεν ἀνοίξει τὴν πίστωσιν καὶ νὰ καθωρίσωμεν τὴν θέσιν αὐτοῦ ἔναντι ἡμῶν, συμφώνως μὲ τὰ προεκτεθέντα.

Ἐὰν ἡ πίστωσις ἐκτελεῖται ἔναντι ἀποδοχῆς τῆς τραπέζης τραβήγματος τοῦ πωλητοῦ ἐμπορεύματος δικαιοῦχου καὶ πάλιν λαμβάνουσι χώραν αἱ ἴδιαι ὡς ἄνω ἐγγραφαί, μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι, διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τοῦ λογαριασμοῦ τῶν πελατῶν εἰς τὸ βιβλίον «Χρεῶσαι ἐνεγγύων πιστώσεων» πιστοῦμεν τὰς ἐν αὐτῇ μερίδας χρεώσει λογαριασμοῦ «Προεξοφλήσεων» διὰ τὰ ποσὰ ἃ ἀναφέρουσιν αἱ ἀποδεκταὶ γεννόμεναι συναλλαγματικά.

ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΑΙ ΕΠΙ ΦΟΡΤΩΤΙΚΩΝ

Διακρίνομεν δύο περιπτώσεις λογιστικῶς. 1) Πρόκειται περὶ φορτωτικῶν ἐγγράφων ὧν τὸ εἰσπρακτέον ποσὸν τυγχάνει εἰς δραχμὰς (ἔσωτερικοῦ). 2) Πρόκειται περὶ τοιούτων, ὧν τὸ εἰσπρακτέον ποσὸν τυγχάνει εἰς Ξ. Νόμισμα (ἔξωτερικοῦ).

Παράδειγμα α' (Προκαταβολαὶ εἰς δραχ.)

Ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ κ. Σαπερόπουλος μᾶς προσάγει φορτωτικὴν ζακχάρων συνοδευομένην ἀπὸ τιμολόγιον δρα. 250.000 ἐπὶ τοῦ κ. Μπουγάτσου Λαμίας, ἐφ' ἧς μᾶς ζητεῖ προκαταβολὴν δρα. 175.000. Προκαταβάλλοντες ἡμεῖς τὸ ἀνωτέρω ποσόν, χρεοῦμεν φυσικὰ ἐν «Προκαταβολαῖς δραχ.» ταμιακῶς τὸν κ. Σαπερόπουλον μὲ τὸ ἀνωτέρω ποσόν.

Ἐὰν ὀφείλωμεν νὰ εἰσπράξωμεν προκαταβολικῶς προμήθειάν τινα ἢ τόκον, τοῦτο γίνεται δι' ἰδιαίτερων ταμιακῶν γραμματίων εἰσπράξεως, πιστώσει τῶν οἰκείων λογαριασμῶν «Τόκοι» καὶ «Προμήθειαι».

Ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ ἤδη τῶν ἐγγράφων πρὸς εἴσπραξιν πρὸς τὴν ἐν Λαμίᾳ Τράπεζαν Θεσσαλίας αἴφνης, ἔχομεν νὰ ἐγγράψωμεν

οὕτω, ἐγγραφὴν τάξεως, πρὸς πιστοποίησιν τῆς ἀποστολῆς μας ταύτης.

Ἄξιαί τρίτων ὑπέγγνοι παρ' Ἀνταποκριτῶν δεχ.

Τράπεζα Θεσσαλίας, Λαμία.

εἰς Κομιστὰς ἀξιῶν ὑπεγγῶν πρὸς εἰσπραξίν δεχ.

Σαπερόπουλος

Ἀποστολὴ φορτ. ἀριθ. . . . κλπ. δρ. 250.000

Ἦδη λαμβάνομεν ἐκκαθάρισιν παρὰ τῆς τραπέζης Θεσσαλίας Λαμίας, ἣτις μᾶς γνωρίζει ὅτι εἰσέπραξεν ἐν ὄλφ δρχ. 249,700 καθαρὰς, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐξόδων της καὶ μᾶς πιστώνει μὲ τὸ ἀνωτέρω ποσὸν παρὰ τῷ Κεντρικῷ της, μεθ' οὗ ἡμεῖς εὐρισκόμεθα ἐν λογαριασμῷ, ἐν ᾧ, ὡς ὑποτεθῆ, μετὰ τοῦ Ὑποκαταστήματος Λαμίας τῆς Τραπεζῆς ταύτης δὲν διατηροῦμεν λογαριασμόν.

Θὰ ἐγγράψωμεν οὕτω·

Τράπεζαι Ἑσωτερικῶ

Τράπεζα Θεσσαλίας, Ἀθῆναι

Εἰσπραξις φορτ. ἀριθ. . . . κλπ. δρ. 249.700

εἰς Προκαταβολὰς δεχ.

Σαπερόπουλος

Ἐξ ἄλλου θὰ ἐνεργήσωμεν ἐγγραφὴν τάξεως ἀκυρωτικὴν τῆς ἀρχικῶς γενομένης καὶ ἀκριβῶς ἀντίθετον ἐκείνης.

Ἦδη ἀφ' οὗ χρεώσωμεν τὸν κ. Σαπερόπουλον ἐν τῷ λογαριασμῷ «Προκαταβολῶν» μὲ τοὺς τόκους, προμηθείας, τηλεγραφικὰ κλπ. τυχὸν ἐξοδά μας, πρόδηλον εἶνε ὅτι ἔχομεν νὰ τῷ καταβάλωμεν τὸ πιστωτικὸν ὑπόλοιπον, ὅπερ παρουσιάζει ὁ λογαριασμός του «Προκαταβολῶν» ὅπερ ὑπόλοιπον μεταφέρομεν ἀμέσως εἰς πρόχειρον τινὰ λογαριασμόν εἰς πίστωσιν κ. Σαπεροπούλου, μέχρις ὅτου μᾶς δώσῃ ὁδηγίαν περὶ τῆς ὀριστικῆς αὐτοῦ χρησιμοποίησεως. Ἡ μεταφορὰ αὕτη καθίσταται ἀναγκαία, διότι ἄλλως τὰ οὕτω σχηματιζόμενα πιστωτικὰ ὑπόλοιπα ἐν «Προκαταβολαῖς» νοθεύουσι τὸ γενικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ τούτου ἐν τῷ Συγκεντρωτικῷ Καθολικῷ, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἄτοπον τυγχάνει καὶ ἐμποδίζει τὴν κανονικὴν παρακολούθησιν τοῦ λογαριασμοῦ τούτου.

Παράδειγμα β' (Προκαταβολαὶ εἰς Ε. Ν.)

Ὁ κ. Μπεραχᾶς μᾶς προσάγει φορτωτικὴν βαλανιδίων ἐπὶ κ. Karfer Νέας Ὑόρκης \$ 9000.

Τονίζομεν ἐξ ἀρχῆς ὅτι καὶ ἐν τῷ Βοηθητικῷ «Προκαταβολαῖς»

εις Ε. Ν.» ἐκάστη μερὶς δέον νὰ ἦ διηρημένη κατὰ τρόπον παραπλήσιον μὲ τὸ ὑπόδειγμα ὅπερ ἐδώκαμεν προκειμένου περὶ «Χρεωστῶν ἐνεγγύων πιστώσεων εἰς Ε. Ν.» εἰς δύο μέρη, ἓνα μὲν διὰ τὰς εἰς Ε. Ν. ἐγγραφὰς καὶ ἕτερα διὰ τὰς εἰς δοχ.

Ἐνταῦθα δυνάμεθα νὰ συναντήσωμεν διαφόρους περιπτώσεις :

1η Περίπτωσης. Ὁ κ. Μπεραγᾶς ἐπιθυμεῖ νὰ λάβῃ τὸ ποσὸν εἰς Συνάλλαγμα, χορηγοῦμεν δ' αὐτῷ προκαταβολὴν \$ 7500.

Θὰ ἔχωμεν ἐγγραφὰς, ἐντελῶς παρομοίας μὲ τὰς ἀνωτέρω περὶ δραχμῶν ἐκτεθείσας, τῶν \$ ὑπολογιζομένων φυσικὰ ἐπὶ τῇ συμβατικῇ τιμῇ δο. 20, μὲ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι διὰ τὰ chèques τὰ ὁποῖα ἐκάστοτε θὰ λαμβάνῃ, θὰ μεσολαβῇ εἰς τὸ τμήμα Συναλλάγματος, διὰ τὴν ἔκδοσιν αὐτῶν καὶ τὴν σύνταξιν τῶν καταλλήλων γραμματίων εἰσπράξεως, ἅτινα θὰ συμψηφισθοῦν μὲ τὰ ἐντάλματα δι' ὧν θὰ φαίνονται τὰ ποσά, ἅτινα θὰ καταβάλλονται τῷ κ. Μπεραγᾶ.

2α Περίπτωσης. Ὁ κ. Μπεραγᾶς ἐπιθυμεῖ νὰ κανονίσῃ τὰ \$ 7.500 ἃ δίδωμεν αὐτῷ ὡς προκαταβολὴν εἰς δραχμάς, μὲ τὴν τρέχουσαν τιμὴν κατὰ \$, ἔστω δο. 75. Ὁ κ. Μπεραγᾶς ἐπιθυμεῖ δῆλα δὴ νὰ μᾶς κάμῃ μίαν προπώλησιν συναλλάγματος.

Δέον νὰ τονισθῇ ἐνταῦθα ὅτι ἡ περίπτωση αὕτη διαφέρει οὐσιωδῶς τῆς ἀντιστοίχου περιπτώσεως προκειμένου περὶ ἐνεγγύων πιστώσεων.

Προκειμένου περὶ ἐνεγγύων πιστώσεων, ὅταν ὁ πελάτης κλείῃ τὸ συνάλλαγμα ἢ ἔναντι ἡμῶν ὑποχρέωσίς του μεταβάλλεται εἰς δραχμάς, ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν νὰ μετρήσωμεν τὸ συνάλλαγμα εἰς ἐκτέλεσιν τῆς πιστώσεως ἢ νὰ κρατήσωμεν αὐτὸ εἰς τὴν διάθεσίν του ἔαν ἡ πίστωσις ἀκυρωθῇ. Ὄθεν ὁ πελάτης ποιεῖ ἐκεῖ προαγορὰν συναλλάγματος παρ' ἡμῶν. Ἐνταῦθα πρᾶττει τὸ ἀντίθετον. Ἡ ὑποχρέωσίς του διατηρεῖται εἰς Ε. Νόμισμα, ὅπερ θὰ εἰσπραχθῇ καταβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ ἀποδέκτου τῆς φορτωτικῆς εἰς ἐξόφλησιν τῆς ὑποχρεώσεώς του ταύτης, ἢ θὰ μᾶς καταβληθῇ παρὰ τοῦ ἰδίου πελάτου μας, ἔαν ἡ φορτωτικὴ παραμείνῃ ἀνείπρακτος,

Προκειμένου περὶ ἐνεγγύων πιστώσεων ἢ πρᾶξις ἦν ἐνεργοῦμεν ἀποτελεῖ λοιπὸν διὰ τὴν Τράπεζαν μίαν προπώλησιν πρὸς τὸν πελάτην εἰς συνάλλαγμα, ἐν συνδυασμῷ μετὰ χωρηγήσεώς της πρὸς αὐτόν, διότι αὕτη πρῶτον θὰ καταβάλλῃ τῷ δικαιούχῳ τῆς πιστώ-

σεως τὸ εἰς συνάλλαγμα ποσὸν καὶ εἶτα θὰ εἰσπράξῃ τὸ εἰς δραχ. ἀντίτιμον παρὰ τοῦ πελάτου ταύτης, μείον φυσικὰ τοῦ σχετικοῦ περιθωρίου, μετὰ τὴν ἀφίξιν δῆλα δὴ τῶν ἐγγράφων καὶ παραλαβὴν παρ' αὐτοῦ τούτων. Ἡ ἐνέγγυος δῆλα δὴ πίστωσις ἔξωτερικοῦ καθ' ἣν περιπτώσιν κορονίζεται ἐκ τῶν προτέρων, ἢ καὶ ἀπλῶς μεταγενεστέρως, ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πιστώσεως, τὸ συνάλλαγμα ἀποτελεῖ διὰ τὴν Τράπεζαν μίαν πράξιν ἐπὶ προθεσμίᾳ συναλλαγματικὴν καὶ εἰδικώτερον μία προπώλησιν συναλλάγματος πρὸς αὐτόν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς χορήγησιν ἐμπραγμάτως ἠσφαλισμένην.

Προκειμένου περὶ προκαταβολῶν, ἡ πράξις ἦν ἐνεργοῦμεν ἀποτελεῖ διὰ τὴν Τράπεζαν μίαν προαγορὰν παρὰ τοῦ πελάτου εἰς συνάλλαγμα ἐν συνδυασμῷ μετὰ χορηγήσεως πρὸς αὐτόν, διότι πρῶτον θὰ καταβληθῶσιν αὐτῷ αἱ δραχμαὶ καὶ εἶτα θὰ παραδοθῇ τὸ συνάλλαγμα, καταβαλλόμενον παρὰ τοῦ παραλήπτου τῶν φορτωτικῶν. Ἡ προταβολὴ δῆλον ὅτι ἐπὶ φορτωτικῶν, καθ' ἣν περιπτώσιν κανονίζεται τὸ συνάλλαγμα, ἀποτελεῖ διὰ τὴν Τράπεζαν μίαν πράξιν ἐπὶ προθεσμίᾳ συναλλαγματικὴν, καὶ εἰδικώτερον μίαν προαγορὰν συναλλάγματος παρ' αὐτῆς ἐν συνδυασμῷ πρὸς χορήγησιν ἐμπραγμάτως ἠσφαλισμένην.

Ἀκυρωμένων τῶν πράξεων, εἰς μὲν τὴν περιπτώσιν τῶν ἐνεγγύων πιστώσεων ὁ πελάτης εἶνε ὑπόχρεως νὰ καταβάλῃ δραχμὰς καὶ νὰ παραλάβῃ συνάλλαγμα, εἰς δὲ τὴν περιπτώσιν τῶν προκαταβολῶν εἶνε ὑπόχρεως νὰ καταβάλῃ συνάλλαγμα καὶ νὰ παραλάβῃ δραχμὰς.

Ἐπροτιμήσαμεν νὰ ὁμιλήσωμεν ἐνταῦθα καὶ διὰ τὰς ἐνεγγύους πιστώσεις καὶ διὰ τὰς προκαταβολὰς διὰ νὰ κάμωμεν σύγκρισιν τῶν δύο περιπτώσεων.

Ἄλλ' ὡς ἔλθωμεν εἰς τὸ παράδειγμά μας. Ὁ κ. Μπεραχᾶς εἰσπράττων τὸ ἀντίτιμον \$ 7500 @ 75 ἦτοι δραχ. 562.500 δὲν θὰ χρεωθῇ εἰς τὸ μέρος τῶν δραχμῶν τῆς μερίδος του εἰς τὸ βοηθητικὸν «*Προκαταβολαὶ εἰς Ε. Ν.*» (εἶπομεν ὅτι καὶ ἐνταῦθα αἱ μερίδες θὰ διαιρῶνται εἰς δύο μέρη, καθὼς καὶ προκειμένου περὶ ἐνεγγύων πιστώσεων) ἀλλὰ θὰ χρεωθῇ εἰς τὸ μέρος τῶν Ε. Νομισμάτων, διότι ἡ χορήγησις γίνεται εἰς Ε. Νόμισμα. Θὰ ἐκδοθῶσι δύο ταμιακὰ ἐντάλματα πληρωμῆς. Ἐνα μὲν διὰ τὴν χρέωσιν τοῦ κ. Μπεραχᾶ μὲ \$ 7500, μὲ τιμὴν συμβατικὴν δραχ. 20, καὶ ἔτε-

ρον διά τὴν χρέωσιν τῶν «**Ἐπικαταλλαγῶν**» τὸ ὑπόλοιπον. Προόδηλον δὲ εἶναι ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τὸ ἔνταλμα «**Ἐπικαταλλαγῶν**» δέον νὰ ἀναφέρῃ λεπτομερῶς ἀπὸ ποῖαν προῶξιν προέρχεται τὸ ποσὸν ὅπερ ἀναγράφει, νὰ ὑπογραφῇ δὲ παρὰ τοῦ κ. Μπεραχᾶ.

Ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τῶν φορτωτικῶν πρὸς εἰσπραξίν, θὰ ἐνεργηθῶσιν φυσικὰ αἱ ὑποδειχθεῖσαι ἐγγραφαὶ τάξεως, ἐπὶ δὲ τῇ εἰσπράξει θὰ πιστωθῇ ἐν τῷ ἰδίῳ λ/μῶ «**Προκαταβολαὶ εἰς Ε.Ν.**» ὁ κ. Μπεραχᾶς (λ/σμός £) μετὰ δὲ τὴν ἀφαίρεσιν παντὸς ἐξόδου τὸ πιστωτικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λ/μοῦ θὰ μεταφερθῇ καὶ αὐθις εἰς προχειρὸν τινα λογαριασμόν, μέχρι τῆς λήψεως ὀδηγιῶν παρὰ τοῦ κ. Μπεραχᾶ περὶ ὀριστικῆς αὐτοῦ χρησιμοποίησεως.

3η Περίπτωσις. Ὁ κ. Μπεραχᾶς δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ κανονίσῃ ἀμέσως τὸ συνάλλαγμα, ἀλλὰ θέλει νὰ λάβῃ προκαταβολὴν ἐκ δρχ. 500.000.

Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ κ. Μπεραχᾶς θὰ χρεωθῇ μὲ τὸ ποσὸν ὅπερ θὰ λάβῃ ἐν τῇ μερίδι του (λογαριασμός δρχ.) τοῦ βοηθητικοῦ «**Προκαταβολαὶ εἰς Ε.Ν.**»

Ἐὰν οὗ εἰσπραχθῇ ἡ φορτωτικὴ του, θὰ πιστωθῇ φυσικὰ μὲ τὸ προῖόν ἦτοι \$ 9000 μείον τυχόν ἐξόδων ἀνταποκριτοῦ μας ἐν τῇ ἰδίᾳ μερίδι του (λογαριασμός \$). Ὅφειλει δὲ ἤδη εἶτε νὰ μᾶς πωλήσῃ ὅλον τὸ ποσὸν εἰς τρέχουσαν τιμὴν, εἶτε νὰ μᾶς πωλήσῃ ποσὸν ἀνάλογον πρὸς κάλυψιν τῶν δρχ. 500.000, ἃς ἐδώκαμεν αὐτῷ, παραλαμβάνων τὸ ὑπόλοιπον εἰς chèque ἐπὶ Νέας Ὑόρκης.

Ἐπιπροσέτι δια τὴν εὐκολίαν ὅτι εἰσπραχθῆσαν καθαρὰ \$ 9000.— ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, εἶχε δὲ σταλεῖ ἡ φορτωτικὴ πρὸς εἰσπραξίν τῇ National City Bank of New-York. Θὰ ἐγγράψωμεν οὕτω:

<i>Τράπεζαι ἐξωτερικοῦ</i> εἰς <i>Προκαταβολὰς εἰς Ε. Ν.</i>	
National City Bank κλπ.	Μπεραχᾶς λ/ \$
Εἰσπραξίς φορτ. κλπ.	\$ 9000.— δρχ. 180.000.—

Ἐννοεῖται φυσικὰ ὅτι θὰ ἐνεργηθῇ καὶ ἀκυρωτικὴ ἐγγραφή τῆς ἐγγραφῆς τάξεως ἣτις ἐγένεται ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τῶν ἐγγράφων τῇ National City Bank of New-York ἦτοι:

<i>Κομιστὰὶ ἀξιών ὑπεγγ.</i> εἰς <i>Ε.Ν.</i> εἰς <i>Ἀξίας παρ' Ἀνταπ. πρὸς εἰσπρ. Ε.Ν.</i>	
Μπεραχᾶς	National City κλπ.
Εἰσπρ. φορτ. ἀρ. κλπ.	\$ 9000 δρχ. 180.000.—

Ἦδη ἐπὶ τῇ μετὰ τὴν εἰσπραξίν μετατροπῇ τῶν \$ 9000 κ. Μπεραχᾶ εἰς δραχμὰς @ 75 π. ζ. θὰ ἔχωμεν·

<i>Προκαταβολαὶ εἰς Σ. Ν.</i> εἰς <i>Προκαταβολὰς εἰς Σ. Ν.</i>	
Μπεραχᾶς λ/ \$	Μπεραχᾶς λ/ δραχ.
Κανονισμὸς \$ 9000 @ 75	675.000
δρ. 180.000	
<i>Ἐπικαταλλαγαὶ</i> > 495.000	

Ὡστε ὁ μὲν λογαριασμὸς \$ κ. Μπεραχᾶ θὰ κλείσῃ ὁ δὲ **λογαριασμὸς δραχ.** θὰ εὐρίσκηται χρεωμένος μὲν μὲ τὰς προκαταβληθεῖ-δραχ. 500.000, πιστωμένος δὲ μὲ δρ. 675.000.

Ἦδη, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν παντὸς ἐξόδου, σὺν τόκοις καὶ προμηθειαῖς, θὰ φέρωμεν εἰς πίστωσιν κ. Μπεραχᾶ εἰς λογαριασμὸν πρῶχειρον τὴν διαφορὰν τοῦ **λογαριασμοῦ του δραχ.** μέχρι τῆς λήψεως ἐντολῆς του περὶ ὀριστικῆς χρησιμοποίησεως αὐτοῦ.

Ἐννοεῖται ὅτι ὁ κ. Μπεραχᾶς θὰ ἠδύνατο νὰ κανονίσῃ τὰ δολ-λάρια ὅλα ἢ καὶ μέρος μόνον αὐτῶν καὶ πρὶν ἢ γίνῃ εἰσπραξις αὐτῶν ἐν Ν. Ὑόρκη, μετὰ τὴν λήψιν δῆλα δὴ τῆς προκαταβολῆς δραχ. 500.000 ὁπότε θὰ ἐλάμβανε πάλιν χώραν παραπλησία πρὸς τὴν ἄνω ἐγγραφὴν.

Σημειωτέον ὅτι πολλάκις λαμβάνομεν ἀνάγκην ἵνα καὶ αὐτεπαγγέλτως κανονίσωμεν τὸ συνάλλαγμα, εἰς ἣν περιπτώσιν δῆλα δὴ καλῶς σωμεν πρὸς τοῦτο τὸν πελάτην καὶ δὲν προσέλθῃ, εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἔχομεν μὲν δώσει μέγα σχετικῶς ποσὸν εἰς δραχμὰς ἀναλόγως τοῦ εἰσπρακτέου εἰς συνάλλαγμα τοιοῦτου, λόγῳ δὲ πτώσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος, ὑπολογίζομεν ὅτι πιθανὸν εἶνε νὰ μὴ καλυφθῶμεν ἐκ τοῦ προϊόντος αὐτοῦ εἰς δραχ. Δι' ὅ, καθ' ἃ ἐξεθέσαμεν ἐν τῷ «Ὁδηγῷ τοῦ Τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου»⁽¹⁾ ἢ περιπτώσις αὕτη τυγχάνει ἀξία προσοχῆς ἀπὸ διττῆς ἀπόψεως.

Ἐκτὸς τῶν ἄνω ἐκτεθεισῶν τριῶν περιπτώσεων, δύναται νὰ παρουσιασθῇ καὶ τετάρτη ἀναμίκτου χορηγήσεως, εἰς δραχμὰς δῆλα δὴ μέρους καὶ εἰς Σ. Νόμισμα, κανονιζομένου ἢ μὴ ἑτέρου μέρους. Τότε, ἐν ἀρχῇ μὲν ἀπασχολοῦνται ἀμφότερα τὰ τμήματα τῆς μερίδος τοῦ πελάτου (τὸ εἰς δραχ. δῆλα δὴ καὶ τὸ εἰς Σ. Ν.) ἐν τῷ βοηθητικῷ «**Προκαταβολαὶ εἰς Σ. Ν.**» ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ λαμβάνουσι χώραν ὅσα καὶ ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, ἀναλόγως ἐκάστης περιπτώσεως.

(1) Σελίς 134—139.

ΔΑΝΕΙΑ ΕΠ' ΕΝΕΧΥΡΩ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Τὸ λογιστικὸν μέρος τοῦ τμήματος τούτου τῶν τραπεζικῶν ἐργασιῶν τυγχάνει εὐκόλον, διότι δὲν ἀπασχολούμεθα μὲ πολλοὺς λογαριασμοὺς καὶ μὲ ποικιλίαν ἐγγραφῶν.

Ἐπὶ πάσῃ χορηγήσει, χρεοῦται ὁ πελάτης ταμιακῶς ἐν τοῖς βοηθητικοῖς «*Δάνεια ἐπὶ ἐμπορευμάτων εἰς δρχ.*» καὶ «*Δάνεια ἐπὶ ἐμπορευμάτων εἰς Σ. Ν.*» ἀναλόγως τῆς περιστάσεως. Ἐπὶ δὲ πάσῃ ὀλικῇ ἢ μερικῇ ἐπιστροφῇ τοῦ χρέους, πιστοῦται ἐν τοῖς ἰδίοις λογαριασμοῖς.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν ἐγγραφῶν τούτων ἐνεργοῦμεν καὶ ἐγγραφὰς τάξεως, καθ' ἃ εἶδομεν εἰς τὸ περὶ Ἀποθηκῶν μέρος τοῦ παρόντος κεφαλαίου, διὰ πᾶσαν μερίδα ἐμπορευμάτων εἰσερχομένων ἢ ἐξερχομένων ἐν ταῖς ἀποθήκαις ἡμῶν.

Ἐν τοῖς ἰδίοις γενικοῖς λογαριασμοῖς εἶναι δυνατὸν νὰ κατατάξωμεν καὶ τὰ δάνεια ἐπ' ἐνεχυρογράφων Γεν. Ἀποθηκῶν, εἰ καὶ συνηθίζεται παρὰ τινων ὅπως τηρῶσι διὰ ταῦτα ἰδιαιτέρους Γεν. Λογαριασμοὺς καὶ σχετικὰ βοηθητικά, πρᾶγμα ὅπερ δὲν βλάπτει.

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΔΙΑ Λ/ΜΟΝ ΤΡΙΤΩΝ

Ὅταν λάβωμεν ἀξίαν τινὰ πρὸς εἴσπραξιν παρὰ πελάτου μας ἐν τῇ ἰδίᾳ ἡμῶν πόλει εὐρίσκομένου, εἴτε παρὰ πελατῶν ἢ παρὰ ἀνταποκριτῶν μας εὐρίσκομένων ἐν ἐτέρᾳ πόλει καὶ ἐνεργήσωμεν ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀναφέραμεν ἐν τῷ σχετικῷ μέρει τοῦ α'. τόμου, ποιοῦμεν ἀναλόγους ἐγγραφὰς τάξεως διὰ τὰς λαμβανομένας ἀξίας. Ἐὰν ἡ ἀξία περὶ ἧς πρόκειται τυγχάνῃ εἰς ξένον νόμισμα, ἡ ἐγγραφή φυσικὰ ἐνεργεῖται ἐπὶ τῇ συμβατικῇ τιμῇ.

Ἐποθέσωμεν ἐπὶ παραδείγματι ὅτι πελάτης μας ὁ κ. Μάξης μᾶς δίδει φορτωτικὴν πρὸς εἴσπραξιν ἐπὶ Ἡρακλείου δρ. 300.000 ἐπὶ τοῦ ἐκεῖ κ. Σφήκα. Θὰ ἐγγράψωμεν οὕτω :

<i>Ἀξία τρ. πρὸς εἴσπρ. δρχ.</i>	εἰς Κομιστὰς ἀξιῶν πρὸς εἴσπρ. δρ.
Φορτωτικαὶ	Μάξης
φορτωτικὴ ἀριθ. κλπ.	δρ. 300.000

Τὴν φορτωτικὴν ταύτην δεόν νὰ πέμψωμεν προφανῶς πρὸς εἴσ-

πραξιν τῷ ἐκεῖ ἀνταποκριτῇ μας (Τράπεζα Κρήτης αἴφνης). Ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ ἐγγράφομεν ὡς ἑξῆς :

Ἀξία παρ' ἀνταποκρ. πρὸς εἴσπρ. δρχ. εἰς Ἀξίας τρ. πρὸς εἴσπρ. δρ.
 Τράπεζα Κρήτης Ἡράκλειον Φορτωτικάι.
 Ἀποστολὴ φορτ. κλπ. δρχ. 300.000

Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἀξία αὕτη ἐξάγεται ἀπὸ τὸ βοηθητικὸν «**Ἀξίαι τρ. πρὸς εἴσπρ. δρχ.**» διότι φυσικὰ δὲν εὐρίσκεται πλέον παρ' ἡμῖν ἀξία τοιαύτη πρὸς εἰσπραξιν, ἀπομένουσι δὲ αἱ ἐγγραφαί, δι' ὧν δηλοῦται ὅτι μᾶς παρεδόθη ἡ ἀξία αὕτη παρὰ τοῦ πελάτου μας κ. Μάζη διὰ νὰ ἐνεργήσωμεν τὴν εἰσπραξιν ταύτης, καθὼς καὶ ἐκεῖνη ἥτις φανερώνει ὅτι ἀπεστάλη ἡ ἀξία αὕτη τῇ Τραπεζῇ Κρήτης Ἡρακλείου, ἐπὶ τῷ τέλει τούτῳ.

Οὕτως ἐχόντων, θὰ ἦτο δυνατὸν ἐξ ἀρχῆς νὰ ἐνεργήσωμεν μίαν ἐγγραφὴν δηλοῦσαν τὸ τελευταῖον τοῦτο, ἀποφεύγοντες τὴν παρεμβολὴν τοῦ λογαριασμοῦ «**Ἀξία τρ. πρὸς εἰσπραξιν δρχ.**». Θὰ εἴχομεν δηλ. οὕτω :

Ἀξίαι παρ' Ἀνταπ. πρὸς εἴσπρ. δρχ. εἰς Κομ. ἀξιῶν πρὸς εἴσπρ. δρ.
 Τράπεζα Κρήτης Ἡράκλειον Μάζης
 Φορτ. κλπ. δρχ. 300.000

Ἐπὶ τῇ εἰσπράξει τῆς φορτωτικῆς καὶ τῇ ἀγγελίᾳ ἡμῖν τούτου ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς Κρήτης, ἡμεῖς χρεώνομεν τὴν τράπεζαν ταύτην, καθ' ἃ εἶδομεν προκειμένου περὶ εἰσπράξεως ἐγγράφων ἐφ' ὧν ἔχομεν προκαταβάλλει ποσὸν τι, μὲ πίστωσιν τοῦ κ. Μάζη, εἴτε ἐν προχείρῳ τινι, εἴτε ἐν ὀριστικῷ λογαριασμῷ, εἴτε ἀναλόγως τῶν ὀδηγιῶν ἅς μᾶς ἔχει δώσει. Ἐὰν ἡ Τράπεζα Κρήτης, μὴ ἔχουσα μεθ' ἡμῶν, ἐπὶ παραδείγματι, λογαριασμὸν καὶ μὴ ἐπιθυμοῦσα νὰ μᾶς πιστώσῃ παρ' ἄλλῳ τινι, σύμφωνα δὲ μὲ σχετικὰς ὀδηγίας μας, μᾶς ἐμβίασῃ τὸ ποσὸν δι' ἐπιταγῆς ἢ ἐντολῆς, πρόδηλον εἶνε ὅτι ἐν τῇ σχετικῇ μας ἐγγραφῇ χρεοῦται τὸ ταμεῖον, πιστώσει ὅπου δεῖ τοῦ κ. Μάζη.

Ταῦτοχρόνως ἐνεργοῦμεν ἐγγραφὴν τάξεως, ἀκυρωτικὴν τῆς ἀνωτέρω, τοὔτέστιν :

Κομισαὶ ἀξ. πρὸς εἴσπρ. δρχ. εἰς Ἀξίας παρ' ἀνταπ. πρὸς εἴσπρ. δρχ.
 Μάζης Τράπεζα Κρήτης Ἡράκλειον
 Εἰσπρ. φορτωτ. κλπ. δρχ. 300.000.

Δὲν εὐρίσκομεν ὀρθήν, τὴν σειρὰν ἣν ἀκολουθοῦσιν ἄλλοι τινές, χρεοῦντες ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ ἐκκαθαρίσεως τὸν εἰσπράξαντα ἀνταπο-

κριτήν ἢ τὸ ταμεῖον ἀναλόγως, πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ « Ἀξίαι παρ' ἀνπαποκρ. πρὸς εἰσπρ. δρχ. » καὶ ἀφήνοντες τὸν πελάτην αὐτῶν πιστωμένον ἐν λογαριασμῷ « Κομισταὶ ἀξιών πρὸς εἰσπραξίν δρχ. » ὁπόθεν ἢ καταβάλλουσιν αὐτῷ τὸ ποσόν, μείον σχετικῶν ἐξόδων καὶ δικαιωμάτων, ἢ διὰ στροφῆς, μεταφέρουσι τὸ ποσόν, ὅπερ ἔχει λαμβάνειν εἰς ὀριστικὸν λογαρισμόν. Αἱ ἐγγράφαι τάξεως δέον νὰ διατηρῶνται ὡς τοιαῦται, καὶ νὰ τακτοποιῶνται δι' ἀκυρώσεως, οἱ δὲ λογαριασμοὶ τάξεως δὲν ὀφείλουσι νὰ μεταβάλλωνται ποτὲ εἰς λογαριασμοὺς οὐσιαστικούς, διότι δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ θεωρητῆται εἰς λογαριασμὸς ὡς ἀνήκων εἰς δύο κατηγορίας. Τὸ δὲ γεγονός ὅτι καταποδίξῃ ἀπὸ τοῦ νὰ θεωρῶμεν τὰ πράγματα ἐπιστημονικῶ τῷ τρόπῳ, οὐδόλως ἐπιτρέποντι τοιαύτας νοθεύσεις, καθαρῶς μὲν θεωρητικὰς ἐν προκειμένῳ, ἀλλὰ πάντως δημιουργούσας κατάστασιν ἀταξίας καὶ οὐχὶ μεθοδικῆς παρακολουθήσεως.

Ἔστω ἤδη ὅτι μᾶς ἀποστέλλεται πρὸς εἰσπραξίν Συναλλαγματικῆ ἐκ μέρους κ. Cohen Μιλάνου Lit 125.000 ἐπὶ κ. Δημητριάδου Ἀθηνῶν.

Ἐπὶ τῇ λήψει τῶν σχετικῶν ἐγγράφων, θὰ ἐγγράψωμεν οὕτω :

Ἀξίαι τρ. πρὸς εἰσπρ. Ε.Ν. (1) εἰς	Κομιστὰς ἀξιών πρὸς εἰσπρ. Ε.Ν.
Συναλλαγματικαὶ Lit	Cohen Millano
Συναλλ. ἀριθ. κλπ.	Lit 125.000. δρχ. 125.000

Κατὰ τὴν εἰσπραξίν τῆς Συναλλαγματικῆς ταύτης, συμφώνως μὲ ὅσα εἶπομεν ἀνωτέρω, δὲν εἶνε πρέπον νὰ πιστώσωμεν τὰς Ἀξίας τρίτων πρὸς εἰσπραξίν, χρεώσει τοῦ ταμεῖου, ἢ ἄλλου τινὸς λογαριασμοῦ ὅστις θὰ λάβῃ μέρος διότι, καθὼς ἐλέχθη, οἱ λογαριασμοὶ τάξεως, δέον νὰ διατηρῶνται ὡς τοιοῦτοι καὶ οὐχὶ νὰ μεταβάλλωνται εἰς λογαριασμοὺς οὐσιαστικούς. Δημιουργοῦμεν λοιπὸν τοὺς λογαριασμοὺς « Ἀξίαι εἰσπραχθεῖσαι εἰς δρχ. » καὶ « Ἀξίαι εἰσπραχθεῖσαι εἰς Ε.Ν. » οὓς καὶ πιστώνομεν ἐπὶ τῇ εἰσπράξει παρ' ἡμῶν τῶν ἀξιών. Εἶνε προφανὲς ὅτι, πρὸς πληρωμὴν τῆς ἀνωτέρω ἀξίας, ὁ πλη-

(1) Εἰς τὸ βοηθητικὸν τῶν λ/μῶν Ἀξίαι τρ. πρὸς εἰσπρ. δρχ. καὶ Ε.Ν., ἀνοίγομεν τόσας μερίδας ὅσα εἶνε τὰ εἶδη τῶν ἀξιών ἅτινα μᾶς στέλλονται, ὅσον Φορτωτικά, Συναλλαγματικά, Ταχυδρομικά δέματα, Ἀσφαλιστήρια κλπ. κλπ.

ρωτής κ. Δημητριάδης, δύναται νὰ ἐνεργήσῃ διαφοροτρόπως : Ἡ ἀγοράζει παρ' ἡμῶν τὸ συναλλάγμα καὶ μᾶς καταβάλλει τὴν ἀξίαν του εἰς δραχμὰς, ὁπότε χρεοῦμεν τὰς « Ἀξίας εἰσπραχθείσας ἐκ Ξ.Ν. » μὲ τὸ ποσὸν Lit 125.000 εἰς τὴν σταθερὰν τιμὴν καὶ ποιοῦμεν χρῆσιν τοῦ λογαριασμοῦ « Ἐπικαταλλαγαι » διὰ τὴν διαφορὰν μεταξὺ τρεχούσης καὶ σταθερᾶς τιμῆς, ἢ μᾶς προσάγει chèque εἰς Lit, ὅπερ παραλαμβάνει τὸ τμῆμα Συναλλάγματος, ἐκδίδει τὸ ἀρμόζων ἔνταλμα μὲ τιμὴν σταθερὰν καὶ μᾶς παραδίδει τοῦτο, ἵνα συμψηφίσωμεν αὐτὸ μὲ τὸ κατάλληλον γραμματίον εἰσπράξεως ὅπερ ἡμεῖς (τμῆμα Εἰσπράξεων διὰ λογαριασμὸν τρίτων) θὰ συντάξωμεν ὁμοίως φυσικὰ μὲ σταθερὰν τιμὴν. Ἐννοεῖται ὅτι ἐν πάσαις ταῖς περιπτώσεσι, πιθανὸν νὰ ἔχωμεν νὰ εἰσπράξωμεν καὶ ἔξοδα ἢ προμηθείας ἡμῶν εἰς βάρος τοῦ πελάτου πληρωτοῦ, τοῦθ' ὅπερ ἐνεργοῦμεν μέσῳ τῶν καταλλήλων γραμματίων εἰσπράξεως, πιστώσει ἀναλόγων λογαριασμῶν, τουτέστιν « Προμηθειῶν ἐξ εἰσπρ. διὰ λ/σμὸν τρίτων » καὶ παρόμοια.

Δύναται συνάμα νὰ γίνῃ συνδυασμὸς τῶν δύο περιπτώσεων, δηλαδὴ καταβολὴ μέρους διὰ chèque καὶ μέρους διὰ κανονισμοῦ τοῦ συναλλάγματος παρ' ἡμῖν. Τότε δι' ἕκαστον μέρος ποιοῦμεν τὴν κατάλληλον ἐνέργειαν ὡς ἄνω.

Συνηθίζουσί τινες, ἵνα τὰ γραμμάτια, ἅτινα παριστῶσι τὰ παρ' αὐτοῖς κανονιζόμενα ποσὰ συναλλάγματος τῶν « Εἰσπραχθειῶν ἀξιῶν » δηλαδὴ, μὴ ἐκδίδωσιν εἰς σταθερὰν τιμὴν τῇ μεσολαβήσει τοῦ λογαριασμοῦ « Ἐπικαταλλαγαι » ἀλλὰ, χάριν εὐκολίας, εἰς τρεχούσας τιμὰς, ἐπιφυλασσόμενοι ἵνα τὸ ἐσπέρας ὁπότε, διδομένων τῶν ἐκκαθαρίσεων, γίνεται πίστωσις τῶν οικειῶν Ἀταποκοιτῶν, ἐφ' ὧν σύρονται τὰ εἰς ἐκκαθάρσιν ἀποστελλόμενα chèques ἢ δίδονται αἱ σχετικαὶ ἔντολαὶ πληρωμῆς, χρεοῦνται εἰς ἔξισωσιν αἱ « Ἀξία εἰσπραχθεῖσαι εἰς Ξ. Ν. », πιστοῦνται δ' οἱ οικεῖοι ἀνταποκριταὶ μὲ σταθερᾶς τιμὰς, τῆς συνολικῆς διαφορᾶς τῶν « Εἰσπραχθειῶν ἀξιῶν » μεταξὺ τρεχουσῶν τιμῶν εἰς ἃς ἐξεδόθησαν τὰ γραμμάτια κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας καὶ τῶν σταθερῶν εἰς ἃς γίνεται ἤδη ἡ πίστωσις τῶν λογαριασμῶν τῶν Ἀνταποκριτῶν, ἀγομένης εἰς τὸν λογαριασμὸν « Ἐπικαταλλαγαι ».

Τὸ σύστημα τοῦτο παρέχει διευκόλυνσιν πραγματικὴν ἐκείνοις οἵτινες ἔχουσι τὴν συνήθειαν νὰ διατηρῶσι τοὺς λ/μοὺς « Ἀγορὰ

Συναλλάγματος» καὶ «Πώλησις Συναλλάγματος» μὲ τρεχοῦσας τιμὰς δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἔξισοῦντες τοὺς λογαριασμοὺς τούτους ἐκάστην ἑσπέραν, πιστώσει ἢ χρεώσει τῶν οἰκείων ἀνταποκριτῶν ἐφ' ὧν σύρουσιν ἢ πρὸς οὓς ἐμβάζουσι, μετὰ μεσολαβήσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐπικαταλλαγῆαι» δι' ἐνὸς κονδυλίου.

Οὗτοι, δίδοντες ἑκκαθαρίσεις διὰ chèques ἢ ἐντολῶν, χρεοῦσι ταμιακῶς τὰς «Ἐισπραχθείσας ἀξίας εἰς Ε. Ν.» δι' ὅλης τῆς ἡμέρας εἰς ἃς τιμὰς σταθερὰς ἢ τρεχοῦσας ἐγένοντο πράγματι αἱ εἰσπραξίαι, πιστώσει «Πωλήσεως Συναλλάγματος», εἰς συμψηφισμὸν μὲ τὰς ἰδίας τιμὰς. Οὕτω τὰ σχετικὰ γραμμάτια, ἐνοῦνται μετὰ τῶν λοιπῶν τῆς «**Πωλήσεως Συναλλάγματος**».

Γενικῶς δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει ὅτι καθ' ἑκάστην ἑσπέραν, δίδοντες ἑκκαθαρίσεις διὰ chèques ἢ ἐντολῶν πληρωμῆς τοῖς ἀποστέλλουσιν ἡμῖν ἀξίας πρὸς εἰσπραξίαν, χρεοῦμεν τὰς «Ἐισπραχθείσας ἀξίας» πιστώσει τῶν ἀνταποκριτῶν μας, ἐφ' ὧν σύρομεν ἢ πρὸς οὓς δίδομεν ἐντολήν νὰ μετρήσωσιν.

Πλὴν τούτου ἐνεργοῦμεν καὶ ἐγγραφὰς τάξεως ἐξαγωγῆς διὰ πάσης τὰς εἰσπραχθείσας ἀξίας πρὸς ἀκύρωσιν τῶν ἐγγραφῶν εἰσαγωγῆς, ἃς ἐποιήσαμεν κατὰ τὴν λήψιν τῶν ἀξιῶν.

Τινές, κακῶς ποιοῦντες, κατὰ τὴν εἰσπραξίαν πιστοῦσι τὰς «Ἀξίας τρίτων πρὸς εἰσπραξίαν» χρεώσει ταμείου ἢ ἄλλου τινος λογαριασμοῦ, κατὰ δὲ τὴν ἑκκαθάρισιν τὸ ἑσπέρας, πιστοῦσι τοὺς ἀνταποκριτὰς ἐφ' ὧν σύρουσι χρεώσει τῶν λογαριασμῶν «Κομιστὰι Ἀξιῶν πρὸς εἰσπραξίαν». Ὁ τρόπος ὁμοῦς οὗτος ἔχει δύο μειονεκτήματα. Πρῶτον ὅτι νοθεύει τὴν φύσιν τῶν λογαριασμῶν τάξεως, καθ' ἃ ἐξεθέσαμεν καὶ δεύτερον ὅτι μᾶς ἐμποδίζει νὰ παρακολουθῶμεν ἐὰν δι' ὅλας τὰς εἰσπραχθείσας ἀξίας ἐντὸς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐδόθη ἑκκαθάρσις, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἢ μεσολάβησις τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀξία Εἰσπραχθεῖσαι» μᾶς ἐπιτρέπει νὰ παρακολουθῶμεν, δοθέντος ὅτι, καθ' ἑκάστην ἑσπέραν, ὁ λογαριασμὸς οὗτος δέον νὰ εὐρίσκηται ἔξισωμένος, ἐπὶ τῇ ἐνεργείᾳ τῶν ἑκκαθαρίσεων.

Ὅθεν ἐὰν ἀκολουθήσωμεν τὸν τρόπον ὃν ἀρχικῶς ὑπεδείξαμεν σχετικῶς μὲ τὸ παράδειγμά μας, καί, εἰσπράξαντες τὴν ἀξίαν Lit 125.000, δώσωμεν ἐντολήν τῇ Τραπεζῇ Credito Italiano, Milano νὰ μετρήσῃ τῷ κ. Cohen Lit 124.875 (μείον ἐξόδων καὶ προμη-

θείας μας) θὰ ἔχωμεν τὰς ἐξῆς ἐγγραφάς, κανονίζοντες καὶ τὰς 125 λιρέττας προμηθείαν μας εἰς δραχμὰς @ 415 :

Ἀξία εἰσπραχθεῖσαι Ε. Ν.	εἰς	Τραπεζας Ἐξωτερικοῦ
Συναλλαγματικαὶ Lit		Credito Italiano Milano
Ἐκκ. Συναλλ. ἀριθ.... κλπ.	καὶ	ἔμβασμα δι' ἐντολῆς
Lit 125.000 δρ. 125.000		Lit 124.875 δρ. 124875

Προμήθειαι

Προμηθ. ἐξ εἰσπράξ. ἀξιῶν

Lit 125 πρὸς 4¹⁵

δρ. 518.75

Ἐπικαταλλαγαι δρχ. 393¹⁵

Ἐπειδὴ κανονίζομεν τὰς Lit 125 πρὸς 4,15 διὰ νὰ καθορίσωμεν εἰς δραχμὰς τὴν προμήθειαν, ἣν εἰσπράττομεν διὰ τὴν ἀξίαν ταύτην, χρεοῦμεν εἰς ἐξίσωσιν τὰς «Ἐπικαταλλαγὰς» μὲ δρ. 39375.

Εἶτα ἐκτελοῦμεν τὴν ἐγγραφὴν τάξεως ἐξαγωγῆς ἀκυρωτικὴν τῆς τῆς ἀρχικῶς γενομένης.

Πολλάκις παρίσταται ἀνάγκη νὰ γίνωσιν ἔξοδα τηλεγραφικά, ἀποθηκευτικά, ἀσφαλιστικά ἢ ἄλλα ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων ἃ παριστῶσιν αἱ διάφοροι ἀξίαι. Τὰ ἔξοδα ταῦτα ἀναγράφομεν ἐπὶ τῶν καρτελῶν, αἵτινες συνάσσονται μία δι' ἐκάστην ἀξίαν, καθ' ἃ εἶδομεν ἐν τῷ «Ὁδηγῷ τοῦ Τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου» χρεοῦντες συνολικῶς ἓνα λογαριασμὸν γενικὸν «Ἐξοδα ἐπὶ ἀξιῶν» πρὸς ἀποφυγὴν ἀνοίγματος πολλῶν μερίδων ἐν τῷ λογαριασμῷ τούτῳ διὰ μικρὰ καὶ ἀσήμαντα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ποσά. Ἐπὶ δὲ τῇ εἰσπράξει ἢ τῇ ἐπιστροφῇ ἐκάστης ἀξίας, χρεοῦμεν καταλλήλως ἕκαστον ἀποστολέα τοιαύτης ἢ εἰσπράττομεν τὰ σχετικὰ ἔξοδα παρ' ἐκάστου πληρωτοῦ πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐξοδα ἐπὶ ἀξιῶν».

Ὅσάκις ἀποθηκεύσωμεν ἐμπορεύματα, ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς ἀποστελλομένας ἡμῖν πρὸς εἰσπραξιν ἀξίας, ἐνεργοῦμεν ἐγγραφάς, σύμφωνα πρὸς ἐκεῖνα, ἅτινα εἶδομεν ἐν τῷ περὶ ἀποθηκῶν μέρει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ

Ἐπὶ τῶν χρεωγράφων ἔχομεν διαφόρων εἰδῶν πράξεις, αἵτινες δίδουσι λαβὴν εἰς διαφόρους ἔγγραφάς.

α΄) Ἐγγραφαὶ τάξεως.

Διὰ πάντα τὰ χρεώγραφα ἅτινα εἰσέρχονται εἰς τὰ θησαυροφυλάκια ἰδρύματός τινος, ἐκτὸς ἐκείνων ἅτινα τυγχάνουσιν ἰδιοκτησίᾳ αὐτοῦ, παρίσταται ἀνάγκη διενεργείας ἔγγραφῶν τάξεως πρὸς διαπίστωσιν τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν παρὰ τῷ ἰδρύματι λογιστικῶς.

Ὡς καὶ προκειμένου περὶ ἐναποθηκευομένων ἐν ταῖς ἀποθήκαις τῶν τραπεζῶν ἔμπορευμάτων, οὕτω καὶ προκειμένου περὶ εἰσερχομένων ἐν τοῖς χαρτοφυλακίοις καὶ θησαυροφυλακίοις αὐτῆς χρεωγράφων, διακρίνομεντὰ πρὸς φύλαξιν ταύτη παραδιδόμενα καὶ τὰ τίτλῳ ἐνεχύρου παραχωρούμενα. Προόδηλον λοιπὸν εἶναι ὅτι καὶ οἱ λογαριασμοὶ τάξεως δεόν νὰ εἶνε διάφοροι διὰ τὰς δύο περιπτώσεις. Οὕτω θὰ ἔχωμεν :

Χρεώγραφα τρίτων πρὸς φύλαξιν.

Χρεώγραφα τρίτων εἰς ἐγγύησιν.

Πελάται χρεωγράφων πρὸς φύλαξιν.

Πελάται χρεωγράφων εἰς ἐγγύησιν.

Δὲν θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ ἐνδιατρίψωμεν διὰ παραδειγμάτων εἰς τὸν τρόπον τῆς χρήσεως τῶν λογαριασμῶν τούτων, καθότι καὶ εὐνόητος τυγχάνει αὕτη καὶ καθ' ὅλα ὁμοία πρὸς ὅσα ἐξετέθησαν ἐν τῷ σχετικῷ μὲ τὰ ἔμπορεύματι μέρει. Καὶ ἐνταῦθα ἐκτιμῶμεν τὰ χρεώγραφα πρὸς δρ. 1 κατὰ μονάδα.

Ποῖαι ἄλλαι ἐνέργειαι δεόν νὰ γίνωνται πρὸς τακτικωτέραν παρακαλούθησιν τῶν χρεωγράφων καὶ ταχύτεραν εὔρεσιν αὐτῶν, ὅσας καὶ παρίσταται ἀνάγκη, ἐξεθέσαμεν ἐν τῷ α΄ τόμῳ.⁽¹⁾

(1) Σελὶς «Ὁδηγοῦ Τραπ. ὑπαλλήλου» 153.

β') Χρεώγραφα ιδιοκτησίας τῆς Τραπεζῆς εἰς δραχμάς.

Αἱ σχετικαὶ πρὸς τοῦτο ἔγγραφαὶ τηροῦνται, διὰ τῆς χρήσεως τοῦ Γενικοῦ Λογαριασμοῦ «Χρεώγραφα εἰς δρχ.» καὶ τοῦ ὁμωνύμου βοηθητικοῦ.

Ἐξετάζοντες τὸν λογαριασμὸν τοῦτον, παρατηροῦμεν ὅτι παρουσιάζει διαρκῶς ἀγοραπωλησίας. Δύνатаι νὰ ὑπαχθῇ εἴτε εἰς τὴν κατηγορίαν κοινοῦ λογαριασμοῦ ἐμπορευμάτων, ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως, εἴτε εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν λογαριασμῶν Συναλλάγματος τῶν τραπεζῶν, ὡς πρὸς τὴν τήρησιν, δεδομένου ὅτι καὶ εἰς τὰς τρεῖς ταύτας περιπτώσεις παρουσιάζεται κίνησις ὁμοίας φύσεως. Ἐνταῦθα μάλιστα μᾶς παρουσιάζεται τὸ πλεονέκτημα, ὅτι ἐκάστη μερὶς τοῦ σχετικοῦ βοηθητικοῦ, ἣτις παριστᾷ, ὡς εἴρηται, τὴν κίνησιν ἑνὸς εἴδους χρεωγράφων ιδιοκτησίας τῆς τουπέζης, μᾶς ἐμφανίζει ἐκάστοτε, δι' ἐσωτερικῶν στηλῶν ἃς τηροῦμεν καὶ ἐν αἷς ἀναγράφομεν τὰς εἰσαγομένας καὶ ἐξαγομένας μονάδας ἐκ τοῦ ὑπ' ὄψει εἴδους, καὶ τὸ ἀπομένον ἡμῖν ἐξ ἐκάστου μέρους, πράγμα τὸ ὁποῖον εἶνε δύσκολον διὰ τὰ ἐμπορεύματα, λόγῳ τῆς ποικιλίας αὐτῶν ὡς καὶ διὰ τὸ συνάλλαγμα, λόγῳ τῆς ποικιλίας τῶν πράξεων καὶ τῶν λογαριασμῶν εἰς οὓς ἀναφέρονται αἱ ἔγγραφαὶ αἱ ἀφορῶσαι εἰς Ξ. Νομίσματα.

Κατὰ ταῦτα λοιπόν, δυνάμεθα νὰ τηρήσωμεν τοὺς λογαριασμοὺς τῶν χρεωγράφων κατὰ δύο τρόπους : Εἴτε ἀκριβῶς ὅπως τηροῦμεν τοὺς λογαριασμοὺς Ἐμπορευμάτων, δηλαδὴ χρεωπιστοῦντες ἐκάστοτε μὲ τὰς τιμὰς προσκλήσεως ἢ πωλήσεως, εἴτε ὅπως τηροῦμεν τοὺς λογαριασμοὺς Συναλλάγματος, δηλαδὴ χρώμενοι τιμῶν σταθερῶν δι' ἕκαστον τίτλον, τῆς ὀνομαστικῆς δηλαδὴ ἀξίας αὐτοῦ ἢ ἐτέρας καὶ διατηροῦντες καὶ ἕτερόν τινα λογαριασμὸν «Διαφοραὶ ἐκ Χρεωγράφων» λειτουργοῦντα καθ' ὅμοιον τρόπον πρὸς τὰς «Ἐπικαταλαγὰς» ἢ «Συναλλαγματικὰς διαφορὰς».

Ἐπειδὴ ἐν τούτοις ἐκάστη μερὶς τοῦ βοηθητικοῦ «Χρεώγραφα» μᾶς δίδει καὶ τὴν ὅλην κίνησιν ἐπὶ τοῦ τίτλου εἰς ὃν ἀφορᾷ, κρίνεται περιττὴ ἢ χρῆσις τῆς ἐμμέσου μεθόδου, τηρουμένων τῶν λογαριασμῶν κατὰ τὴν ἄμεσον, δηλαδὴ τὴν κατὰ τρεχούσας τιμὰς.

Ὁ τρόπος τῆς εὐρέσεως τοῦ κέρδους ἐπὶ μερίδος τινὸς τοῦ βοηθητικοῦ τούτου εἶναι ἀπλούστατος. Τὰ παρ' ἡμῖν παραμένοντα χρεώ-

γραφα ἐκ τοῦ εἴδους ὅπερ ἔχομεν ὑπ' ὄψει, μᾶς δίδει, καθὼς εἶπομεν, ἢ διαφορὰ ἣτις παρουσιάζεται ἐν ταῖς ἐσωτερικαῖς στήλαις τοῦ Δοῦναι καὶ Λαβεῖν, αἵτινες παριστῶσι τὰς εἰσαγομένας μονάδας ἐκ τοῦ τίτλου τούτου. Τὸ ὑπολοιπόμενον τοῦτο ποσὸν ἐκτιμᾶται κατὰ νόμον ἐπὶ τῇ τιμῇ προσκλήσεως μὲν τῶν χρεωγράφων ἐὰν ἡ τρέχουσα τιμὴ τυγχάνῃ ἀνωτέρα, ἐπὶ τῇ τρεχούσῃ δέ, ἐὰν ἡ τρέχουσα αὕτη τιμὴ τυγχάνῃ μικροτέρα τῆς τιμῆς προσκλήσεως.

Ἡ νομικὴ αὕτη διάταξις ὅμως τυγχάνει ἀτελεστάτη καθὼς καὶ πᾶσαι δυστυχῶς αἱ διατάξεις, αἵτινες ὀρῶσιν εἰς τὰ λεπτὰ ζητήματα τῶν Τραπεζῶν καὶ Ἄνωθ' Ἐταιρειῶν. Ὁ νομοθέτης ὑπέθεσεν ὅτι μία Τράπεζα ἀγοράζει χρεώγραφα, χωρὶς νὰ τὰ μεταπωλῇ, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι συνεχεῖς ἀγοραπωλησῆσαι, καὶ δὴ εἰς ποικίλας καὶ σοβαρῶς διαφερούσας τιμὰς, δύνανται νὰ συντελέσωσιν ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατόν ἐπιτευχθῆ τιμὴ προσκλήσεως, δι' ἧς νὰ ἐπιτυγχάνηται ἐκεῖνο εἰς ὃ οὗτος ἀπέβλεπεν.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τιμὴ προσκλήσεως φυσικὰ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ θεωρηθῆ ἄλλη, παρὰ ἡ μέση τιμὴ ὅλων τῶν χρεωγράφων, ἐνὸς εἴδους, ἃ παρουσιάζονται εἰς τὴν χρέωσιν τῆς οἰκείας μερίδος.

Μετὰ τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς τιμῆς ταύτης καὶ τὸν καθορισμὸν τοῦ ἀν' θὰ ἐκτιμηθῶσι τὰ ὑπολοιπόμενα χρεώγραφα ἐπὶ ταύτῃ ἢ ἐπὶ τῇ τρεχούσῃ, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, πολλαπλασιάζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπομενόντων χρεωγράφων ἐπὶ τῇ ὀρισθείσῃ τιμῇ, τὸ δὲ προῖόν φέρεται εἰς πίστωσιν τῆς μερίδος (θεωρουμένου δῆλα δὴ ὅτι τοιοῦτον ποσὸν θὰ εἰσπράττετο ἐὰν ἐπωλῶντο τὰ ὑπολοιπόμενα χρεώγραφα ἐπὶ τῇ τιμῇ ταύτῃ). Ἐὰν οὕτως ἡ στήλη τῆς πιστώσεως ὑπερέχει τῆς τῆς χρέωσεως προφανῶς ὑπάρχει κέρδος, ὅπερ μεταφέρεται διὰ καταλλήλου ἐγγραφῆς εἰς πίστωσιν ἐν τῷ λογαριασμῷ «Κέρδη καὶ Ζημίαι» τῆς μερίδος «Διαφοραὶ Χρεωγράφων», μεταφερομένου εἴτα εἰς Νέον ἐν τῇ μερίδι ἦν ἔχομεν ὑπὸ ἐξέτασιν τοῦ ὑπολοιπομένου ἀριθμοῦ χρεωγράφων ἐπὶ τῇ τιμῇ εἰς ἣν ἐξετιμήθησαν καὶ ὑφ' ἣν θὰ παρουσιασθῶσιν ἐν τῷ ἰσολογισμῷ.

Ἀνάλογοι σκέψεις καὶ ἐνέργειαι γίνονται, δι' ἀπάσας τὰς μερίδας τοῦ βοηθητικοῦ «Χρεώγραφα» ἐν σχέσει πρὸς πάντα τὰ εἶδη τῶν χρεωγράφων, ἅτινα ἐν ταύταις παρουσιάζονται.

Ἐὰν ὑπάρχωσι μερίδες μὴ παρουσιάζουσαι ὑπόλοιπα τίτλων, εἶνε προφανὲς ὅτι τὸ προκύπτον ἐξ αὐτῶν ἀποτέλεσμα καταδείκνυ-

ται ἐν αὐταῖς ἀμέσως καὶ δὲν ἔχομεν ἢ νὰ μεταφέρωμεν τοῦτο ἐν τῇ μερίδι «Διαφοραὶ Χρεωγράφων» τοῦ λογαριασμοῦ «Κέρδη καὶ Ζημίαι» εἰς ἐξίσωσιν.

Ὡς πρὸς τὰ τοκομερίδια, ταῦτα δὲν παρουσιάζουσι δυσχέρειάν τινα, διότι ταῦτα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀγοράζονται καὶ πωλοῦνται εἰς τὴν ἰδίαν σχεδὸν τιμὴν. Ἐὰν προκύψῃ διαφορὰ τις, λόγῳ προμηθειᾶς, αὕτη προφανῶς ἄγεται εἰς τὰς «Διαφορὰς χρεωγράφων» ἢ εἰς μερίδα τινὰ προμηθειῶν.

γ) Χρεώγραφα ἰδιοκτησίας τῆς Τραπεζῆς εἰς Ξ. Νομίσματα.

Πολλάκις αἱ Τράπεζαι ἔχουσιν εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν αὐτῶν καὶ Χρεώγραφα Ξ. Κρατῶν, παριστώμενα προφανῶς ἐν ταῖς ἐπ' αὐτῶν ἀγοραπωλησίαις διὰ τῶν οἰκείων Ξ. Νομισμάτων. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, οἱ λογαριασμοὶ τηροῦνται ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πωλήσεσιν ὡς λογαριασμοὶ Συναλλάγματος, δηλαδὴ ἐφ' ὅσον μὲν αἱ πράξεις λαμβάνουσι χώραν ἄνευ διακανονισμοῦ εἰς τρέχουσαν τιμὴν δραχμῶν τοῦ ποσοῦ Ξ. Νομίσματος, ὅπερ ἐκάστη πρᾶξις παριστᾷ ἐκάστοτε, μεσολοβεῖ παράστασις τῶν Ξ. Νομισμάτων εἰς σταθερὰς τιμὰς, ὡσάκις δὲ λαμβάνει χώραν διακανονισμὸς εἰς δραχμὰς, εἰς τρέχουσαν δηλαδὴ τιμὴν Ξ. Νομίσματος, τότε ἔχομεν πάλιν σταθερὰν τιμὴν ἐκτιμήσεως, δι' ἧς παρίστανται τὰ ποσὰ ἐν τοῖς λογαριασμοῖς χρεωγράφων καὶ «**Ἐπικαταλλαγὰς**».

Ὡστε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰς τὰς μερίδας τῶν διαφόρων εἰς Ξ. Νομίσματα χρεωγράφων ἀνάγκη ὅπως διατηρῶμεν στήλας τρεῖς. Μίαν διὰ τὸ ποσὸν τῶν ἐκάστοτε ἀγοραζομένων ἢ πωλουμένων χρεωγράφων, μίαν διὰ τὴν εἰς Ξ. Νόμισμα ἀξίαν αὐτῶν, καὶ μίαν διὰ τὸ εἰς δραχμὰς ἐπὶ σταθερᾷ τιμῇ ἀντίτιμον τῆς εἰς Ξ. Ν. ἀξίας ταύτης.

Ἐστω ἐπὶ παραδείγματι ὅτι ἡ ἐν Λονδίῳ Westminster Bank ἀγοράζει διὰ λογαριασμόν μας 100 ὀμολ. ἀ' δανείου ἃ £ 20.10.0.

Θὰ ἔγγράψωμεν οὕτω

Χρεώγραφα εἰς Ξ. Ν.	εἰς	Τράπεζας Ἐξωτερικοῦ
Ὁμολογίαι ἀ' Ξ		Westminster Bank £
Ἄντι. 100 ὀμολ. ἀ' πρὸς £ 2.10.0		£ 250 Δρ. 25000

Ἐκ τῶν ὀμολογιῶν τούτων πωλοῦμεν μεθ' ἡμέρας τινάς, τῷ

πελάτη μας κ. Ἀθανασιάδη 50 ἂ £ 2.11.0 ὅστις καταβάλλει ἡμῖν
εἰς δραχμὰς τὸ ποσὸν κανονιζομένης τῆς £ ἂ δρ. 370 θὰ ἔχωμεν

<i>Ταμείον</i>	εἰς	<i>Χρεώγραφα εἰς Σ. Ν.</i>
		Ὁμολογίαι α' £
δρ. 47.175	Ἀντίτ. 50 ὁμολ. ἂ £ 2.11.0 ἂ 370	£ 127.10.0 δρ. 12.750
		<i>Ἐπικαταλλαγαι</i> 34.425

Ἡ ἐκτίμησις τῶν ὑπολοιπομένων χρεωγράφων θὰ γίνῃ πάλιν καὶ ἐνταῦθα ὑφ' ἧς προϋποθέσεις εἶδομεν προκειμένου περὶ τῶν εἰς δραχμὰς τίτλων. Ἐνταῦθα προφανῶς θὰ γίνῃ εἰς συνάλλαγμα εἴτε ἐπὶ τιμῇ τοῦ μέσου ὄρου τῶν ποσῶν ἅτινα παρουσιάζονται καθ' ὅλην τὴν ἑξαμηνίαν, εἴτε τῇ τρεχούσῃ ἤδη τιμῇ. Ἡ διαφορὰ (κέρδος ἢ ζημία) ἣτις θὰ προκύψῃ, θὰ παρίσταται εἰς Σ. Νόμισμα δέον δὲ νὰ μεταφερθῇ καὶ αὕτη εἰς τὴν μερίδα «Διαφορὰ χρεωγράφων» ἐν τῷ λογαριασμῷ Κέρδη καὶ Ζημία. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ λογαριασμοὶ ἀποτελεσμάτων τηροῦνται μόνον εἰς δραχμὰς, παρίσταται ἀνάγκη ὅπως ἡ διαφορὰ αὕτη μετατραπῇ εἰς δραχμὰς, ἐπὶ τῇ τρεχούσῃ προφανῶς τιμῇ.

Ἔστω ὅτι ἕξ ὁμολογιῶν τινῶν Γαλλικῶν Χ. ἐφ' ὧν ἔχομεν ἐνεργήσει, προκύπτει ζημία Frs. 4500 ἔχει δὲ ἤδη τὸ φράγκον τρέχουσαν τιμὴν δρ. 3. Θὰ ἐγγράψωμεν οὕτω

<i>Κέρδη καὶ Ζημία</i>	εἰς	<i>Χρεώγραφα εἰς Σ. Ν.</i>
Διαφορὰ χρεωγράφων		Ὁμολογίαι Χ εἰς Frs.
Ζημία Frs. 4500 ἂ 3 δρ. 13.600		Frs. 4500 δρ. 4500
		<i>Ἐπικαταλλαγαι</i> 9000

Τὰ ἀπομένοντα χρεώγραφα ἕξ ἐκάστου εἴδους θὰ μετενεχθῶσι καὶ πάλιν ἐνταῦθα εἰς Νέον ἐπὶ τῇ τιμῇ εἰς ἣν ἐξετιμήθησαν διὰ τὴν ἐξαγωγήν τοῦ ἀποτελέσματος, φυσικὰ εἰς τὸ Σ. Ν, εἰς ὃ ἀναφέρονται.

Αἱ σχετικαὶ μὲ τὰ χρεώγραφα εἰς Σ. Ν. ἐγγραφαὶ καταχωροῦνται φυσικὰ ἐν τῷ Καθολικῷ Σ. Ν. Ὅπου δὲ δὲν τηρεῖται τοιοῦτον, διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν λογιστικῶς τῆς θέσεως εἰς Συνάλλαγμα, λαμβάνονται προδήλως ὑπ' ὄψει ἐν τοῖς ὑπολογισμοῖς, ὡς θὰ πραγματοποιῶμεν ἐν τοῖς ἐξῆς, ἐν τῷ σχετικῷ μὲ τὸ συνάλλαγμα κεφαλαίῳ.

δ') Ἐκτέλεσις χρηματιστηριακῶν ἐντολῶν.

Διὰ τὴν ἐκτέλεσιν χρηματιστηριακῶν ἐντολῶν, ποιοῦμεν χοῆσιν

λογαριασμοῦ τινὸς καλουμένου «**Χρηματιστηριακαὶ ἐντολαὶ**» οὐ-
 τινος ἢ λειτουργία, ἀπὸ λογιστικῆς ἀπόψεως, τυγχάνει ἀπλῆ. Ἐν
 ἀρχῇ ἐπὶ τῇ ἐντολῇ, ἣτις ὡς ἐλέχθη ἐν τῷ α' τόμῳ, δέον νὰ διδῆ-
 ται γραπτῶς, πιστοῦμεν τὸν πελάτην μὲ τὸ περιθώριον ὅπερ μᾶς
 καταβάλλει. Ἐπὶ τῇ ἐκτελέσει χρεοῦμεν αὐτὸν μὲ τὸ ἀντίτιμον τῶν
 ἀγορασθέντων τίτλων, πλεόν ἐξόδων καὶ προμηθειῶν μας, ὅταν δὲ
 μᾶς κανονίση ὀλοσχερῶς τὸν λογαριασμόν, πιστοῦμεν καὶ πάλιν αὐτὸν
 εἰς ἐξόφλησιν. Ἐὰν παρέλθωσιν ἡμέραι τινές, ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως
 τῆς ἐντολῆς μέχρι τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ σχετικοῦ λογαριασμοῦ, εἰσ-
 πράττεται καὶ τόκος εἰς βίρος τοῦ πελάτου. Κρίνομεν μάλιστα σκό-
 πιμον, ὅπως, ἐν ἡ περιπτώσει ἀργεὶ κάπως ἢ ἐκκαθάρισις τοῦ σχε-
 τικοῦ λογαριασμοῦ, λόγῳ τῆς ἀπολύτως προσωρινῆς αὐτοῦ μορφῆς,
 μὴ διατηρῆται ἐν αὐτῷ χρεωμένος ὁ πελάτης, ἀλλὰ μεταφέρεται ἢ
 μερὶς αὐτοῦ εἰς ἄλλον τινὰ σχετικὸν λογαριασμόν, μὲ ἀξίαν τῆς ἡμέ-
 ρας τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἐντολῆς, ὡς αἴφνης «**Τρεχοῦμενοι λογα-
 ριασμοὶ ἐπ' ἐνεχύρῳ χρεωγράφων**» περὶ ὧν θέλει γίνῃ λόγος καὶ
 κατωτέρω.

Διὰ τὰς χρηματιστηριακὰς ἐντολὰς εἰς Ε. Ν. προφανῶς τηροῦ-
 μεν ἰδιαιτερον βοηθητικὸν ὑπὸ ἴδιον ὄνομα. Οἱ λογαριασμοὶ τῶν
 Ε. Ν. τηροῦνται καὶ ἐν αὐτῷ μὲ σταθερὰς τιμὰς μεσολαβοῦντος
 καὶ τοῦ λογαριασμοῦ «**Ἐπικαταλλαγαι**» ἀναλόγως τῶν περιστά-
 σεων. Ὅσάκις παρουσιάζεται περίπτωσις καταβολῆς περιθωρίου εἰς
 δραχμάς, παρίσταται ἀνάγκη δημιουργίας καὶ δευτέρου τμήματος
 ἐν ταῖς μερίσι τοῦ σχετικοῦ βοηθητικοῦ, ἀπαράλλακτα ὡς γίνεται
 προκειμένου περὶ «**Χρεωστῶν ἐνεγγύων πιστώσεων εἰς Ε. Ν.**»,
 ὅταν τὸ περιθώριον μᾶς καταβάλληται εἰς δραχμάς. Ἡ ἀλληλουχία
 τῶν πράξεων πρὸς διακανονισμόν τῶν δύο τούτων τμημάτων τῶν
 μερίδων τυγχάνει ἀνάλογος πρὸς τὴν ἐκεῖ ἐκτεθεῖσαν.

ε') Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ τίτλων.

Ἡ λογιστικὴ παρακολούθησις τοῦ κλάδου τούτου δὲν παρουσιάζει
 δυσκολίας. Ἐχομεν τὸν λογαριασμόν Καθολικοῦ καὶ τὸ σχετικὸν
 βοηθητικὸν «**Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ χρεωγράφων**», οἷτινες κινουῦ-
 νται ἀναλόγως τῆς χορηγήσεως ἢ τῆς ἐξοφλήσεως τῶν δανείων.

Πλὴν τῶν δανείων ὄρισμένου ποσοῦ, ἀνοίγομεν καὶ τρεχομέ-

νους λογαριασμούς ἐπ' ἐνεχύρω τίτλων τοῖς πελάταις ἡμῶν, ὧν τὸ ποσὸν καθορίζεται ἕξ ἀρχῆς, μὲ τὴν εὐχέριαν δι' ἡμᾶς τῆς μειώσεως αὐτοῦ, ὡσάκις ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ λόγῳ ὑποτιμήσεως τῆς χρηματιστηριακῆς ἀξίας τῶν τίτλων. Οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι προφανῶς δὲν δύνανται νὰ συγγέωνται μὲ τὰ ὠρισμένον ποσοῦ καὶ ὠρισμένης διαρκείας δάνεια, δι' ὃ καὶ δημιουργεῖται εἰδικὸν βιβλίον «**Τρεχούμενοι λογαριασμοὶ ἐπ' ἐνεχύρω χρεωγράφων**».

Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις λαμβάνει χώραν καὶ διενέργεια λογαριασμῶν τάξεως διαπιστωτικῶν τῆς εἰσόδου καὶ ἐξόδου τῶν χρεωγράφων ἐν τοῖς ταμείοις τίτλων.

στ') Reports. (Μεταφοραὶ)

Τὰ reports, παρουσιαζόμενα ἐν ταῖς Τραπεζαῖς ὑπὸ τύπων δα-νείων, δὲν ἀποτελοῦσιν ἐν τούτοις πράγματι τοιαῦτα, ἀλλὰ σύγκεινται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν δύο ταυτοχρόνων πράξεων ἀντιθέτων, μιᾶς μὲν μετρητοῖς καὶ ἑτέρας ἐπὶ προθεσμία.

Χορηγοῦσα λοιπὸν χρήματα εἰς reports ἡ Τράπεζα ἐκτελεῖ μίαν ἀγορὰν μετρητοῖς καὶ μίαν πώλησιν ἐπὶ προθεσμία διὰ τὴν προσεχῆ ἐκκαθάρισιν.

Δυνάμεθα λοιπὸν νὰ δημιουργήσωμεν διὰ τὴν περίστασιν τὸν λογαριασμὸν «**Μεταφοραὶ χρεωγράφων**» πρὸς διάκρισιν ἀπὸ παντὸς ἄλλου, πρὸς ὃν θὰ ἠδύνατο νὰ εἶνε συνώνυμος, ἐὰν ἄλλως ὠνομάζετο, καὶ ὅστις θὰ κινῆται ὡς ἑξῆς. Ὑποθέσωμεν ἐπὶ παραδείγματι, ὅτι εὕρισκόμεθα εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς 31ης Αὐγούστου 1927 καὶ ὅτι μᾶς προτείνεται ἵνα δεχθῶμεν εἰς report 300 μετοχὰς Πυριτιδοποιείου, τῆς τιμῆς συμψηφισμοῦ οὔσης δρ. 2200 μὲ report (τόκον μεταφορᾶς) δραχ. 25 (1).

Προφανὲς εἶνε ὅτι δι' ἕκαστον πελάτην καὶ κατὰ ἐκκαθάρισιν θὰ ἔχωμεν μίαν μερίδα. Ἔστω δὲ ὅτι τὰ χρεώγραφα ταῦτα πρόκει-ται νὰ παραλάβωμεν παρὰ χρηματιστοῦ τινος διὰ λογαριασμὸν τοῦ πελάτου μας Σαπεροπούλου.

Εἰς τὸν χρηματιστὴν θὰ καταβάλωμεν δρ. 660.000, δι' ὧν προ-

(1) Εἶδομεν ἐν τῷ «Περὶ τραπεζικῶν ἐργασιῶν» συγγράμματι ὅτι καλοῦμεν τιμὴν συμψηφισμοῦ, τὴν τιμὴν ἣν ὀρίζει ἡ Χρηματιστηριακὴ Ἐπιτροπὴ ὅπως ἐπὶ τῇ βάσει ταύτης γίνωσιν αἱ μεταφοραὶ.

δήλως θὰ χρεώσωμεν ταμιακῶς τὸν πελάτην μας κ. Σαπερόπουλον εἰς λογαριασμὸν ἑκκαθάρσεως 31/8. Δέον ὅμως νὰ ἐνεργήσωμεν ἔγγραφὰς διαπιστωτικὰς τῆς γινομένης ἀγορᾶς μας μὲν μετρητοῖς, πωλήσεως δὲ ἐπὶ προθεσίᾳ.

Ἄγοράζοντες μετρητοῖς, προφανὲς εἶνε ὅτι ὀφείλομεν τῷ κ. Σαπεροπούλῳ τὸ ἀντίτιμον 300 Πυριτιδοποιείων πρὸς δρ. 2200, τιμῇ συμψηφισμοῦ. Πωλοῦντες ἐπὶ προθεσίᾳ, προφανὲς εἶνε ὅτι κατὰ τὴν ἑκκαθάρσιν ἔχομεν νὰ εἰσπράξωμεν παρὰ τοῦ κ. Σαπεροπούλου τὸ ἀντίτιμον 300 Πυριτιδοποιείων πρὸς δρ. 2225, ἧτοι τιμὴν συμψηφισμοῦ πλέον τόκου μεταφορᾶς (report) διότι αὕτη εἶνε ἡ τιμὴ τῆς προθεσμιακῆς πράξεως.

Ἡ πρᾶξις θὰ διατυπωθῆ ὡς ἑξῆς.

Μεταφορὰι χρεωγράφων εἰς *Μεταφορὰς χρεωγράφων*

Σαπερόπουλος ἑκκαθ. 15/9 Σαπερόπουλος 31/8.

Μεταφορὰ 300 Πυριτιδ. πρὸς 2200 Rep. 25
δρ. 667500 δρ. 660.000.

Κερδοζημίαι

Reports, ἐκ χρεωγρ. δρ. 7.500

Ὁ λογαριασμὸς τοῦ κ. Σαπεροπούλου θὰ ἐμφανίζηται ὡς κατωτέρω.

ΠΙΝΑΞ 8.

(*Μεταφορὰι χρεωγράφων*)

Δοῦναι

Σαπερόπουλος ἑκκαθ. 31 Αὐγ. 1927

Λαβεῖν

1/9	Καταβολαί μας εἰς χρηματιστὴν X. δρ.	660.000	1/9	Μεταφορὰ διὰ 15/9 Πυριτιδ. 300 α' 2200 δρ.	660.000
-----	---	---------	-----	---	---------

Σαπερόπουλος ἑκκαθ. 15 Σ/βρίου 1927

1/9	Μεταφορὰ ἀπὸ 30/8 300 Πυριτ. α' 2225 δρ.	667.500			
-----	---	---------	--	--	--

Κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν 15 Σ/βρίου, ἐὰν θελήσωμεν νὰ μεταφέρωμεν τὰ χρεώγραφα ταῦτα καὶ δι' ἑτέραν ἐκκαθάρισιν, θὰ ἐνεργήσωμεν ὁμοίαν ἐγγραφὴν πιστώσεως μὲν τοῦ κ. Σαπεροπούλου ἐν λογαριασμῶ ἐκκαθ. 15/9 ἐπὶ τῇ καθορισθησομένῃ τότε τιμῇ συμψηφισμοῦ, χρεώσεως δὲ τούτου εἰς ἐκκαθίρισιν 30^η Σεπτεμβρίου ἐπὶ τῇ τιμῇ ταύτῃ συμψηφισμοῦ πλέον τοῦ κανονισθησομένου Report.

Προφανὲς δὲ τυγχάνει ὅτι, ἀναλόγως τῆς κανονισθησομένης κατὰ τὴν 15 Σ/βρίου τιμῆς συμψηφισμοῦ, ἢ μερὶς τοῦ κ. Σαπεροπούλου τῆς ἐκκαθαρίσεως ταύτης θὰ δεῖξῃ χρεωστικὸν ἢ πιστωτικὸν ὑπόλοιπον, ὅπερ ἔχει οὗτος νὰ καταβάλῃ ἢ νὰ εἰσπράξῃ. Τὸ οἰονδήποτε ὑπόλοιπον τοῦτο καλεῖται χρηματιστηριακῶς **διαφορά**. Ἡ δὲ δευτέρα ἡμέρα πάσης ἐκκαθαρίσεως καλεῖται ἡμέρα καταβολῆς τῶν διαφορῶν.

Ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τὰ χρεώγραφα δὲν παρουσιάζονται πάντοτε μὲ Report, δηλαδὴ μὲ τιμὴν ἐκκαθαρίσεως μεγαλειτέραν ἀπὸ τὴν τιμὴν μετρητοῖς, τῆς τιμῆς ἐκκαθαρίσεως προφανῶς, παριστώσης τὴν τοῦ μετρητοῖς τιμὴν, πλέον τόκου μεταφορᾶς (report), ἀλλὰ καὶ μὲ deport, δηλαδὴ κατ' ἀντίθετον ὄψιν, μὲ τιμὴν δηλαδὴ μετρητοῖς μεγαλειτέραν τῆς τιμῆς προθεσμιακοῦ.

Πότε συνήθως συμβαίνει ἢ μία καὶ πότε ἢ ἄλλη περίπτωσις καὶ τί δύναται τις νὰ συμπεραίνῃ ἐκ τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης καταστάσεως ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ, ἐξηγήσαμεν ἐν τῷ «Περὶ τραπεζικῶν ἐργασιῶν» συγγράματί μας.⁽¹⁾ Προφανὲς ὅμως εἶνε ὅτι ὅταν τὰ χρεώγραφα παρουσιάξωσι deport, ὑπάρχει ἀνοιγμα χρεωγράφων καὶ κατ' ἀκολουθίαν δὲν δύναται νὰ συμβῇ ὅτι ἀνωτέρω περιγράφομεν, ὅπερ ἄλλως τε καὶ ἂν ὑπετίθετο θεωρητικῶς δυνατόν δὲν θὰ ἦτο συμφέρον εἰς τὴν τράπεζαν, νὰ δίδῃ δηλαδὴ χρήματα καὶ νὰ **πληρώνη** τόκους.

ζ') Πράξεις ἐπὶ προθεσμίᾳ ἐπὶ χρεωγράφων.

Ἡ τράπεζα δύναται καὶ διὰ λογαριασμόν τῆς νὰ ἐκτελῇ πράξεις προθεσμιακᾶς ἐπὶ χρεωγράφων.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δέον νὰ δημιουργήσωμεν τοὺς λογαριασμοὺς «**Χρεώγραφα ἐπὶ προθεσμίᾳ**» καὶ «**Πελάται προθεσμιακῶν χρεωγράφων**».

(1) Σελ. 318 καὶ ἐπ.

Ἔστω ὅτι ἀγοράζομεν ἐπὶ προθεσμίᾳ 1000 μετοχ. Τραπεζῆς Θεσσαλίας πρὸς 148, μέσῳ τοῦ χρηματιστοῦ κ. Προυπεζόγλου διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν 15/9/27. Θὰ ἐγγράψωμεν :

Χρεώγραφα ἐπὶ προθεσμίᾳ εἰς Πελάτας προθεσμιακῶν χρεωγρ.
Μετοχαί Τραπ. Θεσσαλίας 15/9 Προυπεζόγλου ἐκκ. 15/9
Ἄντίτ. 1000 μετ. Τραπ. Θεσσαλ. πρὸς 148 δρ. 148.000.

Κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν, ἐὰν μὲν παραλάβωμεν τὰ χρεώγραφα καταβάλλομεν προφανῶς τῷ κ. Προυπεζόγλου δρ. 148.000 χρεοῦντες αὐτὸν εἰς «*Πελάτας προθεσμιακῶν χρεωγράφων*» εἰς ἐξίσωσιν, τὰ δὲ χρεώγραφα μεταφέρομεν διὰ στροφῆς εἰς τὴν οἰκείαν μερίδα τοῦ λογαριασμοῦ «*Χρεώγραφα*» πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «*Χρεώγραφα ἐπὶ προθεσμίᾳ*».

Ἐὰν ὅμως κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν θελήσωμεν νὰ μεταφέρωμεν τὰ χρεώγραφα ἔστω παρὰ τῷ χρηματιστῇ Σαραντίδῃ, πρὸς δρ. 150 καὶ report δρ. 3.

Θὰ ἔχωμεν τὰς ἀκολούθους ἐγγραφάς.

Χρεώγραφα ἐπὶ προθεσμίᾳ εἰς Χρεώγρ. ἐπὶ προθεσμίᾳ
Μετοχαί Τραπεζ. Θεσσαλ. ἐκκ. 30/9 Μετ. Τραπεζῆς Θεσσαλ. ἐκκ. 15/9
Μεταφορὰ 1000 Μετοχῶν δι' ἐκκ. 30/9 πρὸς 148 δρ. 148.000

Ἐπειτα θὰ ἔχωμεν :

Πελάται προθεσμιακῶν χρ. εἰς Πελατ. προθεσμ. χρεωγρ.
Προυπεζόγλου 15/9 Σαραντίδης 30/9
Μεταφορ. 1000. Μετ. Τραπ. Θεσσαλ. ἐπὶ τιμῇ συμφηφισμοῦ δρ. 150 report 3
δρ. 150.000 δρ. 153.000

Χρεώγραφα ἐπὶ προθεσμίᾳ
Μετ. Τραπ. Θεσσαλ. 30/9
Report δρ. 3000

Χρεώνομεν τὰ χρεώγραφα μὲ δρ. 3000 report διότι τοῦτο αὐξάνει δι' ἡμᾶς τὴν ἀρχικὴν τιμὴν τῶν χρεωγράφων τούτων. Ὡστε οὕτω ὁ κ. Προυπεζόγλου μᾶς ὀφείλει διαφορὰν δρ. 2000 (150—148) ἣν καὶ μᾶς καταβάλλει πιστούμενος ἐν τῷ οἰκείῳ λογαριασμῷ 15/9.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

Ὡς καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ, ἐν τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ, ἀναφέραμεν, ὁ τρόπος τῆς τηρήσεως τῶν λογαριασμῶν εἰς Ε. Νομίσματα, δηλαδὴ τῶν ἐγγραφῶν, αἵτινες ἔχουσιν σχέσιν μὲ πράξεις ἐπὶ Συναλλάγματος, ἐνέχει διὰ τὴν τραπεζικὴν λογιστικὴν, ἀλλὰ καὶ ἐν γένει διὰ τὴν λογιστικὴν πάσης ἐπιχειρήσεως, ἐν ἧ παρεμβάλλονται πράξεις εἰς Ξένα Νομίσματα ἰδιαίτουσιν σημασίαν.

Γενικῶς μὲν τὸ ζήτημα τυγχάνει σπουδαῖον διότι παρουσιάζεται ἡ ἰδιαιτέρα περίπτωσις τῆς ἀνάγκης ὅπως τηρῶνται λ/μοὶ εἰς δραχμάς τε καὶ Ξένα Νομίσματα, πράγμα τὸ ὁποῖον τυγχάνει ἐξ ἴσου ἐπάναγκες διὰ τὴν λογιστικὴν καὶ οὐσιαστικὴν παρακολούθησιν τῆς πορείας τῶν ἐργασιῶν, εἰδικῶς δὲ διὰ τὰς τραπεζὰς διότι αἱ σχετικαὶ πράξεις τυγχάνουσιν ἐν αὐταῖς συχναί, πολύπλοκοι καὶ λίαν ἐνδιαφέρουσαι.

Ποία εἶνε ἡ φύσις τῆς ἐργασίας τοῦ συναλλάγματος διὰ τὰς τραπεζὰς καὶ τί εἶνε τοῦτο; Ἀποφεύγομεν νὰ δώσωμεν ὀρισμὸν, ὅστις κατ' ἀνάγκην θὰ εἶνε συντεταγμένος ἐν βραχυλογίᾳ, καὶ κατ' ἀκολουθίαν οὐδὲν θὰ λέγη. Δόκιμοι ἄλλως τε ξένοι συγγραφεῖς ἐπιχειρήσαντες τοῦτο, δὲν μᾶς παρουσιάζουσιν ἱκανοποιητικὰ, οὐδ' ἐπαγχα κἄν ἀποτελέσματα. Ἐν τούτοις, ὁ θέλων νὰ ἔχη ἰδέαν περὶ τῆς δημιουργίας τοῦ συναλλάγματος, δύναται νὰ ἀναγνώσῃ τὸ σχετικὸν κεφάλαιον ἐν τῷ «Περὶ τραπεζικῶν ἐργασιῶν» ἔργῳ μας (σελ. 243 καὶ ἐπ.) ἔνθα λεπτομερῶς περιγράφεται ἡ δημιουργικὴ αἰτία καὶ ἡ φύσις τοῦ Συναλλάγματος.

Δύο τινὰ ἐν τούτοις δὲν ἀποφεύγομεν νὰ ἐπαναλάβωμεν καὶ ἐνταῦθα ἐν δυοὶ λέξεσιν, ὡς λίαν χρήσιμα, ἐκ τῶν ἐκεῖ ἐκτεθέντων: 1) Ὅτι τὸ συναλλάγμα παρουσιάζεται ὑπὸ μορφήν διεθνῶν ἀπαιτήσεων. 2) Ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ διὰ τὸν τραπεζίτην αὐτὸ τοῦτο ἐμπόρευμα. Καὶ δὲν δύναται ἄλλως τε νὰ νοηθῇ κατ' ἄλλον τρόπον τὸ συναλλάγμα, ἢ ὡς ἐμπόρευμα, ἀφ' οὗ καὶ αὐταὶ αἱ ἀπαιτήσεις, ἅς ἀντιπροσωπεύει, ἀποτιμῶνται εἰς νομίσματα, ἅτινα καὶ αὐτά, κατὰ τὴν ἀκριβῆ περὶ νομίματος θεωρίαν, ὡς ἐμπορεύματα ἐκλαμβάνονται.

Τούτου τεθέντος παρίσταται ἀνάγκη νὰ καθορισθῆ καὶ ὁ τρόπος δι' οὗ δέον νὰ τηρηθῶσιν οἱ εἰς Συνάλλαγμα λ/μοί. Δύναται προφανῶς τὸ πρᾶγμα νὰ γίνῃ κατὰ δύο μεθόδους, ἕξ ὧν μίαν ἔχομεν ἐκθέσει ἤδη, ἐν τε τῷ α'. τόμῳ (Ὁδηγὸς τοῦ τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου) καὶ ἐν τῇ παρουσίᾳ συγγραφῆ, ἐν τοῖς πρόσθεν.

Ἡ μέθοδος αὕτη ἔγκειται εἰς τὸν καθορισμὸν ἀνθαιρέτους συμβατικῆς τιμῆς δι' ἕνα ἕκαστον ἐκ τῶν νομισμάτων, ἐφ' ὧν δρῶμεν, μὲ τὴν ὁποίαν τιμὴν νὰ ἐκτιμῶμεν πάντοτε τὰ νομίσματα ταῦτα διὰ τὴν ἐν τοῖς σχετικοῖς λογαριασμοῖς ἀναγραφὴν. Ὅσακις δὲ παρίσταται ἀνάγκη ὑπολογισμοῦ νομίσματος τινὸς ἐπὶ τρεχούσῃ τινὶ τιμῇ (δῆλα δὴ ὅσακις ἐμφανίζεται ἡ ἔννοια ἀγοραπωλησίας Συναλλάγματος) πρὸς διπλογραφικὴν ἔξοικονόμησιν, μεταξὺ σταθερᾶς καὶ τρεχούσης τιμῆς, (δεδομένου ὅτι εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας θὰ ἔχωμεν ἕξ ἐνὸς μέρους σταθερὰν τιμὴν διὰ τὸν λογαριασμὸν Ξ. Νομίσματος, ἕξ ἄλλου δὲ τρέχουσαν διὰ τὸν λογαριασμὸν Δραχμῶν) δημιουργοῦμεν λογαριασμὸν τινὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα «**Ἐπικαταλλαγαί,**» «**Συναλλαγματικαὶ Διαφοραὶ**» ἢ ἄλλως πῶς παρεμφερῶς ὀνομαζόμενον, ὃν χρεωπιστοῦμεν ἕκαστοτε ἀναλόγως, μὲ τὴν προκύπτουσαν εἰς ἕκαστην περίπτωσιν διαφοράν.

Ἄλλὰ ποίας μορφῆς τυγχάνει ὁ λογαριασμὸς «**Ἐπικαταλλαγαί**» λογαριασμὸς **ἀποτελέσματος** ἢ λογαριασμὸς **ἀξίας**; Θέτομεν τὸ ἐρώτημα διότι διίστανται αἱ γνῶμαι, κακῶς βεβαίως, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει κἂν ζήτημα καθ' ἡμᾶς.

Ὁ λογαριασμὸς οὗτος εἶνε **λογαριασμὸς ἀποτελέσματος**, ἂν θέλετε, *sui generis* (μ' ὅλον ὅτι καὶ τὴν ἐπιφύλαξιν ταύτην κάμνομεν μόνον πρὸς χάριν τῶν ἀντιδοξούντων). Ἴδου δὲ πῶς δικαιολογοῦμεν τὴν γνώμην μας, φρονοῦντες ὅτι ἐπὶ τῆς δικαιολογίας μας δὲν δύναται νὰ ὑπάρξωσιν ἀντιρρήσεις. Ὁ λογαριασμὸς δὲν δύναται νὰ ἔχῃ δύο φύσεις. Ἡ τὸ ἐν θὰ εἶνε ἢ τὸ ἄλλο. Λοιπὸν, εἰάν πωληθῶσιν ὅλα τὰ stocks καὶ κλεισθῶσιν ὅλα τὰ ἀνοίγματα, εἰάν δῆλα δὴ τελείως ἐκκαθαρισθῆ ἢ θέσις μας εἰς συνάλλαγμα τί θὰ δεικνύῃ ὁ λογαριασμὸς οὗτος; Τὸ ἐκ τοῦ συναλλάγματος ἀποτέλεσμα φυσικὰ (κέρδος ἢ ζημίαν) ὡς ἐξετέθη προηγουμένως.

Δὲν ἐννοοῦμεν πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ὑποστηρίζηται παρ' ἡμῖν ὅτι ὁ λογαριασμὸς οὗτος, εἶνε λογαριασμὸς πρὸς «ὃν θὰ στραφῆ ἐν καιρῷ ἢ προσοχῇ διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῶν προκυψάντων

ἀποτελεσμάτων» καὶ ὁ λογαριασμός οὗτος νὰ εἶνε λογαριασμός ἀξίας, ἢ **μικτός**, ἐκφράσεως βεβαίως μὴ δηλούσης τι ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ἐξετάσει τῆς λογιστικῆς.

Ἄλλως ποίαν ἀξίαν παρουσιάζει οὗτος; Ἀξίας παρουσιάζουσιν οἱ δύο ἕτεροι λογαριασμοὶ οἵτινες λαμβάνουσι μέρος ἐν τῇ ἐγγραφῇ, ἀλλ' οὗτος οὐδὲν τοιοῦτον παρουσιάζει. (1)

Ἐπέρχεται ὅμως σύγχυσις τις παρά τισι, διότι ἐκ πρώτης ὄψεως ξενίζονται πρὸ τοῦ γεγονότος ὅτι αἱ σταθεραὶ τιμαὶ εἰσιν αὐθαίρετοι καὶ κατ' ἀκολουθίαν αἱ διαφοραί, αἵτινες ἐν τῷ λογαρισμῷ ὀρίπτονται δι' ἐκάστης ἐγγραφῆς δὲν εἶνε κέρδη ἢ ζημίαι, κονδύλιον πρὸς κονδύλιον ἐξεταζόμενα. Μὴ λησμονῶμεν ὅμως ὅτι διὰ νὰ λέγηται εἰς λ/σμός λ/σμός ἀποτελέσματος, δὲν ἔπεται ὅτι καὶ πρέπει ἀνά πᾶσαν στιγμὴν δρώμενος νὰ παρουσιάσῃ ἀμέσως κονδύλιον πρὸς κονδύλιον ἢ καὶ διὰ τοῦ ἐν τῷ Καθολικῷ ὑπολοίπου αὐτοῦ τὸ ἀποτέλεσμα. Διὰ τῆς ἐκφράσεως ἀποτέλεσμα ἐν τῇ Λογιστικῇ, πραγματικῶς μὲν νοοῦμεν τὸ τελικὸν ἐξαγόμενον κατὰ τὴν διάρκειαν χρήσεως τινος (κέρδος ἢ ζημίαν). Συμβατικῶς δὲ καλοῦμεν λογαριασμοὺς ἀποτελεσμάτων ὅλους ἐκείνους, οἵτινες παρέχουσι στοιχεῖα ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο.

Μήπως συμβαίνει ἄρα γε τοιοῦτόν τι καὶ σχετικῶς μὲ τὸν λογαριασμὸν **Κέρδη καὶ Ζημίαι**, δῆλα δὴ ἵνα ἐκάστη ἐγγραφὴ ἐν αὐτῷ κονδύλιον πρὸς κονδύλιον δεικνύῃ κατὶ ὅπου νὰ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὀριστικὸν κέρδος ἢ ζημία; Παντάπασι. Πρέπει νὰ ὑπολογισθῶσιν οἱ τόκοι, αἱ προμήθειαι, νὰ ὑπαχθῶσι ἐν αὐτῷ ὅλα ἐκεῖνα ἃ γνωστὰ τυγχάνουσιν, ἐν μιᾷ ὀρισμένῃ στιγμῇ, διὰ νὰ εὐρεθῇ τὸ ἀποτέλεσμα. Μήπως ὅταν εἰσπράττωμεν ἀπὸ δάνειον δρ. 10.000 διὰ τόκους, τὸ ποσὸν τοῦτο εἶνε οὐσιαστικὸν κέρδος; Οὐδόλως. Διότι τὸ χρῆμα ὅπου ἐχρησιμοποιήθη [διὰ τὸ Δάνειον ἔχει καὶ ἔξοδα (τόκους καταθέσεων, ἔξοδα διαχειρίσεως κλπ.)]. Ὅταν γίνωσι ἀνάλογοι ὑπολογισμοὶ καὶ διὰ

(1) Ὅταν ἔχω τὴν ἐγγραφὴν (Lst. δρ. 370, σταθερὰ τιμὴ 100):

Καταθέσεις Σ. Ν.	εἰς	Ταμεῖον
Lst. 1000 δρ. 100.000.—		δρ. 370.000
Ἐπικαταλλαγαὶ » 270.000.—		

Ποῖα κονδύλια παρουσιάζουσι τὰς ἀξίας; Ἐνθεν μὲν Lst 1000, ἐκεῖθεν δὲ δρ. 370.000.

Πῶς, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, θὰ ἦ δυνατόν νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι καὶ τὸ κονδύλιον δρ. 270.000 παρίστησι καὶ τοῦτο ἀξίαν;!

τοὺς εἰς Ξ. Νομίσματα λογαριασμοῦς, ὁ λογαριασμός οὗτος δείκνυσιν ἡμῖν τὸ καθαρὸν ἀποτέλεσμα κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ἄρα ἡ παρὰστασις τοῦ λογαριασμοῦ «*Ἐπικαταλλαγαι*» ἢ «*Συναλλαγματικαὶ Διαφοραὶ*» ὡς λογαριασμοῦ ἀξίας ἀπορρέει ἐξ ἐκτιμήσεως ἀνακριβοῦς τῶν πραγμάτων.

Ἡ ἐρμηνεῖα δὲ καθ' ἣν, λόγῳ τοῦ ὅτι ὁ συνδυασμός τοῦ λογαριασμοῦ «*Ἐπικαταλλαγαι*» μετὰ τοῦ ἑτέρου ἐκ τῶν δύο λογαριασμῶν (τοῦ παριστώντος τὸ ξένον νόμισμα) δείκνυσιν τὴν εἰς δραχμὰς ἀξίαν, δὲν ἔχει περισσοτέραν ἀντοχὴν εἰς τὴν ἀντίκρουσιν ἡμῶν. Οἱ λογαριασμοὶ ἀξιῶν καὶ ἡ ποιότης τῶν λ/μῶν γενικῶς, δὲν ἐξαρτῶνται ποσῶς ἐξ ἐκείνων μεθ' ὧν συνδυάζονται ἐν ταῖς λογιστικαῖς ἐγγραφαῖς, ἀλλ' ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῶν φύσεως. Κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἀντίληψιν, ὅταν λέγωμεν «*Κέρδη καὶ Ζημίαι εἰς Ταμεῖον*» θὰ ἔπρεπε νὰ παραδεχόμεθα ὅτι ὁ λογαριασμός «*Κρέδη καὶ Ζημίαι*» τυγχάνει λ/μὸς ἀξίας, ἐφ' ὅσον ὁ λ/μὸς οὗτος δείκνυσιν ἀκριβῶς τὸ ποσὸν ὅπερ ἐξήχθη ἐκ τοῦ ταμείου (λογαριασμοῦ ἀξίας). Ἄλλὰ τοιοῦτόν τι πῶς θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποστηριχθῆ.

Ἄλλος τρόπος τηρήσεως τῶν εἰς Ξ. Νομίσματα λογαριασμῶν, εἶνε ὁ τῆς τηρήσεως αὐτῶν ἐπὶ ταῖς τρεχοῦσαις τιμαῖς εἰς τε τὸν λογαριασμὸν Ξ. Νομίματος καὶ εἰς τὸν λογαριασμὸν δραχμῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἕκαστος λογαριασμός εἰς Ξ. Νόμισμα λαμβάνει μορφήν κοινοῦ λογαριασμοῦ ἐμπορευμάτων, ἀγοραζομένων καὶ πωλουμένων μὲ διαφόρους τιμὰς, διὰ τὴν εὔρεσιν τοῦ κέρδους ἢ τῆς ζημίας ἐκ τῶν ὁποίων ἀνάγκη νὰ ποιήσωμεν καὶ ἐδῶ συλλογισμοὺς καὶ ἐκτιμήσεις ἀποθεμάτων (ἢ καὶ ἐλλειμμάτων ἐνταῦθα) ἐπὶ τρεχοῦσαις τιμαῖς, τὸ ἐξ ἐκάστου δὲ ἀποτέλεσμα νὰ φέρωμεν εἰς χρεωπίστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «*Ἐπικαταλλαγαι*» ὅστις τελικῶς, μετὰ τὴν μεταφορὰν ὅλων τῶν μερικῶν τούτων ἀποτελεσμάτων, θὰ δείξῃ τὸ ὀριστικὸν ἀποτέλεσμα.⁽¹⁾

(1) Καίτοι δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀσχοληθῶμεν πλείοτερον πρὸς κατάδειξιν τῶν ὄσων ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς κατηγορίας, εἰς ἣν δέον νὰ ὑπαχθῆ ὁ λ/σμός «*Ἐπικαταλλαγαι*», ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ὑποστηρίζεται σοβαρῶς ὅτι οὗτος ἀποτελεῖ *λογαριασμὸν ἀξίας*, σημειοῦμεν καὶ τὰ ἀκόλουθα χρώμενα ἀνάλογον παραδειγμάτων πρὸς κατάδειξιν ὅτι πρὸς χαρακτηρισμὸν τοῦ λογαριασμοῦ τούτου, δὲν πρέπει νὰ λαμβάνηται τὸ προκείμενον ἀποτέλεσμα ἐξ ἐκάστης ἐγγραφῆς, καθὼς πεπλανημένως ὑποστηρίζεται, ἀλλὰ τὸ γενικὸν ἀποτέλεσμα, τοῦτο δὲ διότι προκειμένου περὶ τῆς τηρήσεως τῶν

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τήρησιν τῶν λογαριασμῶν κατὰ α' σύστημα, ἴδηλα δὴ, μὲ παγίας τιμὰς ἐκτιμήσεως τῶν ξένων νομισμάτων καὶ μὲ χρῆσιν τοῦ λογαριασμοῦ «**Ἐπικαταλλαγαι**» ἢ «**Συναλλάγματι καὶ διαφοραὶ**» διὰ τὰς μεταξὺ παγίας καὶ τρεχοῦχης τιμῆς ἐκάστοτε διαφοράς, εἶδομεν ἐν νέῳ τινὶ ἐλληνικῷ συγγράμματι περὶ Ξ. Νομισμάτων ἀξίῳ προσοχῆς ἄλλως τε, ὑποστηριζόμενον ὅτι ἡ παγία τιμὴ τῶν νομισμάτων δέον νὰ ᾖ ἡ **ὄνομαστικὴ ἀξία** εἰς δραχμὰς τῶν ἀλλοδαπῶν νομισμάτων: «Πρὸς διάκρισιν τοῦ εἰς Ξένον Νόμισμα» (αὐτουσίου χρυσοῦ, ξένων τραπεζογραμματίων, τίτλων ἐξωτερικοῦ» συναλλάγματος) μέρους ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ τῆς ἐπιχειρήσεως, λόγῳ τοῦ ὁποίου ὁ προσδιορισμὸς τῆς λογιστικῆς (συμβατικῆς) τιμῆς δὲν δύναται νὰ ἀφεθῇ εἰς τὴν ἰδιοτροπίαν τοῦ ἐπιχειρηματίου ἢ τοῦ λογιστοῦ».

Διὰ παραδειγμάτων δὲ καὶ περαιτέρω ἀναπτύξεως ὑποστηρίζεται ὅτι χρώμενοι τῶν ὄνομαστικῶν τιμῶν τῶν νομισμάτων διὰ τὴν παγίαν αὐτῶν ἐκτίμησιν (ἦτοι £ = dr. 2510(1) \$ = dr. 518 Fr. = dr. 1 Lei = dr. 1 κλπ.) ἔχομεν τὸ πλεονέκτημα ὅτι τὰ εἰς δραχμὰς ποσὰ μῆς δεικνύουσι ἐξ ἑνὸς τὸ εἰς **χρυσᾶς δραχμὰς** ἐνεργητικὸν ἢ παθητικὸν τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ καθιστῶσιν ἐξ ἐτέρου περιττὴν τὴν τήρησιν εἰδικῶν διὰ τὰ Ξ. Νομίσματα στηλῶν.

λογαριασμῶν εἰς Ξ. Νομίσματα, κατὰ τὸν δεῦτερον τοῦτον τρόπον καὶ οἱ φρονοῦντες ὅτι ἐν τῇ α' περιπτώσει τυγχάνει λογαριασμὸς ἀξίας, παραδέχονται ὅτι ὁ λογαριασμὸς οὗτος δέον νὰ θεωρῆται λογαριασμὸς ἀποτελέσματος ἐν τῇ β' περιπτώσει.

Ἐστω ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «**Κομισταὶ ἀξιῶν τρίτων πρὸς εἰσπραξίν**» πιστωτικὸν £ 3.000 μὲ ὑπόλοιπον dr. 1.050.000 ἀμφοτέρω πτωτικά. Προφανῶς, πρὸς ἐξαγωγήν τῶν ἀποτελεσμάτων, πρέπει νὰ ὑπολογίσωμεν τὸ ποσὸν Lst 3.000 μὲ σημερινὴν τιμὴν Lst (ἔστω 365). Θὰ ἔχωμεν ποσὸν χρεωστικὸν 1,095.000. Θὰ μεταφέρωμεν προφανῶς εἰς χρέωσιν «**Ἐπικαταλλαγῶν**» dr. 45.000. Ἡ ἐγγραφὴ αἰῶ γα αὕτη, καθ' ἑαυτὴν ἐξεταζομένη, ἐμφανίζει μὴπως πραγματικὴν ζημίαν δραχ. 45.000. Παντάπασιν Διότι ὑπάρχουσιν ἀντίστοιχοι λογαριασμοὶ τάξεως οἷον «**Ἀξία τρίτων πρὸς εἰσπραξίν**» ἢ «**Ἀξία παρ' ἀνταποκριταῖς πρὸς εἰσπραξίν**», οἵτινες θὰ παρουσιάσωσιν ἀκριβῶς ἀντίστροφον ἀπέτελεσμα. Ὄστε, διὰ νὰ χαρακτηρισθῶσιν οἱ λογαριασμοὶ δὲν ἐξετάζονται ἐγγραφὴ πρὸς ἐγγραφὴν, ἀλλ' ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν. Ἄλλως τε ἐν προκειμένῳ πᾶσα συζήτησις περιτεύεται διότι τὰ πράγματα εἶνε καταφανῆ.

(1) Σημειωτέον ὅτι τὸ ὄρθον εἶνε 25,2212 οὐχὶ δὲ 25,10 ὡς ἀναφέρεται.

Δυστυχῶς ἡ σκέψις αὕτη τυγχάνει εἰς ἄκρον ἀστήρικτος, εἶνε δὲ μεγάλης ἀπορίας ἄξιον πῶς ἠδυνήθη καὶ νὰ ὑποστηριχθῇ τοιαύτη ἀποψις ἐν καθ' ὅλα σοβαρῶ συγγραμμάτι, ἐν ᾧ τόσον καταφανῆς τυγχάνει τὸ ὅτι ἄγει εἰς μέγιστα λάθη καὶ σύγχυσιν.

Ὁ συγγραφεὺς ἐπλανήθη ἐκ τῆς ἰδίας ὅτι ἡ £ (=2510) (1) εὐρίσκεται σήμερον εἰς τὸ ἄρτιον ὡς πρὸς τὸν χρυσὸν καὶ δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψει ὅτι, ἀφ' ἐνὸς μὲν δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὰ ἄλλα νομίσματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι καὶ δι' αὐτὴν τὴν £ ἄριστα δύνатаί ποτε νὰ συμβῆ ὥστε νὰ μὴ εὐρίσκηται εἰς τὸν ἄρτιον ὡς πρὸς τὸν χρυσόν.

Διότι ἐὰν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ἐν τῷ παραδείγματι ὅπερ διδίδει ὁ συγγραφεὺς ὅτι £ 100 = 2.510 δραχμαὶ χρυσαῖ, συμβαίνει ἄρα ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν καί :

Frs. 100.000 = 100.000 **Χρυσαῖ δραχμαὶ !!**

Lei 100.000 = 100.000 **Χρυσαῖ δραχμαὶ !**

Κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ συγγραφέως οὕτω πρέπει νὰ θεωρῆται, ἐφ' ὅσον αἱ ὀνομαστικαὶ τιμαὶ τῶν £. Νομισμάτων μᾶς δίδουσι τὴν εἰς χρυσᾶς δραχμὰς ἀξίαν τοῦ ποσοῦ, ὀνομαστικαὶ δὲ τιμαὶ Frs ἢ Lei εἶνε δρ. 1—. Δυστυχῶς ὁμοῦς τὰ πράγματα ἀφίστανται τῆς ἀκριβείας κατὰ παρασάγγας, ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψει ὅτι **Frs—0,2 χρυσοῦς δραχμῆς** καὶ **Lei=0,03 περίπου τῆς χρυσοῦς δραχ.**, ἄρα

Frs. 1000.000 = 20.000 χρυσαῖ δραχμαὶ !

Lei 100.000 = 3.000 Χρυσαῖ δραχμαὶ !

καὶ οὐχὶ 100.000 χρυσαῖ δραχμαὶ—δι' ἀμφοτέρων τὰς περιπτώσεις, ὡς θὰ ἔδει νὰ θεωρῆται σύμφωνα μὲ τὴν ἀνωτέρω θεωρίαν (2)

Ἀγοραπωλησίαι Συναλλάγματος.

Καλοῦμεν ἀγοραπωλησίας ἐπὶ Συναλλάγματος, πάσας τὰς πρᾶξεις ἐκεῖνας αἰτινες ἀλλοιοῦσι τὴν θέσιν ἡμῶν εἰς Συναλλάγμα, δηλαδὴ

(1) Ὅρα σημείωσιν προηγουμένης σελίδος.

(2) Ἐθεωρήσαμεν ἀπαραίτητα τὰ ἀνωτέρω διότι ταῦτα ἐμφανίζουσι ὅτι ὑπάρχει σύγχυσις τις παρ' ἡμῖν ὡς πρὸς πλείστα κεφάλαια τῶν τραπεζικῶν πραγμάτων καὶ ἀπὸ Λογιστικῆς ἀπόψεως ἔτι καὶ παρ' εἰδικοῖς ἔτι καὶ συγγραφεῖσι, γεγονός ὅπερ ἐμποδίζει ἵνα δημιουργηθῇ κατάστασις, σαφῶς καθορίζουσα τὰ πράγματα καὶ διαμορφοῦσα ὀρθὰς περὶ αὐτῶν ἀντιλήψεις, ἰδίᾳ παρὰ τῇ σπουδαζούσῃ νεολαίᾳ ἣτις καὶ χράται, πλείοτερον πάντων τῶν συγγραμμάτων.

δὴ ἀλλοιοῦσι τὰ διαθέσιμα ἡμῶν (Stocks) ἢ τὰ ἐλλείμματα ἡμῶν (ἀνοίγματα).

Πρόδηλον εἶνε ὅτι, πᾶσα ἀγορὰ ἐπὶ παντὸς νομίσματος ξένου, ἢ αὐξάνει τὰ διαθέσιμα ἡμῶν, ἢ μειώνει τὰ ἐλλείμματα ἡμῶν, ἢ ἐξισώνει τὴν θέσιν ἡμῶν, ἢ μεταβάλλει τὴν θέσιν ἡμῶν, ἀπὸ ἐλλείμματος εἰς διαθέσιμον. Ἀντιθέτως πᾶσα πώλησις ἢ αὐξάνει τὰ ἐλλείμματα ἡμῶν ἢ μειώνει τὰ διαθέσιμα ἡμῶν, ἢ ἐξισώνει τὴν θέσιν ἡμῶν, ἢ μεταβάλλει ταύτην ἀπὸ διαθέσιμου εἰς ἔλλειμα.

Πότε θεωροῦμεν ὅτι γίνεται ἀγορὰ ἢ πώλησις συναλλάγματος; Ὅταν παρεμβάλληται τρέχουσα τιμὴ Ξ. Νομίσματος, ἐφ' ἧ ὑπολογίζεται τοῦτο. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας, ἐκτὸς τοῦ λ/σμοῦ «**Ἐπι-καταλλαγῆ**», ἔχομεν πάντοτε καὶ δύο ἑτέρους λ/σμούς, ἕνα μὲν εἰς Ξ. Νόμισμα, καὶ οὗτος προφανῶς τυγχάνει ἐκεῖνος, ἐν ᾧ τὸ μεσολαβοῦν Ξ. Ν. ἐκτιμᾶται εἰς τὴν σταθερὰν τιμὴν καὶ ἕτερον εἰς δραχμὰς, ὅστις τυγχάνει ἐκεῖνος ἐν ᾧ τὸ Ξ. Ν. ἐκτιμᾶται ἐπὶ τῇ τρεχούσῃ τιμῇ ἐκάστοτε.

Παρ' ὅλον δὲ ὅτι καὶ εἰς τοὺς λογαριασμοὺς δραχμῶν, οἵτινες προέρχονται ἐκ τῆς διενεργείας πράξεων ἐπὶ Συναλλάγματος πιθανὸν νὰ ἔχωμεν συμφέρον ἵνα ἐν ἐσωτερικαῖς στήλαις διατηρῶμεν, χάριν πληροφορίας καὶ τὰ εἰς Ξ. Ν. ποσά, ἐφ' ὧν ἐγένοντο οἱ ὑπολογισμοί, εἶνε ἀπαραίτητον ὅπως διακρίνωμεν τοὺς λογαριασμοὺς τούτους σαφῶς, ὡς λογαριασμοὺς δραχμῶν, ἵνα μὴ τυχὸν ἐμφυλλοχωρῶσιν ἐν ἡμῖν πλάναι κατὰ τὸν καθορισμὸν τῆς θέσεως ἡμῶν εἰς συνάλλαγμα, ἐξ ὧν πλανῶν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν λογιστικὰ καὶ οὐσιαστικὰ ἀποτελέσματα λίαν επικίνδυνα. Λογαριασμοὶ εἰς δραχμὰς, προερχόμενοι ἐκ πράξεων ἐπὶ Συναλλάγματος, ἐν οἷς ἀναγκαζόμεθα, χάριν πληροφορίας, νὰ διατηρῶμεν καὶ ἐσωτερικὰς στήλας εἰς Ξ. Ν. εἶνε οἱ λογαριασμοὶ «**Πελάται προθεσμιακοῦ Συναλλάγματος**». Οἱ λογαριασμοὶ «**Πελάται ἐνεγγύων Πιστώσεων**» (τὰ εἰς δραχμὰς **κανονισθέντα μέρη αὐτῶν**) καὶ τὰ παρόμοια.

Ὅταν διενεργῶνται πράξεις εἰς Ξ. Νομίσματα ἄνευ κανονισμοῦ τῆς τρεχούσης τιμῆς διὰ τὸ μεσολαβοῦν ποσὸν τοιούτων, οὐδεμία ἐνυπάρχει ἔννοια ἀγοραπωλησίας καὶ κατ' ἀκολουθίαν οὐδεμία συντελεῖται μεταβολὴ τῆς θέσεως ἡμῶν εἰς συνάλλαγμα. Ἐν ταῖς περιπτώσεσι ταύταις ἀμφότεροι οἱ μεσολαβοῦντες λογαριασμοὶ θεωροῦνται εἰς Ξ. Ν. λαμβανόμενοι ἀμφότεροι ὑπ' ὄψει ἐν τῷ ὑπολο-

γισμῷ τῆς θέσεως ἡμῶν εἰς Συνάλλαγμα, διὰ νὰ ἐπέρχηται ἐξίσωσις πρὸς διατήρησιν δηλ. τοῦ ἀμεταβλήτου ἐκ τῆς πράξεως ταύτης.

Πολλάκις ἐνεργοῦμεν πράξεις αἱ ὁποῖαι δὲν ἐμφανίζουσι μὲν σαφῶς ἀγοράν τινα ἢ πώλησιν, αἵτινες ὅμως δέον νὰ ἐκλαμβάνονται ὡς τοιαῦται. Π.χ. Τοὺς τόκους ὄλων τῶν παρ' ἡμῖν τηρουμένων λογαριασμῶν εἰς Ξ. Ν. οἷτινες παρουσιάζουσι χρεωστικὸν ὑπόλοιπον κανονίζομεν εἰς δραχμάς, πιστώσει εἰς τοιαύτας τῶν μερίδων ἡμῶν τοῦ Γεν. Λογαριασμοῦ «Τόκοι» χρεώσει δὲ τῶν οἰκείων μερίδων πελατῶν εἰς Ξ. Ν. τῇ μεσολαβήσει τῶν «**Ἐπικαταλλαγῶν**». Αἱ πράξεις αὗται ἐνέχουσι δι' ἡμᾶς τὴν ἔννοιαν ἀγορᾶς, διότι ὄντως αὐξάνουσι τὰ διαθέσιμα ἡμῶν εἰς συνάλλαγμα, ἐφ' ὅσον οἱ πελάται μας ὀφείλουσι νὰ μᾶς καταβάλωσιν εἰς τοιοῦτον καὶ τὰ ποσὰ τοῦ τόκου κατὰ τὸν ἓνα ἢ κατὰ τὸν ἄλλον τρόπον. Ὅμοιαι σκέψεις γίνονται καὶ διὰ τοὺς τόκους τῶν λογαριασμῶν, οἷτινες παρουσιάζουσι παρ' ἡμῖν πιστωτικά ὑπόλοιπα εἰς Ξ. Νομίσματα, ὡς εἶνε αἴφνης αἱ παρ' ἡμῖν Καταθέσεις εἰς Ξ. Ν. Τὰ ποσὰ δι' ὧν πιστοῦμεν οὕτω τοὺς πελάτας ἡμῶν ἐλαττοῦσι τὰ διαθέσιμα ἡμῶν εἰς συνάλλαγμα, καὶ κατὰ συνέλειαν, ἀποτελοῦσι δι' ἡμᾶς πωλήσεις.

Αἱ πράξεις αὗται καὶ γενικῶς οἰαϊδήποτε πράξεις, μικραὶ ἢ μεγάλα ἀδιάφορον, ἐφ' ὧν ὑπολογίζεται ποσόν τι Ξ. Ν. ἐπὶ τρεχοῦσῃ τινὶ τιμῇ, ὀφείλουσι νὰ θεωρῶνται ὡς ἀγοραὶ ἢ πωλήσεις, νὰ λαμβάνονται ὑπ' ὄψει ἐν ταῖς σημειώσεσι τοῦ τμήματος Συνάλλαγματος, νὰ καταχωρῶνται δὲ ἐν τῷ **Καθολικῷ Ξ. Νομισμάτων**, καθ' ὃν τρόπον ἡμεῖς ὑπεδείξαμεν ἐν οἰκείῳ τόπῳ καὶ οὕτινος τὴν χρησιμότητα ἐπωφελοῦμεθα καὶ αὐθις ἵνα τονίσωμεν, μὲ τὴν χορήσιμον, νομίζομεν, ἐπανάληψιν ὅτι τὸ βιβλίον τοῦτο δὲν τηρεῖται διπλογραφικῶς, ἀλλὰ περιλαμβάνει μόνον τοὺς λογαριασμοὺς οἷτινες παριστῶσι τὰ Ξ. Ν. ἐν ταῖς διαφόροις πράξεσιν, οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς τὰς δραχμάς, καὶ ἐξεικονίζει ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὴν θέσιν ἡμῶν εἰς Συνάλλαγμα διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν μερίδων του, ὡς θὰ ἴδωμεν.

Ἐν τοῖς διαφόροις κεφαλαίοις τοῦ βιβλίου ἐκάμαμεν λόγον περὶ τῶν διαφορῶν πράξεων ἐπὶ συναλλάγματος αἱ ὁποῖαι παρεμβάλλονται ἐν αὐτοῖς, διότι, καθὼς παρετηρήθη, οὐδὲν τμήμα ὑπάρχει ἐν τῷ ὁποίῳ νὰ μὴ λαμβάνωσι χώραν τοιαῦται. Ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ θὰ μελετήσωμεν γενικῶς τὰ εἰδικὰ σημεῖα, ἅτινα παρουσιάζονται, θὰ ἀσχοληθῶμεν δὲ μὲ τὸν τρόπον τῆς ἐξευρέσεως τοῦ ἐκ

τοῦ συναλλάγματος ἀποτελέσματος. Δέον νὰ τονισθῇ ὅτι πᾶσα πράξις ἐνέχουσα τὸν χαρακτῆρα ἀγοραπωλησίας, δηλαδὴ κανονιζομένη ἐπὶ τρεχούσῃ τινὶ τιμῇ, ἀνάγκη ὅπως γνωστοποιῆται τῷ τμήματι Συναλλάγματος, τὸ μὲν ἵνα καθορίσῃ τοῦτο τὴν τιμὴν, τὸ δὲ ἵνα λάβῃ ταύτην ὑπ' ὄψει τοῦτο, εἰς τὰς σημειώσεις περὶ Συναλλάγματος, ἃς τηρεῖ, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν ὀφείλῃ τὸ τμήμα τοῦτο νὰ προβῇ εἰς ἑτέραν τινὰ σχετικὴν ἐνέργειαν, ἢ ἂν πᾶσαι αἱ λοιπαὶ ἐνέργειαι εἰσι φύσεως τοιαύτης, ὥστε νὰ ἐνεργηθῶσιν ὑπὸ τῶν οἰκείων τμημάτων.

Ἀγορὰς Συναλλάγματος ποιοῦμεν δι' ἀγορῶν chèques ἐξωτερικοῦ προσαγομένων εἰς τὰς θυρίδας μας, ἢ τοιούτων, ἃ φροντίζομεν νὰ ἀγοράζωμεν ἀπὸ ἑτέρας τραπεζας, ἢ κανονισμοῦ εἰς δραχμὰς ἐντολῶν εἰς Ε.Ν. ἃς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐλάβομεν παραγγελίαν νὰ ἐκτελέσωμεν, δι' ἀναγνωρίσεων, αἵτινες μᾶς γίνονται ἐν τῷ ἐξωτερικῷ παρ' ἄλλων Τραπεζῶν (δηλαδὴ Τράπεζά τις δίδει ἐντολὴν ἀναποκριτῆ της ἵνα μᾶς πιστώσῃ παρ' αὐτῷ ἢ παρ' ἄλλῳ, καταβαλλομένου εἰς αὐτὴν τοῦ ἀντιτίμου εἰς δραχμὰς ἐνταῦθα, τοῦ ποσοῦ μὲ τὸ ὁποῖον μᾶς ἀναγνωρίζει) διὰ τροπῆς εἰς δραχμὰς μέρους τῶν καταθέσεων εἰς Ε.Ν. παρ' ἡμῖν πελατῶν μας, δι' ἀγορᾶς ἐμπορικοῦ συναλλάγματος, δηλαδὴ κανονισμοῦ εἰς δραχμὰς ἐπὶ τρεχούσῃ τιμῇ ποσοῦ Ε.Ν. ἀντιπροσωπευομένου ὑπὸ ἐγγράφων φορτωτικῶν, ἐφ' ὧν χορηγοῦμεν προκαταβολήν, δι' ἐκτελέσεως πράξεων προθεσμιακῶν ἐπὶ Συναλλάγματος ἀγορῶν κλπ. παρεμφερῶν τρόπων.

Πωλήσεις συναλλάγματος ποιοῦμεν δι' ἐκδόσεως ἡμετέρων chèques κανονιζομένης τῆς τιμῆς τῶν εἰς δραχμὰς, ἢ πωλήσεως ἐκ τῶν προηγουμένως ἀγορασθέντων ξένων τούτων, ἢ ἐντολῶν πληρωμῆς ἐπὶ ἐξωτερικοῦ, δι' ἀναγνωρίσεων ἃς ἐνεργοῦμεν ὑπὲρ ἄλλων Τραπεζῶν ἢ ἰδιωτῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, μέσῳ τῶν ἐκεῖ ἀεταποκριτῶν μας, διὰ κανονισμοῦ εἰς δραχμὰς ποσῶν εἰς Ε. Νομίσματα ἐνεγγύων πιστώσεων ἃς ἀνοίγομεν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, διὰ παραχωρήσεως πελάταις μας ποσῶν Ε. Νομισμάτων ἐπὶ τιμῇ δραχμῶν, ὅπως καταθέσωσι ταῦτα παρ' ἡμῖν, δι' ἐκτελέσεως πράξεων προθεσμιακῶν πωλήσεως κλπ. παρεμφερῶν τρόπων.

Τὰς πλείστας ἐκ τῶν περιπτώσεων καὶ τὰς σχετικὰς ταύταις ἐγγραφάς, ἃς ἐνεργοῦμεν, ἔχομεν ἤδη μελετήσει ἐν ταῖς πρόσθεν κεφαλαίοις.

Ἐπιταγαὶ (chèques) καὶ Ἐντολαί.

Ἄγορὰς μετρητοῦ συναλλάγματος ἐνεργοῦμεν καθὼς εἶπομεν διὰ ἐπιταγῶν (chèques) προσαγομένων εἰς τὰς θυρίδας ἡμῶν καθὼς καὶ διὰ τῆς ἐκτελέσεως ἐντολῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ διαβιβαζομένων ἡμῖν.

Συνηθίζουσί τινες ὅπως διατηρῶσιν ἓνα Γενικὸν Λογαριασμὸν «**Ἄγοραὶ Συναλλάγματος**» ἐν ᾧ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἀνάγουσι, κατὰ εἶδος νομίσματος, ὅλα τὰ ἀγορασθέντα ποσὰ εἰς chèques ἢ εἰς Ξ. Χαρτονομίσματα, ἐκτιμῶντες τὰ νομίσματα, ἐπὶ τρεχούσαις τιμαῖς. Ἡ ἐκδοσις τῶν σχετικῶν ἐνταλμάτων ἐπὶ ταῖς τρεχούσαις τιμαῖς παρέχει τὸ πλεονέκτημα ὅτι ἐπιτρέπει τὴν δι' ἐνὸς ταμιακοῦ ῥυθμίσιν τῆς πράξεως, καὶ δίδει καὶ τοῖς πελάταις τὴν εὐκολίαν νὰ ἐξελέγχωσιν ὅ,τι ὑπογράφουσι, ἐν ᾧ μὲ τὴν παρεμβολὴν δύο ταμιακῶν, ἐνὸς μὲν διὰ τὴν σταθερὰν τιμὴν καὶ ἄλλου διὰ τὰς «Ἐπικαταλλαγὰς» δυσκολεύονται νὰ ἐννοήσωσι.

Τὸ ἔσπερας, μετὰ τὸ κλείσιμον, γίνεται κατάταξις διὰ στροφῆς τῶν ἀγορασθέντων ποσῶν, εἰς τὰς ἀνηκούσας ἐκάστω εἶδει κατηγορίας, ἐξίσωσει τοῦ λογαριασμοῦ «**Ἄγοραὶ Συναλλάγματος**». Πιστοῦμεν δὴλα δὴ τὸν λογαριασμὸν τοῦτον, ὅστις δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐχρεοῦτο, χρεοῦντες ἤδη ὀριστικῶς, τὰ «**Ξ. Χαρτονομίσματα**» μὲ τὰ ποσὰ ἃ ἀνήκουσιν αὐτοῖς, τὰ «**C h è q u e εἰς Ξ. Ν.**» δι' ὅσα chèques πιθανὸν ἐπιθυμοῦμεν νὰ διατηρήσωμεν ἐν χαρτοφυλακίῳ παρ' ἡμῖν, καὶ τὰς «**Τραπεζὰς ἐξωτερικοῦ**» πρὸς ἃς ἐμβάζομεν τὰ ὑπόλοιπα, ἢ τὰ «**C h è q u e καθ' ὁδὸν εἰς Ξ. Ν.**» ἐὰν τηρῶμεν τὸν ἐνδιάμεσον τοῦτον λ/σμὸν διὰ τὰ ἀποστελόμενα πρὸς εἴσπραξιν chèques, μέχρι τῆς ὀριστικῆς ἐκκαθαρίσεως, ὅπερ καλὸν τυγχάνει καθ' ἃ ἐξεθέσαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν. Ἐννοεῖται ὅτι κατὰ τὴν ἔσπερινὴν τούτην στροφὴν, ὡς τιμαὶ πλέον ὑπολογίζονται αἱ σταθεραὶ, διότι φυσικὰ οἱ λογαριασμοὶ οὓς ἀναφέρομεν ἀνωτέρω τηροῦνται μὲ σταθερὰς τιμὰς, ὡς παριστῶντες ποσὰ εἰς Ξ. Νομίσματα, ἢ διαφορὰ δὲ ἣτις ὑπάρχει μεταξὺ ὅλων τῶν ἐνταλμάτων «**Ἄγορὰς Συναλλάγματος**» τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ ἀθροίσματος τῶν ποσῶν δι' ὧν πιστοῦνται ἤδη οἱ ὀριστικοὶ λογαριασμοὶ ἐπὶ σταθεραῖς τιμαῖς, ἄγεται δι' ἐνὸς κονδυλίου εἰς «Ἐπικαταλλαγὰς» πρὸς ἐξίσωσιν τῆς διπλογραφικῆς ἔγγραφῆς ἣν ἐνεργοῦμεν ἤδη.

Όταν μεταχειριζόμεθα τὸν ἐνδιάμεσον λογαριασμὸν «*Chèques καθ' ὄδον εἰς Ε. Ν.*» εἰς ὃν ἀνοίγονται τόσαι μερίδες ὅσοι τυγχάνουσιν οἱ ἀνταποκριταὶ καὶ τὰ Ε. Ν. δι' ἕκαστον ἃ μεσολαμβάνουσιν, ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ εἰσπράξεως καὶ πιστώσεως ἡμῶν παρὰ τῶν ἀνταποκριτῶν, χρεοῦμεν ὀριστικῶς τούτους ἐν ταῖς οἰκείαις μερίσι «*Τραπεζῶν Ἐξωτερικοῦ*» πιστοῦντες εἰς ἕξισωσιν τὸν λογαριασμὸν «*Chèques καθ' ὄδον εἰς Ε. Ν.*». Καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἑτέραν περιπτώσιν ἀξίαν δίδομεν ἐκείνην ἣν θὰ ὀρίσῃ ὁ ἀνταποκριτής, τοῦθ' ὅπερ φυσικὰ δὲν γίνεται αὐθαίρετως παρ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πραγματικῶν προθεσμιῶν, αἵτινες χρειάζονται διὰ τὴν διαβίβασιν τῶν ἐμβαστικῶν, αἵτινες προθεσμίαι τυγχάνουσι καθωρισμέναι ἐκ τῶν ταχυδρομικῶν δρομολογίων.

Οἱ μὴ τηροῦντες, τὸν ἐνδιάμεσον λογαριασμὸν «*Ἀγοραὶ Συνναλλάγματος*» φέρουσι τὰ ἀγοραζόμενα *Chèques* ἀπ' εὐθείας εἰς χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «*Chèques εἰς Ε. Ν.*» μὲ σταθερὰς τιμὰς καὶ μὲ «*Ἐπικαταλλαγὰς*», ἐκεῖθεν δὲ ἐνεργοῦσι τὰς λοιπὰς προεξημένας ἐγγραφάς.

Ἀντιστοίχως πρὸς τὸν λογαριασμὸν «*Ἀγοραὶ Συνναλλάγματος*» οἱ μεταχειριζόμενοι τοῦτον τηροῦσι καὶ λογαριασμὸν «*Πωλήσεις Συνναλλάγματος*» ὅσους δι' ὅλης τῆς ἡμέρας πιστοῦται μὲ τὰ ποσὰ ἅτινα προκύπτουσιν ἐξ ὅλων τῶν ἐκδιδομένων *chèques* ἢ πωλουμένων Ε. Χαρτονομισμάτων ἐπὶ ταῖς τρεχούσαις καὶ ἐνταῦθα τιμαῖς. Τὸ ἐσπέρας διὰ στροφῆς ἀναλόγου πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἕξισοῦται χρεοῦμενος ὁ λογαριασμὸς «*Πωλήσεις Συνναλλάγματος*» διὰ πιστώσεως τῶν ἀνταποκριτῶν ἐφ' ὧν ἐσύραμεν ἐν «*Τραπεζαῖς Ἐξωτερικοῦ*» καὶ τῶν «*Ε. Χαρτονομισμάτων*», δι' ἃ χαρτονομίσματα ἐπωλήσαμεν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, τῆς ὀλικῆς διαφορᾶς μεταξὺ τοῦ ὀλικῆς ἡμερησίου ἀθροίσματος τοῦ ἐνδιαμέσου λογαριασμοῦ καὶ τῶν εἰς Ε, Ν. ἐκτιμήσεων ἤδη τῶν διαφόρων ποσῶν ἀγομένης εἰς «*Ἐπικαταλλαγὰς*».

Οἱ μὴ μεταχειριζόμενοι τὸν ἐνδιάμεσον τοῦτον λογαριασμὸν, πιστοῦσιν ἀμέσως, ἅμα τῇ ἐκδόσει ἐκάστου *chèque* τὸν ἀνταποκριτὴν ἐφ' οὗ σύρουσιν ἐπὶ σταθεραῖς τιμαῖς καὶ «*Ἐπικαταλλαγὰς*» ὡς καὶ τὰ «*Ε. Χαρτονομίσματα*» δι' ἃ πωλοῦσι τοιαῦτα.

Ἐκκρεμεῖς ἀγοραπωλησῖαι Συναλλάγματος.

Πολλάκις ἐν ταῖς Τραπεζίαις λαμβάνουσι χώραν πράξεις ἀγοραπωλησίας μετρητοῖς, αἵτινες δὲν κανονίζονται ἀμέσως, ἀλλὰ μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας. Τούτου λαμβάνεται βεβαίως σημείωσις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Συναλλάγματος τῷ προχείρῳ τοῦ οἰκείου τμήματος. Ἐν ὄσῳ ὅμως δὲν κανονισθῶσιν αἱ πράξεις αὗται, φανερὸν τυγχάνει ὅτι ἡ λογιστικὴ κατάστασις τοῦ συναλλάγματος δὲν θὰ δύναται νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν πρόχειρον ἣν τηρεῖ τὸ τμήμα Συναλλάγματος. Διὰ τοῦτο, ἡ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ εἰδικὸν βιβλίον σημειώσεων ἐκκρεμῶν ἀγοραπωλησιῶν, ἐξ οὗ νὰ γίνηται ὑπολογισμὸς ἐξωλογιστικὸς μετὰ τῆς λογιστικῆς καταστάσεως, πρὸς συμφωνίαν μετὰ τῆς προχείρου τοιαύτης τοῦ τμήματος συναλλάγματος, ἡ πρέπει καθ' ἑκάστην ἔσπεραν νὰ γίνωνται ἐγγραφαὶ περιληπτικῶς ὑπὸ τοὺς γενικοὺς λογαριασμοὺς : «*Πελάται ἀγοραπωλησιῶν ἐκκρεμῶν*», «*Ἐκκρεμεῖς ἀγοραῖ*» καὶ «*Ἐκκρεμεῖς πωλήσεις*» μὲ μίαν μὲν μοναδικὴν μερίδα εἰς τὸν πρῶτον, διότι θὰ εἶνε λογαριασμὸς δρχ. μὲ τρεχούσας τιμὰς, μὲ μερίδας δὲ κατὰ νόμισμα ξένον εἰς τοὺς δύο τελευταίους, διότι θὰ εἶνε οἱ λογαριασμοὶ Σ. Ν. ἐκτιμωμένων ἐν αὐτοῖς τούτων εἰς σταθερὰς τιμὰς τῇ μεσολαβήσῃ τῶν «*Ἐπικαταλλαγῶν*». Ἐκάστην πρωτῶν, αἱ ἐγγραφαὶ αὗται ἀκυροῦνται. Τὸ τοιοῦτον παρέχει μὲν ἀπασχόλησίν τινα εἶνε ὅμως ἀναγκαῖον, διὰ τὴν ἀπόλυτον λογιστικὴν ἀκρίβειαν.

Πράξεις προθεσμιακοῦ Συναλλάγματος.

Εἶπομεν καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ὅτι μεταχειριζόμεθα δύο λογαριασμοὺς διὰ τὰς ἐπὶ προθεσμίᾳ πράξεις, τὸν λογαριασμὸν «*Πελάται προθεσμιακοῦ συναλλάγματος*» ὅστις παρίστησι τὰ εἰς δραχμὰς εἰσπρακτέα ποσὰ καὶ τὸν λογαριασμὸν «*Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα*» ὅστις δείκνυσι τὰ ποσὰ Σ. Ν. ἐφ' ὧν ἐκάστοτε ἐνεργοῦμεν. Δὲν παραλείπομεν δὲ νὰ ἐπαναλάβωμεν ὅτι, κατὰ τὸ σύστημα ὅπερ ἡμεῖς ὑποδεικνύομεν ἐνταῦθα, ὅπερ τυγχάνει καὶ τὸ εὐκολώτερον ἐν τῇ πράξει πρὸς κατανόησιν καὶ ἐφαρμογὴν, ὁ μὲν λογαριασμὸς «*Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα*» τυγχάνει λογαριασμὸς εἰς Σ. Ν. ὁ

δὲ λογαριασμός «*Πελάται προθεσμιακοῦ Συναλλάγματος*» λογαριασμός δραχμῶν.

ὑποτεθήσθω ἤδη ὅτι παρὰ τοῦ πελάτου μας κ. Κρέμμου ἀγοράζομεν διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν 15]9]27 £ 3000 ἂ 370. Θὰ ἐγγράψωμεν οὕτω, σύμφωνα μὲ τὰς ἀρχὰς ἃς ἐθέσαμεν.

<i>Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα</i>	εἰς	<i>Πελάτας προθ. Συναλλάγματος</i>
λογαριασμός £		Κρέμμος λογαριασμός £ ἐκκ. 15]9
Ἄγορά μας διὰ 15]9 £ 3000 ἂ 370		δρ. 1.110.000
		δρ. 300.000
<i>Ἐπικαταλλαγαὶ</i>		δρ. 810.000

Εἰς τὸ βιβλίον «*Πελάται προθεσμιακοῦ Συναλλάγματος*» ἔχομεν καὶ ἐσωτερικὴν στήλην εἰς ἣν ἐγγράφομεν τὰ ποσὰ Ε. Ν. ἔναντι τῶν ὁποίων τυγχάνουσι πληρωτέα ἢ εἰσπρακτέα τὰ ποσὰ δραχμῶν ἃ ἀναφέρομεν. Ἐν προκειμένῳ θὰ ἀναγράψωμεν ἐν τῇ ἐσωτερικῇ στήλῃ £ 3000, ἐν δὲ τῇ ἐξωτερικῇ στήλῃ δρ. 1.110.000. Σημειωτέον ὅτι τὸ ποσὸν τοῦ Ε. Ν. γράφονται ἐνιαῦθα, *τίτλω πληροφορίας μόνον* χωρὶς μὲ τοῦτο νὰ δύναται νὰ γίνῃ σύγχυσις περὶ τῆς μορφῆς τοῦ λογαριασμοῦ «*Πελάται προθεσμιακοῦ Συναλλάγματος*» ὅστις, ὡς εἴρηται, τυγχάνει *λογαριασμός δρχ.*

Ἐὰν ἀμέσως ἢ βραδύτερον ζητήσωμεν παρὰ τοῦ κ. Κρέμμου περιθώριόν τι ἐκ φόβου ὑπερτιμήσεως τῆς Lst. ἢ καὶ ἐκ πραγματοποιήσεως τοῦ γεγονότος τούτου, προφανῶς θὰ πιστώσωμεν τὸν πελάτην μας τοῦτον μὲ τὸ ποσὸν τοῦ περιθωρίου. Εὐνόητον δὲ τυγχάνει ὅτι, κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν, ὁ κ. Κρέμμος προσάγων ἡμῖν τὰς Lst. 3000, θὰ εἰσπράξῃ δρχ. 1.110.000 πλέον τοῦ περιθωρίου, ὃ μᾶς εἶχε τυχὸν καταβάλλῃ. Ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ ὁ κ. Κρέμμος ἐνεργήσῃ ἀντίθετον πρᾶξιν μεθ' ἡμῶν ποσοῦ ἴσου πρὸς τὰς £ 3000 εἶνε φανερόν ὅτι ἡ μὲν ὑπόθεσις συναλλάγματος ἐκκαθαρίζεται, μένει δὲ πρὸς κανονισμόν ἢ διαφορά δραχμῶν, ἢ προκύπτουσα μεταξὺ τῆς διαφορᾶς τῶν τιμῶν τῶν δύο πρᾶξεων, ἢ ἐκ καταβληθέντων τυχὸν ἡμῖν περιθωρίων. Ἐὰν ἐνεργήσῃ ἀντίθετον πρᾶξιν διαφόρου ποσοῦ, μένει πρὸς κανονισμόν, ἀφ' ἐνὸς ἢ διαφορὰ τοῦ εἰς συνάλλαγμα ποσοῦ, παραδοτέα ἡμῖν ἢ παραληπτέα παρ' ἡμῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡ σχετικὴ διαφορὰ δραχμῶν, ὡς ἐμφανίζεται ἐν τῷ λογαριασμῷ «*Πελάται προθεσμιακοῦ Συναλλάγματος*».

Ἐὰν κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν συμφωνήσωμεν, μετὰ τοῦ πελάτου

μας κ. Κρέμμου να μεταφέρωμεν τὰς Lst διὰ τὰς 30/9/27, καταβάλλοντες αὐτῷ ρεπόρ δρ. 2: κατὰ Lst θὰ ἐνεργήσωμεν τὰς ἀκλούθους ἐγγραφάς.

<i>Πελάται προθ. Συναλλάγματος</i>	εἰς	<i>Πελάτας προθ. Συναλλάγματος:</i>
Κρέμμιοσ ἐκκ. 15/9/27		Κρέμμιοσ ἐκκ. 30/9/27
Μεταφορὰ £ 3000 διὰ 30/9 Rep. δρ. 2		
	δρ. 1.110.000	1.116.000
Κερδοζημῖαι		
Reports ἐκ Συναλλάγματος δρ. 6000		

Δοθέντος ὅτι, καθὼς εἶπομεν δέον νὰ ἔχωμεν ἓνα ἰδιαίτερον λογαριασμὸν κατὰ πελάτην καὶ κατὰ ἐκκαθάρισιν, ὁ λογαριασμὸς κ. Κρέμμου ἐκκαθάρισεως 15]9 δέον νὰ κλείσῃ, διὰ τοῦτο χροεῦμεν αὐτὸν μὲ τὸ ποσόν, δι' οὗ φέρεται πιστωμένος (1). Εἰς τὸν λογαριασμὸν ὅμως ἐκκαθ. 30]9 δέον νὰ φανῇ καὶ ἡ διαφορὰ ἐπὶ πλεόν δρ. 2 ἣν ἔχει λαμβάνειν δι' ὃ πιστοῦται μὲ Lst. @ δρ. 372, τῆς διαφορᾶς δρ. 6000, ἀγομένης εἰς χρέωσιν «Κερδῶν καὶ Ζημιῶν» (μερὶς Reports ἐκ Συναλλάγματος).

Πρόδηλον εἶνε ὅτι καὶ ἡμεῖς δὲν θὰ μένωμεν ἐκτεθειμένοι διὰ τὴν προᾶξιν ταύτην, ἀλλὰ θὰ ἔχωμεν ἐνεργήσει μετ' ἄλλου ἀντίθετον (χρηματιστοῦ, τραπεζίτου ἢ ἰδιώτου) διὰ νὰ εἴμεθα ἐν ἡσυχίᾳ. Πρέπει νὰ προσπαθῶμεν ἵνα μεταξὺ τῶν εἰσπραττομένων καὶ καταβαλλομένων reports ὑπάρχει διαφορὰ τις ὑπὲρ ἡμῶν. Ἐκτὸς τούτου χροεῦμεν τοὺς πελάτας ἡμῶν καὶ μὲ προμήθειαν μεταφορᾶς.

Ἐὰν κατὰ τὴν πρώτην ἢ μεταγενεστέραν ἐκκαθάρισιν ὁ κ. Κρέμμιοσ μᾶς προσαγάγῃ τὸ chèque Lst. 3000 διὰ νὰ παραλάβῃ τὸ ἀντίτιμον, δυνάμεθα ἢ νὰ ἐνεργήσωμεν τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἡμεῖς ἢ νὰ παραπέμψωμεν τοῦτον ἄλλῳ μεθ' οὗ ἔχομεν ἀντίθετον προᾶξιν, κανονίζοντες ὅπως γίνῃ παραδόσις τοῦ chèque παρὰ κ. Κρέμμου ἐκείνῳ καὶ εἴσπραξις ὄρισμένου ποσοῦ, μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅπως κανονίσωμεν εἶτα μετ' ἀμφοτέρων πᾶσαν διαφορὰν.

Ἐστὼ ὅτι παρὰ τοῦ κ. Κρέμμου ἔχομεν νὰ παραλάβωμεν τῇ 15/9 £ 3000 ἀντὶ δρ. 1.110.000, ἔχομεν δὲ νὰ παραδώσωμεν τῇ Τραπεζῇ Ἀθηνῶν £ 2000 ἀντὶ δρ. 730.000. Δίδομεν ἐντολὴν τῷ

(1) Πλεόν ἐννοεῖται περιθωρίου, ἐὰν ἔχῃ καὶ τοιοῦτον καταβάλει.

κ. Κρέμμω νὰ παραδώσῃ τῇ Τραπεζῇ Ἀθηνῶν £ 2000, εἰσπράττων δρ. 730.000· παραλαμβάνομεν δὲ καὶ ἡμεῖς £ 1000 ἀντὶ τοῦ ὑπολοίπου δρ. 380.000.

Ἐπὶ τούτοις ποιούμεν τὰς ἀκολούθους ἐγγραφάς :

- α) *Πελάται προθ. Συν/τος* εἰς *Πελάτας προθ Συν/τος*
 Κρέμμω 15/9 Τράπεζα Ἀθηνῶν 15/9.
 Παράδοσις Κρέμμω τῇ Τραπεζῇ Ἀθηνῶν £ 2000 δρ. 730.000.—
- β) *Πελάται προθ. Συν/τος* εἰς *Ταμεῖον* (ταμιακῶς)
 Κρέμμω 15/9.
 Παράδοσις ἡμῖν £ 1000 ἀντὶ δρ. 380.000.—
- γ) *Chèques εἰς Ε. Ν.* εἰς *Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα*
Chèques £ λογαριασμὸς £
 Παράδοσις ἡμῖν £ 1000. παρὰ Κρέμμω
 £ 1000 δρ. 100.000.— £ 1000 δρ. 100.000.—

Καὶ ἡ τρίτη αὕτη ἐγγραφή γίνεται ἐν ταῖς Τραπεζαῖς διὰ ταμιακοῦ γραμματίου καὶ ἐντάλματος συμψηφιστικοῦ, ἂν καὶ τίποτε δὲν ἐμποδίζει ἵνα γίνῃ καὶ ἡμερολογιακῶς αὕτη.

Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον γίνονται ὅλαι αἱ ἀνωτέρω ἐγγραφαὶ τυγχάνει προφανής. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρώτην, αὕτη γίνεται διὰ νὰ διαπιστωθῇ ἡ μεταβίβασις ἣτις γίνεται ἢ μᾶλλον τὸ λεγόμενον *ἀντίκρουσμα* μεταξὺ δύο πελατῶν μας, μεθ' ὧν ἔχομεν κάμει ἀντιθέτους πράξεις. Διὰ τοῦ ἀντικρύσματος τούτου, ὡς πρὸς μὲν τὴν Τράπεζαν Ἀθηνῶν κανονίζομεν τὴν θέσιν μας ὀλοσχερῶς, διότι παραδίδονται ταύτη παρὰ τοῦ κ. Κρέμμω £ 2000 ὅς εἶχε νὰ παραλάβῃ παρ' ἡμῶν αὕτη, καταβάλλει δὲ αὕτη τῷ ἐν λόγῳ κυρίῳ δρ. 730.000 ὅς ὄφειλε νὰ καταβάλλῃ ἡμῖν.

Ἡ παράδοσις ἡμῖν τῶν ὑπολοίπων £ 1000 ἐκ μέρους τοῦ κ. Κρέμμω, καθὼς καὶ ἡ καταβολὴ αὐτῷ ἐκ μέρους μας τοῦ ὑπολοίπου ἧτοι δρ. 380.000 διαπιστοῦνται διὰ δύο ἐγγραφῶν κεχωρισμένων.

Ἡ α' ἐγκείται ἐν τῇ χρεώσει τοῦ κ. Κρέμμω ἐν τῷ λ/μῷ «Πελάται Προθεσμιακοῦ Συνάλλαγματος» μὲ τὰς δρ. 380.000 ὅς τῷ καταβάλλομεν πιστώσει τοῦ «Ταμείου», ἡ δὲ δευτέρα ἐν τῇ πιστώσει τοῦ λ/μοῦ «Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα» μὲ τὸ ποσὸν ὅπερ παραδίδεται ἡμῖν (£ 1000) παρὰ κ. Κρέμμω, χρεώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Chèques εἰς Ε. Ν.» (ἢ «Ἀγορὰ Συνάλλαγματος» ἀνα-

λόγος τοῦ τηρουμένου συστήματος) μὲ τὸ εἰσερχόμενον ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ μας Chèques.

Ἡ κατανόησις τοῦ λόγου δι' ὃν ἐκτελεῖται ἡ τελευταία ἐγγραφή εἶναι νομιζόμεν εὐχερῆ. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι δὲν εἶχομεν ἐνεργήσει ἐτέραν πράξιν διὰ τὴν εἰ καθάρισιν 15/9 ἢ ἀγορὰν παρὸ κ. Κρέμου £ 3000 καὶ πώλησιν εἰς Τράπεζαν Ἀθηνῶν £ 2000 προφανὲς τυγχάνει ὅτι ὁ λογαριασμὸς «Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα (μερίς Lst) θὰ εὐρίσκηται χρεωμένη μὲ Lst 1000. Καθ' ἃ ἐξετέθη, ὁ λογαριασμὸς «Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα» παρίστησει συνάλλαγμα ὅπερ ἔχομεν ἤδη εἰς τὴν κατοχήν μας, ἢ συνάλλαγμα ὅπερ ὀφείλομεν, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ἔχη πραγματοποιηθῆ ἤδη ἢ παραδόσις ἡμῖν ἢ ἡ παραλαβὴ παρὰ τῶν πελατῶν μας τῶν σχετικῶν ποσῶν. Παραδιδόμενον λοιπὸν ἡμῖν τοῦ ποσοῦ Lst 1000 ἐν προκειμένῳ κατατάσσεται τοῦτο εἰς τὴν μερίδα εἰς ἣν ἀνήκει τὸ παραδοθὲν συνάλλαγμα, ἥτοι «Chèques εἰς Ξ. Ν.» πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα» εἰς ἐξίσωσιν.

Ἐὰν συνέβαινε τὸ ἀντίθετον, νὰ ἔχομεν δῆλα δὴ νὰ παραδώσωμεν, ἀντὶ νὰ παραλάβωμεν συνάλλαγμα, αἴφνης \$ 7500 ἢ τελευταία ἐγγραφή θὰ εἶχεν οὕτω.

Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα	εἰς	Τράπεζας Ἐξωτερικοῦ
λ/μὸς \$		(ἀνταποκριτὴς ἐφ' οὗ σύρομεν)
Παράδοσις Chèques No κλπ,	\$ 7500	150.000.

Θὰ ἐπιστοῦμεν δῆλα δὴ τὸν ἀνταποκριτὴν μας ἐξωτερικοῦ ἐφ' οὗ θὰ ἐσύρομεν τὸ Chèques \$ 7500, ὅπερ ἔχομεν νὰ παραδώσωμεν, χρεώσει τοῦ λ/μοῦ «Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα» εἰς ἐξίσωσιν.

Κατὰ τὰς ἐκκαθαρίσεις, τόσον εἰς τὸ συνάλλαγμα ὅσον καὶ εἰς τὰ χρεώγραφα, λαμβάνουσι χώραν διάφορα ἀντικρῦσματα καὶ παραπομπαὶ μεταξὺ τῶν διαφόρων χρηματιστῶν καὶ Τραπεζῶν, εἰς τρόπον ὅστε καταντᾷ νὰ παραδίδωσιν εἰς τὸ τέλος μόνον οἱ πραγματικῶς πωλήσαντες συνάλλαγμα ἢ τίτλον τινά, χωρὶς νὰ ἔχωσι ἐκτελέσει ἀντιστοίχους ἀγορὰς ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει, νὰ παραλαμβάνωσι δὲ μόνον οἱ ἔχοντες ἀγοράσει συνάλλαγμα ἢ τίτλον τινά χωρὶς νὰ ἔχωσιν ἐκτελέσει ἀντιστοίχους πωλήσεις ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει. Μεταξὺ τῶν οὕτως ἀντικρῦζόντων τὰς πράξεις αὐτῶν, ἐπειδὴ φυσικὰ αἱ πράξεις δὲν ἐκτελοῦνται εἰς ὁμοίας τιμὰς, τακτοποιοῦνται τὰ εἰς δραχμὰς κονδύλια, διὰ τῆς καταβολῆς τῶν λεγομένων διαφορῶν.

Arbitrages

Μ' ὄλον ὅτι ἐξηγήσαμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις συγγράμμασι, τί κατὰ κυριολεξίαν ἐννοοῦμεν διὰ τῆς ὀνομασίας arbitrage, ἐν τούτοις ἐπαναλαμβάνομεν καὶ πάλιν ἐνταῦθα, ὅτι, καίτοι τοῦτο δὲν εἶνε ἡ κυρία σημασία τῆς ἐργασίας ταύτης, ἐν τούτοις ἐν τῇ συνήθει καὶ ἀπλῇ τραπεζιτικῇ, διὰ τῆς ἐκφράσεως ταύτης ἐννοοῦμεν τὰς μετατροπὰς Ξ. Νομισμάτων εἰς ἄλλα, εἰς ἃς αἱ τράπεζαι προβαίνουσι συχνά.

Φυσικὸν εἶνε ὅτι αἱ τράπεζαι δὲν ἔχουσι πάντοτε ὅλα τὰ διαθέσιμα ἅτινα τοῖς ζητοῦνται εἰς νόμισμά τι, ἐν ᾧ ἀντιθέτως ἔχουσι διαθέσιμα εἰς ἕτερον νόμισμα, ἐξ ἄλλου συμβαίνει νὰ ἀγοράσωσι ποσόν τι ξένου νομίσματος, ἐν ᾧ ἔχουσιν ἄνοιγμα εἰς ἕτερον.

Τράπεζά τις ἀγοράζει αἴφνης σήμερον Lst. 1000, ἐν ᾧ ἔχει ἄνοιγμα εἰς Frs. γαλλικὰ 100,000, διὰ προγενεστέρως πράξεως λαβούσας χώραν. Ἐὰν θέλη νὰ ἐξιώσῃ τὴν θέσιν ταύτης ἢ δύναται νὰ ποιήσῃ δύο πράξεις πωλήσεως μὲν Lst. 1000 ἢ περίπου, ἀγορὰς δὲ Frs 100.000 ἐπὶ τρεχούσαις τιμαῖς εἰς δρ. ἢ νὰ κάμῃ arbitrage δῆλα δὴ μετατροπὴν φράγκων ἔναντι Lst. Τὸ τοιοῦτον ὁμως δὲν θὰ γίνῃ εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε, ἀλλὰ κατόπιν ὑπολογισμοῦ ἐὰν τὸ πρᾶγμα τυγχάνῃ συμφέρον. Ὁ ὑπολογισμὸς δὲ οὗτος, ἡ κρίσις καὶ ἡ ἐκλογὴ καλεῖται κυρίως arbitrage, λέξις ἣτις ἔχει καὶ τὴν ἔννοιαν ταύτην.

Διὰ ταῦτα σκεπτόμεθα ὡς ἐξῆς :

Ἡ περίπτωσίς μας εἶνε νὰ ἀγοράσωμεν Frs. 100.000 ἔναντι Lst. ἢ νὰ πωλήσωμεν Lst. 1000 ἔναντι Frs. ὅπερ τὸ αὐτό.

Πρὸς τοῦτο δέον νὰ εὔρωμεν εἰς ποῖαν ἐκ τῶν τριῶν θέσεων Ἀθηνῶν, Λονδίνου καὶ Παρισίων θὰ ἐπιτύχωμεν περισσότερα φρ. ἀντὶ μιᾶς λίρας.

Ἐστω Ἀθῆναι £ = δρ. 366 Frs. = 2,96.

Ἐστω Ἐν Ἀθήναις £ = Frs. 123,62

Ἐστω ἤδη Παριῖοι : £ = Frs. 124,15

καὶ Λονδίνον : £ = Frs. 124,03

Συνάγεται ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ὅτι τὸ συμφερότερον εἶνε νὰ ἀγορασθῶσι τὰ φράγμα εἰς Παρισίους ἔναντι Lst. ἐὰν ἐννοεῖται εἶνε

βέβαιον ὅτι ἡ ἀνωτέρω τιμὴ Lst. = 124,15 δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ καὶ ἐὰν τὰ ἄλλα ἔξοδα, τηλεγραφικὰ κλπ. δὲν δύνανται νὰ ἐξουδε-
τερώσωσι πᾶσαν διαφορὰν.

Ἴνα λάβῃ ὁμοῦς χώραν τοιαύτη μετατροπὴ, πολλάκις ὁ ἐν Ἀθή-
ναις τραπεζίτης, δὲν ὑποχρεοῦται πάντοτε νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ ἐξω-
τερικὰ χρηματιστήρια, ἀλλὰ εὐρίσκει εὐκαιρίαν ἵνα καὶ μετ' ἄλλων
τραπεζιτῶν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ τόπου ἐνεργήσῃ. Ἡ ἀνωτέρω αἴφνης
πράξις τῆς μετατροπῆς Lst. ἐναντι φράγκων γαλλικῶν, θὰ ἠδύνατο
νὰ γίνῃ καὶ μεταξὺ δύο τραπεζιτῶν ἐν Ἀθήναις εὐρισκομένων. Αἱ
ἐπὶ τόπου γεγόμεναι τοιαῦται πράξεις παρέχουσι τὸ πλεονέκτημα
ὅτι δὲν ἐκθ' τουσι τοὺς ἐνεργούντας ἐν αὐταῖς εἰς τὴν ἀβεβαιότητα
περὶ τῆς καταστάσεως ἦν θὰ ἐμφανίζουσιν αἱ ἔξαι ἀγοραὶ κατὰ
τὴν ὥραν καθ' ἣν θὰ ληφθῶσιν αἱ ἐντολαὶ πρὸς ἐκτέλεσιν. Ἐνερ-
γοῦσιν οὗτοι, ἐπὶ τῇ βάσει μιᾶς ὀρισμένης καταστάσεως, ἣν
ἔχουσιν ὑπ' ὄψει.

Πῶς ἐνεργοῦμεν ἤδη τὰς ἐξ arbitrages προερχομένας ἐγγραφάς.
Ἔστω ὅτι ἐδώκαμεν ἐντολήν εἰς τὸν ἐν Παρισίοις ἀνταποκριτὴν
μας Société Générale, νὰ πωλήσῃ διὰ λογαριασμὸν μας Lst. 1000,
ὡς ἔχομεν παρ' αὐτῆ, τηροῦντες καὶ εἰς Lst. λογαριασμὸν μετὰ τῆς
ἐν λόγῳ τραπέζης καὶ ὅτι ἡ πώλησις ἐπετεύχθη πρὸς 124 φράγκα
τὴν Lst.

Θὰ ἐγγράψωμεν οὕτω :

<i>Τράπεζαι ἐξωτερικοῦ</i>	εἰς	<i>Τραπεζὴς ἐξωτερικοῦ</i>	
Société Générale εἰς Frs.		εἰς Société Générale εἰς Lst.	
Arbitrage Lst. 1000 à 124.			
Frs. 124.000	δρ. 124.000	Lst. 1000	δρ. 100.000
		<i>Ἐπικαταλλαγὰι</i>	δρ. 24.000

Ἐχρεώσαμεν τὴν Société Générale εἰς Frs., διότι ἔλαβε καὶ
μας ὀφείλει ταῦτα, ἐπιστώσαμεν δὲ ταύτην εἰς Lst. διότι ἔδωκε
ταύτας διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν Frs. Μετεχειρίσθημεν δὲ τὰς ὀρισθεί-
σας συμβατικὰς τιμὰς ἦτοι δρ. 100 διὰ τὴν λίραν καὶ δρ. 1 διὰ τὸ
φράγκον. Ἐπειδὴ ὁμοῦς αἱ συμβατικαὶ τιμαὶ ὡς ἔχομεν ὀρίσει δὲν
καταλήγουσιν εἰς τὸ αὐτὸ ποσὸν δραχμῶν, πιστώνομεν τὰς «Ἐπι-
καταλλαγὰς» μετὰ τὴν διαφορὰν δρ. 24.000.

Ἡ ἐνέργεια αὕτη, δῆλα δὴ τῆς πιστώσεως τῶν «Ἐπικατα-
λαγῶν» ἐν προκειμένῳ μετὰ δρ. 24.000, ἐμφανίζουσα διὰ τινος δυ-

σχέρειάν τινα πρὸς κατανόησιν χρήζει ἐρεῦνης τινος, διὰ νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι, διὰ τοῦ τρόπου τούτου, οὐδόλως διαταράσσωμεν τὴν βᾶσιν ἐφ' ἧς στηρίζεται ὁ λογαριασμός οὗτος.

Λάβομεν ὑπ' ὄψει τιμᾶς Lst καὶ Frs τοιαύτας ὥστε ὁ λόγος αὐτῶν νὰ εἶνε 124, parité πρὸς ἣν ἔγινε τὸ arbitrage: Ἔστω Lst. 372, Frs. 3 εἰς δραχμάς.

Ἐὰν ἤδη θελήσωμεν νὰ μεταβάλωμεν τοὺς λογαριασμούς: Société Générale εἰς Frs. καὶ Société Générale καὶ Lst μὲ τιμᾶς τρεχούσας δραχμῶν ἀντὶ τῶν σταθερῶν συμβατικῶν,

θὰ ἔχωμεν τὰς ἐξῆς ἐγγραφάς:

- 1) Τράπεζαι Ἐξωτερικοῦ εἰς Ἐπικαταλλαγᾶς
Société Générale εἰς Frs.

Τροπὴ λογαριασμοῦ ἀπὸ συμβατικῆς εἰς τρέχουσαν τιμὴν ἐπὶ διαφορᾷ δρ. 2 (3—1) Frs 124.000 δρ. 248.000.

- 2) Ἐπικαταλλαγαὶ εἰς Τράπεζας Ἐξωτερικοῦ
Société Générale εἰς Lst.

Τροπὴ λογαριασμοῦ ἀπὸ συμβατικῆς εἰς τρέχουσαν τιμὴν ἐπὶ διαφ. 272 (372—100) £ 1000 δρ. 272.000.

Θὰ ἔχωμεν ὅθεν :

	Ἐπικαταλλαγαὶ	
Χρέωσις δρ. 272.000	Πίστωσις δρ. 248.000	
	, > 24.000 (*)	
	<u>272.000</u>	

Παρατηροῦμεν ὅτι ὁ λογαριασμός «Ἐπικαταλλαγαὶ» ἐξισοῦται τελείως ὅπως καὶ πρέπει νὰ συμβαίη ἐφ' ὅσον ἐλάβομεν τιμᾶς 372 καὶ 3 ὧν ἡ σχέσις ἀπολύτως εἶνε 124, parité ἐφ' ἣ ἐγένετο τὸ arbitrage. Ὁ. ἔ. δ.

Ἐὰν αἱ τρέχουσαι ἤδη τιμαί, εἴτε μεταγενεστέρως, εἶναι ἄλλαι καὶ οὐχὶ ἐν τῇ σχέσει ἐν ἣ ἐγένετο ἡ μετατροπὴ (124 ἐν προκειμένῳ), πρόδηλον εἶνε ὅτι θὰ ἔχωμεν διαφορὰν ἐν ταῖς «Ἐπικαταλλαγαῖς» ἧτις διαφορὰ παρίστησι τὸ κέρδος ἢ τὴν ζημίαν, ἀναλόγως τῆς φύσεως ταύτης.

Ἔστω καὶ δευτέρον παράδειγμα ἐπὶ arbitrage.

ὑποθεθῆσθω ὅτι δίδομεν ἐντολὴν τῇ ἐν Ρώμῃ Τραπέζῃ Cre-

(1) Λαμβάνεται ἐκ τῆς ἀρχικῆς ἐγγραφῆς.

λογισμοῦ ἐφ' ἑνὸς ἐκάστου Γενικοῦ λογαριασμοῦ, οὕτως τὸ ἐξαγόμενον διοχετεύομεν εἰς τὸν λογαριασμὸν «**Ἐπικαταλλαγαί**» καὶ ὅστις ἐν τέλει θὰ δείξῃ τὸ καθαρὸν ἀποτέλεσμα, εἴτε συγκεντροῦντες ὅλα τὰ ὑπόλοιπα τῶν διαφόρων Γενικῶν λογαριασμῶν εἰς μίαν καὶ μόνην κατάστασιν, ἐφ' ὅσον, ὡς γνωστόν, τὸ συγκεντρωτικὸν σύστημα καὶ ἡ ἰδιότης ἐφ' ἧς βασίζεται, μᾶς ἐπιτρέπει τὴν συγκέντρωσιν ὅσωνδῆποτε λογαριασμῶν εἰς ἓνα, ἄνευ λογιστικῆς διαταραχῆς.

Τὸν πρῶτον τρόπον. ὡς ἐρρέθη, θὰ ἀπεφεύγομεν καὶ νὰ ἀναφέρωμεν ἄν, ἐὰν δὲν ἦτο ἀναγκαῖον ἵνα κατὰ τοὺς ἰσολογισμοὺς παρουσιάζωνται τὰ ἕνα νομίσματα, οὐχὶ βέβαια μὲ συμβατικὰς τιμὰς ἐν τοῖς βιβλίοις, καθὼς δυστυχῶς, ὡς προεγράφη, λαμβάνει χώραν, ἀλλὰ μὲ τρεχούσας τιμὰς ἢ τοῦλάχιστον τιμὰς κτήσεως μέσας κατὰ τὴν ὑπὸ ἔλεγχον χρῆσιν, διὰ νὰ παρουσιάζηται ὁπωσδῆποτε ἡ πραγματικότης.

Ὁ τρόπος οὗτος σύγκειται εἰς τὴν τροπὴν τοῦ ὑπολοίπου ἐκάστου Γενικοῦ λογαριασμοῦ εἰς Ε. Ν., ἀπὸ συμβατικῆς τιμῆς εἰς τρέχουσαν ἢ μέσην καθορισθεῖσαν δι' ἕκαστον νόμισμα. Πῶς θὰ γίνῃ δὲ τοῦτο; Ἐὰν εἰς τὴν συμβατικὴν ἀξίαν ἦτις ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἕκαστον ὑπόλοιπον προστεθῇ ἢ ἀφαιρεθῇ ἡ διαφορὰ μεταξὺ συμβατικῆς καὶ τρεχούσης ἢ μέσης καθορισθείσης, χρεώσει ἢ πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «**Ἐπικαταλλαγαί**».

Ἐστω ἐπὶ παραδείγματι ὁ λογαριασμός «**Ἐνέγγυοι πιστώσεις ὑπὸ ἐκτέλεσιν**» παρουσιάζων ὑπόλοιπον πιστωτικὸν \$ 7000 ἀντὶ δρ. 140.000. Ἐὰν ἀντὶ τῶν δρ. 140.000 θέλω νὰ ἔχω τὴν τρέχουσαν ἢ καθορισθεῖσαν ἀξίαν πρὸς δρ. 75 αἴφνης τὸ \$ θὰ ἐγγράψω οὕτω:

Ἐπικαταλλαγαί εἰς **Ἐνεγγύους πιστώσεις ὑπὸ ἐκτέλεσιν**
 Διαφορὰ εἰς \$ 7500 πρὸς 55. δρ. 412.500
 (δρ. 412.500 + 140.000 μᾶς δίδουσι τὴν σημ. ἀξίαν \$ 7500 ἤτοι δρ. 562.500)

Ἐστω ἤδη ὅτι αἱ **Ἐνέγγυοι πιστώσεις ὑπὸ ἐκτέλεσιν** παρουσιάζουσι καὶ Lei 1.000.000 δρ. 1.000.000 ἢ δὲ τιμὴ τοῦ Lei τυγχάνει σήμερον 0,45, θὰ ἐγγράψω οὕτω.

Ἐνέγγυοι πιστώσεις ὑπὸ ἐκτέλεσιν εἰς **Ἐπικαταλλαγὰς**.
 Διαφορὰ ἐπὶ Lei 1.000.000 πρὸς 55 δρ. 550.000

Ἔχομεν ἄρα πιστωτικὸν $1.000.000 - 550.000 =$ δρ. 450.000 σημερινὴ ἀξία Lei 1.000.000.

Οὕτω ποιοῦμεν δι' ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς λογαριασμοὺς καὶ δι' ἅπαντα τὰ νομίσματα. Ἐννοεῖται ὅτι τὰς ἐγγραφὰς ταύτας ἐνεργοῦμεν εἰς τὸ Καθολικὸν μόνον.

Ἡ μέθοδος αὕτη τυγχάνει ἀπαραίτητος κατὰ τοὺς ἰσολογισμοὺς, διὰ τὰ φανῶσιν οἱ εἰς *E. N.* λογαριασμοὶ εἰς τὰς πραγματικὰς αὐτῶν ἀξίας.

Τώρα, ἀφ' οὗ γίνῃ ὅλη αὕτη ἡ ἐργασία τί δεικνύει ὁ λογαριασμοὺς «**Ἐπικαταλλαγὰι**» πλέον; Προφανῶς τὸ καθαρὸν ἐκ συναλλάγματος ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιχειρήσεως, διότι αἱ ἐγγραφὰι αἰτινες ἐν αὐτῷ ἐγένοντο διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἰσοδυναμοῦσι πρὸς ἐκεῖνας, αἰτινες θὰ ἐγίνοντο, ἐὰν ἐπωλοῦμεν μὲν ὅλα μας τὰ στόκ, ἐκλείομεν δὲ ὅλα μας τὰ ἀνοίγματα.

Πράγματι ἐν τοῖς ἀνωτέρω δύο παραδείγμασι παρουσιαζόμεθα ὡς χρεῶσαι \$ 7500 καὶ Lei 1.000.000. Διὰ τὰ κλείσωμεν τοὺς λογαριασμοὺς τούτους, δεόν προφανῶς τὰ ἀγοράσωμεν τὰ ἀνωτέρω ποσά, ἀγοράζοντες δὲ \$ 7500, διὰ τὰ κλείσωμεν φερ' εἰπεῖν τὸν λογαριασμόν «**Ἐνέγγυοι πιστώσεις**» εἰς \$, θὰ ἐχρεοῦμεν τοῦτον προφανῶς μὲ σταθερὰν τιμὴν, τὰς δὲ «**Ἐπικαταλλαγὰς**» μὲ τὴν διαφορὰν, πιστώσει «**Ταμείου**» ἢ ἄλλου τινὸς λογαριασμοῦ μὲ τὸ εἰς δρχ. ποσόν. Ἀγοράζοντες Lei 1.000.000 πρὸς δρχ. 0,45, διὰ τὰ κλείσωμεν τὸν εἰς Lei λογαριασμόν, θὰ ἐχρεοῦμεν τοῦτον μὲν μὲ σταθερὰν τιμὴν, θὰ ἐπιστοῦμεν δὲ τὸ «**Ταμείον**» ἢ ἄλλον λογαριασμόν μὲ τὸ εἰς δρχ. ποσόν, ἀλλὰ καὶ τὰς «**Ἐπικαταλλαγὰς**» ἐφ' ὅσον ἐνταῦθα ἡ τρέχουσα τιμὴ τυγχάνει μικροτέρα τῆς σταθερᾶς.

Ἐφ' ὅσον λοιπόν, διὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην, ὁ λογαριασμοὺς «**Ἐπικαταλλαγὰι**», λαμβάνει τὴν μορφήν ἣν θὰ ἐλάμβανεν ἀκριβῶς ἐὰν ἅπαντα τὰ στόκ ἐξεποιοῦντο καὶ ἅπαντα τὰ ἀνοίγματα ἐκλείοντο, εἶνε προφανὲς ὅτι οὗτος δείκνυσι πλέον τὸ καθαρὸν ἐκ τοῦ συναλλάγματος κέρδος κατὰ τὴν ὑπ' ὄψει χεῖσιν, ὡς μὴ ὑπαρχούσης θέσεως εἰς συνάλλαγμα πλέον, *θεωρητικῶς φυσικά*.

Οὕτως ἐχόντων λοιπὸν τῶν πραγμάτων, πρόδηλον εἶνε ὅτι προκειμένου περὶ ἰσολογισμοῦ, παρίσταται ἀνάγκη ὅπως μετὰ τὰς ἀνωτέρω ἐνεργείας τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «**Ἐπικαταλλαγὰι**» πιστωτικὸν ἢ χρεωστικὸν μεταφερθῇ ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ τούτου

εις τὸν λογαριασμὸν «Κέρδη καὶ Ζημίας» ὡς κέρδος ἢ ὡς ζημία ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, ἐξισωθῆ δὲ ἐν τῷ Καθολικῷ ὁ λογαριασμὸς «Ἐπικαταλλαγῆ». Εἶνε ἐν τούτοις ἐνδεχόμενον νὰ μὴ θελήσωμεν νὰ μεταφέρωμεν τὸ ὅλον τοῦ Κέρδους (ἔφ' ὅσον παρουσιάζεται) ἀλλὰ νὰ θελήσωμεν νὰ κρατήσωμεν ποσὸν τι ὡς ἀποθεματικὸν τρόπον τινὰ συναλλάγματος, δι' ἐνδεχομένης ζημίας, ἢ δυσμενῆ τροπὴν τῶν συναλλαγματικῶν πραγμάτων ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἡμετέραν θέσιν (Position) Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἔχομεν ἢ νὰ μεταφέρωμεν διὰ τῆς καταλλήλου ἐγγραφῆς μόνον μέρος τοῦ παρουσιαζομένου κέρδους.

Μετὰ τὴν ὀλικὴν ἢ μερικὴν μεταφορὰν, καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς νέας χρήσεως, παρίσταται ἀνάγκη ὅπως ἀκυρώσωμεν ὅλας τὰς ἐγγραφάς, ἅς ἀνωτέρω ἐποιήσαμεν δι' ἀντιστροφῶν, ἵνα οἱ μὲν λογαριασμοὶ E. N. ἀποκαθαρθῶσι μένοντες καὶ πάλιν μὲ συμβατικὰς τιμὰς, αἱ δὲ διαφοραὶ μεταξὺ συμβατικῶν καὶ τρεχουσῶν ἢ ληφθεισῶν τιμῶν ἐπαναχθῶσι καὶ πάλιν εἰς τὸν λογαριασμὸν «Ἐπικαταλλαγῆ» εἰς ὃν καὶ ἀνήκουσι. Τότε δὲ τί δεικνύει ὁ λογαριασμὸς οὗτος; Ἐὰν μὲν μετεφέραμεν ἅπαν τὸ ἀποτέλεσμα καὶ ἐξισώσαμεν ἐν τῷ Καθολικῷ τούτον, οὗτος δεικνύει πλέον τὰς «Ἐπικαταλλαγὰς» αἵτινες ἀνήκουσι εἰς τὰ ἤδη ὑπάρχοντα ἢ ἐλλείποντα νομίσματα ἐπὶ ταῖς ληφθείσαις διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τιμαῖς. Ἐὰν δέ, ἐν περιπτώσει κέρδους, ἔχομεν κρατήσῃ ἀπόθεμα, οὗτος δεικνύει πάλιν τὰς ἀνωτέρω «Ἐπικαταλλαγὰς» πλέον τοῦ ἀποθέματος τούτου.

Ὁ δεῦτερος τρόπος τῆς ἐξαγωγῆς τῶν Κερδῶν, συνίσταται εἰς τὴν συγκέντρωσιν ὅλων τῶν εἰς E. Νομίσματα λογαριασμῶν, εἰς ἓνα μοναδικόν, ὅστις λογαριασμὸς καλεῖται θέσις εἰς Συνάλλαγμα (Position). Σημειωτέον ὅτι ἡ θέσις αὕτη, ἀνεξαρτήτως ἀνάγκης ἐξουθέσεως ἀποτελεσμάτων ἢ οὐ, συντάσσεται λογιστικῶς καθ' ἑκάστην πρὸς διαπίστωσιν τοῦ κατὰ ποσὸν αἱ λογιστικαὶ ἐγγραφαὶ συμφωνοῦσι μὲ τὰς προχείρους σημειώσεις, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν ἑκάστῳ νομίσματι καὶ ἑκάστῳ λογαριασμῷ θέσεως ἡμῶν, πρὸς λῆψιν τῶν ἀναγκαίων μέτρων ἐκκαθαρίσεως τῆς θέσεως ἡμῶν ἐὰν ἔχομεν stocks, κλεισίματος ἐὰν ἔχομεν ἀνοίγμα ἢ τροφοδοτήσεις ἀνταποκριτῶν μας ἐὰν οἱ λογαριασμοὶ μας παρουσιάζωσι παρ' αὐτοῖς ἀνοίγματα λόγῳ τραβηγμάτων μας.

Σημειωτέον ὅτι ἐφ' ὅσον τηροῦμεν τὸ Καθολικὸν Ξ. Νομισμάτων, ὡς ἡμεῖς ὑπεδείξαμεν, τοῦτο μᾶς δεικνύει καθ' ἑκάστην τὴν ἡμετέραν Position, διὰ τῆς συγκεντρώσεως εἰς μίαν κατάστασιν τῶν ἐν αὐτῷ ὑπολοίπων τῶν Γενικῶν Λογαριασμῶν του. Ἐπειδὴ ὁμως, καθ' ἃ ὑπεδείχθη, τὸ βιβλίον τοῦτο τυγχάνει extra-comptable παρίσταται ἀνάγκη συχνῆς ἐπαληθεύσεως τῶν ὑπολοίπων, ἃ δεικνύουσιν οἱ λογαριασμοὶ του πρὸς τὰ συνολικά κατὰ νόμισμα ὑπόλοιπα τῶν μερίδων τῶν εἰδικῶν βοηθητικῶν, ἵνα εὐρίσκηται μὴ ἐγένετο λάθος τι.

Ἐν πάσει περιπτώσει, καθ' ἑκάστην ἐσπέραν, εἴτε ἐκ τοῦ Καθολικοῦ Ξ. Νομισμάτων, εἴτε ἐκ τῶν βοηθητικῶν, συντάσσομεν τὴν ἡμετέραν Position.

Ἔστωσαν ὑπόλοιπα τῶν ἀκολουθῶν λογαριασμῶν τάδε: (Σημειωτέον ὅτι ἐν τῇ πράξει τὰ πιστωτικά ὑπόλοιπα ἅτινα παριστῶσιν ἀνοίγματα κατὰ λογαριασμόν, γράφονται δι' ἐρυθρᾶς μελάνης. Ἡμεῖς θέτομεν ταῦτα ἐντὸς ἀγγυλῶν):

<i>Τράπεζαι Ἐξωτερ.</i>	Lst 3.500	\$ (2.800)	Frs 750.000	Lit 629.500.
<i>Χρεῶσαι Ἐνεγγ. Πιστ.</i>	> 1.500	>	> 560.000	> 150.000.
<i>Ἐνεγγ. Πιστώσεις</i>	> (2000)	>	> (540.000)	> (200.000)
<i>Καταθέσεις</i>	> (1000)	> (500)	> (25.000)	> (100.000)
<i>Προθεσμιακὸν Συναλ.</i>	> 2000	> 1000		> (400.000)
<i>Λογαριασμοὶ διάφοροι</i>	>	>	> 30.000	> (150.000)
		κλπ. κλπ.		

Θὰ σχηματισθῇ ἡ κατωτέρω Position.

Position Συναλλάγματος τῆς. . . . 1927

<i>Λογαριασμοὶ</i>	£	\$	Frs.	Lit.
Τράπεζαι Ἐξωτερικοῦ	3500	(2800)	750.000	629.500
Χρ. ἐνεγγ. πιστώσεων.	1500	—	500.000	150.000
Ἐνεγγνοὶ πιστώσεις.	(2000)	—	(540.000)	(200.000)
Καταθέσεις	(1000)	(500)	(25.000)	(100.000)
Προθ. Συναλλάγμα.	2000	1000	—	(400.000)
Λογαριασμοὶ διάφοροι	—	—	30.000	(150.000)
Position	4000	(2300)	715.000	(70.500)

Ἐξ οὗ προκύπτει ὅτι ἡ Γενικὴ ἡμῶν θέσις τυγχάνει stocks μὲν Lst 4.000 καὶ Frs 715.000. Ἀνοίγμα δὲ Doll. 2.300 καὶ Lit. 70.500.

Ἐφ' ὅσον ἤδη, καθ' ἃ ἐξετέθη, ἡ γενικὴ αὕτη κατάστασις ἢ λο-

γαριασμός (Position) τυγχάνει ἀπολύτως ἰσοδύναμος πρὸς τὸ σύνολον τῶν Γενικῶν λογαριασμῶν, οἵτινες ἔδωκαν εἰς τοῦτον γένεσιν, πρὸδηλον εἶνε ὅτι ὑπολογίζοντες ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων ἃ παρουσιάζει οὗτος, ὑπολογίζομεν ἐπὶ τῆς ὅλης ἡμῶν θέσεως.

Ἐὰν λοιπὸν θελήσωμεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω νὰ εὐρωμῆν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐργασίας ἐπὶ συναλλάγματος, καθ' ἣν στιγμήν καταστρώνομεν τὴν Position ταύτην, δεόν νὰ κάμωμεν πράξεις ὡς πωλήσεως τρόπον τινὰ τῶν Stocks ἡμῶν ἥτοι Lst 4.000 καὶ Frs 715.000 καὶ ἀγορᾶς τῶν ἀνοιγμάτων ἡμῶν ἥτοι Doll. 2.300 καὶ Lit 70.500, ἐπὶ ταῖς τρεχούσαις τιμαῖς, ἐπὶ παραδείγματι Lst 370, Doll. 75 Frs 3 καὶ Lit 415 καὶ νὰ ὀψωμεν εἰς τὸν λογαριασμὸν «**Ἐπικαταλλαγαι**» τὰς ἐπικαταλλαγάς, αἵτινες ἐκ τῶν πράξεων τούτων θὰ προκύψωσι.

Πρὸς τοῦτο σκεπτόμεθα ὡς ἑξῆς :

α') Πωλοῦμεν ἀφνης Lst 400 πρὸς 370, θὰ γίνῃ μία πράξις δι' ἧς θὰ χρεωθῆ μὲν λογαριασμός τις (ἔστω ταμείου ἐὰν γίνῃ ἡ πράξις μετρητοῖς) μὲ Lst πρὸς 370 εἰς δρχ., θὰ πιστωθῆ δὲ ὁ μὲν Lst λογαριασμός τῆς Position (ὁ μοναδικὸς πλέον ὡς εἴρηται ἐν ᾧ συνεχωνεύθησαν ἅπαντες οἱ ἄλλοι εἰς συνάλλαγμα τοιοῦτοι) μὲ δρ. 100 τὴν Lst αἱ δὲ «**Ἐπικαταλλαγαι**» μὲ 270 τὴν Lst, ἥτοι ἐν ὅλῳ δρ. 1.080.000.

β') Ἀγοράζομεν δολλάρια 2.300· θὰ χρεωθῆ μὲν ὁ λογαριασμός τῆς Position μὲ δρ. 20 τὸ Doll., ὁ δὲ λογαριασμός «**Ἐπικαταλλαγαι**» μὲ 55 τὴν Lrs ἥτοι μὲ δρ. 126.500· θὰ πιστωθῆ δὲ λογαριασμός τις ἕτερος μὲ Doll. 2.300 πρὸς δρ. 75.

Διὰ τὰ ἄλλα δύο νομίσματα κάμνομεν ἀναλόγους σκέψεις. Δυνάμεθα ἐὰν θέλωμεν νὰ ἐνεργήσωμεν ἐγγραφὰς μεταχειριζόμενοι δύο λογαριασμοὺς «**Position εἰς Ε. Ν.**» καὶ «**Ἀντίτιμον εἰς δρ. τῶν νομισμάτων Position**», ὁπότε ἡ α' ἐγγραφὴ θὰ γίνῃ οὕτω :

Ἀντι. δρ. Νομ. Position	εἰς Position εἰς Ε. Ν.
Ἐκτίμησις Lst 400 (Stock) πρὸς 370.	Lst 4.000 δρ. 400.000
δρ. 1.480.000	Ἐπικαταλλαγαι δρ. 1.080.000

Διὰ τὰ ἄλλα νομίσματα κάμνομεν ἀναλόγους ἐγγραφὰς. Τὰς ἐγγρα

φὰς ταύτας περνῶμεν μόνον εἰς τὸ Καθολικὸν δραχμῶν, ἐπὶ τῷ τέλει καὶ μόνῳ τῆς εὐρέσεως τοῦ ἀποτελέσματος. Μετὰ τὰς ἐγγραφὰς ταύτας, τὴν εὐρεσιν τοῦ ἀποτελέσματος καὶ τὴν μεταφορὰν αὐτοῦ ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει ὅπου δεῖ, ὡς προσελέχθη ἐν τῇ α' μεθόδῳ, ἀκυροῦμεν τὰς ἐγγραφὰς ταύτας, ἀμέσως τὴν ἐπομένην τῆς διενεργείας αὐτῶν, ἧτις τυγχάνει καὶ ἡ α' ἡμέρα τῆς νέας χρήσεως.

Διὰ τὴν εὐρεσιν ὁμῶς τοῦ κέρδους καθ' ἑκάστην ἡμέραν δὲν κάμνομεν ἐγγραφὰς φυσικά. Ἀλλὰ ἀρκούμεθα εἰς τὴν λῆσιν ὄλων τῶν ἐπικαταλλαγῶν, αἵτινες προκύπτουσιν ἐκ τῶν ἀνωτέρω συλλογισμῶν οὓς ἐποιήσαμε καὶ συνδυάζοντες ταύτης μετὰ τοῦ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὑπολοίπου τοῦ Καθολικοῦ, χρεωστικοῦ ἢ πιστωτικοῦ, ἔχομεν τὸ ἀποτέλεσμα. Ἐν τῇ ἀνωτέρω αἴφνης Position κατὰ τὴν μέθόδον ταύτην, μὲ τὰς τιμὰς ἃς ὠρίσαμεν καὶ μὲ ὑπόλοιπον Καθολικοῦ Ἐπικαταλλαγῶν δραχμῶν 1.675.327⁵⁰ Χρεωστικὸν μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐνεργοῦμεν θὰ ἔχομεν :

	Χρέωσις	Πίστωσις
* Ἀπὸ £ 400 α' 370		1.080.000.
» \$ (2300) α' 75	126.000	
» Frs 715.000 α' 3		1.430.000.
» Lit (30.500) α' 4 ¹⁵	222.075	
* Ὑπόλ. Καθολικοῦ	1.675.327 ⁵⁰	
	<hr/>	
	2.023.402 ⁵⁰	2.510.000.
* Ἄρα κέρδος μέχρις ὥρας	486.597 ⁵⁰	
	<hr/>	
	2.510.000—	2.510.000.
	<hr/>	

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω εὐχερεσιότητος πρὸς κατανόησιν ἐκτελέσεως προκύπτει ὅτι μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἐνεργοῦμεν, ἔχομεν κέρδος 486.597⁵⁰. Ἐὰν θέλωμεν, ἔστω καὶ χωρὶς νὰ ἔχομεν ἐνεργήσει τὰς βοηθητικὰς ἐγγραφὰς, δυνάμεθα νὰ μεταφέρωμεν τὸ ποσὸν τοῦτο δι' ἐγγραφῆς ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει ἐν τῷ λογαριασμῷ «Κέρδη καὶ Ζημίαι» χρεώσει «Ἐπικαταλλαγῶν», ἐὰν πρόκειται περὶ ἰσολογισμοῦ. Εἶνε δὲ εὐνόητον τοῦτο ἀφ' οὗ καὶ μετὰ τὰς ἐγγραφὰς εἰς τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα φθάνομεν, αἱ δ' ἐγγραφαὶ αὗται ἀκυροῦνται μετὰ ταῦτα.

Οὗτος τυγχάνει ὁ τρόπος, δι' οὗ καθ' ἑκάστην, εὐχερῶς καὶ προχειρῶς; εὐρίσκεται τὸ μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ὑπολογίζομεν

ἀποτέλεσμα, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς καθημερινῶς συντασσομένης λογω-
στικῆς Position.

Ὅσον ἀφορᾷ ἤδη τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἡμερησίας ἡμῶν κινή-
σεως, καὶ ἀσχέτως πρὸς τὰ προηγηθέντα, εἴτε ἐκ προηγουμένων
stocks ἢ ἀνοιγμάτων προελθόντα, ἐνεργοῦμεν ὡς ἑξῆς:

Λαμβάνομεν τὸ βιβλίον σημειώσεων ὅπερ τηρεῖ τὸ τμήμα
Συναλλάγματος, ὅπερ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀφείλει νὰ περιέχῃ
καὶ μίαν στήλην δραχμῶν διὰ τὰς ἀγορὰς καὶ μία διὰ τὰς πωλήσεις,
ἐν ἣ στήλῃ καταχωρεῖται ἡ ἀξία ἐκάστου νομίσματος ἀγοραζομένου
ἢ πωλουμένου ἐπὶ τὴν τιμὴν ἐφ' ἣν ἐξετελέσθη ἡ πράξις. Ὅσον ἀφορᾷ
τὰ arbitriages, λαμβάνομεν τιμὰς διὰ τε τὸ ἐν καὶ τὸ ἔτερον νόμισμα
εἰς δραχμὰς, ἀντιστοιχοῦσας πρὸς τὰ νομίσμα ταῦτα, ἀναλόγως τῆς
ῶρας καθ' ἣν κάμνομεν τὸν ὑπολογισμόν.

Ἄφ' οὗ ἀθροίσωμεν ὅλας τὰς στήλας τῶν νομισμάτων ἐν τῷ μέρει
τῶν ἀγορῶν καθὼς καὶ ἐν τῷ μέρει τῶν πωλήσεων, διαπιστῶμεν
δι' ἀφαιρέσεων, εἰς ποῖα ποσὰ ἐσχηματίσαμεν κατὰ τὸ διάστημα
τῆς ἡμέρας stocks καὶ εἰς ποῖα ἀνοίγματα. Διὰ νὰ εὐρωμεν λοιπὸν
τί προέκυψεν ἐκ τῆς ἡμερησίας κινήσεως, πρέπει νὰ θεωρήσωμεν
ὅτι πωλοῦμεν τὰ stocks καὶ ὅτι ἀγοράζομεν τὰ ἀνοίγματα.

Πρὸς τοῦτω πολλαπλασιάζομεν ὅλα τὰ νομίσματα εἰς ἃ ἔχομεν
stocks ἐπὶ τὰς τρεχούσας αὐτῶν τιμὰς κατὰ τὴν ῶραν τοῦ κλεισί-
ματος, καὶ τὸ ἄθροισμα ὅλων τούτων τῶν γινομένων φέρομεν εἰς
τὴν στήλην τῶν πωλήσεων (στήλην δραχμῶν). Εἶτα πολλαπλασιάζο-
μεν ὅλα τὰ νομίσματα εἰς ἃ ἔχομεν ἀνοίγματα ἐπὶ τὰς τρεχούσας
αὐτῶν τιμὰς, ὁμοίως κατὰ τὴν ῶραν τοῦ κλεισίματος, τὸ δὲ ἄθροι-
σμα ὅλων τούτων τῶν γινομένων φέρομεν εἰς τὴν στήλην τῶν ἀγο-
ρῶν (στήλην δραχμῶν). Ἡ διαφορὰ ἤδη μετὰ τῶν ἀθροισμάτων
τῶν οὕτως σχηματισθεισῶν στηλῶν δραχμῶν ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως
μας δίδει τὸ κέρδος ἢ τὴν ζημίαν τῆς ἡμέρας.

Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ τρόπος οὗτος, ὃν πολλοὶ ἐν τούτοις με-
ταχειρίζονται, δεικνύει μὲν τί προέκυψαν ἐκ τῆς ἐργασίας τῆς ἡμέ-
ρας κατὰ τρόπον θεωρητικόν, δὲν ἀνταποκρίνεται ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ
πολὺ πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἡμέρας οὔτε δεικνύει ποσῶς τὴν
πραγματικότητα. Διότι, ὅταν φερ' εἰπεῖν, εὐρίσκωμεν ὅτι ἔχομεν
ἀνοίγμα ἐκ πωλήσεως μας εἰς ἐν νόμισμα κατὰ τὴν ἐσπέραν μιᾶς
ἡμέρας, λόγῳ δὲ ὑπερτιμῆσεως τοῦ νομίσματος τούτου, εἴμεθα ὑπο-

χρεωμένοι να τὸ ὑπολογίσωμεν ἀκριβὰ τοῦθ' ὅπερ ἀναγκαίως θὰ φανερώσῃ ζημίαν, ἐὰν ἡμᾶς ἐπωλήσαμεν εἰς τιμὴν μικροτέραν ἐκείνης ἣν λαμβάνομεν κατὰ τὸ κλείσιμον, πιθανὸν τοῦτο νὰ εἶνε ἀπολύτως ἀνακριβὲς διότι εἶνε δυνατόν νὰ ἔχωμεν stock ἀπὸ τὴν προηγουμένην ἡμέραν πολὺ μεγαλείτερον τοῦ πωληθέντος κατὰ τὴν σημερινὴν ποσοῦ καὶ δὴ κτηθὲν εἰς τιμὴν πολὺ μικροτέραν ἐκείνης πρὸς ἣν ἐπωλήθη, γεγονὸς ὅπερ οὐ μόνον δὲν δηλοῖ ζημίαν ἀλλὰ καὶ κέρδη προστίθουσιν εἰς τὰ τῆς προηγουμένης.

Κατὰ ταῦτα ἡ μέθοδος ἣτις ἐνδείκνυται εἶνε ἡ τοῦ ὑπολογισμοῦ ὅλης τῆς Position, ὡς ἐμφανίζεται αὕτη λογιστικῶς, τῇ βοήθειᾳ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ Καθολικοῦ δραχμῶν τοῦ λ/μοῦ «**Ἐπιταλλαγαί**». Ἡ μεταβολὴ τοῦ ἀποτελέσματος μεταξὺ τῆς προτεραίας καὶ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐνεργοῦμεν, διαπιστοῦται διὰ τῆς διαφορᾶς τοῦ χθὲς εὐρεθέντος ἀποτελέσματος πρὸς τὸ τῆς σήμερον. Τοῦτο καὶ μόνον τυγχάνει ἀκριβὲς ἀποτέλεσμα. . .

Ὁ καλὸς χειριστὴς τοῦ Συναλλάγματος μελετᾷ καθ' ἑκάστην τὰ πεπραγμένα τῆς ἡμέρας, καὶ διαπιστώνει τὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα ἔσχεν καὶ διὰ τῆς ἐντὸς τῆς ἡμέρας γενομένης ἐργασίας καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν Position τῆς προτεραίας, καὶ τῶν πρὸ ταύτης ἡμερῶν. Ἐκ τῆς μελέτης αὐτοῦ ταύτης ἀρύεται διδάγματα, δι' ὧν τελειοποιεῖται, διδάγματα ὅμως, ἃ μόνον χρόνῳ καὶ πείρᾳ κτῶνται.

Συνηθίζουσί τινες ἐκτὸς τῆς κατὰ νόμισμα τηρήσεως τῆς θέσεως αὐτῶν νὰ τηρῶσι ταύτην εἰς ἓν κύριον Ξ. Νόμισμα, £ αἴφνης. Πρὸς τοῦτο, τὰ ἡμερήσια stocks καὶ ἀνοίγματα δέον νὰ τραπῶσιν εἰς Lst. ἐπὶ τῇ βάσει δὲ αὐτῶν νὰ εὐρεθῇ ἢ εἰς τοιαύτας ἡμερησῖα θέσις. Ἔστω αἴφνης ὅτι ἡ θέσις ἡμέρας τινὸς εἶνε Lst. 500 \$ (2500) Frs. 55000 Lit (37.000). Διὰ νὰ τρέψω τὰ νομίσματα ταῦτα εἰς Lst., δέον νὰ συμβουλευθῶ τὸ δελτίον Λονδίνου περὶ τιμῶν τῶν νομισμάτων τούτων. Ἔστω \$ 4.85 Fr. 124, Lit. 90, Θὰ ἔχω Lst. 500 καὶ Lst. (515.9.3) καὶ Lst. 443. 10.11 καὶ Lst. (411.2.2)

Θὰ ἔχωμεν ὅθεν Lst. + 500 — 515. 9. 3 + 443.10.11 — 411. 2. 2 = Lst. 16.19.6 stock. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἐν εἰδικῷ βιβλίῳ συσχετίζεται μετὰ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς προηγουμένης, ὅπερ ἐὰν καὶ τοῦτο ἐμφανίζει stock, προστίθεται μετὰ τούτου, ἐὰν δὲ ἀνοίγμα γίνεται ἀφαίρεσις καὶ ἐπικρατεῖ τὸ εἶδος τοῦ μεγαλειότερου

ποσοῦ. Ὡς καὶ παντοῦ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, οἱ ἀριθμοὶ οἱ δεικνύον-
τες ἀνοίγματα γράφοντα δι' ἐρυθρᾶς μελάνης (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

ΕΓΓΥΗΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Εἰς τὰς σελίδας 18 — 19 καὶ 84 — 85 τοῦ παρόντος ἔργου ὡμι-
λήσαμεν περὶ τῆς σπουδαιότητος ἣν ἐνέχει τὸ ζήτημα τῆς δι' ἔγγρα-
φῶν διαπιστώσεως πάσης ἐγγυήσεως ἣν χορηγοῦμεν. Δὲν παραλεί-
πομεν δὲ νὰ τονίσωμεν καὶ αὐτίς ἐνταῦθα ὅτι αἱ σχετικαὶ ἔγγρα-
φαὶ τυγχάνουσιν ἀπολύτως οὐσιαστικά, διότι διὰ τῶν πράξεων αὐ-
ταριστῶμεν δι' αὐτῶν ἀναλαμβάνομεν ὑποχρεώσεις ἀπέναντι ἐκεί-
νων πρὸς οὓς δίδομεν τὰς ἐγγυήσεις, διὰ ποσὰ διὰ τὰ ὅποια θεω-
ροῦμεν ἑλευθέρους ἐκείνους ὑπὲρ ὧν ἔχομεν δώσει ἐγγυήσεις, ἀπα-
ράλλακτα ὡς ἐὰν ἐκάμνομεν αὐτοῖς χορηγήσεις.

Διὰ τοῦτο παρίσταται ἀνάγκη ὅπως τὸ γεγονός τοῦτο διαπι-
στοῦται δι' ἔγγραφῆς ἐκάστοτε.

Οἱ λογαριασμοὶ οὓς μεταχειριζόμεθα ἐνταῦθα τυγχάνουσι δύο :

«**Χρεῶσαι ἐξ ἐγγυήσεων**» καὶ «**Ἐγγυήσεις**».

Εἰς τὸ βοηθητικὸν ὄπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν πρῶτον λ/μόν, ἀνοί-
γομεν μερίδας ἐπ' ὀνόματι τῶν πελατῶν ὑπὲρ ὧν δίδομεν ἐγγυή-
σεις, εἰς τὸ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸν δεῦτερον ἀνοίγομεν, ὡς προεγρά-
μεν, μερίδας ἐπ' ὀνόματι τῶν φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων, πρὸς
ἃ δίδομεν ἐγγυητικὰς ἐπιστολάς.

Ὑποθέσωμεν ἐπὶ παραδείγματι ὅτι ἐγγυώμεθα ἔναντι τοῦ
Ὑπουργείου τῆς Προνοίας διὰ δραχ. 1.000.000 ὑπὲρ τοῦ κ. Γα-
βαλλᾶ, προκειμένου οὗτος νὰ λάβῃ μέρος εἰς διαγωνισμόν διὰ τὴν
κατασκευὴν προσφυγικῶν κατοικιῶν. Θὰ ἐγγράψωμεν οὕτω :

Χρεῶσαι ἐξ ἐγγυήσεων εἰς Ἐγγυήσεις
Γαβαλλᾶς Ὑπουργείου Προνοίας

Ἐγγυητικὴ ἐπιστολὴ μας ἀριθ. . . . κλπ. δρ. 1.000.000 —

(1) Διὰ τὰ σχετικὰ μὲ τὰ δελτία Συναλλάγματος, Parités κλπ. δρᾶ «Ὁδη-
γὸν τοῦ τραπεζικοῦ ὑπαλλήλου».

Ἐὰν ὁ κ. Γαβαλλᾶς μᾶς καταβάλῃ ποσόν τι ἔνταντι, τοῦτο προφανῶς φέρομεν εἰς πίστιν τῆς μερίδος του ἐν λ/μῶ «**Χρεῶσαι ἐξ ἔγγυήσεων**». Ἐὰν ὁ κ. Γαβαλλᾶς ἔχη παρ' ἡμῖν ἕτερόν τινα λ/μόν (καταθέσεων ἢ ἄλλον) ἐξ οὗ συμφωνεῖται ὅπως μεταφερθῆ ποσόν τι εἰς πίστιωσιν τοῦ λ/μοῦ του «**Χρεῶσαι ἐξ ἔγγυήσεων**» πρᾶ-
τομιν τοῦτο διὰ στροφῆς.

Ὅταν ἀπαλλαγῶμεν τῆς ἐγγυήσεως ταύτης ὅπωςδῆποτε, θὰ ἐνεργήσωμεν ἀντίθετον ἐγγραφήν τῆς ἀνωτέρω, εἰς ἀκύρωσιν ταύ-
της, εἰς τρόπον ὥστε θὰ μείνῃ ὁ κ. Γαβαλλᾶς πιστωμένος μὲ τὸ καταβληθὲν ὡς περιθώριον ποσόν, ὅπερ δέον αὐθημερόν μὲ τὴν ἀκυρωτικὴν ἐγγραφήν νὰ τῷ καταβληθῆ ἢ νὰ μεταφερθῆ εἰς ἕτε-
ρόν τινα λ/μόν του παρ' ἡμῖν ὀριστικόν ἢ πρόχειρον, ἵνα μὴ, ὑπάρ-
χοντος ἀτάκτως τοῦ πιστωτικοῦ τούτου ὑπολοίπου, νοθεύηται τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Καθολικοῦ «**Χρεῶσαι ἐξ ἔγγυήσεων**».

Ἐὰν ὁ κ. Γαβαλλᾶς, ἔναντι τῆς ἐγγυήσεως ἦν δίδομεν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον μᾶς φέρῃ χρεώγραφα, δέον δητῶς νὰ καθορισθῆ ὅτι τὰ χρεώγραφα ταῦτα δίδονται εἰς ἐγγύησιν τῆς ἐκ τοιαύτης ἐγε-
ργείας ἐνοχῆς καὶ μάλιστα, κατὰ τὴν ἀντίληψιν ἡμῶν, διὰ τακτικῆς συμβάσεως ἐνεχυριάσεως.

Ἐὰν μὴ ἐκπληρώσαντος τὰς ὑποχρεώσεις του τοῦ κ. Γαβαλλᾶ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, καταδικασθῶμεν νὰ πληρώσωμεν τὸ ὅλον ἢ μέ-
ρος τοῦ ποσοῦ ὅπερ ἀφορᾷ ἢ ἐγγύησίς μας, τοῦτο ποιοῦμεν, χρεώσει τοῦ λ/μοῦ «**Ἐγγυήσεις**» (Ὑπουργεῖον τῆς Προνοίας) καὶ πιστώσει τοῦ ταμείου. Εἶνε προφανές ὅτι ἐὰν πρόκειται περὶ καταβολῆς τοῦ ὅλου, δηλ. 1.000.000 δραχ. ὁ μὲν λ/μὸς «**Ἐγγυήσεις**» ἐξισοῦται, ὁ δὲ κ. Γαβαλλᾶς μένει χρεωμένος, εἴτε διὰ τὸ ὅλον, ἐὰν δὲν μᾶς ἔχη καταβάλῃ μετρητά, ἢ διὰ μέρος, ἀναλόγως τῆς καταβολῆς του. Κα-
λοῦμεν ὅθεν τὸν κύριον τοῦτον εἰς ἄμεσον τακτοποίησιν. Ἐὰν ἐν τούτοις καταδικασθῶμεν νὰ πληρώσωμεν μέρος μόνον τῆς ἐγγυή-
σεως, τότε διὰ τὸ ὑπόλοιπον, οὔτινος ἀπαλλασσόμεθα, (ἐὰν δηλ. παύσῃ ἰσχύουσα διὰ τὸ ὑπόλοιπον ἢ ἐγγύησις) ποιοῦμεν ἀκυρωτι-
κὴν ἐγγραφήν, χρεώσει τοῦ λ/μοῦ «**Ἐγγυήσεις**» καὶ πιστώσει τοῦ λ/μοῦ «**Χρεῶσαι ἐξ ἔγγυήσεων**». Τοιοῦτοτρόπως ὁ μὲν λ/μὸς «**Ἐγγυήσεις**» καὶ πάλιν ἐξισοῦται, ὁ δὲ λ/μὸς κ. Γαβαλλᾶ μένει πρὸς διακανονισμόν, ἀναλόγως τοῦ ὑπολοίπου ὅπερ οὕτω παρου-
σιάζει.

Δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ἐπαναλάβωμεν καὶ πάλιν τὴν σοβαρότητα τῆς ἐργασίας ταύτης, τὴν προσοχὴν μεθ' ἧς δέον νὰ τὴν παρακολουθῶμεν καὶ τὴν σύστασιν ὅπως μετὰ φειδοῦς γίνηται χορηγήσεις ἐγγυητικῶν ἐπιστολῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'

ΛΜΟΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ—ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Εἶπομεν καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ὅτι καλοῦμεν λ/μοὺς ἀποτελεσμάτων ὅλους ἐκείνους, οἵτινες συμβάλλουσιν εἰς τὴν εὐρεσιν τοῦ ἀποτελέσματος ἐπιχειρήσεώς τινος καθ' ὠρισμένην χρῆσιν καὶ εἰς τοὺς ὁποίους διοχετεύονται ὅλα ἐκεῖνα τὰ κονδύλια ἅτινα παρισσῶσι πράξεις ἀλλοιούσας πραγματικῶς τὴν θέσιν τῆς ἐπιχειρήσεως διὰ τῆς προσθήκης κέρδους ἢ τῆς ἀφαιρέσεως ἐκ ζημίας.

Εἰς κυρίως τυγχάνει ὁ λ/μὸς ἀποτελεσμάτων, διότι, οὗτος καὶ τελικῶς φανερώσει ἐκεῖνο πρὸς ὃ ἀποβλέπει εἰς ἐκ τῶν σκοπῶν τῆς Λογιστικῆς, δηλαδὴ τὴν εὐρεσιν τῶν ἀποτελεσμάτων ἐπιχειρήσεώς τινος, ἐφ' ὠρισμένον τι χρονικὸν διάστημα· οὗτος εἶνε ὁ λ/μὸς *«Κέρδη καὶ Ζημίας»*.

Εἰς τὰς μικρὰς ἐπιχειρήσεις διατηρεῖται εἰς καὶ μόνος Γενικὸς λ/μὸς ὑπὸ τὸ ἀνωτέρω ὄνομα, ὅστις ὑποδιαιρεῖται εἰς μερίδας ἀναλόγως τῶν δαπανῶν, αἵτινες παρουσιάζονται: ὡς Γενικὰ ἔξοδα, μισθοδοσίαι, ἐνοίκια, προσωπικὰ ἔξοδα, κλπ.

Εἰς τὰς μεγάλας ὅμως ἐπιχειρήσεις ἵνα μὴ τὸ βιβλίον τὸ σχετικὸν μὲ τὸν λ/μὸν τοῦτον λαμβάνῃ ὑπερβολικὰς διαστάσεις, δημιουργοῦνται πλείονες τοῦ ἐνὸς Γενικοὶ Λ/μοί, ὧν τὰ ὑπόλοιπα εἰς τὸ τέλος συνολικῶς, διοχετεύονται ἐν τῷ λ/μῷ Κέρδη καὶ Ζημίας πρὸς διαπίστωσιν τοῦ τελικοῦ καὶ ὀριστικοῦ ἀποτελέσματος.

Ἐν ταῖς τραπέζαις ἔχομεν τοὺς ἀκολουθοῦς Γενικοὺς Λ/μοὺς ἀποτελεσμάτων: Τόκοι, Προμήθειαι, Ἐπικαταλλαγαί, Διάφορα κέρδη, Γενικὰ ἔξοδα, Διάφορα ἔξοδα, κλπ.

Εἰς τὰ βοηθητικὰ τοῦ λ/μοῦ *Τόκοι* καὶ *Προμήθειαι* ἀνοίγομεν τόσας μερίδας ὅσα εἶναι τὰ εἶδη τῶν τόκων καὶ τῶν προμηθειῶν

τάς ὁποίας εἰσπράττομεν εἴτε πληρώνομεν διὰ τὰ μᾶς εἶνε δυνατόν τὰ ἐξακριβώνωμεν ἐκάστοτε καὶ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων ποῖον εἶναι τὸ προϊὸν ἐκάστου εἴδους ἐργασίας. Περὶ τοῦ λ/μοῦ «**Ἐπικαταλλαγαι**» ὠμιλήσαμεν ἀρκούντως ἐν τοῖς πρόσθεν. Εἰς τὸν λ/μὸν «**Διάφορα κέρδη**» ἀνάγομεν τοιαῦτα, ἅτινα δὲν ἀποτελοῦσιν οὔτε τόκους, οὔτε προμηθείας, ἀνοίγομεν δὲ ἐν τῷ σχετικῷ βοηθητικῷ, τόσας μερίδας, ὅσα εἶνε τὰ εἶδη τῶν ἐν λόγῳ κερδῶν. Ἐν τῷ βοηθητικῷ «**Γενικά ἔξοδα**» ἀνοίγομεν μερίδας εἰδικὰς δι' ἕκαστον εἶδος ἐξόδου, οἷον μισθοδοσίας (μ' ὅλον ὅτι διὰ τὰ μεγάλα ἰδρύματα αἱ μισθοδοσίαι δέον τὰ ἀποτελῶσιν ἰδιαίτερον Γεν. Λ/μὸν μετὰ σχετικοῦ βοηθητικοῦ), ἐπιδόματα, ἐπιχορηγήσεις, ὁδοιπορικά, ἐνοίκια καταστήματος, ἐνοίκια ἀποθηκῶν, ἐνοίκια προσωπικοῦ, κλπ. κλπ. Ἐν τῷ βοηθητικῷ «**Διάφορα ἔξοδα**» ἀνοίγομεν μερίδας τόσας ὅσα εἶνε τὰ διάφορα κυρίως μικροἔξοδα ἅτινα παρουσιάζονται.

Ἐν τῷ βοηθητικῷ ἤδη Κέρδη καὶ Ζημίαι, ὑπάρχουσι τόσαι μερίδαις, ὅσα εἶνε τὰ βοηθητικὰ ἀποτελεσμάτων. Εἰς τὸ τέλος λοιπὸν τῶν ἑξαμηνιῶν προκειμένου περὶ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ἀποτελεσμάτων, γίνεται μεταφορὰ τοῦ ὑπολοίπου ἐκάστης μερίδος τοῦ σχετικοῦ βοηθητικοῦ, εἰς τὴν ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς τοῦτο εἰδικὴν μερίδα ἐν τῷ βιβλίῳ «**Κέρδη καὶ Ζημίαι**» ὅπερ διὰ τοῦ συνδιασμοῦ τῶν μερίδων αὐτοῦ παρουσιάζει τὸ ἀποτέλεσμα, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω.

Ἴνα ὅμως καταστῆ δυνατὴ ἡ μεταφορὰ τῶν ὑπολοίπων τῶν μεριδίων τῶν διαφόρων βοηθητικῶν ἀποτελεσμάτων εἰς τὰς σχετικὰς μερίδας τοῦ λ/μοῦ «**Κέρδη καὶ Ζημίαι**» παρίσταται ἀνάγκη ὅπως γίνωσι προκαταρκτικαὶ τιγες ἐργασίαι, αἵτινες ἀποτελοῦσι καὶ τὴν προπαρασκευαστικὴν ἐργασίαν τοῦ Ἰσολογισμοῦ. Ἡ ἐργασία αὕτη συνίσταται κυρίως εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν τόκων, τῶν προμηθειῶν ἐπὶ τῶν διαφόρων μερίδων τῶν βοηθητικῶν, ἐφ' ὧν ὑπολογίζονται ταῦτα, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν συντάσσεται ὁ ἰσολογισμὸς, εἰς τρόπον ὥστε τὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει τὰ ἀκριβῆ ἀποτελέσματα κατὰ τὴν ὄραν τοῦ ἰσολογισμοῦ.

Ἐπειδὴ συμβαίνει πολλάκις ὅπως τόκοι τινὲς καὶ προμήθεια εἰσπράττωνται προκαταβολικῶς, ὡς ἐπὶ παραδείγματι, ἐπὶ δανείων ἐπὶ ἐμπορευμάτων, χρεωγράφων καὶ πολλάκις, μάλιστα διὰ μῆνας ὀλοκλήρους, πρέπον εἶνε ὅπως διὰ τὰ ποσὰ ἐκεῖνα δι' αὐτὰ οἱ ἐν λόγῳ

τόκοι ἢ προμήθειαι δὲν παρουσιάζονται δεδουμευμένοι κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἰσολογισμοῦ, γίνονται ἀνάλογοι κρατήσεις αἵτινες προφανῶς ὀφείλουσι νὰ ὑπολογισθῶσιν εἰς τὴν ἐπομένην χρῆσιν. Διότι δὲν εἶνε πρέπον ὅπως τὰ κέρδη παρουσιάζονται ψευδῶς ἐξογκωμένα καὶ διανέμονται μερίσματα ἐξ ἀδουλεύτων προσόδων.

Δοθέντος λοιπὸν ὅτι αἱ μερίδες τῶν τόκων καὶ προμηθειῶν αἱ σχετικαὶ μὲ τὰς ἀνωτέρω πράξεις περιλαμβάνουσι καὶ ἀδουλεύτους τόκους προκαταβολικῶς εἰσπραχθέντας, παρίσταται ἀνάγκη ὅπως ἐκ τῆς ἐξετάσεως μερίδος πρὸς μερίδα τῶν σχετικῶν βοηθητικῶν εὐρεθῶσιν οἱ ἀδουλεύτοι τόκοι καὶ προμήθειαι ἐν συνόλῳ ἐφ' ἐκάστου εἴδους ἐργασίας, ἐν δὲ τῇ μεταφορᾷ τῶν ὑπολοίπων τῆς σχετικῆς μερίδος τόκων καὶ προμηθειῶν εἰς τὰς οἰκείας μερίδας τοῦ Βοηθητικοῦ «Κέρδη καὶ Ζημίαι» μὴ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει ὀλόκληρα τὰ ὑπόλοιπα ἀλλὰ ἀφεθῶσι μέρη ἀνάλογα πρὸς τοὺς ἀδουλεύτους τόκους ἢ προμηθείας.

Αὕτη κυρίως τυγχάνει ἡ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία ἣτις ἄγει εἰς τὸν ἰσολογισμόν. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς τόκους τῶν ὑπὸ μορφήν τρεχουμένων ἀλληλοχρέων λ/μῶν, τῶν ἐχόντων μάλιστα σοβαρὰν κίνησιν, ἡ ἐργασία αὕτη δὲν ἀφίεται διὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας, ἀλλὰ γίνεται προοδευτικῶς διὰ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ἡμερῶν καὶ τοκοκαρίθμων, ἐφ' ὅσον γίνονται αἱ ἐγγραφαί. Ὅπου τὸ ἐπιτόκιον δὲν ἀλλάσσει, εἶπομεν ὅτι ἡ χρῆσις τῆς ἐμμέσου ἢ ἀναδρομικῆς μεθόδου παρέχει ἡμῖν πολλὰς εὐκολίας, ὅπου τυγχάνει διάφορον, παρακολουθοῦμεν τὴν ἐξέλιξιν τοῦ λ/μοῦ διὰ σχετικῆς κλίμακος, ἢ κάλιον τηροῦμεν καὶ τὰ σχετικὰ βιβλία κατὰ τὴν κλιμακωτὴν μέθωδον, γεγονός δὲ περ μᾶς βοηθεῖ ἵνα ἐν τοῖς ἰδίοις βιβλίοις προχωρῶμεν προοδευτικῶς εἰς τὴν ἐξαγωγὴν ἡμερῶν καὶ τοκοκαρίθμων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μένη ἡμῖν διὰ τὸ τέλος ὁ τελικὸς ὑπολογισμὸς τῶν τόκων.

Ἐκ παραλλήλω δὲ πρὸς τὸ πέρασμα καθημερινῶς τῶν βιβλίων, συντάσσονται καὶ ἀντίγραφα τῶν διαφόρων λ/μῶν, οἵτινες ἐμφανίζονται ὑπὸ μορφήν τρεχουμένων, τὰ ὁποῖα ἀντίγραφα κλειόμενα κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐξαμηνίας θὰ ἀποσταλῶσι τοῖς πελάταις πρὸς ἐξέλεξιν καὶ ἀπάντησιν ἡμῖν τοῦ συμφώνου. Ἐννοεῖται ὅτι ἀντίγραφα λ/μῶν δὲν εἶνε ἀπαραίτητον ὅπως στέλλονται μόνον κατὰ τὴν λῆξιν τῶν ἐξαμηνιῶν. Πολλάκις ὅπου οἱ λ/μοὶ παρουσιάζουσι

μεγάλην κίνησιν, ἀποστέλλονται ἀντίγραφα λ/μῶν κατὰ μῆνα, δί-
μηνον ἢ τριμηνίαν.

Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας, ἄλλοτε μὲν ἐξάγονται καὶ τόκοι
ἐκάστοτε καὶ ἄγεται ἐκάστοτε εἰς νέον τὸ ὑπόλοιπον τῶν λ/μῶν,
ἄλλοτε δὲ δὲν ὑπολογίζονται τόκοι ἀλλὰ στέλλονται ἀπλῶς ἀντίγρα-
φα τῆς κινήσεως, ἵνα διαπιστωθῇ τὸ σύμφωνον τῶν ἐγγραφῶν,
τῶν τόκων ἐξαγομένων μόνον κατὰ τὴν λῆξιν τῶν ἑξαμηνιῶν.

Ὡς προπαρασκευαστικὴ ἐργασία τοῦ ἰσολογισμοῦ δεόν νὰ θεω-
ρηθῇ καὶ ἡ κατωτέρω, ἣτις τυγχάνει ἄλλως τε καὶ σπουδαιοτάτη :
Ἐπὶ τῇ βάσει καταστάσεων τῶν διαφόρων μερίδων τῶν λ/μῶν πε-
λατῶν μας, καὶ τῆς πορείας αὐτῶν, ὡς καὶ τῆς πορείας τῶν ὑποθέ-
σεων αἵτινες ἔχουσι λάβει τὴν μορφήν τῶν ἐπισφαλῶν ἀπαιτήσεων,
ὀφείλομεν νὰ ὀρίσωμεν τίνα κονδύλια θὰ ἀποσβεσθῶσι καὶ διὰ
ποῖα εἶνε ἀνάγκη νὰ κρατηθῶσι ἀνάλογα ἐκ τῶν κερδῶν προᾶ. ὡς
κρατήσεις δι' ἐνδεχομένης ζημίας.

Τὰ κονδύλια τὰ ὁποῖα ὀφείλουσι νὰ ἀποσβεσθῶσι μεταφέρονται
ἐν τῷ βοηθητικῷ τοῦ Γενικοῦ Λ/μοῦ «**Ἀποσβέσεις**» ἐν μερίδι
«ἀποσβέσεις ἐπισφαλῶν ἀπαιτήσεων».

Ὅμοίως ὀφείλουσι νὰ ὑπολογισθῶσι καὶ ποῖαι ἄλλαι ἀποσβέ-
σεις δεόν νὰ γίνωσι καὶ νὰ μεταφερθῶσι τὰ σχετικὰ κονδύλια εἰς
τὴν μερίδα τοῦ ἰδίου βοηθητικοῦ «**Ἀποσβέσεις διάφοροι**». Τυχά-
νουσι δὲ ἀποσβεστέα, ἀνάλογον μέρος τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ
ἐπίπλων καὶ ἀνάλογον μέρος τῶν ἀκινήτων καὶ τὰ παρόμοια.

Οὕτως ἔχομεν ὑπ' ὄψει ποῖον ποσὸν δεόν νὰ κρατήσωμεν διὰ
τὰς ἀποσβέσεις, ὕπερ δεόν νὰ καλύπτῃ ταύτας ἀκριβῶς, διὰ νὰ μὴ
παρουσιάξῃ ὁ λογαριασμὸς «**Ἀποσβέσεις**» οἰονδήποτε ὑπόλοιπον.
Ὅμοίως, διὰ τοῦ σχετικοῦ ὑπολογισμοῦ ἔχομεν ὑπ' ὄψει καὶ ποῖα
ποσὰ δεόν νὰ κρατηθῶσιν δι' ἐνδεχομένης ζημίας, διὰ νὰ κρατή-
σωμεν καὶ ταῦτα.

Ἰσολογισμός.

Καλοῦμεν ἰσολογισμόν τὴν ἐργασίαν ἣν ἐκτελοῦμεν μὲ τὸν σκο-
πὸν τῆς ἀναγωγῆς εἰς ἓνα καὶ μόνον λογαριασμόν ἢ εἰς μίαν καὶ
μόνην κατάστασιν ὅλων τῶν ὑπολοίπων τῶν διαφόρων λογαριασμῶν
εἰς οὗς δίδουσι λαβὴν αἱ ὑπὸ μιᾶς ἐπιχειρήσεως γινόμεναι πράξεις,

ἐπὶ τῷ τέλει, ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς διαπιστώσεως τοῦ Ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ Παθητικοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς διαπιστώσεως τῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα παρήχθησαν κατὰ μίαν χρονικὴν περίοδον ὑπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως. Τὴν μοναδικὴν ταύτην κατάστασιν ἢ τὸν μοναδικὸν τοῦτον λογαριασμὸν καλοῦμεν ὁμοίως ἰσολογισμόν.

Ἴσολογισμόν πρὸς διαπίστωσιν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ, δυνάμεθα νὰ κάμωμεν εἰς οἵανδήποτε στιγμὴν θέλομεν, ἐπὶ τῇ βῆσει τοῦ Καθολικοῦ διὰ τῆς ἀπλουτάτης μεθόδου τῶν ἰσοζυγίων.

Καλοῦμεν δὲ ἰσοζύγιον μίαν κατάστασιν ἐν ἣ, λαμβανομένου ὑπ' ὄψει Καθολικοῦ τινος, ἀναγράφομεν ἀριστερὰ μὲν πάντα τὰ χρεωστικά ὑπόλοιπα, δεξιὰ δὲ ἅπαντα τὰ πιστωτικά, μὲ τὴν προφανῆ κατόπιν ὄλων τῶν πρόσθεν ἐκτεθέντων προϋπόθεσιν ὅτι, τὸ ἄθροισμα τῆς στήλης τῶν ὑπολοίπων τῶν χρεωστικῶν καὶ τὸ ἄθροισμα τῆς στήλης τῶν ὑπολοίπων τῶν πιστωτικῶν δέον νὰ ἐξισοῦνται. Τοιοῦτον ἰσοζύγιον, γινόμενον κατὰ μίαν οἵονδήποτε στιγμὴν, — καὶ συνήθως αἱ Τράπεζαι συντάσσουσι τοιαῦτα ἰσοζύγια κατὰ δεκαπενθήμερον ἢ καὶ καθημερινῶς — εἰκονίζει τὸ ἐνεργητικὸν καὶ παθητικόν, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τοῖς βιβλίοις καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον φυσικά, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσι λογαριασμοὶ εἰς Ξ. Νομίσματα ἅτινα ἐκτιμῶνται εἰς τιμὰς ὡς εἶδομεν αὐθαιρέτους, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ὁ λογαριασμὸς «**Ἐπικαταλλαγᾶ**» ὅστις τίποτε τὸ σαφὲς δὲν δεικνύει ἐφ' ὅσον δὲν γίνονται ὅσα προεγράψαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν καὶ ἐν ὅσῳ ὑπάρχουσι καὶ λανθάνοντα κέρδη, λόγῳ ἐκτιμῆσεως ὄρισμένων ἀξιών εἰς τιμὰς αἵτινες τυγχάνουσιν ἄλλαι ἢ αἱ τρέχουσαι. Ὡστε τὰ προσωρινὰ ἰσοζύγια δὲν ἔχουσι σκοπὸν ἄλλον ἀπὸ τὴν διαπίστωσιν ὅτι αἱ ἐγγραφαὶ ἔχουσιν ὀρθῶς καταχωρηθῆ εἰς τὸ Καθολικὸν καὶ τὴν παρακολούθησιν ὄρισμένων Γενικῶν Λογαριασμῶν, ὧν ἡ πορεία καὶ αἱ διακυμάνσεις κατὰ κατηγορίας ἐργασιῶν, τοποθετήσεων, ὑποχρεώσεων καὶ διαθεσιμοτήτων δέον διαρκῶς νὰ παρακολουθῶνται.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰ ἰσοζύγια ταῦτα τὰ προσωρινὰ τοῦ Καθολικοῦ, ποιοῦμεν, κατὰ δεκαπενθήμερον ἢ κατὰ μῆνα καὶ καταστάσεις πρὸς ἔλεγον τοῦ ἀκριβοῦς τῶν περασμάτων ἐν τοῖς βοηθητικοῖς. Ἐπειδὴ ὅλαι αἱ ἐγγραφαὶ περνῶνται ἐν τοῖς Γενικοῖς Λογαριασμοῖς τοῦ Καθολικοῦ καὶ εἰς τὰ ἀντιστοιχοῦντα τούτοις βοηθητικά, ἔπειτα ὅτι, ἐὰν ἀθροίσωμεν ὅλα τὰ χρεωστικά ἀφ' ἑνὸς καὶ ὅλα τὰ πιστωτικά ἀφ' ἑτέρου ὑπόλοιπα τῶν μερίδων ἐκάστου βοηθητικοῦ, τὰ

ἄθροίσματα τούτων θὰ παρουσιάσωσι διαφορὰν χρεωστικὴν ἢ πιστωτικὴν, ἣτις θὰ ἰσοῦται πρὸς τὴν χρεωστικὴν ἢ πιστωτικὴν διαφορὰν τοῦ ἀντιστοίχου Γενικοῦ Λογαριασμοῦ ἐν τῷ Καθολικῷ, ἐὰν δὲν ἔχη γίνει που λάθος. Προφανῶς παρίσταται ἀνάγκη ἵνα, πρὸ τῆς συντάξεως τῶν Καταστάσεων τῶν βοηθητικῶν, λάβῃ χώραν κατὰστρωσις τοῦ προσωρινοῦ ἰσοζυγίου τοῦ Καθολικοῦ, ἵνα διὰ τῆς ἐξιώσεως τῶν σκελῶν τοῦ ἰσοζυγίου τούτου διαπιστωθῇ ἡ ἀκρίβεια τῶν ὑπολοίπων τῶν Γενικῶν Λογαριασμῶν, ἵνα ἐλεγχθῇ, διὰ τῶν ὑπολοίπων τούτων, ἡ ἀκρίβεια τῶν ἐν τοῖς βοηθητικοῖς καταχωρήσεων διὰ τῆς συμφωνίας τοῦ χρεωστικοῦ ἢ πιστωτικοῦ ὑπολοίπου ἐκάστης καταστάσεως βοηθητικοῦ πρὸς τὸ ἐλεχθὲν ἤδη ὡς ὀρθὸν ὑπόλοιπον τοῦ ἀντιστοίχου Γενικοῦ Λογαριασμοῦ τοῦ Συγκεντρωτικοῦ Καθολικοῦ . . .

Ἴνα καταστροφῇ ὀριστικὸν ἰσοζύγιον Καθολικοῦ πρὸς Ἴσολογισμὸν παρίσταται ἀνάγκη ὅπως ἔχῃσι γίνει πάντα ἐκεῖνα ἃ προεξεθέσαμεν. Τοῦτέστι :

1ον) Αἱ μερίδες εἰς Ξ. Νομίσματα νὰ ἔχῃσι ἀναχθῇ εἰς τὰς τρεχούσας ἢ τὰς ὀρισθείσας τιμὰς, διὰ νὰ παρουσιάζουν ὑπόλοιπα πραγματικὰ εἰς δραχμάς.

2ον) Ὁ λογαριασμὸς «Ἐπικαταλλαγαί» νὰ ἔχη, διὰ τοῦ τρόπου τῆς ἀνωτέρω παραγράφου, ἀχθῇ εἰς τὸ νὰ δεικνύῃ τὸ πραγματικὸν κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην κέρδος, τοῦτο δὲ τὸ Κέρδος νὰ ἔχη μεταφερθῇ εἰς τὸν λογαριασμὸν «Κέρδη καὶ Ζημίαι» καὶ νὰ μὴ παραμένῃ πλέον ἐν αὐτῷ ἢ τὸ τυχὸν ποσὸν ὅπερ ἐπιθυμοῦμεν νὰ κρατήμεν ὡς ἀσφαλιστικὸν Συναλλάγματος ἀπόθεμα.

3ον) Νὰ ἔχῃσι εὐρεθῇ ὅλοι οἱ τόκοι καὶ ὄλαι αἱ προμήθειαι, τὰ δὲ ὑπόλοιπα τῶν μερίδων τοῦ σχετικοῦ βοηθητικοῦ νὰ ἔχῃσι ἀχθῇ εἰς τὰς οἰκείας μερίδας τοῦ βοηθητικοῦ «Κέρδη καὶ Ζημίαι» καθ' ἃ προεξετέθη.

4ον) Νὰ ἔχῃσι ἀχθῇ ἅπαντα τὰ ὑπόλοιπα τῶν λ)σμῶν ἀποτελεσμάτων εἰς τὰς οἰκείας μερίδας τοῦ λογαριασμοῦ Κέρδη καὶ Ζημίαι.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ, δεόν ἵνα πάντα τὰ ὑπόλοιπα λογαριασμῶν ἀποτελεσμάτων, ἐφ' ὧν προηγουμένως ἔχῃσι γίνει ὑπολογισμοὶ μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐνεργοῦμεν, ὡς ἐξετέθη, ἔχῃσι ἀχθῇ ἐν τῷ λογαριασμῷ «Κέρδη καὶ Ζημίαι».

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων ὁ Γενικός λ/μὸς «Κέρδη και Ζημιαί» παρουσιάζει πλέον, διὰ τοῦ ἐν τῷ Καθολικῷ ὑπολοίπου αὐτοῦ τὸ πραγματικὸν ἀποτέλεσμα τῆς χρήσεως ἣν ἔχομεν ὑπ' ὄψει (Κέρδος ἢ Ζημία). Ἐὰν ἤδη συντάξωμεν ἰσοζύγιον Καθολικοῦ (ὀριστικὸν ἰσοζύγιον) τοῦτο θὰ ἀποτελῇ και τὸν ἰσολογισμόν μας, τοῦ ἐν αὐτῷ ἐμφανιζομένου κονδυλίου ἔναντι τῆς ἀναγραφῆς «Κέρδη και Ζημιαί» ἐμφανίζοντος τὸ ὀριστικὸν μας ἀποτέλεσμα. Ἡ δὲ καμὴν ταύτην θὰ συντάξωμεν μετὰ τῶν ἄλλων καταστάσεων, παρῖσσι τὴν ἀνάλυσιν τῶν Κερδῶν και Ζημιῶν, δῆλα δὴ πόσον ὑπῆρξε τὸ μέγεθος ἐκάστης δαπάνης και ἐκάστης προσόδου κατὰ τὴν ὑπὸ ἐλεγχον χρῆσιν.

Ἐπὶ τῆς ἀναλύσεως ταύτης ὀφείλομεν νὰ ἐνεργήσωμεν στατιστικὰς και διαφωτιστικὰς μελέτας. Ὅφειλομεν νὰ μελετήσωμεν τὰ ἔξοδά μας τὰ παντοειδῆ και διὰ προσφυγῆς εἰς τὰς μερίδας τῶν σχετικῶν βοηθητικῶν, αἰτινες, δι' ὅλην τὴν χρῆσιν, εἰκονίζουσι τὴν ἐξέλιξιν αὐτῶν νὰ πληροφορηθῶμεν περὶ τοῦ κατὰ πόσον τὰ ἔξοδα ταῦτα πάντα ὑπῆρξαν πλήρως δεικνυμένα και ἔαν διὰ μᾶς εἶνε δυνατόν ἵνα εἰς τὸ μέλλον περικόψωμέν τινα. Διότι, δέον νὰ ἔχωμεν λήσεως και τῆς δραστηριότητος ἡμῶν ἵνα ἐπιτύχωμεν. Οἰκονομίας νὰ ἐνεργήσωμεν ὅπου ἐνδείκνυται, ἄνευ φυσικὰ διαταραχῆς τῆς καλῆς λειτουργίας τοῦ ὀργανισμοῦ μας, μᾶς εἶνε σχεδὸν πάντοτε δυνατόν.

Ἐκ τῶν προσωρινῶν ἰσοζυγίων ἀπάσης τῆς χρήσεως, θὰ σχηματίζωμεν τὸν μέσον ὄρον τῶν καταθέσεων μας και τῶν χορηγήσεων μας ἐφ' ἐκάστου κλάδου. Θὰ μελετήσωμεν τὴν ἀναλογίαν τῶν διαθεσιμοτήτων μας ἐκάστοτε πρὸς τὰς τοποθετήσεις μας κατὰ εἶδη τῶν ὀρίων ἃ μᾶς ἔχουσι ταχθῆ και ἄτινα, κατὰ γενικὸν κανόνα, ὑποδεικνύονται ἐν τῇ «Περὶ Τραπεζικῶν ἐργασιῶν» συγγραφῇ. Θὰ ἴδωμεν ποῖον ὑπῆρξε τὸ μέσον ἐπιτόκιον κόστους χρήματος κατὰ τὴν περίοδον, τὸ μέσον ἐπιτόκιον τοποθετήσεων κατὰ εἶδος και ἡ μέση διαφορὰ τόκου μεταξὺ κόστους χρήματος και ἀπολαβῆς ἐξ αὐτοῦ. Ἡ μελέτη μας δὲν θὰ περιορισθῆ εἰς ταῦτα μόνον. Ὅφείλει νὰ εἶνε λίαν ἐνδελεχῆς και ἐπισταμένη, ὡς πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ ἐνεργητικοῦ μας, ὅπερ, σημειωτέον, κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὀφείλει νὰ

ἔχη πλήρως ἀποκαταθαρθῆ, νὰ ἔχωσι δὲ ἀχθῆ εἰς τὰς «**Ἐπισφαλεῖς ἀπαιτήσεις**» ἢ «**Ἐπισφαλεῖς λογαριασμοὺς**» πάντα τὰ κονδύλια ἃ δὲν φαίνονται ἐξησφαλισμένα.

Πρὸς διανομὴν τῶν Κερδῶν ἢ πρὸς ἐξίσωσιν τῶν ζημιῶν, ὀφείλομεν νὰ ἀναγάγωμεν εἰς μίαν μερίδα ὅλα τὰ ὑπόλοιπα τὰ ὁποῖα παρουσιάζουσιν αἱ διάφοροι μερίδες τοῦ βοηθητικοῦ «**Κέρδη καὶ Ζημίαι**».

Πρὸς τοῦτο ἀνοίγωμεν ἐν τῷ βοηθητικῷ τούτῳ μίαν μερίδα ἐπ' ὀνόματι τῆς χρήσεως ἣν ἔχομεν ὑπ' ὄψει (αἴφνης **Χρῆσις α' ἑξαμηνίας 1927**) καὶ εἶτε δι' ἡμερολογιακῶν ἐγγραφῶν, εἶτε ἀπὸ σελίδος εἰς σελίδα, ἀνάγωμεν εἰς τὴν χρέωσιν ἢ εἰς τὴν πίστωσιν τῆς μερίδος ταύτης ὅλα τὰ ὑπόλοιπα τῶν ἄλλων μερίδων, ἐξισώσει τούτων. Οὕτως ἐν τῷ Βοηθητικῷ «**Κέρδη καὶ Ζημίαι**», ἐξισουμένων τῶν ἐτέρων μερίδων, ἔχομεν πλεόν μίαν ἰσοδύναμον πρὸς πάσας ταύτας, ἥς τὸ ὑπόλοιπον ἰσοῦται πρὸς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Καθολικοῦ ἐν τῷ ὁμωνύμῳ λογαριασμῷ, τὸ ὁποῖον διανεμόμεν καθὼς καιωτέρω ἀναφέρεται.⁽¹⁾

Διανομὴ τῶν κερδῶν.

Πρώτη φροντίς μετὰ τὴν διαπίστωσιν τοῦ ποσοῦ τῶν κερδῶν, ὡς ταῦτα ἐμφανίζονται διὰ τῶν ἐνεργειῶν ἅς μέχρι τοῦδε ἀνεφέραμεν, εἶνε ἡ λήψις ἐξ αὐτῶν ὠρισμένου μέρους διὰ τὴν ἀπόσβεσιν τῶν ἀπαιτήσεων διὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν ὁποίων ἐξέλιπε πᾶσα ἐλπίς καὶ ἡ κράτησις ἀναλόγου ποσοῦ δι' ἐνδεχομένης ζημίας, ἔναντι ἐτέρων ἀπαιτήσεων περὶ τῆς αἰσίας ἐκβάσως τῶν ὁποίων γεννῶνται σοβαραὶ ἀμφιβολίαι.

Κανονιζομένων τῶν ἀνωτέρω ποσῶν φέρονται ταῦτα εἰς πίστωσιν τῶν λογαριασμῶν «**Κράτησις δι' ἐνδεχομένης Ζημίας**» καὶ «**Ἀποσβέσεις**». Εἰς τὸ βοηθητικὸν «**Ἀποσβέσεις**» ἀνάγονται δι' ἐξισώσεως τῶν οἰκείων λογαριασμῶν καὶ πάντα τὰ κονδύλια τῶν οἰκείων μερίδων αἵτινες ὀφείλουσι νὰ ἀποσβεσθῶσιν, ὡς προελέχθη. Εἰς τὸ ἴδιον βιβλίον ἀνάγονται ὁμοίως, πιστώσει τῶν οἰκείων μερίδων

(1) Ὁρὰ ἀρθρα 41—46 τοῦ Νόμου 2190 τοῦ 1920 περὶ Ἀγωνύμων Ἐταιρειῶν.

δι' ἃ γίνονται ἀποσβέσεις ἐπὶ ἐγκαταστάσεων, ἐπίπλων, ἀκινήτων, κλπ. Ἐννοεῖται ὅτι ταῦτα δέον νὰ ἔχῃσι γίνῃ προηγουμένως διὰ νὰ ὑπάρχη ὑπ' ὄψει ποῖον ποσὸν δέον νὰ κρατηθῇ δι' ἀποσβέσεις, ὥστε νὰ κρατηθῇ τοῦτο ἀκριβῶς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ παρουσιά-
ζῃ ὑπόλοιπον ὁ λογαριασμός οὗτος κατὰ τὸν ἰσολογισμόν ἢ μετὰ ταῦτα.

Ἐὰν ὁμως ὑπάρχωσιν ἐκ προγενεστέρων χρήσεων ποσὰ κρατη-
θέντα δι' ἐνδεχομένης ζημίας, αἵτινες ἐν τῇ ὑπὸ ἔλεγχον χρήσει θεω-
ροῦνται ὡς ὀριστικῶς πραγματοποιηθεῖσαι καὶ ἀποσβέννυνται, τότε
χρησιμοποιοῦνται διὰ τὰς ἀποσβέσεις τῶν σχετικῶν κονδυλίων τὰ
ποσὰ ταῦτα καὶ οὐχὶ ἕτερα ἐκ τῶν νέων κερδῶν κρατούμενα.

Δευτέρα φροντίς λαμβάνεται διὰ τὴν κράτησιν τακτικοῦ ἀποθε-
ματικοῦ συμφώνως τῷ νόμῳ ἢ τῷ καταστατικῷ καὶ ἐκτάκτου. Πρὸς
σχηματισμὸν τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ, κρατεῖται κατὰ νόμον ἐτησίως
τὸ $\frac{1}{20}$ τοῦλάχιστον τῶν καθαρῶν κερδῶν, παρούσης τῆς ὑποχρεώ-
σεως ταύτης, εὐθύς ὡς τὸ ἀποθεματικὸν τοῦτο φθάσῃ εἰς τὸ $\frac{1}{2}$ τοῦ-
λάχιστον τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου. Ἐν τούτοις, ἐν τῇ πράξει, κατὰ
κανόνα πᾶσαι αἱ τράπεζαι κρατοῦσι τὸ $\frac{1}{20}$ τῶν καθαρῶν Κερδῶν
ὡς τακτικὸν ἀποθεματικὸν κατ' ἔτος, ἔτι δὲ καὶ πρόσθετον κονδύ-
λιον ὡς ἔκτακτον ἀποθεματικόν.

Μετὰ ταῦτα λαμβάνεται μέριμνα περὶ διανομῆς μερίσματος τοῖς
μετόχοις. Ὁ νόμος ὀρίζει ὅτι ὀφείλει νὰ καταβάλληται αὐτοῖς ἐκ τῶν
κερδῶν 4% τοῦλάχιστον ἐπὶ τοῦ καταβεβλημένου μετοχικοῦ
κεφαλαίου. Λόγῳ ὁμως τῆς ὑπερτιμῆσεως ὄλων σχεδὸν τῶν τραπε-
ζικῶν τίτλων σήμερον, ἐν σχέσει πρὸς τὰς ὀνομαστικὰς αὐτῶν ἀξίας
καὶ τὰ ὀνομαστικὰ φυσικὰ κεφάλαια, ὑφ' ὄλων σχεδὸν τῶν τραπε-
ζῶν διανεμόνται καὶ ἔκτακτα πρόσθετα μερίσματα, ἐπὶ τῷ τέλει
ὅπως αἱ ἀπολαβαὶ τῶν μετόχων φθάνωσιν εἰς λογικόν τι ποσοστὸν
ἐπὶ σημερινῆς ἀξίας τῶν μετοχῶν αὐτῶν.

Κατόπιν κρατοῦνται οἱ πληρωτέοι φόροι τήσων ἐπὶ τῶν διανε-
μομένων μερισμάτων, ὅσον καὶ οἱ λοιποὶ οἵτινες ὑπάρχουσι ἀρκετὰ
βαρεῖς. Τὸ δὲ ὑπόλοιπον διατίθεται κατὰ τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ κατα-
στατικοῦ, ἢτοι διὰ ποσοστὰ Συμβουλίου, διὰ σχηματισμὸν τα-
μείου συντάξεως ὑπαλλήλων, δι' ἐνίσχυσιν ταμείου περιθάλψεως
αὐτῶν, καὶ τέλος τὸ ἀπομένον μεταφέρεται εἰς Νέον. Ἐν τούτοις
καταβάλλεται πάντοτε φροντίς, ὅπως τὰ διανεμόμενα μερίσματα ὡς

τοιῶντα ὥστε τὰ εἰς Νέον ἀγόμενα ποσὰ νὰ μὴ τυγχάνωσιν ὑπέρογκα.

Πρὸς λογιστὴν παράστασιν καὶ ἐγγραφὴν ὄλων τῶν ἀνωτέρω, χρεοῦται ἐν τῷ Βιβλίῳ «Κέρδη καὶ Ζημίαι» ἡ μοναδικὴ μερὶς «Χρήσις δεῖνα ἑξαμηνίας ἢ ἔτους» πιστώσει τῶν λογαριασμῶν «Ἀποσβέσεις», «Κρατήσεις δι' ἐνδεχομένας ζημίας» «Κεφάλαιον» (μερίδες «Τακτικὸν ἀποθεματικὸν» καὶ «Ἐκτακτὸν ἀποθεματικὸν») «Μερίσματα» «Φόροι» «Ποσοστὰ» «Ταμεῖον Περιθάψεως», «Ταμεῖον Συντάξεων» κλπ. Ἐννοεῖται ὅτι ὁσάκις καταβάλλονται ποσὰ ἐκ τῶν ἀνωτέρω λογαριασμῶν (ἐξ ἐκείνων εἰς οὓς τοῦτο δύναται νὰ λάβῃ χώραν, οἷον «Μερίσματα» «Φόροι» «Ταμεῖον περιθάψεως» κλπ.) οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι χρεοῦνται.

Ἡ μερὶς «Χρήσις δεῖνα ἑξαμηνίας ἢ ἔτους» μένει πιστωμένη ἐν τῷ βιβλίῳ «Κέρδη καὶ Ζημίαι» μὲ τὸ ποσὸν ὅπερ τυχὸν δὲν διατίθεται κατὰ τὴν ὑπ' ὄψει χρήσιν, ἀλλὰ ἀφίεται διὰ τὴν ἐπομένην. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἐν τῇ ἀντιστοίχῳ μερίδι ἣτις θὰ σχηματισθῇ διὰ τὴν ἐπομένην χρήσιν, φέρεται δι' ἐγγραφῆς ὡς πρῶτον πιστωτικὸν ταύτης κοινδύλιον, χρεώσει τῆς προηγουμένης χρήσεως τῆς μερίδος εἰς ἐξίσωσιν.

Ἄφ' οὗ γίνωσι πάντα ταῦτα, ἐξάγεται κατάστασις τοῦ Καθολικοῦ ἣτις παριστᾷ πλέον τὸν ὀριστικὸν Ἰσολογισμὸν τῆς Ἐταιρείας, ὅστις θέλει ὑποβληθῆ ἡρὸς ἔγκρισιν.

Τοιοῦτους ἰσολογισμοὺς, συνεπτυγμένους ὅμως τοιοιτοτρόπως ὥστε νὰ μὴ ἐννοῆ κανεὶς τίποτε, βλέπομεν διαρκῶς δημοσιευομένους εἰς τὰς ἐφημερίδας, μετ' ἀναλύσεων τοῦ λογαριασμοῦ Κερδῶν καὶ Ζημιῶν καὶ πίνακος διανομῆς τῶν Κερδῶν.

Ἐὰν κατὰ μίαν οἰαυδήποτε χρήσιν τὸ ἀποτέλεσμα εἶνε ζημία, πρόκειται δὲ ἡ ζημία αὕτη νὰ ἐξισωθῆ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ χρήσει, πρόδηλον εἶνε ὅτι ἡ ζημία αὕτη θὰ ἐξισωθῆ διὰ πιστώσεως τῆς μοναδικῆς μερίδος «Κερδῶν καὶ Ζημιῶν» (1) χρεώσει τοῦ ἐκτάκτου ἀποθεματικοῦ, ἐν ἑλλείψει δὲ τοιοῦτου τοῦ τακτικοῦ ἀποθεματικοῦ, ἢ ἐν ἑλλείψει καὶ τοιοῦτου, τοῦ Μετοχικοῦ Κεφαλαίου. (2)

Ἄλλας τὰς ἐγγραφὰς τοῦ ἰσολογισμοῦ ἀπεφύγαμεν νὰ καταδεί-

(1) «Χρήσις δεῖνα ἑξαμηνίας ἢ ἔτους».

(2) Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν γίνεται προφανῶς ἐλάττωσις τοῦ Μετοχικοῦ Κεφαλαίου.

ξωμεν διὰ παραδειγμάτων, τοῦτο μὲν διότι θεωροῦμεν ὅτι ἡ ἀνάπτυξις ἦν ποιοῦμεν εἶνε σαφής, ὥστε νὰ μὴ μένωσιν ἀμφιβολαὶ περὶ τῶν τηρητέων ἐνεργειῶν, τοῦτο δὲ διότι, ἅπαξ ἐξοικειωθέντος τοῦ ἀναγνώστου μὲ τὰς ἐγγράφας, ἅς ὑπεδείξαμεν κατὰ τὴν ἕκτασιν ὅλου τοῦ βιβλίου, ἐννοεῖ πλέον οὗτος εὐχερῶς τί ὀφείλει νὰ πράττη, ὅταν τοῦτο τῷ ὑποδεικνύηται μετὰ τοῦ λεπτομερειακοῦ, τρόπου ὃν πιστευομεν ὅτι προσπαθοῦμεν νὰ μεταχειριζώμεθα ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν θεμάτων μας, ἐπιδιώκοντες πάντοτε, ἵνα, κατὰ τὸ δυνατόν, καθιστώμεν τὰ συγγράμματα ἡμῶν τοιαῦτα, ὥστε ὁ ἀναγνώστης νὰ δύναται ἐξ αὐτῶν νὰ μορφοῦται, μὴ ἔχων ἑτέραν ἀνάγκην, ἐκτὸς τῆς ἀπαραιτήτου φυσικῆς πρακτικῆς ἐξασκήσεως ἐν ταῖς ὑπηρεσίαις, ἧς τὴν συμβολὴν ἐν τῇ καθόλου μορφώσει οὐδὲν δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ

Συγχώνευσις ἰσολογισμῶν Κεντρικοῦ καὶ Ὑποκαταστημάτων.

Ὅταν μιὰ τράπεζα ἔχη Ὑποκαταστήματα, παρίσταται ἀνάγκη ὅπως, πρὸ τῆς συντάξεως τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς, λάβῃ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ὑποκαταστημάτων. Εἴπομεν ὅτι ἕκαστον ὑποκατάστημα λειτουργεῖ ὡς ἀνεξάρτητος ὀργανισμὸς, ὅστις εὐρίσκεται μόνον εἰς σχέσεις μετὰ τοῦ Κεντρικοῦ ὡς καὶ τῶν λοιπῶν Ὑποκαταστημάτων τοῦ ἰδίου ιδρύματος. Τοῦτο δὲ διὰ νὰ καθίσταται δυνατόν νὰ παρακολουθῶνται ἰδιαιτέρως, ἢ τε συμβολῇ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς συνολικῆς ἐπιχειρήσεως, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἅτινα ἕκαστον Ὑποκατάστημα παρήγαγε.

Ἡ λογιστικὴ ἐργασία ἑκάστου Ὑποκαταστήματος τυγχάνει ὁμοία ἀπολύτως πρὸς ὅσα περιεγράψαμεν ἐν τοῖς προηγηθεῖσι κεφαλαίοις. Ἡ δὲ ἐργασία τοῦ ἰσολογισμοῦ, γίνεται δι' ἕκαστον Ὑποκατάστημα ἀκριβῶς ὁμοία πρὸς ἐκείνην ἣν ἐξεθέσαμεν ἀνωτέρω.

Ἐκαστον κατάστημα καθορίζει τὰς ἐπισημασίας αὐτοῦ ἀπαιτήσεις, ποιεῖ τὰς κρατήσεις αὐτοῦ δι' ἐνδεχομένης ζημίας καὶ τὰς ἀποσβέσεις αὐτοῦ, συνήθως μετὰ συνεννόησιν σχετικὴν μετὰ τοῦ Κεντρικοῦ αὐτοῦ, καὶ συντάσσει τὸ ὀριστικὸν αὐτοῦ ἑξαμηνιαῖον ἰσοζύγιον καθολικοῦ, ὅπερ παρίσται καὶ τὸν ἰσολογισμὸν αὐτοῦ, καὶ ἀποστέλλει τοῦτο τῷ Κεντρικῷ μετ' ἀναλύσεως τῆς μερίδος

«Κερδῶν καὶ Ζημιῶν» καὶ λοιπῶν καταστάσεων τῶν Βοηθητικῶν.

Πρὸς τὸν σκοπὸν ἤδη τῆς συγχωνεύσεως τοῦ τε ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν Κερδῶν καὶ ζημιῶν τῶν Ὑποκαταστημάτων μετὰ τῶν τοῦ Κεντρικοῦ, λαμβάνει χώραν ἡ ἀκόλουθος ἐνέργεια :

Λαμβανομένου τοῦ ἰσοζυγίου καθολικοῦ ἐκάστου Ὑποκαταστήματος, ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸ Ἐνεργητικόν, χρεοῦνται αἱ μερίδες τοῦ Κεντρικοῦ αἱ ὁμώνυμοι πρὸς τὰς ἀντιστοίχους μερίδας τοῦ ἰσοζυγίου μὲ τὰ ποσὰ ἅτινα αὐταὶ ἀναφέρουσι, πιστώσει ἐνὸς Γενικοῦ Λογαριασμοῦ ἰδιαιτέρου καὶ ὄλως προσωρινοῦ «**Ὑποκαταστήματα**» ἀνοιγομένου εἰς τὸ Καθολικὸν μόνον διὰ τὴν συγχώνευσιν ταύτην τῶν ἰσολογισμῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ Παθητικόν, πιστοῦνται αἱ μερίδες τοῦ Καθολικοῦ τοῦ Κεντρικοῦ αἱ ὁμώνυμοι πρὸς τὰς ἀντιστοίχους μερίδας τοῦ ἰσοζυγίου τοῦ Ὑποκαταστήματος μὲ τὰ ποσὰ ἃ αὐταὶ ἀναφέρουσι, χρεώσει τοῦ Γενικοῦ λογαριασμοῦ «**Ὑποκαταστήματα**» τοῦ Κεντρικοῦ, ὅστις ἠνοίχθη ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς συγχωνεύσεως τῶν ἰσολογισμῶν τῶν Ὑποκαταστημάτων μετὰ τοῦ Κεντρικοῦ.

Σχετικῶς ἤδη μὲ τὰς ὑπὸ τοὺς λογαριασμοὺς «**Κεντρικὸν Κατάστημα**» καὶ «**Ὑποκαταστήματα**» ἐμφανιζομένης ἐγγραφᾶς εἰς τὰ προσωρινὰ ἰσοζύγια τῶν «Ὑποκαταστημάτων», ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν τάδε: Ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὀριστικὸν τοῦ Ἰσολογισμοῦ Ἰσοζύγιον, ἡ μερὶς Ὑποκαταστήματα δὲν ὀφείλει ποσῶς νὰ παρουσιάζῃ κονδύλιόν τι εἰς τὰ ἰσοζύγια τῶν Ὑποκαταστημάτων, διότι οἱ μεταξὺ αὐτῶν λογαριασμοὶ ὀφείλουσι νὰ ἔχωσι κλεισθῆ καὶ ἀνταλλαγῆ, τὰ δὲ ὑπόλοιπα νὰ ἔχωσι διὰ τῶν καταλλήλων ἐγγραφῶν μεταφερθῆ παρὰ τῷ Κεντρικῷ, πασῶν τῶν ἐγγραφῶν αἵτινες ἔχουσι καταχωρηθῆ ἐξ ἐνὸς ἢ ἐξ ἐτέρου μέρους ἐπὶ πλέον μεταφερομένων εἰς νέαν χρῆσιν.

Ἀναφορικῶς δὲ μὲ τὰ κονδύλια ἅτινα ἐν τοῖς ἰσολογισμοῖς τούτοις τῶν Ὑποκαταστημάτων παρουσιάζονται ἔναντι τῆς ἀναγραφῆς **Κεντρικόν**, θὰ γίνωσι τοιαῦται ἐγγραφαί, ὥστε τὰ κονδύλια ταῦτα νὰ ἀναθῶσι εἰς τὸν μόνιμον λογαριασμὸν τοῦ Κεντρικοῦ «**Ὑποκαταστήματα**» ἢ τὸν δι' ἐν ἑκατὸν Ὑποκατάστημα τηρούμενον Γενικὸν Λογαριασμὸν ὅπου ἐπικρατεῖ τὸ σύστημα τοῦτο, τῇ παρεμβολῇ τοῦ προσωρινοῦ λογαριασμοῦ «**Ὑποκαταστήματα**» ὅστις δη-

μιουργείται ὡς βοηθητικὸς λογαριασμός, ὡς εἴρηται, μόνον διὰ τὴν συγχώνευσιν.

Διὰ τὰ ἐννοηθῶσι κάλλιον τὰ ἀνωτέρω, ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ Ὑποκατάστημά μας Κερκύρας ἐν τῷ παθητικῷ τοῦ Ἴσοζυγίου τοῦ Ἴσολογισμοῦ παρουσιάζει : Κεντρικὸν δρ. 950.000. Τὸ Κεντρικὸν θὰ ἐγγράψῃ οὕτω :

Ἐπιμετρηθέντα (λογαριασμός βοηθητικὸς) εἰς Ὑποκαταστήματα
(λ/μὸς πάγιος)

Ἐπιμετρηθέντα Κερκύρας
δρ. 950.000

Διὰ τὴν συγχώνευσιν κλπ.

Τί θὰ συμβῆ λοιπὸν μετὰ τὰς ἐγγραφάς; Ὁ μὲν βοηθητικὸς Λογαριασμός « Ὑποκαταστήματα » ὁ ἀνοιχθεὶς διὰ τὰ γίνῃ ἡ συγχέντρωσις τῶν Ἴσολογισμῶν τῶν Ὑποκαταστημάτων εὐρίσκεται ἐξισωμένος, διότι, δι' ἕκαστον Ὑποκατάστημα χρεοῦται οὗτος μὲ ἅπαν τὸ ἐνεργητικὸν αὐτοῦ, καὶ πιστοῦται μὲ ἅπαν τὸ παθητικὸν αὐτοῦ εἶνε ἴσα.

Ἄλλὰ καὶ ὁ πάγιος λογαριασμός Ὑποκαταστημάτων τοῦ Κεντρικοῦ εὐρίσκεται ἐξισωμένος, διότι, ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι τὸ ὑποκατάστημα Κερκύρας φέρει πιστωμένον τὸ Κεντρικὸν αὐτοῦ μὲ δραχ. 950.000 ὡς ἄνω, τὸ Κεντρικὸν φέρει χρεωμένον τὸ Ὑποκατάστημα μὲ τὸ αὐτὸ ποσόν. Τὸ Κεντρικὸν ὁμῶς ἀναλαμβάνον τὸ παθητικὸν τοῦ Ὑποκαταστήματος, ἐν ᾧ εὐρίσκεται τὸ ποσὸν δρχ. 950.000 ποιεῖ, ὡς εἶδομεν, ἐγγραφὴν καὶ δι' ἧς παριστᾷ ὅτι ὀφείλει τῷ Ὑποκαταστήματι τούτῳ δρ. 950.000, ἃς ὁμῶς συνάμα καὶ ἔχει λαμβάνειν παρ' αὐτοῦ. Ἄρα καὶ ὁ λογαριασμός οὗτος ἐξισοῦται.

Τὸ πρᾶγμα καταφαίνεται σαφῶς ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων, ἀλλὰ καὶ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ νοηθῇ ἄλλως, ἀφ' οὗ, κατὰ τὸν Ἴσολογισμόν, γίνεται τελεία συγχώνευσις τῶν Ἐνεργητικῶν καὶ Παθητικῶν Κεντρικοῦ καὶ Ὑποκαταστημάτων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ νοηθῇ ὑπαρξίς ἰδιαιτέρα τῶν Ὑποκαταστημάτων κατὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐνεργεῖται ἡ συγχώνευσις, ὥστε νὰ παρουσιάζωνται ταῦτα, ὡς χρεῶστα ἢ πιστωτὰ ἐν τοῖς βιβλίοις. Τώρα τὸ πῶς κατορθοῦσιν ὠρισμένα ἰδρύματα, ἵνα παρουσιάζωσιν ἐν τοῖς Ἴσολογισμοῖς αὐτῶν τοῖς ὀριστικοῖς καὶ κονδύλια ἐναντι τῆς ἀναγραφῆς « Ὑποκαταστήματα », τυγχάνει ἀκατανόητον ἡμῖν.

Αἱ ἐνέργειαι καὶ ἐγγραφαί, ἃς ἀνωτέρω περιγράφομεν, δὲν γί-

νονται φυσικά δι' ἕκαστον Ὑποκατάστημα χωριστά. Ἐπὶ τῇ λήψει ὄλων τῶν ἰσολογισμῶν τῶν Ὑποκαταστημάτων, γίνεται μία συγκεντρωτικὴ κατάστασις αὐτῶν καί, ἐπὶ τῇ βάσει ταύτης, γίνονται ἐγγραφαί, μία πλέον δι' ἕκαστον γενικὸν λογαριασμόν, ἀφορῶσα τὸ σύνολον τοῦ ποσοῦ ὄλων τῶν Ὑποκαταστημάτων ἐν αὐτῷ.

Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐπομένης χρήσεως αἱ ἐγγραφαὶ αὗται αἰτινες ἐγένοντο ἐπὶ τῷ τέλει τῆς συγχωνεύσεως τῶν ἰσολογισμῶν Κεντρικοῦ καὶ Ὑποκαταστημάτων, ἀκυροῦνται φυσικά, τῇ παρεμβολῇ καὶ πάλιν τοῦ ὄλους προσωρινοῦ λογαριασμοῦ «**Ὑποκαταστήματα**» ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀποκαθάρσεως τῶν λογαριασμῶν τοῦ Κεντρικοῦ, ἀπὸ τὰ μέρη τὰ ἀφορῶντα τὰ Ὑποκαταστήματα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν λογαριασμόν «**Κέρδη καὶ Ζημίαι**» ὀφείλομεν νὰ προσέξωμεν ἰδιαιτέρως, διότι ὡς γνωστὸν τὸ κοινὸν τοῦ λογαριασμοῦ τούτου δὲν ἐμφανίζεται εἰς τοὺς ἰσολογισμοὺς δι' ἐνὸς μόνου ἀριθμοῦ, ἀλλὰ ἀναλελυμένως, κατὰ κατηγορίαν κέρδους ἢ ζημίας. Κατὰ ταῦτα, ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν συγχώνευσιν ἐνεργοῦμεν οὕτω :

Συντάσσομεν συγκεντρωτικὴν κατάστασιν ὄλων τῶν ἀναλύσεων «**Κερδῶν καὶ Ζημιῶν**» Ὑποκαταστημάτων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς συγκεντρωτικῆς τῶν ἀναλύσεων τούτων καταστάσεως ταύτας, μὲ χρέωσιν ἢ πίσωσιν τοῦ προσωρινοῦ λ/μοῦ «**Ὑποκαταστήματα**» ὃν ἠνοίξαμεν χάριν τῆς συγκεντρώσεως τῶν ἰσολογισμῶν, πιστοῦμεν ἢ χρεοῦμεν τὰς διαφόρους μερίδας τοῦ βιβλίου μας «**Κέρδη καὶ Ζημίαι**» μὲ τὸ ποσὸν ὅπερ ἕκαστον εἶδος κέρδους ἢ ζημίας ἀφορᾷ. Ἐννοεῖται οἴκοθεν ὅτι, ὅταν ἐνηργήσαμεν τὰς ἄλλας ἐγγραφὰς διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἄλλων Γενικῶν Λογαριασμῶν, εἶχομεν φυσικὰ παραλείψει τὸν λογαριασμόν «**Κέρδη καὶ Ζημίαι**» διότι ἄλλως θὰ ἐγίνετο διπλὴ ἐγγραφή. Τοιοῦτοτρόπως διοχετεύονται τὰ ἀποτελέσματα τῶν Ὑποκαταστημάτων εἰς τὰς διαφόρους μερίδας τοῦ βοηθητικοῦ «**Κέρδη καὶ Ζημίαι**» τοῦ Κεντρικοῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν ἀκύρωσιν τῶν ἐγγραφῶν, βεβαίως διὰ τὸν λογαριασμόν «**Κέρδη καὶ Ζημίαι**» δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀκύρωσις, διότι τὰ ἀποτελέσματα δὲν θὰ ἐξαχθῶσι πλέον ἐκ τοῦ Γενικοῦ Λογαριασμοῦ «**Κέρδη καὶ Ζημίαι**», ἀλλ' οὗτος, ὡς ἔχει, θὰ κλείσῃ διὰ τῆς καταλλήλου κανανομῆς, ἣτις θὰ γίνῃ τοῦ προκύπτοντος ἐξ αὐτοῦ

Κέρδους, ἢ διὰ τῆς ἐξισώσεως τῆς τυχὸν ἐμφανιζομένης ἐν αὐτῷ ζημίας. Ἐξ ἄλλου ὅμως, ἀποκαθαιρομένων δι' ἀκυρώσεων τῶν ἄλων Γενικῶν Λογαριασμῶν τῶν ἀφορώντων τὸ Κεντρικόν, ἀπὸ τὰ ἀνήκοντα εἰς τὰ Ὑποκαταστήματα κοινῶς, εἶνε προφανές ὅτι δέον νὰ ἐνεργηθῶσιν ἐγγραφαὶ διαπιστοῦσαι πόθεν ἐλήφθησαν τὰ κέρδη, τὰ ἐκτὸς τῶν τοῦ Κεντρικοῦ διανεμηθέντα, ἅτινα διενεμήθησαν, ἢ πόθεν προέκυψαν αἱ ζημίαι αἱ ὅποια ἐκαλύφθησαν καὶ αἱ ὅποια συγχρόνως νὰ δηλώσιν ὅτι τὰ μὲν Κέρδη ἀφηρέθησαν καὶ ἀπὸ τὰ Ὑποκαταστήματα, αἱ δὲ ζημίαι ἐκαλύφθησαν διὰ χορηγήσεων γενομένων αὐτοῖς. Διὰ ταῦτα, κατὰ τὴν ἀκύρωσιν τῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς συγκεντρώσεως γενομένων ἐγγραφῶν, ὁ μὲν λογαριασμός Κέρδη καὶ Ζημίαι μένει ἀνέπαφος, ὡς ἐλέχθη, χρεοῦται δὲ ἕκαστον Ὑποκατάστημα ἐν τῷ παγίῳ αὐτοῦ λογαριασμῷ μὲ τὸ προκῆψαν ἐξ αὐτοῦ κέρδος κατὰ τὴν χρῆσιν ἢ πιστοῦται μὲ τὴν προκύψασαν ζημίαν, πιστώσει ἢ χρεώσει τοῦ βοηθητικοῦ καὶ προσωρινοῦ λογαριαμοῦ «Ὑποκαταστήματα» ὅστις δημιουργεῖται διὰ τὸν ἰσολογισμόν μόνον.

Οὕτω, μετὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀκυρωτικῶν ἐγγραφῶν, ὁ βοηθητικὸς λογαριασμός «Ὑποκαταστήματα» εὐρίσκεται καὶ πάλιν ἐξισωμένος, οἱ δὲ πάγιοι λογαριασμοὶ «Ὑποκαταστήματα» χρεωμένοι μὲ τὰ κέρδη ἕκαστου ἐξ αὐτῶν ἅτινα διενεμήθησαν, πιστωμένοι δὲ μὲ τὰς ζημίας (ἐὰν τοιαῦτα προέκυψαν) αἰτινες ἐκαλύφθησαν. Φανερόν δὲ τυγχάνει ὅτι τὰ Ὑποκαταστήματα ἐνεργοῦσιν ἕκαστον ἀντίθετον ἐγγραφὴν ἐκείνης ἣν ποιεῖ τὸ Κεντρικόν εἰς ἐξίσωσιν τῶν ἀναλύσεων αὐτῶν «Κερδῶν καὶ Ζημιῶν» καὶ δι' ὧν ἐγγραφῶν φαίνεται ὅτι, ἐὰν μὲν προέκυψαν κέρδη, ταῦτα ἄγονται εἰς πίστιν τοῦ Κεντρικοῦ, ὅπερ καὶ νὰ διανέμει, ἐὰν δὲ προέκυψαν ζημίαι, αὐταὶ φέρονται εἰς χρέος τοῦ Κεντρικοῦ, ὅπερ καὶ τὰς καλύπτει οὕτω.

Εἶνε εὐνόητον δὲ ὅτι πᾶσαι αἱ συγκεντρωτικαὶ πράξεις, τὸσον τῶν ἄλλων λογαριασμῶν, ὅσον καὶ αἱ ἀναλυτικαὶ τῶν «Κερδῶν καὶ Ζημιῶν» τῶν Ὑποκαταστημάτων, λαμβάνουσι χώραν πρὶν ἢ γίνῃ ἡ συγχώνευσις εἰς μίαν μερίδα ὅλων τῶν ἐν τῷ βοηθητικῷ «Κερδῶν καὶ Ζημιῶν» τοῦ Κεντρικοῦ τοιούτων, διότι ἡ συγχώνευσις αὕτη ὀφείλει πλέον νὰ ἐμφαίνῃ τὰ ὀριστικὰ ἀποτελέσματα τὸσον τοῦ Κεντρικοῦ ὅσον καὶ τῶν Ὑποκαταστημάτων ὁμοῦ εἰλημμένα.

Βεβαίως ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι τρόποι πρὸς σύνταξιν τῶν ἰσολογισμῶν τῶν Τραπεζῶν καὶ τῶν ὁμοίας φύσεως ἐπιχειρήσεων, αἰτι-

νες διατηροῦσιν Ὑποκαταστήματα, ἐν τούτοις, ὁ τρόπος ὃν ὑποδεικνύομεν ἡμεῖς ἀνωτέρω, φρονοῦμεν ὅτι καὶ σαφῆς ὑπάρχει ἀλλὰ καὶ εὐκόλος πρὸς κατανόησιν.

Ἀνακεφαλαιοῦντες, δυνάμεθα νὰ συνοψίσωμεν οὕτω τὰς ἐνεργείας, αἵτινες ὀφείλουσι νὰ λάβωσι χώραν πρὸς σύνταξιν τοῦ ἰσολογισμοῦ :

α) Τὸ Κεντρικὸν καὶ τὰ Ὑποκαταστήματα προβαίνουνσιν εἰς τὸν ὑπολογισμὸν ὄλων τῶν κονδυλίων, ἅτινα δέον νὰ μεταφερθῶσιν εἰς τοὺς λογαριασμοὺς ἀποτελεσμάτων, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν γίνεται ὁ ἰσολογισμὸς, οἷον τόκων, προμηθειῶν, συναλλαγματικῶν διαφορῶν, ἐνοικίων, μισθοδοσιῶν, γενικῶν ἐξόδων ἐν γένει κλπ. κλπ.

β) Μετὰ τοὺς ἀνωτέρω ὑπολογισμοὺς μεταφέρονται τὰ ὑπόλοιπα τῶν διαφορῶν ὡς ἄνω λογαριασμῶν εἰς τὰς οἰκείας μερίδας τοῦ λογαριασμοῦ «Κέρδη καὶ Ζημίαι», πλὴν τῶν ἀδουλεύτων τόκων καὶ προμηθειῶν.

γ) Ὑπολογίζονται τὰ ποσά, ἅτινα δέον νὰ ἀποσβεσθῶσι δι' ἐνδεχομένης ζημίας.

δ) Συντάσσοισι τὰ Ὑποκαταστήματα τοὺς ἰσολογισμοὺς τῶν μετ' ἀναλύσεων τῆς μερίδος «Κερδῶν καὶ Ζημιῶν», κρατοῦντα ἐκ τῶν τυχόν Κερδῶν τὰ πρὸς ἀπόσβεσιν ἐπισφαλῶν ἀπαιτήσεων ἀναγκαιοῦντα κονδύλια καὶ τὰ δι' ἐνδεχομένης ζημίας τοιαῦτα, καὶ ἀποστέλλουσι τούτους τῷ Κεντρικῷ.

ε) Τὸ Κεντρικὸν προβαίνει εἰς τὴν σύνταξιν συγκεντρωτικῆς καταστάσεως ὄλων τῶν ἰσολογισμῶν τῶν Ὑποκαταστημάτων δι' ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς, ἐξαιρέσει τοῦ λογαριασμοῦ «Κέρδη καὶ Ζημίαι» δι' ὃν ἐνεργεῖ συγκεντρωτικὴν κατάστασιν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀναλύσεων. Συγχωεῦει δὲ εἴτα τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἐνεργητικῶν ὡς καὶ τῶν Κερδῶν καὶ Ζημιῶν τῶν ὑποκαταστημάτων μὲ τὰ εἰδικά του ὅμοια στοιχεῖα, ἐνεργοῦν καταλλήλους ἐγγραφάς, τῇ παρεμβολῇ βοηθητικοῦ τινος καὶ ὅλως προσωρινοῦ λογαριασμοῦ «Ὑποκαταστήματα» ὅστις οὕτως ἴσισοῦται.

στ) Συγκεντρώνει ὅλας τὰς οὕτως ἰσχηματισθείσας μερίδας τοῦ Βοηθητικοῦ «Κέρδη καὶ Ζημίαι» εἰς μοναδικὴν τοιαύτην ὑπὸ τὸν τίτλον «**Χρῆσις δεῖνα**» καὶ πιστοποιεῖ διὰ τοῦ ὑπολοίπου ταύτης τὸ ἀποτέλεσμα.

ζ) Ἐὰν πρόκειται περὶ ζημίας, καλύπτει ταύτην, πιστῶνον τὴν

μερίδα «Χρήσις δείνα» χρεώσει τοῦ ἀποθεματικοῦ (ἐκτάκτου ἢ τακτικοῦ) ἢ καὶ τοῦ Μετοχικοῦ Κεφαλαίου ἐν ἀνάγκῃ.

η') Ἐὰν πρόκειται περὶ κέρδους κατανέμει τοῦτο εἰς ἀποθεματικὸν (τακτικὸν καὶ ἔκτακτον) μέρος, φόρους, ποσοστά, διάφορα ταμεῖα ὑπὲρ τοῦ προσωπικοῦ κλπ. χρεώσει τῆς μερίδος «Χρήσις δείνα» πιστώσει δὲ τῶν οἰκείων λογαριασμῶν, τοῦ τυχόν ἀδιαθέτου παραμένοντος μέρους ἐν «Κέρδεσι καὶ Ζημίαις», ἀγομένου εἰς νέον διὰ τὴν ἀναγκασίαν ὡς πρῶτον πιστωτικὸν κονδύλιον τῆς μερίδος ἣτις θὰ σχηματισθῇ διὰ τὴν ἐπομένην χρῆσιν.

θ') Ἀκυρώνει τὰς ἐγγραφὰς συγχωνεύσεως ἃς ἐποιήσατο τῇ παρεμβολῇ τοῦ βοηθητικοῦ καὶ προσωρινοῦ λογαρισμοῦ καὶ πάλιν «ὑποκαταστήματα» φροντίζον ὅμως ὅπως διὰ τὸν λογαριασμὸν «Κέρδη καὶ Ζημίαι» μὴ χρησιμοποιήσῃ τοῦτον, διότι φυσικὰ τὰ ἀποτελέσματα ἃ ἤχθησαν ἐν αὐτῷ δὲν ὑπάρχουσι πλέον, ἀλλὰ ἀντ' αὐτοῦ τὸν πάγιον λογαριασμὸν «ὑποκαταστήματα», ὅστις δι' ἕκαστον ὑποκατάστημα ἀναλυτικῶς χρεοῦται μὲ τὸ κέρδος ὅπερ τὸ ὑποκατάστημα τοῦτο ἀπέδωκε τῷ Κεντρικῷ, ἐὰν συνέβη τοιοῦτόν τι, ἢ πιστοῦται μὲ τὴν ζημίαν ἣν ἐπέφεραν, ἐὰν ἔλαβε χώραν τοιαύτη. Οὕτως ὁ βοηθητικὸς καὶ προσωρινὸς λογαριασμὸς «ὑποκαταστήματα» καὶ πάλιν ἐξισοῦται.

ι') Τὸ Κεντρικὸν καὶ τὰ ὑποκαταστήματα κλείουσι τὰς μερίδας αὐτῶν ἐν πᾶσι τοῖς καθολικοῖς αὐτῶν βιβλίοις, μεταφέροντα εἰς νέον τὰ ὑπόλοιπα.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΣΗΜ. Ὡς συμπλήρωμα τοῦ παρόντος τόμου θὰ δώσωμεν προσεχῶς μονογραφίαν πλήρους σειρᾶς συνήθους τραπεζικῆς κινήσεως, ἐν τῷ Προχείρῳ, Ἡμερολογίῳ, Καθολικῷ, Ἰσολογισμῷ, κλπ. μὲ ποικίλιαν μεγίστην παραδειγματῶν ἐφ' ὅλων τῶν περιπτώσεων, πρὸς ἐμπέδωσιν τῶν ἐκτεθέντων. Ὁμοίως θὰ δώσωμεν ἑτέραν σειρὰν πρὸς ἀσκησιν μόνον ἐν Προχείρῳ. Λυπούμεθα μὴ δυνηθέντες τὰς πρᾶξαι τοῦτο ἀπὸ τοῦδε, διότι, ἡ ἐργασία αὕτη θὰ ἀπαιτήσῃ περὶ τὰς 80—100 ἔτι σελίδας, ἢ δὲ ἐπίμονος ζήτησις τοῦ ἔργου τούτου, παρὰ τραπεζικῶν, καθηγητῶν, σπουδαζόντων καὶ λογιστῶν, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ὑπόσχεσίν μας περὶ παραδόσεως τούτου εἰς τὸ κοινὸν εἰς ὠρισμένην προθεσμίαν, δὲν μᾶς ἐπιτρέπει τὴν ἀναγκασίαν ἐργασίαν.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφ. Α'. <i>Γενικά</i> . Εισαγωγή εις τὴν Λογιστικὴν.— Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς Τραπεζικῆς Λογιστικῆς.— Ἐγγυήσεις.— Οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Λογιστηρίου	Σελ. 7— 23
Κεφ. Β'. <i>Ὑπολογισμοὶ τινες συνήθεις παρὰ Τραπεζαίαις</i> . Συντομίαι πολλαπλασιασμοῦ καὶ διαιρέσεως.— Δοκιμὴ πράξεων.— Κλάσματα.— Τόκος, Προμήθεια	22— 27
Κεφ. Γ'. <i>Τρεχούμενοι Λογαριασμοί</i> . Θεωρία.— Ἄξια ποσῶν Λογαριασμοὶ Nosto, Logo.— Αναπεπταμένη καὶ κλιμακωτὴ μέθοδος.— Ἄμεσος ἢ προοδευτικὴ μέθοδος.— Ἐμμεσος ἢ ἀναδρομικὴ μέθοδος.— Κλιμακωτὴ μέθοδος	31— 50 51— 57
Κεφ. Δ'. <i>Ξένα νομίσματα</i> . Μεταλλικὰ νομίσματα	
Κεφ. Ε'. <i>Βιβλία</i> . Ἡμερολόγιον.— Καθολικόν.— Λογαριασμοὶ τοῦ Καθολικοῦ.— Τήρησις Καθολικοῦ καὶ Βοηθητικῶν	57— 64
Κεφ. Σ'. <i>Γενικοὶ Λογαριασμοί</i> . Ταμείον.— Τράπεζαι Ἐσωτερικοῦ.— Τράπεζαι Ἐξωτερικοῦ.— Συνάλλαγμα.— Προθεσμιακὸν Συνάλλαγμα.— Πελάται προθεσμιακοῦ Συναλλάγματος.— Προεξοφλήσεις.— Χρεώγραφα.— Τρεχούμενοι λογαριασμοὶ καὶ Ἀνταποκριταί.— Χρεῶσται ἐνεγγύων πιστώσεων.— Προκαταβολαί, Δάνεια.— Κεφάλαιον.— Καταθέσεις.— Ἐπιταγαὶ καὶ Ἐντολαὶ πληρωτέαι.— Ἐνεγγυοὶ πιστώσεις ὑπὸ ἐκτέλεσιν.— Ὑποκαταστήματα.— Χρεῶσται ἐξ ἐγγυήσεων.— Λογαριασμοὶ διάφοροι.— Λογαριασμοὶ ἐπισφαλεῖς.— Ἐπικαταλλαγαί.— Κέρδη καὶ Ζημίαι	64— 91
Κεφ. Ζ'. <i>Καταχώρησις εἰς τὰ βιβλία</i> . Καταχώρησις εἰς τὸ Καθολικόν.— Καθολικὸν Ξ. Νομισμάτων.— Βοηθητικά	91— 97
Κεφ. Η'. <i>Τρεχούμενοι Λογαριασμοί</i> . Καταθέσεις.— Τρεχούμενοι.— Ἀνταποκριταί.— Ἐπιταγαί.— Ἐντολαὶ πλημῆς.— Πιστωτικαὶ ἐπιστολαί	97— 109

Κεφ. Θ'. Προξοφλήσεις	Σελ.	112
Κεφ. Ι'. Ἐμπορεύματα. Ἀποθήκαι.—Ἐνέγγ. πιστώσεις εἰς δοχ. Ἐνέγγ. πιστώσεις εἰς Σ. Ν.—Προκαταβολαὶ εἰς δοχ.—Προκαταβολαὶ εἰς Σ. Νομίσματα.—Δά- νευα ἐπ' ἐνεχύρω ἔμπορευμάτων.—Εἰσπράξεις διὰ λογαριασμὸν τρίτων	>	113—132
Κεφ. ΙΑ. Χρεώγραφα Ἐγγραφαὶ τάξεως.—Χρεώγραφα Ἰδι- οκτ. Τραπεζῆς εἰς δοχ.—Χρεώγραφα Ἰδιοκτ. Τρα- πέζης εἰς Σ. Ν.—Δάνευα ἐπ' ἐνεχύρω τίτλων—Re- ports	>	133—142
Κεφ. ΙΒ'. Συναλλάγμα. Προκαταρκτικά.—Ἀγοραπωλησίαι Συναλλάγματος.—Ἐπιταγαὶ (chèques) καὶ ἐντο- λαί.—Ἐκκρεμεῖς ἀγοραπωλησίαι.—Πράξεις προ- θεσμιακοῦ Συναλλάγματος.—Arbitrages—Ἐὑρεσις τοῦ ἐκ Συναλλάγματος ἀποτελέσματος.	>	143—170 > 171—172
Κεφ. ΙΓ'. Ἐγγυητικαὶ Ἐπιστολαί.		
Κεφ. ΙΔ'. Λογαριασμοὶ ἀποτελεσμάτων. — Ἴσολογισμός.— Διανομὴ κερδῶν.—Συγχώνευσις Ἴσολογισμῶν Κεν- τρικοῦ καὶ Ὑποκαταστημάτων	>	173—190 > 191—192
Πίναξ τῶν περιεχομένων		